

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

**ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОСТУПНОСТІ ТА НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ (E-LEARNING AND
UNIVERSITY EDUCATION-2017)**

МАТЕРІАЛИ

XLII Міжнародної науково-методичної конференції

(м. Полтава, 9–10 лютого 2017 року)

**Полтава
ПУЕТ
2017**

УДК 37.018.43
ББК 74.05я431
Д48

Програмний комітет

Голова програмного комітету **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор ПУЕТ.

Члени програмного комітету

Д. В. Федасюк, д. т. н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи (базова вища освіта) Національного університету «Львівська політехніка»;

С. М. Лебедева, д. е. н., професор, ректор Білоруського торговельно-економічного університету споживчої кооперації;

Е. Б. Аймагамбетов, д. е. н., професор, ректор Карагандинського економічного університету Казспоживспілки;

М. М. Шарифзода, д. е. н., професор, ректор Таджицького державного університету комерції;

Статев Статі, д. е. н., професор, ректор Університету національного та світового господарства (Болгарія);

Нурлана Алієва, д. філол. н., професор, ректор Бакінського слов'янського університету;

Л. Ф. Шавга, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету **М. Є. Рогоза**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Заступник голови **С. В. Гаркуша**, д. т. н., проректор з наукової роботи, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах ПУЕТ.

Члени організаційного комітету:

Н. В. Герман, доцент, директор науково-навчального центру ПУЕТ;

Ю. В. Іванов, к. е. н., доцент, директор Інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

Є. І. Івченко, к. т. н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ;

Н. І. Коливушка, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;

Н. І. Озуй, к. е. н., доцент, начальник науково-методичного центру управління якістю діяльності, менеджер систем якості ПУЕТ;

О. А. Івасенко, к. е. н., заступник директора Інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач сектора розробки електронних засобів навчання Головного науково-навчального центру дистанційного навчання ПУЕТ;

Л. М. Діденко, начальник редакційно-видавничого відділу ПУЕТ.

Д48 **Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education-2017) : матеріали XLII Міжнародної науково-методичної конференції (м. Полтава, 9–10 лютого 2017 року).** – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 365 с. – Текст укр., рос., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-262-4

У матеріалах конференції розглянуто сучасні тенденції та перспективи розвитку дистанційної освіти.

Для науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 37.018.43

ББК 74.05я431

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2017

ISBN 978-966-184-262-4

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОСВІТИ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

О. В. Александрова, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Суттєві зміни у сфері освіти зумовлені світовим процесом переходу від індустріального до інформаційного суспільства. Дистанційне навчання є новою організацією освіти, яка побудована на використанні нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти.

Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію. Воно має ряд таких переваг, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, інтернаціональність. Також дистанційне навчання є значно дешевшим, ніж традиційне, завдяки ефективному використанні навчальних приміщень, полегшеному коригуванню електронних навчальних матеріалів та мультимедією до них.

На сьогодні, у вищих навчальних закладах України не стоїть питання про необхідність впровадження дистанційної освіти, оскільки вона займає своє соціально-значуще місце вже у всьому світі.

Українська модель дистанційної освіти дещо відрізняється від зарубіжної, оскільки вона є наближеною до нашого споживача та є більш демократичною, поєднуючи в собі змішані технології відкритої освіти: кейс-освіта, мережеві технології тощо.

Актуальними питаннями в сучасному суспільстві була і залишається розробка комплексної технології підготовки людини до життєдіяльності, а точніше технології самонавчання і не тільки по конкретному предмету або темі, а й розробка самого технологічного циклу пошуку нових відомостей з питання і відпрацювання основних навичок цього пошуку. Однією з вимог до сучасного фахівця, де б він не працював, є здатність оцінки ситуації і вміння знаходити способи прийнятних рішень проблемних ситуацій. Здатність оцінки можливих проблемних, нестандартних ситуацій і пропозиція способів їх вирішення і повинні визначати рівень і якість підготовки фахівця.

Дистанційне навчання дає змогу студентам цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й консультації викладачів та методистів, он-лайнвідео лекції та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного та якісного процесу навчання. Проте, поруч з цим, залишається найважливіше та найважче завдання дистанційної моделі освіти – це зміна особистої установки як викладачів, так і студентів на самоосвіту та саморозвиток: необхідність переходу від репродуктивного підходу навчання до розвитку продуктивної творчої розумової діяльності.

Сучасна модель освіти повинна забезпечити інтеграцію різних способів освоєння навчального матеріалу, тим самим розкрити і збільшити творчий потенціал людини. Оскільки необхідно, щоб головною метою нової парадигми освіти були забезпечення умов виховання, навчання і розвитку вільної, критично мислячої особистості, що відповідає вимогам життя в умовах ринкової економіки, здатної до безперервного підвищення власного рівня освіти та культури, а також інтегрованою в світовий інформаційний простір.

ФОРМАЛІЗОВАНІ ТА ВІЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

І. А. Артеменко, к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки;

А. В. Артеменко, к. е. н., ст. викладач кафедри міжнародної економіки

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Окрім можливості безперешкодного доступу до навчальних джерел, найважливішою перевагою дистанційного навчання (далі – ДН) є значно більше розширення джерельної бази навчальної діяльності, ніж у традиційному навчальному процесі. У зв'язку з цією особливістю ДН важливо визначити його формалізовані та вільні джерела, види, обсяги та співвідношення яких є суттєво відмінними від застосовуваних у традиційному навчанні.

У розділі V Положення про дистанційне навчання зазначено, що його навчальне інформаційне забезпечення включає «веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), які можуть містити:

відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо; мультимедійні лекційні матеріали; термінологічні словники; практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання; віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання; віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання; пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, ділові ігри...; електронні бібліотеки чи посилання на них; бібліографії...; дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм та інші ресурси навчального призначення» [1].

Очевидно, що здійснена у названому вище Положенні МОН України формалізація видів інформаційних навчальних джерел є недостатньою та, що остання фраза наведеної цитати «та інші ресурси навчального призначення» вміщує в себе якщо не головну, то досить важливу «таємницю переваг» ДН. Мова йде про те, що формалізовані джерела ДН є лише вдосконаленими варіантами, особливо що стосується візуалізації, книг та навчальних посібників, які використовуються у традиційному навчанні та покликані забезпечити вивчення студентом програмного матеріалу. У той час як суттєвими якісними перевагами дистанційного навчання полягають у тому, що студент, орієнтуючись на формалізовані навчальні джерела, має можливість здійснювати самостійний пошук первинних інформаційних джерел, які відображають останні досягнення в економіці, техніці, політиці тощо, вивчаючи які, він вдається до наукових методів інтерпретації та узагальнення процесів, що відбуваються в реальній дійсності та постійно змінюваної про неї інформації.

Відзначена особливість ДН здебільшого впливає із його змістово-технологічної сутності, внутрішньої потреби студента ознайомитися не лише з рекомендованими джерелами, а й іншими мережевими веб-ресурсами, особливо тими, які з'явилися в останній період і не потрапили до рекомендованих списків веб-джерел, або яким не надано належної уваги розробниками курсів. Тобто, мова йде про інформаційну обмеженість навчального процесу в рамках якого виховуються не творці-інноватори, а виконавці. Аналізуючи цю ситуацію в теоретичному та практичному аспектах процесу дистанційного вивчення навчальних дисциплін студентами спеціальності «Міжнародна економіка», ми дійшли висновків, що, по-перше, формалізовані інформаційні джерела у ДН повинні становити лише обов'язковий мінімум, тоді як вільні

інформаційні джерела, які відображають реальну дійсність у розвитку економіки України та світового господарства, знайдені, засвоєні, інтерпретовані та узагальнені студентом самостійно, є найважливішою складовою його навчальної діяльності, яка відтворює методики науково-дослідної роботи.

З огляду на таке значення вільних інформаційних джерел ДН, на нашу думку, для підвищення якості навчального процесу було б продуктивним не тільки рекомендувати студентам здійснювати пошук інформаційних джерел понад рекомендований їх перелік у дистанційному курсі, а й ввести оцінку самостійної навчальної діяльності студента в інформаційних мережах. Очевидно, що така оцінка повинна базуватися як на знаннях, продемонстрованих студентом під час контрольних заходів, так і на основі звітів про використані інформаційні джерела при вивченні навчальної дисципліни.

Список використаних джерел

1. Положення про дистанційне навчання. (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 761 від 14.07.2015) [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: http://direktor.at.ua/load/normativna_baza/polozhennja_pro_distancijne_navchannja/7-1-0-188. – Назва з екрана.

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ ТА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Н. Г. Базавлук, к. е. н., ст. викладач;

Л. С. Франко, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У сучасних умовах розвитку світового господарства перед суспільством постає проблема – знання оновлюються швидше, ніж змінюються покоління. За умов сучасного так званого інформаційного вибуху обсяг лише наукової інформації у світі подвоюється кожні 8–10 років, а загальна кількість друкованих праць перевищує 100 млн [2].

Вирішуючи проблему підготовки кваліфікованих кадрів, важливо зважити на той факт, що щорічне оновлення теоретичних знань становить 5 %, професійних – 20 %. Прийнята у США одиниця виміру старіння знань спеціаліста – «період напівроз-

паду компетентності» в результаті появи нової інформації – засвідчує, що у багатьох професіях цей поріг настає менш ніж через 5 років, тобто раніше, ніж закінчиться період навчання у вищому навчальному закладі [3, с. 41].

Вирішення цієї проблеми вимагає перегляду традиційних підходів щодо підготовки кваліфікованих кадрів, переходу до безперервної та багаторівневої освіти. Найважливішими умовами формування конкурентоспроможної національної економіки на основі чинників інтелектуально-інноваційного розвитку є: створення найсучаснішого освітнього середовища, орієнтованого на гармонізацію національних і міжнародних стандартів вищої освіти; інтеграція до європейського освітнього простору; впровадження сучасних інноваційних підходів до навчання.

У наш час розвинуті країни світу забезпечують реформування системи освіти за такими напрямками: навчання вмінню самостійно здобувати потрібну інформацію, виділяти проблеми і знаходити шляхи їх раціонального вирішення, вміння критично аналізувати набуті знання і застосовувати їх для розв'язання нових завдань [2]. Більшість розвинених країн світу усвідомили необхідність розвитку особистісно-орієнтованої освіти та системи дистанційного навчання.

Головним принципом особистісно-орієнтованого навчання є визнання індивідуальності студента, створення необхідних і достатніх умов для його розвитку. Особистісно-орієнтоване навчання має забезпечити розвиток і саморозвиток особистості, виходячи з виявлення його індивідуальних особливостей. Освітній процес особистісно-орієнтованого навчання надає кожному студенту, спираючись на його здібності, схильності, інтереси, ціннісні орієнтації та суб'єктивний досвід, можливість реалізувати себе. Освіченість як сукупність знань, умінь, індивідуальних здібностей, є найважливішим засобом становлення інтелектуальних якостей студента, що виступає основною метою сучасної освіти [1].

Дистанційна освіта – це організований за певними темами, дисциплінами навчальний процес, який передбачає активний обмін інформацією між учнями і викладачами, а також між самими учнями і який максимально використовує сучасні засоби нових інформаційних технологій [2]. За дистанційною системою навчання студенти можуть отримати підготовку в будь-яких сферах наукових знань. Гнучкість дистанційної освіти як методу

навчання полягає в тому, що студент може обирати найбільш зручний для нього режим та строк навчання, час та місце навчання, самостійно формувати з набору незалежних навчальних курсів оптимальний індивідуальний план навчання, використовувати найсучасніші досягнення інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Таким чином, призначення особистісно-орієнтованих та дистанційних технологій полягає в тому, щоб підтримувати і розвивати природні якості та індивідуальні здібності студента, допомагати в становленні його як особистості, сприяти творчій самореалізації.

Список використаних джерел

1. Джура О. Д. Особистісно-орієнтована освіта в контексті освітніх технологій [Електронний ресурс] / О. Д. Джура // Вісник Харківського національного педагогічного університету. – 2013. – № 41. – Т. 2. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/index.php/2312-1947/article/view/29174/25948>. – Назва з екрана.
2. Прилипко С. М. Сучасні інноваційні підходи в навчальному процесі [Електронний ресурс] / С. М. Прилипко, С. М. Іванов // Право та інноваційне суспільство : електрон. наук. вид. – 2013. – Вип. 1. – С. 89–106. – Режим доступу: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/prylipko_ivanov_ua.pdf. – Назва з екрана.
3. Український соціум: інтеграція інтелектуального потенціалу : монографія / В. К. Врублевський [та ін.]. – Київ : Ін-т соціології НАН України, Укр. т-во «Інтелект нації», 2005. – 396 с.

ДОСВІД ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ю. О. Басова, к. т. н., доцент;

Л. М. Губа, к. т. н., доцент;

І. В. Шурдук, к. т. н., ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Одним із основних чинників підвищення якості освіти є впровадження в практику навчання інноваційних освітніх та інформаційних технологій, методик навчання, оновлення організації навчально-виховного процесу згідно із сучасними досягненнями науки і техніки, спрямованих на оновлення, модер-

нізацію, трансформацію навчального процесу відповідно до вимог часу. На сьогодні проекти дистанційного навчання є одними з найбільш ефективних, оскільки дозволяють якнайповніше реалізувати такі незаперечні переваги як широта обхвату аудиторії, оперативність оновлення матеріалу, високий ступінь зручності для користувача. У дистанційному навчанні ці якості втілюються у можливість здійснювати підготовку слухачів незалежно від їх фізичного місцезнаходження силами кваліфікованих викладачів. Велике значення має також і відносна економічність дистанційної освіти, що виключає витрати на переїзд до місця навчання. Цей вид навчання дозволяє отримати вищу освіту всім категоріям населення. Ще однією з беззаперечних переваг дистанційного навчання є можливість негайно застосовувати отримані знання на практиці, адже воно створене для отримання освіти без відриву від виробництва [1, 2].

При підготовці фахівців за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» в навчальному процесі та наукових дослідженнях широко використовуються сучасні інформаційні ресурси і технології. Впровадження дистанційних курсів, розроблених у системі Moodle, дозволяє індивідуалізувати процес передачі і засвоєння знань. На кафедрі товарознавства непродовольчих товарів розроблені дистанційні курси з усіх дисциплін, які читаються викладачами кафедри в рамках підготовки фахівців для сфери підприємництва та торгівлі. Зокрема, розроблені курси з дисциплін «Товарознавство (Непродовольчі товари)», «Товарознавство (Пакувальні матеріали і тара)», «Товарознавство сировини матеріалів та засобів виробництва», «Основи наукових досліджень» тощо [3, 4].

В умовах перенесення акцентів на дистанційне навчання, що передбачає самостійне опрацювання значного обсягу матеріалу, великого значення набувають методи і форми контролю знань. Контроль знань студентів, як один з найважливіших елементів навчального процесу, виконує різні функції (перевірочну, навчальну, виховну і методичну) і проводиться в різних формах. Методи контролю – це способи діяльності викладача і студентів, у ході яких відбувається засвоєння навчального матеріалу та оволодіння студентами знаннями, уміннями і навичками. Основними методами контролю є письмова і практична перевірка. Загальне значення цих методів полягає в тому, щоб найкращим

чином забезпечити своєчасний і всебічний зворотний зв'язок між студентами і викладачами, на підставі яких встановлюється, як студенти сприймають і засвоюють матеріал.

Вивчення дистанційних курсів спрямоване на самостійне одержання студентами знань, умінь і навичок, а також набуття професійних та життєвих компетенцій. Оцінка здійснюється за результатами вивчення навчального матеріалу кожної теми, модуля та дистанційного курсу навчальної дисципліни в цілому. Поточний контроль отриманих знань відбувається шляхом тестування та виконання домашніх завдань. Тести є зручним інструментом діагностики знань, особливо для заочної та дистанційної систем освіти. Тестування, як один з об'єктивних методів збору даних дозволяє зіставляти і порівнювати оцінки. Всі тестові завдання мають однакову структуру і побудовані в найбільш зручній закритій формі.

Для підвищення об'єктивності оцінки якості підготовки студентів при вивченні дистанційних курсів в рамках поточного контролю також передбачені домашні завдання. Вони виконуються у вигляді текстового документа і направляються студентами на перевірку. Саме такий підхід дозволяє викладачеві вивчати ставлення студентів до навчальної роботи, якість засвоєння досліджуваного матеріалу, наявність прогалин у знаннях, а також ступінь самостійності при їх виконанні.

Поточний модульний контроль знань здійснюється за результатами вивчення одного модуля шляхом виконання модульних контрольних робіт. Вони побудовані у вигляді питань і потребують письмової відповіді або у вигляді тестування. Належне виконання модульної контрольної роботи неможливо без попереднього вивчення лекційного матеріалу та виконання домашніх завдань. Підсумковий контроль знань проводиться у формі підсумкового модульного контролю шляхом тестування.

Таким чином, впровадження інтерактивних освітніх технологій при підготовці конкурентоспроможних випускників забезпечує виконання головної функції кафедри товарознавства непродовольчих товарів – створення комфортних умов навчання. При цьому кожен студент проявляє себе як творча особистість, має можливість реалізувати свої таланти і здібності, а також отримати навички та вміння для майбутньої професійної діяльності. Зазначені форми та методи контролю знань, які використовуються в курсі, в повній мірі забезпечують ефективність

процесу навчання і сприяють підвищенню мотивації студентів. Разом з тим, значний практичний досвід супроводження дистанційних курсів спонукає до їх вдосконалення. Тому в майбутньому планується розробка тренажерів, форумів та інтерактивних «круглих столів».

Список використаних джерел

1. Дистанционный курс «Основы научных исследований» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www2.el.puet.edu.ua/izdo/course/view.php?id=908> (дата обращения: 28.11.1016).
2. Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс]: [затверджене Міністерством освіти і науки України наказом № 466 від 25 квітня 2013 року]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/ (дата звернення: 28.11.1016).
3. Губа Л. М. Досвід впровадження дистанційних курсів під час підготовки товарознавців / Л. М. Губа, Ю. О. Басова // Якість вищої освіти: методологічні та методичні підходи щодо впровадження дистанційних технологій навчання. Ч. 2: матеріали XXXVIII міжнар. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 23–24 січ. 2013 р.) / голова орг. комітету О. О. Нестуля. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – С. 131–133
4. Губа Л. М. Организация самостоятельной работы при подготовке товароведов / Л. М. Губа, Ю. О. Басова // Инновационные технологии: приоритетные направления развития: тез. докл. междунар. науч.-практ. интернет-конф. проф.-препод. состава, асп. и студ., 12–14 апр. 2011 г. / Белгород. ун-т кооперации, экономики и права. – Белгород: Изд-во БУКЭП, 2011. – С. 75–77.

DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION THROUGH GAMIFICATION

***M. Bezpartochnyi**, Associate Professor of Chair Economics Enterprise and Economic Cybernetics, Doctor of Economics, Associate Professor
Poltava University of Economics and Trade*

The emergence of learning tools using ICT changes the idea of mankind on how to acquire knowledge and encourages a rethinking of approaches to learning. Technology can make learning more personal (schedule, format, pace of learning, the list of subjects), create the conditions for students to not just assimilate new

knowledge but also develop the ability to work with information. However, rapid technological change makes the education system to shift towards practical training: students and employers see no need to spend five-six years on fundamental theoretical training in higher education and training at the workplace. The researchers say that trend is the emergence of new professions and concerns the education system in general. So today and soon will be in demand teachers who are able to solve the following problem: creating educational trajectories; maintenance of pupil / student by educational trajectory; the development of online courses; development and maintenance of educational online platforms; organization of project work; game practice development of tools and methods; game of educational activities; development of virtual worlds for training; met competences development (teamwork, systemic thinking, lean production, etc.); development of cognitive abilities (memory, speed reading, concentration, etc.); learning productive states of consciousness; develop training programs and retraining of adults.

With the development of modern tools of information and communication technologies have changed significantly and educational technology. Some of them received new impetus through the creation of services that allow them to sell in a digital environment. There pedagogical approaches received new content, such as active learning involves active practical application of skills obtained in the teaching and learning activities, in particular in the form of workshops, games, solve applied problems of the real world, conduct their own research, the creation of collective projects. Using any games in the educational process (teaching or playing edutainment) stood out an independent approach with appropriate pedagogical techniques that are now rapidly developing in the direction of the development and use of computer games for learning. Thus, gamification is one of the current options for active learning approach based on the use of specially designed gaming environment with the means to motivate players (awards, badges, skill levels, creating a single history), including Web quests (Fig. 1). The peculiarities of these games are interactive, instant response action program on the student.

Active Learning → Game Learning → Gamification

Fig. 1. Development of learning students in higher education

This approach is promising and widely used in general education. For higher education advisable to analyze the development of the pedagogical approach as distance learning, which involves the interaction of the teacher and the student and used at a distance from the XVIII century, when there was exchange of materials by mail. Significant changes occurred with the emergence of radio and television. But the real popularity of distance learning has become with the advent of the Internet and Web 2.0 technologies, where each user can create online content. With the development of new technologies were teaching paradigm - eLearning (digital education, online learning) directly based on the use of ICT. E-learning can be classified by way of obtaining educational materials: synchronous (webinars, video conferencing, collaboration on documents) and asynchronous learning (e-mail, file sharing, podcasts, MOOC, etc.). The most popular in higher education today is mixed (hybrid) learning – the educational model that combines digital and traditional learning. With the blended learning students combine work in the classrooms of the institution to the handling of the material online. Within the e-learning paradigm stood out directions and approaches such as open educational resources (resource-oriented education); management system training and mobile learning designed to support distance education, but who have successfully used the conditions of the hybrid training; massive open online course; flipped classroom and others.

The ability to analyze large-scale data (Big Data) on the behavior of pupils and students and their progress in learning and gaming applications MOOC contributed to the personalized approach (adaptive learning), which is the development of individual and differentiated approaches.

ВЛИЯНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ НА КОМПЕТЕНЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ

***А. П. Бобович**, к. э. н., доцент, проректор по научной работе
Белорусский торгово-экономический университет потребитель-
ской кооперации, г. Гомель, Республика Беларусь*

Образовательные системы с трудом, но неизбежно переходят на инновационные способы обучения. Определился целый ряд проблемных вопросов, требующих комплексного решения. К их

числу относятся: организационное переустройство учебного процесса с учетом психофизиологических особенностей обучаемых; совершенствование методических принципов, связанных с внедрением вариативного содержания обучения, индивидуализацией усвоения знаний, развитием познавательных интересов обучаемых, реализацией их творческого потенциала; рационализация процессуальных основ обучения и воспитания, позволяющая сделать приоритетным развитие личности студентов.

Одним из направлений разрешения названных проблем является разработка и внедрение новых педагогических технологий, основным признаком которых можно считать степень адаптивности всех элементов педагогической системы.

Переход учебных заведений от авторитарной (традиционной) педагогики к адаптивной (гуманистической) предполагает реализацию 2-х позиций, тесно между собой связанных:

- внедрение личностно ориентированных технологий обучения, обеспечивающих индивидуальную траекторию обучения;
- перевод обучения на субъектную основу с установкой на саморазвитие личности [1].

Инновационные образовательные технологии предполагают интеграцию наиболее эффективных технологий образования в целостную систему. Они охватывают различные алгоритмы взаимодействия преподавателей со студентами при активном использовании в учебном процессе современных технических средств. Инновационные образовательные технологии предполагают:

- многоплановое сотрудничество и личностные контакты преподавателя и студентов;
- повышение эффективности индивидуальной образовательной и творческой деятельности студентов;
- обязательность связи научных и учебных исследований студентов с содержанием образовательного процесса;
- увеличение объема самостоятельной работы студентов;
- тесная связь теории и практики;
- управляемость и непрерывная возможность коррекции процесса обучения и т. п. [2].

Основные проблемы при внедрении инноваций в образовательный процесс:

– совершенствование методических принципов, связанных с внедрением вариативного содержания обучения, индивидуализацией усвоения знаний, развитием познавательных интересов учащихся, реализацией их творческого потенциала;

– организационное переустройство учебного процесса с учетом психофизиологических особенностей учащихся;

– рационализация процессуальных основ обучения и воспитания, позволяющая сделать приоритетным развитие личности учащихся.

С внедрением дистанционного обучения в университете меняются и требования к компетенциям преподавателя дистанционного обучения:

– компетенции в области педагогики: педагогические технологии дистанционного обучения (методики и соответствующие им технологии);

– компетенции в области психологии: знание психологических особенностей общения в виртуальной среде, особенностей возрастных изменений восприятия виртуального общения, принципов дистанционного обучения детей, подростков, взрослых и т. д.;

– компетенции в области информационных технологий: свободное владение средствами общения в сети Интернет, стремление к изучению новых средств, сервисов сети, овладение постоянно совершенствующимся сетевым инструментарием.

Необходимость модернизации высшего профессионального образования требует от высших учебных заведений поиска новых форм организации образовательного процесса, где основное место отводится современным технологиям в образовательном процессе.

Список использованных источников

1. Лаврентьев Г. В. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов / Г. В. Лаврентьев, Н. Б. Лаврентьева. – Барнаул : Изд-во Алт. ун-та, 2002. – Ч. 1. – 156 с.
2. Наумов В. В. Дидактическая подсистема E-Learning. 2009 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://training.bl.by/articles/120571.php>. – Название с экрана.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ

***В. М. Бондаренко, к. е. н., доцент кафедри маркетингу
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»***

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні кращих традиційних методів отримання знань, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, а також відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Глобальні процеси, які відбуваються в сучасному світі, стають каталізатором трансформації традиційної системи освіти. Діяльність більшості освітніх установ реорганізується згідно з розвитком та використанням інформаційних технологій у поширенні знань, що є одним із головних завдань покращення якості освіти. В результаті відбувається формування єдиного освітнього простору та світового ринку освітніх послуг. Економічні, політичні й соціальні зміни, які відбуваються в Україні, зумовлюють необхідність прискорення реформування системи освіти. Перш за все це стосується задоволення освітніх потреб громадян протягом всього життя, забезпечення доступу до освітньої та професійної підготовки всіх, хто має необхідні здібності й підготовку. Найбільш ефективному рішенню вище зазначених проблем сприяє дистанційне навчання, тому дане питання є досить актуальним. Глобалізація в освіті веде до зростання академічної мобільності, уніфікації навчальних планів і методів навчання, широкого поширення дистанційної освіти.

Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання матеріалу дистанційного курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або низки питань-підказок. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливос-

ті упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом.

Дистанційний метод навчання є більш зручним, ніж традиційний, завдяки ефективному використанню навчальних приміщень, полегшеному коригуванню електронних навчальних матеріалів. Впровадження дистанційних технологій у навчальний процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу; формування таких компетенцій як: комунікативні (безпосереднє спілкування і за допомогою засобів мережі), інформаційні (пошук інформації з різних джерел та можливість її критичного осмислення), самоосвіти (вміння навчатись самостійно).

Отже, перевагами дистанційної технології навчання є: доступність до більшого обсягу матеріалу через бібліотеки мереж; можливість роз'яснення незрозумілих тем як викладачем, так і іншими студентами (проведення відео конференцій, електронних обговорень тощо). Застосування сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій в навчальному процесі не тільки створює умови для більш ефективної самостійної роботи студентів, сприяє індивідуалізації процесу підготовки фахівців, а і суттєво змінює форми і зміст комунікацій між викладачем і студентом. За допомогою дистанційного навчання, незважаючи на незмінні тенденції до зменшення аудиторних годин, прямих і зворотній зв'язок «викладач-студент» стає більш інтенсивним і активним, а отже дистанційна освіта дійсно є перспективною інформативною технологією.

ДИНАМИКА ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІН З ВИВЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ НА БАЗІ ПЛАТФОРМИ ДІСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ «MOODLE»

***О. В. Боровиков**, к. е. н., доцент кафедри управління персоналом і економіки праці
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Постановка проблеми. На кафедрі управління персоналом і економіки праці ПУЕТ накопичений певний досвід з викладання дисциплін з вивчення соціальних конфліктів та організаційної поведінки. На платформі «MOODLE» вже декілька років досить

ефективно експлуатується навчально-методичний комплекс «Конфліктологія». Завдяки можливостям платформи «MOODLE» забезпечується постійне оновлення та актуалізація дисципліни відповідно до змін чинників зовнішнього середовища. Наприклад, необхідність постійної актуалізації дисциплін сфери менеджменту та управління персоналом наголошується й іншими авторами [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порівняльний аналіз досягнень ПУЕТ у викладанні конфліктологічних дисциплін не поступається аналогічному досвіду ВНЗ України та ВНЗ США [2, 3].

Метою дослідження є ознайомлення з досвідом викладання та динамікою змісту конфліктологічних дисциплін у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ) на платформі «MOODLE» [4.].

Виклад основного матеріалу дослідження. У класичному вигляді дисципліна викладається починаючи з 2000 року, в межах дистанційної освіти – з 2014 року за допомогою персонального сайту викладача, а пізніше – за допомогою платформи «MOODLE». Платформа «MOODLE», на якій базується дистанційне навчання в ПУЕТ [5] – новітня форма організації навчального процесу, що передбачає використання сучасного комп'ютерного обладнання, мережових технологій, текстової інформації, відео матеріалів, специфічних форм контролю, у вигляді процедури тестування, а також інтерактивних дій: написання есе, рефератів, письмових повідомлень, спілкування за допомогою програми СКАЙП. Новітнім аспектом організації дистанційного навчання, окрім його використання у середніх, вищих навчальних закладах і в галузі підвищення кваліфікації, є побудова загальнодоступних та безкоштовних курсів навчання населення впродовж всього життя. Дисципліна «Конфліктологія», як ресурс для дистанційного навчання, містить два модулі навчальних матеріалів. Лекційний матеріал та завдання для практичних завдань подані в текстовому вигляді. Особливістю побудови дисципліни є використання ділових ситуацій, текстів, що постійно оновлюються, відповідно до змін у суспільному житті країни. Родзинкою дисципліни є використання досягнень соціології з метою попередження та профілактики соціальних конфліктів, побудови безконфліктних (дуальних) міжособистісних стосунків, побудови безконфліктних (квадральних) групових відносин, з'ясування комфортної професійної орієнтації.

Висновки. За роки використання платформи «MOODLE» накопичений позитивний досвід її використання. В подальшому запланована побудова дистанційних ресурсів з дисциплін «Управління конфліктами» та «Організаційна поведінка» для спеціальності «Управління персоналом та економіка праці».

Список використаних джерел

1. Кучер М. М. Основні проблеми розвитку курсу «Виробничий менеджмент» [Електронний документ] / Кучер М. М. // Менеджмент. Маркетинг. Економіка. – 2010. – № 2. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/natural/Znpddtu/2010_2/mme-10.pdf. – Назва з екрана.
2. Голубева М. О. Особливості викладання конфліктологічних дисциплін у форматі дистанційного навчання у ВНЗ США [Електронний документ] / Голубева М. О. // Наукові записки НаУКМА. – 2005. – Т. 47 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/7750>. – Назва з екрана.
3. Голубева М. О. Управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів ВНЗ США (на прикладі дистанційної професійної освіти конфліктологів) [Електронний документ] / Голубева М. О., Жарук І. В. // Ел. журнал НаУКМА. – 10.01.2011. – Факультет соціальних наук і соціальних технологій. – Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/7662>. – Назва з екрана.
4. Moodle. Moodle is a learning platform [Electronic resources]. – Official site. – Access: https://docs.moodle.org/32/en/About_Moodle. – Name from screen.
5. Головний центр дистанційного навчання ПУЕТ [Електронні ресурси] : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://el.puet.edu.ua>. – Назва з екрана.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

***О. Ю. Буцька**, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи;*

***О. В. Тимошенко**, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгів»*

Реалізація пріоритетів вітчизняної освітньої системи відповідно до нового закону України «Про вищу освіту» вимагає суттєвої модернізації в системі вищої освіти. Політика рефор-

мування освітніх послуг розвинених країн основним чином орієнтована на розвиток дистанційної освіти.

Популярність і затребуваність дистанційного навчання на основі інтернет-технологій, особливо в системі вищої й додаткової професійної освіти, зростають із кожним роком. Це пов'язано з економією ресурсів і часу, можливістю отримувати післядипломну освіту та освіту без відриву від виробництва, освіту на замовлення. Дистанційне навчання має певні фінансові переваги порівняно з існуючою моделлю очної освіти. Проте особливого значення набуває розвиток дистанційного навчання для осіб з обмеженими можливостями. Зазначимо, що підтримка навчання таких осіб існує в усіх розвинених країнах світу.

Незважаючи на досить об'ємний перелік позитивних якостей дистанційної освіти можна виділити кілька недоліків:

- ускладнена ідентифікація дистанційних студентів, оскільки досить складно перевірити, хто саме здає екзамен;
- низька пропускну спроможність електронної мережі під час навчальних чи екзаменаційних телеконференцій. Від цього страждають дистанційні студенти невеликих населених пунктів України;
- недостатній безпосередній контакт між викладачем та дистанційним студентом.

На основі інтернет-технологій та дистанційного навчання виникає реальна можливість створення єдиного розподіленого онлайн-освітнього співтовариства (групи співтовариств, сегментованих за професійними інтересами й іншими ознаками) та його інтеграція в єдиний освітній інтернет-простір (національний і міжнародний). Запроваджуючи дистанційне навчання, кожний заклад обирає свій шлях і модель реалізації.

Модель дистанційного навчання США характеризується формуванням віртуальних університетів, що використовують передові інформаційні, комп'ютерні та мережні технології. Значну роль у розвитку й фінансуванні дистанційного навчання в США відіграють комерційні структури, що прагнуть підвищити рівень кваліфікації своїх співробітників. При цьому у США не існує єдиної системи контролю дистанційної освіти, оскільки дистанційні курси пропонуються не тільки державними, але й приватними вищими навчальними закладами [1].

Європейська модель дистанційного навчання, навпаки, характеризується взаємною акредитацією вищих навчальних

закладів, високоякісними стандартами освіти, відкритим характером університетів, що дозволяє студенту вибирати вищий заклад освіти і перелік навчальних дисциплін. Фінансування дистанційного навчання здійснюється, переважно урядами європейських країн [2].

В Україні розвиток дистанційного навчання знаходиться на початковій стадії запровадження. Використання дистанційної освіти здійснюється переважно у складі звичайної освіти. Деякі вищі навчальні заклади України запроваджують паралельне використання дистанційної освіти з метою залучення більшої кількості студентів та напрацювання досвіду роботи з новітніми інформаційними технологіями для подальшого повного переходу лише на дистанційну систему навчання.

Завдання, поставлені перед системою освіти України вимагають створення організаційної структури вищої освіти, яка забезпечуватиме перехід до «освіти протягом життя». Тому актуальним для освітньої галузі України є вивчення провідного зарубіжного досвіду дистанційного навчання, об'єднання зусиль провідних ВНЗ, створення альтернативи аналогічним зарубіжним проектам.

Список використаних джерел

1. Chou C. C. Formative evaluation of synchronous CMC systems for a learnercentered online course / C. C. Chou // Journal of Interactive Learning. – Vol. 12, Num 3/4. 2013. – P. 173–192.
2. Ronald A. Phipps. Assuring Quality in Distance Learning [Електронний ресурс] / Ronald A. Phipps, Jane V. Wellman. – Режим доступу: <http://www.chea.org/events/qualityassurance/98may.html>. – Назва з екрана.

ПРЕИМУЩЕСТВА И ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ РИСКИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

*Л. В. Вишневецкая, к. п. н., доцент, заведующий кафедрой
УО «Белорусский торгово-экономический университет потреби-
тельской кооперации»*

Современное высшее образование Республики Беларусь характеризуется непрерывным реформированием, повышением конкурентоспособности на международном рынке образовательных услуг, высоким уровнем интернационализации, технологизации и информатизации.

Под информатизацией вуза понимают обеспечение его образовательного процесса теоретическими и практическими разработками в области использования современных информационных технологий, способствующих реализации целей обучения и воспитания студентов. Информатизация образовательного процесса вуза предполагает использование информационных технологий, внедрение дистанционного обучения и информатизацию внеучебной деятельности студентов и преподавателей.

Согласно пункту 3 статьи 17 Кодекса Республики Беларусь об образовании, дистанционное обучение – это «вид заочной формы получения образования, когда получение образования осуществляется преимущественно с использованием современных коммуникационных и информационных технологий» [1, с. 24].

Дистанционное обучение относят к одному из главных нововведений в высшем образовании конца XX – начала XXI веков, имеющих свои преимущества и педагогические риски. Анализ отечественных и зарубежных исследований по проблематике, личный опыт работы в вузе позволили нам выявить следующие основные преимущества дистанционного обучения:

- доступность высшего образования лицам с особенностями психофизического развития;
- непрерывное обучение через всю жизнь без отрыва от производства (получение первого и второго высшего, а также дополнительного образования, повышение квалификации, переподготовка);
- академическая мобильность в удобные для студентов сроки;
- уменьшение затрат на обучение из-за отсутствия или снижения расходов на поездки к месту обучения;
- наличие современного постоянно актуализируемого мультимедийного контента и удобного интерфейса для обучения;
- консультирование в режиме видеоконференцсвязи с преподавателями, территориально удаленными;
- осуществление индивидуальной и групповой виртуальной учебной деятельности;
- получение учебных материалов и информации в любое время и из любой доступной точки мира и т. д.

К числу педагогических рисков дистанционного обучения в вузе можно отнести следующие:

- отсутствие государственных нормативных документов, четко прописывающих основы правового регулирования дистанционного обучения, права и обязанности его субъектов;
- недостаточную теоретическую, методическую, технологическую готовность преподавателей вуза к организации дистанционного обучения (особенно возрастных);
- малоразвитость у обучающихся информационной культуры и культуры безопасного поведения в Интернете (преимущественно у студентов из сельской местности);
- значительные временные затраты, интеллектуальные, психологические и физические усилия преподавателей при подготовке и систематическом обновлении электронных учебно-методических комплексов для дистанционного обучения;
- финансовые затраты при приобретении продуктов интеллектуальной собственности других вузов;
- необходимость обеспечения соблюдения своих и чужих прав интеллектуальной собственности и др.

По нашему мнению, было бы целесообразно учитывать вышеназванные преимущества и педагогические риски при организации дистанционного обучения в вузе, в том числе при проведении профориентационной работы с потенциальными абитуриентами, разработке программ повышения квалификации преподавателей, что позволит сформировать качественную образовательную среду.

Список использованных источников

1. Кодекс Республики Беларусь об образовании : 13 января 2011 г. № 243-3. – Минск : Амалфея, 2011. – 489 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ РЕСУРСІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗІ СТАТИСТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ

*Л. І. Вишневецька, доцент кафедри статистики
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Проблеми забезпечення якості ресурсів дистанційного навчання в першу чергу пов'язані з компетентністю та добросовісністю розробників дистанційного курсу. Проте, в процесі трива-

лого використання кожного курсу виникають певні технічні проблеми, пов'язані з удосконаленням комп'ютерних технологій, модифікацією середовища, особливо це стосується відображення формул та розрахунків, набраних у різних редакторах формул. Для усунення подібних помилок, авторам дистанційних курсів слід хоча б раз на рік перевіряти стан текстів лекцій та завдань для студентів, регулярно співпрацювати з персоналом сектору розробки електронних засобів навчання Головного науково-навчального центру дистанційного навчання.

В існуючих дистанційних курсах зі статистики навчальна практика зводиться до вивчення студентами теоретичного матеріалу, засвоєння алгоритмів розв'язання типових завдань та виконання схожих завдань у домашніх та аудиторних контрольних роботах. Така організація роботи не сприяє розвитку у студентів творчого мислення. Статистика є дисципліною аналітичного характеру і повинна виробити у студентів вміння самостійно ставити мету аналітичного дослідження, знаходити інформацію, потрібну для досягнення поставленої мети, аналізувати інформацію та писати аналітичні записки за результатами аналізу.

Для покращення якості дистанційної освіти зі статистики на нашу думку слід розпочати запровадження виконання студентами самостійних розрахунково-аналітичних робіт творчого характеру. У вимогах до таких робіт слід викласти перелік обов'язкових до використання прийомів статистичного аналізу. Можливо слід наводити у дистанційних курсах приклад подібної роботи з детальним описанням порядку її виконання, переліком джерел інформації, типовими прикладами її обробки та аналітичної записки за результатами дослідження. Подібне вдосконалення дистанційної освіти могло б значно покращити практичну підготовку слухачів.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ У КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

В. А. Власенко, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Формування високоосвіченої людини у період трансформації національної економіки вимагає застосування новітніх освітніх

програм і технологій освітнього процесу, що сприятимуть практичному втіленню концепції безперервної освіти впродовж життя. Враховуючи реалії сьогодення саме дистанційна освіта виступає важливим підґрунтям для реалізації цієї концепції, оскільки дозволяє сучасному фахівцю фактично без перешкод мати доступ до електронних підручників, підготовлених провідними фахівцями у сфері галузевої науки.

Разом з тим, не викликає сумніву, що повноцінне запровадження дистанційної освіти дозволяє розширити географічні можливості вищих навчальних закладів, залучаючи широкі кола слухачів до оволодіння нормативними та варіативними компонентами освітніх програм. З іншого боку, значні переваги можуть виникнути і у самих студентів, які, не маючи змоги бути безпосередньо присутніми у навчальних аудиторіях, зможуть опанувати фундаментальні дисципліни прикладного характеру, витрачаючи мінімальну кількість особистого часу та додаткових фінансових ресурсів.

У зв'язку із цим надзвичайно актуальними питаннями залишаються напрями реалізації індивідуальних планів підготовки фахівців та робочих навчальних планів для спеціальностей за освітніми програмами відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів. Враховуючи надання автономії університетам у питаннях формування освітнього контенту, вважаємо за доцільне відзначити, що саме дистанційні курси можуть стати тим унікальним інтелектуальним продуктом, нематеріальним активом кожного вузу, в межах якого впроваджено дистанційну форму освіти. При цьому, за студентом залишається власне право вибору вищого навчального закладу, освітньої програми, нормативної чи варіативної компоненти, дистанційного курсу, індивідуального викладача або тьютора, а також індивідуального плану опанування навчальної дисципліни. Саме ці питання знайшли своє практичне відображення у Національній доктрині вищої освіти України та новому Законі України «Про вищу освіту».

Вважаємо за необхідне відзначити те, що система вищої освіти в Україні передбачає формування перспективних напрямів реалізації концепції безперервної освіти впродовж життя, виходячи з індивідуальних потреб кожної людини. При цьому, дистанційна освіта повинна бути лише однією із пріоритетних форм освітнього процесу, але аж ніяк не замінити існуючі

класичні форми. Особливо важливим питанням є використання дистанційних технологій на початкових етапах навчання для студентів, які здобувають базовий освітній ступінь бакалавра і повинні вивчати фундаментальні навчальні дисципліни безпосередньо у навчальних аудиторіях. В цих умовах дистанційна освіта має бути допоміжним інструментом ефективної організації освітнього процесу, доповнюючи традиційну денну форму навчання.

Зрештою, можна узагальнити пріоритетні напрями реалізації зазначеної вище концепції у наступні функціональні блоки:

1. Запровадження індивідуальних форм підготовки фахівців та надання можливостей вільного доступу до існуючих електронних джерел інформаційного простору, що надає вищий навчальний заклад.

2. Використання дистанційних курсів як допоміжних засобів навчання для студентів, які мають базову вищу освіту та здобувають додаткову (підвищують кваліфікацію, здійснюють підготовку чи перепідготовку, проходять виробниче стажування).

3. Формування тріадного взаємозв'язку між університетом, студентом і підприємством у контексті змістового наповнення програм теоретичної і практичної підготовки фахівців відповідно до можливостей надання теоретичних знань та потреб господарської практики.

4. Підвищення престижності та статусності вищої освіти, що дозволить примножити інтелектуальний потенціал людини, яка навчається, ефективно передавати набуті знання та досвід від покоління до покоління, розвивати національні освітні традиції шляхом застосування переваг електронних засобів навчання.

5. Забезпечення неперервності освітнього процесу за рахунок використання дистанційних технологій, що сприятимуть узгодженню освітніх програм за окремими напрямками підготовки і періодами навчання фахівців.

6. Постійна розробка альтернативних дистанційних курсів та осучаснення змісту вже існуючих відповідно до потреб студентів, які бажають здобувати освіту впродовж життя та прагнуть опанувати декілька напрямів підготовки одночасно.

Таким чином, впровадження сучасних дистанційних технологій в освітній процес дозволить в межах вищих навчальних закладів забезпечити можливість кожному студенту практично реалізувати власну індивідуальну стратегію навчання, орієнто-

вану на втілення концепції безперервної освіти впродовж життя. Проте, розглянуті питання повинні залишатися предметом подальших наукових досліджень, викликати дискусійні обговорення у широких наукових колах.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ДОСТУПНОСТІ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ СТУДЕНТІВ-ТОВАРОЗНАВЦІВ

Л. І. Вовк, доцент кафедри вищої математики і фізики;

Н. В. Ванжа, доцент кафедри вищої математики і фізики

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Основна вимога принципу доступності – не допустити непосильного навчання для студентів, проводити його таким чином, щоб вони могли свідомо засвоювати загальнонаукові та професійні знання, практичні навички й уміння, повністю використовуючи свої інтелектуальні й фізичні можливості. В іншому разі дидактичний процес матиме тільки формальний характер, може призвести до втрати віри у свої здібності і, відповідно, формувати пасивне ставлення студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Відомі класичні правила, що відносяться до практичної реалізації принципу доступності, сформульовані ще Я. А. Коменського: від легкого до важкого, від відомого до невідомого, від простого до складного. Доступність не означає легкості у засвоєнні, а міру посиленої трудності. Л. В. Занков навіть висунув принцип навчання на високому рівні трудності; лише тоді, на його думку, навчання є розвивальним, збуджується його рушійна сила, з'являється інтерес, прагнення долати труднощі, радість від отриманої перемоги.

Наше бачення реалізації принципу доступності у навчанні фізики для студентів-товарознавців таке.

1. Необхідно забезпечити добір, групування і вивчення навчального матеріалу з урахуванням вимог навчальної програми та специфіки майбутнього фаху.

2. Необхідно формувати інтерес до вивчення фізики, як до дисципліни, яка пов'язана з товарознавством. Навчальний матеріал повинен відображати, які фізичні величини виступають показниками якості товарів, які методи дослідження застосовують у вивченні певних властивостей товарів тощо.

3. Доступність залежить від ясності викладу: необхідно чітко і однозначно формулювати поняття. Готуючи навчальний матеріал, необхідно відчувати, що потрібно пояснити, а що студенти зрозуміють самостійно.

4. Оскільки при вступі на товарознавчий факультет не вимагається складання ЗНО з фізики, то ступінь підготовленості студентів з фізики невисокий. Тому темп повідомлення навчального матеріалу повинен бути таким, щоб студенти встигали сприйняти і засвоїти цей матеріал.

5. Навчання вимагає певної напруженості. Для уваги студентів необхідно на початку заняття поставити завдання, які повинні виконати студенти. Протягом заняття потрібно частіше ставити запитання, бо вони сприяють залученню внутрішніх ресурсів студента, заставляють більше думати і не відволікатись.

6. Для доступності необхідно використовувати аналогію, порівняння, зіставлення, протиставлення: тобто дати поштовх думки студентів, показати їм, що навіть найскладніші знання доступні для розуміння. Інколи студенти не можуть знайти необхідну формулу із набору формул для даної теми, щоб розв'язати задачу, коротку умову якої вже записано. Ми говоримо: «Виконайте вправу для дошкільнят: – знайдіть спільне між величинами в умові задачі і формулами, та виберіть необхідну». І це спрацьовує, бо будь-який студент розуміє, що завдання, яке виконає дошкільник, від виконає швидко. Такі думки спонукають його не лінуватись, а працювати уважніше.

7. Більшість студентів-товарознавців мають певні прогалини у знаннях з фізики. Тому при вивченні нового і складного матеріалу ми запевняємо їх, що, не зважаючи на те, що певний матеріал з фізики вони не знають, це не завадить їм зрозуміти новий матеріал. Оскільки існує «тунельний ефект» у мисленні (не тільки у фізиці!) – для розуміння певної теми не обов'язково знати весь матеріал з фізики, який вивчали у школі.

8. Доступність пов'язана з працездатністю: розвиваючи і тренуючи працездатність, привчайте студентів здійснювати все більш тривалу і інтенсивну розумову діяльність. При підвищенні працездатності студента для нього знижується бар'єр доступності навчання.

9. Розв'язування задач з фізики – це потужний метод навчання фізики. Щоб навчити студентів розв'язувати задачі, ми добираємо прості фізичні задачі, для розв'язання яких викорис-

товується менше алгебраїчних дій. Нерідко це задачі на застосування однієї формули, з якої потрібно виразити шукану фізичну величину. Ми спрямовуємо мислення студентів на визначення того, в якій математичній дії приймає участь шукана величина: чи у множенні, чи діленні, чи алгебраїчному додаванні. Далі з'ясовуємо чим є у формулі шукана величина: чи множником, чи дільником, чи доданком тощо. Потім залишається скористатись правилом, як знайти перший множник чи ділене тощо.

Як показує досвід, така реалізація принципу доступності сприяє підвищенню інтересу до вивчення фізики у студентів-товарознавців і відповідно покращенню результатів навчання. Знаходяться і такі студенти, які зізнаються, що у школі фізику не розуміли, а в університеті відбувся прорив і навчальний матеріал став зрозуміліший.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ПРИ ВИВЧЕННІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Л. Б. Воловик, к. філол. н., доцент, кафедри української та іноземних мов

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників.

Все більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, це стосується усіх сфер життя а також дистанційного навчання тому, що іноземні мови є ключем для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного обміну між представниками різних країн та обміну інформацією. Багатомовність та полікультурність вважаються необхідними для громадян Європи, і відповідно – України. До випускників вищих навчальних закладів висуваються додаткові вимоги щодо володіння іноземними мовами.

Потреба суспільства у спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою у побуті та у професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації та інтенсифікації навчання іноземних мов, здобування нових знань та удосконалення рівня мовної та мовленнєвої підготовки.

Раціональність використання новітніх технологій у навчанні іноземним мовам у вищому навчальному закладі полягає в тому, що навчання за допомогою комп'ютерів дає найбільший ефект, коли суб'єкти навчання, залучаються до активної когнітивної діяльності з осмислення і закріплення навчального матеріалу, застосування знань у ході рішення задач. Комп'ютерні навчальні програми такого типу пред'являють студентів, що дистанційно навчається, завдання вправ, що його тренують, оцінюють їхнє виконання, надають оперативну допомогу у вигляді підказок, роз'яснення типових помилок, надають відповідний теоретичний матеріал.

Популярність дистанційної форми навчання пояснюється тим, що вона має ряд безперечних переваг порівняно з традиційною. По-перше, не вимагається обов'язкової очної зустрічі великої кількості студентів у центрі навчання. Це особливо актуально для великих освітніх центрів, що мають декілька філій, розділених територіально, навчатися в найбільш сприятливій для себе атмосфері. Дистанційна освіта зручна також тим, що дозволяє: навчатися відповідно до свого темпу та освітніх потреб; не обмежувати себе у виборі навчального закладу і освітніх можливостей, незалежно від свого місця перебування; використовувати в процесі навчання сучасні технології, тобто паралельно освоювати навички, які потім згодяться в роботі; самостійно планувати час і розклад занять. З допомогою дистанційної форми процес навчання може бути безперервним. Інакше кажучи, у випадку появи нових навчальних матеріалів, студент може пройти курс самостійно, не чекаючи на формування груп та організаційних занять. Таким чином, дистанційна форма навчання дає можливість втілити в життя один з найосновніших принципів Болонської системи – «освіта впродовж всього життя». Дистанційне навчання є процесом взаємодії між людьми (викладачами і студентами), ізольованими у просторі. Студент,

який навчається дистанційно, відзначається більш активною пізнавальною діяльністю (уміє конструювати власні знання), ніж той, хто засвоює матеріал у процесі особистісного контакту з викладачем. Дистанційне навчання має значний виховний вплив на особистість, сприяючи формуванню відповідальності, самостійності, критичного мислення, розвиткові здатності до самонавчання та індивідуалізації навчального процесу; воно є важливою передумовою усвідомлення виняткової цінності інформації.

Дистанційне навчання іноземних мов із використанням комп'ютерних та телекомунікаційних технологій має забезпечувати реалізацію таких завдань, як:

- формування і розвиток умінь та навичок читання з безпосереднім використанням матеріалів мережі Інтернет;
- удосконалення умінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних звукових текстів;
- формування умінь і навичок перекладу та реферування текстів за фахом; удосконалення умінь монологічного та діалогічного мовлення;
- формування культури спілкування.

Можливість використання комп'ютерних та інформаційних засобів в дистанційній освіті та у вивченні іноземних мов, зокрема, відкриває великі перспективи. Позитивними властивостями дистанційного навчання іноземним мовам є можливість долати час та відстань. Кожна з програм дистанційного навчання іноземній мові має свій базовий підручник, що містить основну інформацію та відповідає програмі дисципліни. Також можливим є застосування додаткових матеріалів навчання, таких як аудіо та відео матеріали, методичні розробки для всіх видів мовленнєвої діяльності. Навчальні матеріали можуть представлятись у формі лекцій, презентацій, аудіо та відео записів та текстів. Студенти, які вивчають іноземну мову дистанційно зазвичай оцінюються поточно, тобто під час усього курсу навчання отримують бали за виконану домашню роботу, завдання з аудіювання та читання, письмові тестові роботи з перевірки граматики та лексики, усні завдання. Ефективна та успішна реалізація цілей дистанційного вивчення іноземних мов значно залежить від організаційних та навчальних здібностей педагогів.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНЖЕНЕРНА ГРАФІКА» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

О. В. Володько, к. т. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Згідно з Національною стратегією розвитку освіти України запровадження у навчальний процес поряд з традиційними методами та засобами викладання дистанційної форми навчання із використанням інформаційно-комунікаційних технологій є актуальним завданням для вищої школи.

Проблемам та перевагам дистанційної освіти присвячені роботи ряду провідних вчених, таких як Керичев Л. Н., Путилов Г. П., Фінагіна О. В., Артеменко В. Н. та інших. Але і досі невизначеним залишається питання практичного використання методики дистанційного навчання для дисциплін графічного спрямування, а процес формування у студентів якісних знань та вмінь має ряд особливостей.

По-перше, використання дистанційних технологій у процесі вивчення цих дисциплін суттєво відрізняється від загальноприйнятих підходів до системи дистанційного навчання. Ця відмінність пов'язана з наявністю у навчальній програмі ряду графічних робіт, курсових проектів, в ході яких студенти повинні розробляти та опрацьовувати графічну інформацію, оволодіти навичками креслення, як засобом висловлення своєї технічної думки. Для студентів спеціальності «Готельно-ресторанна справа» це курси «Дизайн об'єктів готельно-ресторанного господарства», «Громадське будівництво», «Проектування об'єктів готельно-ресторанного господарства» та інші. Але, першою базовою дисципліною, граматиною креслення для всіх курсів з циклом графічних робіт є «Інженерна графіка».

Важливу роль у формуванні вмінь та знань з цієї дисципліни у форматі дистанційної освіти відіграє використання викладачем одного з найважливіших принципів дидактики – принципу наочності. Тому, при дистанційному проведенні занять обов'язково за допомогою сучасних технічних засобів потрібно демонструвати поетапність графічного розв'язку завдання, що допоможе прослідкувати логіку вирішення поставленої задачі. Особливо корисними для візуалізації і уточнення всіх дій викла-

дача є розробка інтерактивних відео-уроків з коментаріями та поясненнями, що значно покращить якість засвоєння тем.

Актуальним питанням є і сучасне навчально-методичне забезпечення цієї дисципліни (звичайна форма видання навчально-методичної літератури застаріла та неефективна). Специфіка курсу потребує розробки електронних навчальних підручників, які будуть об'єднувати як теоретичний матеріал, так і нормативно-довідкову інформацію, покликану надати студенту істотну допомогу при виконанні графічних робіт.

Іншою особливістю цієї дисципліни є індивідуальний підхід до самої організації дистанційного навчального процесу. За діючого рівня організації дистанційного спілкування викладача та студента, виконані традиційним способом графічні роботи перед процедурою захисту повинні пройти проміжну перевірку та рецензування з метою виявлення помилок і недоробок. У разі великої відстані між місцем проживання студента та Вищим навчальним закладом пересилання креслення традиційною поштою значно ускладнює процес спілкування, а електронною поштою у відсканованому вигляді практично виключає можливість його коригування та внесення змін. Окрім того, виконані дистанційно графічні роботи практично не відображають рівень теоретично отриманих знань і навичок креслення студента. До того ж, викликає сумніви авторство представлених на дистанційну перевірку робіт. Тому, вважаємо, що вирішити це питання можна, використовуючи графічні системи автоматизовано проектування (Компас-графік, Автокад та інші). Але, для такого проміжного спілкування необхідно організувати обов'язкову наявність з обох сторін ідентичного програмного продукту, що на сьогоднішній день є питанням проблематичним.

Накопичений досвід впровадження дистанційного курсу «Інженерна графіка» для студентів спеціальності ГРС дозволяє зробити висновок, що формування якісних вмінь та знань потребує вдосконалення методології викладання дисципліни. Під час створення курсу необхідно враховувати, з одного боку, загально-дидактичні принципи створення навчальних курсів, вимоги, що диктуються психологічними особливостями сприйняття графічної інформації, ергономічні вимоги, а з іншого боку, максимально використовуючи можливості, які надають нам програмні засоби телекомунікаційної системи та сучасні інформаційні технології.

НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ

В. Л. Вороніна, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сучасному етапі розвитку досить поширеним явищем стає мобільність студентів у здобутті вищої освіти, що зумовлює збільшення кількості іноземних громадян в Україні. Безперечно, найвагомим показником конкурентоспроможності вітчизняних вишів на міжнародному ринку освітніх послуг є якість професійної підготовки іноземних студентів. ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» вже не перший рік є активним учасником міжнародного ринку освітніх послуг. Вигоди для університету при цьому пов'язані, перш за все, із розширенням контингенту студентів, покращенням фінансового становища та підвищенням рівня конкурентоспроможності навчального закладу, можливостями культурного та наукового обміну з представниками інших країн, зростанням мотивації щодо вивчення іноземних мов викладачами та студентами університету та можливостями спілкування з їх носіями та ін. Крім того необхідність викладання іноземним студентам здатна сприяти залученню до навчального процесу сучасних освітніх методик, апробованих передовими зарубіжними університетами, зокрема інформаційних технологій в освіті, систем дистанційного навчання, використання сучасної англомовної літератури та ін. На нашу думку, це сприяє також підвищенню якості освітніх послуг і для українських студентів.

Освітній процес стосовно іноземних студентів має цілу низку особливостей та проблем, які необхідно враховувати. Серед них виділимо, наприклад, особливості базової підготовки студентів-іноземців. Незважаючи на те що усі студенти на початкових курсах навчаються за одною програмою, рівень знань виявляється в результаті дуже різним. Недостатній рівень знання української мови у іноземних студентів призводить до появи не тільки мовного макро- і мікробар'єру, але й, не рідко, до різних стресових ситуацій як у студентів, так і у викладачів. У свою чергу, останні можуть виникати як під час пояснення лекційного

матеріалу, так і в процесі його засвоєння. На наш погляд основний акцент повинен ставитися не стільки на рівень володіння мовою навчання, скільки на поєднання двох чинників, а саме: методику викладання дисципліни і прагнення студента отримати та засвоїти знання.

Однією з особливостей лекції є можливість викладача викласти у логічно систематизованій формі великий обсяг навчальної інформації. Викладач повинен відобразити найголовніше, істотне із великого потоку різної інформації, спрямувати студента на виділення найважливіших питань лекції. Фактичного матеріалу в лекції повинно бути порівняно небагато – рівно стільки, скільки необхідно для розуміння суті питання студентами. Проблема полягає у тому, іноземним студентам, як правило, не подобається конспектувати чи занотовувати текст зі слайдів при читанні лекції у режимі презентації – навіщо тратити час, якщо на практичному занятті викладач знову це буде пояснювати. Читати класичні лекції іноземним студентам значно важче, аніж українським студентам, так як викладачеві доводиться більше працювати на дошці, більше працювати позааудиторно. Безперечно, все це ускладнюють налагодженню ефективної роботи між студентами та викладачами. Тому як альтернативу можна поєднати читання лекцій з практичним заняттям, це, свого роду, спрощена лекція або ускладнене практичне заняття. Можливо, саме таке вирішення проблеми викладання матеріалу було б допустимим і обґрунтованим в університеті.

До регіональних особливостей навчання іноземних студентів можна віднести схильність африканських студентів до більш повільного навчання і засвоєння нових понять. До організаційних проблем, що суттєво впливають на якість навчального процесу можна віднести властиву іноземним студентам непунктуальність, звичку невчасно приходити на заняття або й не приходити взагалі.

Забезпечення якості навчання студентів створюється на всіх етапах організації та планування навчального процесу і може бути реалізовано за допомогою: формування нечисленних груп, що дозволяє застосувати індивідуальний підхід; складання розкладу занять відповідно до вимог студентів; підготовкою аудиторного фонду та навчально-методичного забезпечення у відповідності зі специфікою навчання.

Крім цього, необхідно налагодити систему навчання кадрів, які працюють з іноземцями, включаючи регулярний обмін досвідом, методикою роботи, вивчення аналогічного зарубіжного досвіду. Викладачу, який працює багатонаціональним складом студентів, окрім мови, необхідно вивчити етнопедagogічні особливості етнічної групи тих, хто навчається.

Таким чином, сподіваємося, що запропоновані рекомендації зможуть усунути ті перешкоди та складності, які виникають при проведенні лекцій та практичних занять іноземним студентам, не зважаючи на мову, якою вони викладаються.

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

З. М. Гайворонська, к. т. н., доцент кафедри загальноінженерних дисциплін

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Життя змінюється дуже стрімко. Відстати від нього – означає бути неконкурентоспроможним на ринку праці, втратити можливість одержати бажану роботу. Вирішити цю й багато інших проблем допомагає дистанційне навчання. І сьогодні воно вже завоювало своє місце серед методик викладання різних дисциплін як на денних, так і заочних відділеннях вузів.

Але ефект дистанційного навчання у значній мірі залежить від того, наскільки регулярно займається той, хто навчається. Тому питання контролю і оцінювання знань студентів в умовах дистанційного навчання є одними з головних.

Навчальні дисципліни, що викладаються у дистанційному режимі на кафедрі загальноінженерних дисциплін, мають у більшості інженерно-технічне спрямування. Це такі дисципліни як «Теплохолодотехніка», «Електротехніка», «Інженерна графіка», «Процеси та апарати харчових виробництв» тощо. Між тим частина дисциплін мають гуманітарно-прикладний характер (наприклад, «Екологія та безпека харчових продуктів»). Зрозуміло, що контроль та оцінювання знань студентів з цих дисциплін мають як загальні риси, так і свої особливості.

Якість показників отриманих студентом знань закладається на початковому етапі під час розробки дистанційного курсу.

Тому особлива увага звертається на необхідність детального планування навчальної діяльності, її організації, чіткої постановки цілей і завдань навчання, термінів їх здачі та критеріїв оцінювання. Студенти повинні чітко уявляти, на що звернути особливу увагу, розуміти призначення запропонованих курсів, коли і в якому обсязі представляти домашнє завдання. Кожен курс розбивається на розділи, які потрібно проходити у визначений час. Від змісту матеріалу, що визначає структуру дисципліни, значною мірою залежить ефективність навчального процесу студентів.

Контроль знань у студентів дистанційної форми навчання передбачає такі форми: самоконтроль, вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Досвід показує, що основними формам контролю є тести, контрольньо-атестаційні роботи, рішення практичних завдань, реферати, оцінка рівня знань у процесі особистого інтерв'ю з викладачем. Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою, відповідно до норм, вставлених у ВНЗУ «Полтавський університет економіки та торгівлі».

Послідовне виконання поточних завдань і підсумкової роботи, а також підтримка у всіх питаннях з боку викладача-координатора забезпечує планомірне засвоєння знань. Між тим процес виконання завдань студентом залишається за кадром. Теоретично їх може зробити хтось інший. Залишається сподіватися на чесність студентів. Для дисциплін технічного спрямування краще змішана модель навчання, яка поєднує використання інформаційно-освітніх ресурсів в стаціонарному навчанні із застосуванням елементів дистанційного навчання. Система контролю знань одержує нові можливості: використання контролюючих систем у поєднанні із традиційними методами проведення підсумкового контролю.

Для організації дійсно ефективного навчального процесу дистанційного навчання необхідна систематична робота з оболонкою як студента, так і викладача майже кожного дня на протязі всього терміну навчання. Головна функція викладача – давати студентам напрямки та орієнтири, а також необхідну допомогу у творчому самонавчанні. Засоби консультування з викладачем – чат, електронна пошта, телефон. Нажаль, студенти працюють неритмічно, графіки виконання завдань протягом семестру практично не використовуються, більшість завдань виконуються в передостанні дні перед підсумковим контролем. Основні проб-

леми такої співпраці для студентів – це невміння самостійно працювати; відсутність програмного забезпечення для виконання завдань; використання як засобу спілкування з викладачем телефонного зв'язку, який не дозволяє надати повноцінну консультацію з інженерних дисциплін. Для викладача при цьому збільшується педагогічне навантаження.

Підсумовуючи треба зазначити, що забезпечити глибокі знання студентів можуть тільки постійний контроль та об'єктивне оцінювання. Тому важливим питанням є розробка та чітке дотримання графіка виконання завдань протягом семестру та удосконалення системи контролю знань, навичок та вмій, набутих студентами в результаті самостійного опанування матеріалу курсу; розробка мотиваційних заходів щодо своєчасного виконання графіка подання виконаних завдань; актуалізація норм часу для обліку роботи викладачів при організації навчального процесу за дистанційними технологіями.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА» ТА «МІСЦЕВІ ФІНАНСИ»

***Г. М. Галагуз**, ст. викладач кафедри фінансів та банківської справи*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На теперішній час пасивне отримання інформації в рамках застосування традиційних методів навчання зумовлює відсутність у студентів навичок щодо самостійного застосування в подальшій професійній діяльності отриманих таким чином знань. З огляду на це конкретної уваги потребує необхідність застосування методик навчання, які б виховували у майбутніх фахівців з фінансів здатність до самовдосконалення. Випускники вищих навчальних закладів повинні бути готовими до плідного існування в суспільстві, вільно орієнтуватися в умовах плінного зовнішнього середовища, органічно співіснувати з суб'єктами різних верств та видів людської діяльності. Тому творча співпраця викладача зі студентом повинна бути спрямованою на ефективний розвиток його індивідуальних здібностей та навичок з подальшим прагненням постійного саморозвитку.

Саме цьому повинно сприяти застосування інтерактивних методів навчання, що містять поєднання як самостійної діяльності та взаємодії підгруп студентів. Поняття «інтерактивний» походить з англійської і означає «взаємодіючий». Отже ми вважаємо, що підвищення якості навчального процесу зумовлено необхідністю співнавчання, тобто, активної взаємодії студентів. Під час інтерактивного навчання студент усвідомлює власну роль не як об'єкт, а як суб'єкт навчання, тобто безпосередній учасник конкретного сценарію, котрий може імпровізувати й розвивати власні навички та якості, що створює внутрішню мотивацію у процесі пізнання.

Існують групові та фронтальні методи інтерактивного навчання. Групові зумовлюють співпрацю учасників підгруп, фронтальні – взаємонавчання всієї академічної групи. Час обговорення можливих рішень в підгрупах, виступи доповідачів за різних методів інтерактивного навчання можуть варіюватися.

Враховуючи зазначене, проведення занять з навчальних дисциплін «Бюджетна система» та «Місцеві фінанси» має на меті досягнення засвоєння студентами навичок спостереження та аналізу показників бюджетних відносин різних рівнів бюджетної системи у комплексі та взаємозв'язку. Використовуючи отримані теоретичні знання з цих дисциплін, а також інформаційно-статистичні матеріали, студенти впродовж семестру заздалегідь готуються до практичних занять, здійснюють аналітичні розрахунки, будують графіки і діаграми, формують економічні обґрунтування, висновки, проміжні звіти.

На перших практичних заняттях студенти академічної групи розподіляються на чотири підгрупи, зміст завдань по яких є наступним. Підгрупа А: загальний аналіз виконання бюджету, річний звіт за минулий бюджетний період. Підгрупа В: аналіз виконання місцевих бюджетів. Підгрупа С: аналіз затвердженого бюджету на поточний бюджетний період. Підгрупа D: поточний аналіз виконання бюджету за кілька місяців поточного бюджетного періоду. Кожна підгрупа працює впродовж семестру в режимі взаємодії з іншими підгрупами. На останніх практичних заняттях представники підгруп презентують результати проведених досліджень з використанням мультимедійного обладнання. Таким чином студенти отримують можливість набувати навички аналітичної та розрахункової роботи, що виконується колективно за визначеними напрямками та за

конкретною схемою, опрацювати великі масиви інформації, вміти формулювати висновки й практичні рекомендації.

Запровадження інтерактивних методів дозволить студентам навчитися культурно дискутувати, приймати спільні рішення, робити висновки внаслідок проведення бліц-аналізу, синтезу, узагальнення, абстрагування.

Загалом інтерактивне навчання дає змогу наблизити викладання до нового, особистісно-зорієнтованого рівня. При цьому слід поєднувати взаємонавчання і з іншими методами роботи, такими як самостійний пошук, а також і традиційні методи, оскільки недоцільно будувати весь процес навчання виключно на інтерактивних методах.

Ми вважаємо, що унікальність інтерактивних методів створюватиме в процесі навчання атмосферу спільного наукового пошуку, соціалізації особистості в суспільстві, усвідомлення власного творчого потенціалу.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

***Н. С. Гарань**, к. пед. н., доцент кафедри педагогіки вищої школи;
О. Клименко, студентка 5 курсу дефектологічного факультету
Донбаський державний педагогічний університет*

Одним із найбільш значних глобальних процесів сучасності є процес інформатизації суспільства. Складно виділити сферу людської діяльності, яка б залишилася за межею впливу інформаційних технологій. Існуючі реалії індустріальної культури, процеси інформатизації та глобалізації потребують переосмислення, оновлення та перебудови сучасних освітніх систем. Масштабні соціальні та культурні зміни спричинили необхідність пошуку нових інноваційних моделей, форм, методів і технологій навчання.

Дистанційна освіта є однією з форм навчання, визнаних в Україні, вона регулюється низкою затверджених на державному рівні нормативних актів: «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні» [6] та «Положення про дистанційну освіту МОН України» [10, с. 11–18]. Під дистанційною освітою ми ро-

зуміємо комплекс освітніх послуг, що надаються віддаленою від навчального закладу студентам за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища, що базується на засобах обміну навчальною інформацією за допомогою сучасних телекомунікаційних технологій.

Проведений аналіз науково-педагогічної літератури останніх років підтверджує актуальність обраної нами теми. Так, питання експериментів і перспектив розвитку системи дистанційного навчання було предметом вивчення Н. Андрющенко [1, с. 8]. Проблема самореалізації викладача вищого навчального закладу при проведенні дистанційного навчання висвітлювалася Н. Буркиною та Н. Лосевою [3, с. 39–41]. Теоретичний і практичний аспект застосування технологій дистанційного навчання для організації ефективного навчального процесу у вищій школі досліджувався В. Воловник і В. Надточій [4, с. 55–61]. Взаємозв'язок і взаємозалежність понятійно-категоріальних одиниць «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання» були предметом наукового розгляду В. Лукіна, А. Каленського і В. Вишнякова [7, с. 35–38].

У статті О. Тарасова, Ю. Дьячкова, П. Сагайди окреслено коло проблем, пов'язаних з упровадженням дистанційного навчання в Україні. На основі вітчизняного та зарубіжного досвіду проведено аналіз умов ефективного застосування систем дистанційного навчання, виділено їхні переваги та недоліки. Розглянуто перспективи застосування дистанційного навчання та запропоновано основні напрямки реалізації проектів дистанційного навчання та підвищення його якості у вищих навчальних закладах України. [11, с. 324–329]. В. Жовта досліджувала проблему становлення і розвитку дистанційної освіти в Україні та світі [5, с. 2]. Вивченню питання програмування навчальної діяльності студентів у процесі вивчення дисципліни «Дистанційне навчання» було приділено увагу в статті В. Швець [12, с. 95–101].

Аналіз стану та перспектив дистанційної освіти у світі на сучасному етапі був проведений В. Олійник [8, с. 6–9]. Р. Покатильська предметом свого наукового дослідження обрала роль дистанційного навчання в самостійній роботі студентів [9, с. 88–90]. Ю. Бекеш, Л. Матієшин, Ю. Серов проаналізували проблему використання дистанційних форм навчання провідними ВНЗ України, визначили основні елементи, переваги та недоліки

дистанційної освіти, а також охарактеризували можливість доступу та відкритість сайтів віртуального навчання українських ВНЗ [2, с. 44–48].

Відповідно до ключових положень «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» [6] формування освітньої системи повинно створити нові можливості для оновлення змісту навчання та методів викладання дисциплін і розповсюдження знань; розширити доступ до всіх рівнів освіти, реалізувати можливості її одержання для більшої кількості молоді, включаючи тих, хто не може навчатись у вищих навчальних закладах за традиційними формами внаслідок браку фінансових або фізичних можливостей, професійної зайнятості, віддаленості від великих міст, престижних навчальних закладів тощо.

Виходячи з «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні» під педагогічними технологіями дистанційного навчання ми розуміємо – технології опосередкованого активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів зі структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді.

У зв'язку з тим, що основою навчального процесу у разі дистанційної освіти є цілеспрямована, систематична і контрольована самостійна робота студентів, яка може виконуватися в зручному для них місці і часі, при періодичному контролі викладачем, тому ця форма навчання може мати виключне значення при отриманні другої освіти, перекваліфікації або підвищенні вже наявної кваліфікації. Можна сміливо стверджувати, що саме дистанційне навчання сьогодні є максимально адекватною відповіддю тому виклику, який зробила швидкозмінна інформаційна дійсність.

Необхідно також зауважити, що використання дистанційного навчання сприятиме успішному вирішенню низки актуальних педагогічних завдань: підвищення ефективності навчальної діяльності студентів, кращої організації навчального процесу, використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій при організації навчально-виховного процесу.

Сьогодні дистанційне навчання в Україні може повноцінно розвиватися тільки за наявності таких її основних складових частин: нормативно-правової бази; навчальних закладів (центрів, кафедр, факультетів, інститутів чи університетів дистанцій-

ного навчання); контингенту студентів; кваліфікованих викладачів, навчальних програм і курсів; відповідної матеріально-технічної бази (апаратного та програмного забезпечення, високошвидкісних ліній зв'язку); фінансової підтримки; наявності розроблених і затверджених критеріїв якості і т. д.

Сучасна освітня система має стати соціальною інституцією, здатною в існуючій швидкозмінній дійсності надавати людині можливості соціальної та професійної мобільності, впевненості у завтрашньому дні, сприяти реалізації ідеї «освіти впродовж усього життя», а в разі необхідності отримувати післядипломну або додаткову освіту.

Список використаних джерел

1. Андрющенко Н. Дистанційне навчання: експерименти, напрацювання, перспективи / Н. Андрющенко // *Освіта*. – 2014. – 5–12 березня (№ 10). – С. 8.
2. Бекеш Ю. Огляд систем дистанційного навчання популярних ВНЗ України / Ю. Р. Бекеш, Л. М. Матієшин, Ю. О. Серов // *Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі: матеріали 5-ї наук.-практ. конф., 19–21 листопада 2013 р., м. Львів*. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2013. – С. 44–48.
3. Буркіна Н. В. Самореалізація викладача вищого навчального закладу і дистанційне навчання / Н. В. Буркіна, Н. М. Лосєва // *Комп'ютер у школі та сім'ї*. – 2010. – № 4. – С. 39–41.
4. Воловник О. І. Застосування технологій дистанційного навчання для організації ефективного навчального процесу у вищій школі / І. О. Воловник, В. О. Надточій // *Нові технології навчання : наук. метод. зб. / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України*. – К., 2010. – Вип. 63, ч. 1. – С. 55–61.
5. Жовта І. Дистанційна освіта набирає обертів : в Україні і світі : [Про дистанц. форму навчання в Нац. авіац. ун-ті] / І. Жовта // *Освіта України*. – 2004. – 9 квіт. (№ 27/28). – С. 2.
6. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні від 20 груд. 2000 р. – К., 2000. – 12 с.
7. Лукін В. Є. Взаємозв'язок та взаємозалежність понять «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання» / В. Є. Лукін, А. А. Каленський, В. В. Вишняков // *Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України*. – К., 2010. – Вип. 61. – С. 35–38.
8. Олійник В. Відкрита освіта й освітні зміни: дистанційна освіта у світі на сучасному етапі / В. Олійник // *Управління освітою*. – 2012. – Березень (№ 6). – С. 6–9.

9. Покатильська Г. В. Роль дистанційного навчання у самостійній роботі студентів / Г. В. Покатильська // Художня культура і освіта: традиції, сучасність, перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 жовт. 2013 р. – Мелітополь, 2013. – С. 88–90.
10. Положення про дистанційне навчання: затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 25 квітня 2013 р. № 466 // Інформаційний збірник та коментарі МОН, молоді та спорту України. – 2013. – Травень (№ 13-14-15). – С. 11–18.
11. Тарасов А. Ф. Особенности внедрения систем дистанционного обучения в высших учебных заведениях Украины / Тарасов А. Ф., Дьячкова Ю. Н., Сагайда П. И. // Научный Вестник ДГМА. – 2015. – № 3. – С. 324–329.
12. Швець В. Д. Програмування навчальної діяльності студентів у процесі вивчення дисципліни «Дистанційне навчання» / В. Д. Швець // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2010. – Вип. 65. – С. 95–101.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ОСІБ НА ОСВІТУ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Н. В. Герман, доцент, директор науково-навчального центру, доцент кафедри технологічного обладнання харчових виробництв і торгівлі;

Н. Ю. Молчанова, к. т. н., доцент кафедри технологічного обладнання харчових виробництв і торгівлі
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Аналізуючи різноманітні точки зору можна дійти висновку, що ідея безперервної освіти має давню історію, проте єдина цілісна концепція поки відсутня.

Поняття «освіта впродовж життя» має різні терміни, але у кожному з них є ідея довічної незавершеності освіти для дорослої людини. Визначення терміну «навчання впродовж життя» зазначене в документі Європейської Комісії «Перетворимо Європейський простір навчання впродовж життя реальністю» (опубліковано у листопаді 2001 р.): «Навчання впродовж життя – вся діяльність з навчання, здійснювана протягом життя, з метою вдосконалення знань, умінь і компетенцій як в інтересах особистісного, громадянського і соціального розвитку, а також/ або для отримання роботи».

Поняття «освіта впродовж життя» як безперервний процес набуття знань, розвитку професійних та особистісних компетентностей, що здійснюється через різні форми освіти та самоосвіту, і забезпечує можливість самореалізації особистості у різні вікові періоди.

Сьогодні в Україні існують три основні форми освіти: формальна, неформальна та інформальна. Проте оцінити рівень розвитку безперервної освіти в Україні складно через відсутність належної інформації в Державному комітеті статистики України.

В Україні назріла необхідність у розробці теоретично обґрунтованих, практично значимих і переконливих концептуальних підходів до організації системи освіти впродовж життя.

При цьому у формуванні безперервної системи освіти визначальна роль належить установам освіти – від дошкільних закладів до установ післядипломної освіти, завданням яких є надання якісних освітніх послуг відповідно до потреб суспільства і бізнесу впродовж усього життя людини. Але для цього необхідно вирішити ряд завдань: запровадити принципово нові моделі підвищення професійної кваліфікації викладачів, модернізувати матеріально-технічну базу, використовувати сучасні технології навчання, акцентувати увагу в процесі навчання на формування навичок, умінь, необхідних компетенцій, на розвиток особистості.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ХІМІЧНОГО ЦИКЛУ ДЛЯ СЛУХАЧІВ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ

***В. І. Дмитренко**, к. х. н., доцент;*

***Н. В. Гнітій**, асистент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерак-

тивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

З метою задоволення професійних потреб освітян та з урахуванням специфіки функціонування регіональної освітньої системи й особливостей навантаження педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів Полтавської області, зокрема сільських шкіл, ПУЕТ розроблено й упроваджено дистанційні технології підвищення кваліфікації одночасно за двома й більше спеціальностями для вчителів та викладачів технікумів, які викладають кілька навчальних предметів, зокрема: інтегровані проблемно-тематичні курси (підвищення кваліфікації одночасно з двох-шести спеціальностей хімічного циклу);

Науково-педагогічними працівниками кафедри хімії ПУЕТ на запити педагогів розробляються програми освітньої діяльності проблемно-тематичних курсів підвищення кваліфікації вчителів з кількох предметів одного профілю, наприклад: «Особливості викладання природничих дисциплін у профільній школі», «Формування екологічної культури учнів та студентів у процесі вивчення предметів природничого циклу», «Реалізація інтегрованого підходу до викладання природничих дисциплін в умовах сільської школи», «Індивідуальні, науково-дослідні проекти з хімічних дисциплін (для вчителів хімії, біології, екології).

Слухачі курсів, які підвищують кваліфікаційні категорії розробляють та захищають авторські проекти. Авторський проект є індивідуальним.

Авторський проект – це випускна кваліфікаційна робота, яку виконує один слухач. Формами авторського проекту можуть бути:

- навчально-методичний посібник (можливе співавторство);
- робочий зошит;
- тематичні розробки навчальних занять;
- методичні рекомендації щодо вивчення теми, розділу, курсу навчального предмета;
- проектне дослідження.

Основними формами проведення дистанційних навчальних занять зі слухачами є:

- вхідне й вихідне діагностування (роботу в вайбері, ватсапі);
- інтерактивні лекції;
- навчальні тренінги;
- майстер-класи;
- ділові ігри;
- рольове й імітаційне моделювання;
- круглі столи онлайн;
- розроблення й захист авторських проєктів, творчих робіт.

Більшу частину навчального матеріалу слухачі курсів підвищення кваліфікації опрацьовують самостійно, працюючи в онлайн бібліотеці, відеотеці, комп'ютерних класах ПУЕТ.

Діяльність викладача під час організації дистанційного навчання піддається суттєвим змінам. Його першочерговим завданням стає підготовка дистанційного навчального курсу на основі вже існуючих джерел, оригінальних авторських нарбок, які входять до його тематичних розділів.

Немає сумнівів, що дистанційне вивчення дисциплін хімічного циклу, на даний момент, найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого рівня кваліфікації слухачів курсів МПК.

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ З ПОЛІТОЛОГІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Н. І. Гончаренко, к. і. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В сучасних умовах посилюється значення вивчення молодими людьми політології. Це обумовлюється тим, що ця суспільствознавча наука дозволяє збагнути сутність політики, з'ясувати механізми владарювання, розкрити мотиви та цілі діяльності політичних суб'єктів. Вона допомагає формувати політичну культуру громадян, створювати дієве громадянське суспільство. Вивчення політології – один із найефективніших способів соціалізації особи, засвоєння нею демократичних цінностей.

Модернізація вищої освіти, що спрямована на оптимізацію навчального процесу, його індивідуалізацію, заохочення студентів до глибокого оволодіння знаннями, позначилась і на викладанні політології. У цьому плані нагальним завданням має стати впровадження таких методів навчання, які б розширювали простір для виявлення пізнавальної активності студентів. Подібне розуміння суті навчального процесу робить особливо актуальним посилення уваги до організації самостійної роботи студентів.

Викладачі політології шукають можливості найбільш ефективно організаційно-методично забезпечити самостійну роботу студентів. На сьогоднішній день такі можливості надають, перед усім, інформаційні технології, зокрема використання елементів дистанційного навчання. Дистанційне навчання – це вид навчання з використанням інноваційних комп'ютерних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію між викладачем та студентами на всіх етапах вивчення дисципліни і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Дистанційний курс з політології активно використовується студентами стаціонару для організації їх самостійної роботи. Розроблений курс можна розглядати як інструмент, що допомагає забезпечити результативне засвоєння теоретичного матеріалу, а також як засіб формування у студентів умінь і навичок самостійної навчальної роботи.

Кожна тема дистанційного курсу з політології містить стислий виклад основних аспектів проблеми, що вивчається, мультимедійний опорний конспект, а також уривки із різних підручників, посібників, монографічних досліджень та оригінальних творів мислителів минулого. Це дозволяє ґрунтовно підготуватись до семінарського заняття чи належним чином опрацювати тему, винесену на самостійне вивчення.

У структурі дистанційного курсу особливе місце належить індивідуальним завданням, виконання яких показує, наскільки студент засвоїв навчальний матеріал. Такі завдання різняться своїм рівнем складності. Серед них є вправи-тести, виконуючи які студент має змогу переконатись, чи оволодів він матеріалом тієї чи іншої теми, тобто це завдання репродуктивного рівня. Завдання вищого, або продуктивного та творчого рівня, передбачають активне оволодіння матеріалом та вміння його відтворити і застосувати. Таким чином, студент сам обирає собі

завдання за своїми можливостями. У результаті для всіх навчання набуває індивідуалізованого характеру, відбувається об'єктивне урахування свого інтелектуального потенціалу, що цілком відповідає такому важливому методичному принципу організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи, як забезпечення його індивідуалізації та диференціації.

Дистанційний курс розширює також можливості здійснення самоконтролю знань за рахунок проходження тестування після закінчення кожного модуля у тренувальному режимі, коли студент не тільки може дізнатись, яка відповідь є невірною, але й побачити відповідь правильну.

Отже, застосування дистанційних технологій при вивченні політології дозволяє більш ефективно організувати самостійну роботу студентів завдяки збільшенню джерельної бази навчального матеріалу, кращого його унаочнення, можливості працювати у зручній для студента час, обирати власну траєкторію навчання, індивідуалізуючи та диференціюючи цей процес, та здійснювати самоконтроль засвоєння знань.

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

В. В. Гончаренко, д. е. н., професор, професор кафедри міжнародної економіки;

О. В. Горячов, к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки;

В. І. Клименко, к. е. н., доцент, кафедри міжнародної економіки

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В останні роки в Україні, де не виключенням являється і наш вуз, відбувається модернізація освітньої системи. Одним з головних елементів нової освіти, яка б містила в собі величезний потенціал, все частіше називають дистанційне навчання. Дистанційна освіта в нашій країні стало нагальною потребою через здійснення цілком певних процесів в суспільстві, таких як: відчутна втрата позицій традиційних форм освіти, поглиблення економічної кризи, спад виробництва, зростання безробіття. Система дистанційне освіти дає рівні можливості школярам, студентам, людям з ослабленим здоров'ям, інвалідам, безробітним, цивільним і військовим фахівцям в будь-яких районах

країни і за кордоном реалізувати права людини на освіту і отримання інформації. Особливо це важливо для людей з обмеженими фізичними можливостями, які в основному не мають змоги отримати спеціальну освіту. Однак поряд з розповсюдженням дистанційної освіти, в цьому процесі залишається ряд не вирішених проблем. Основними з яких, на нашу думку, є:

- проблема створення різноманітних підсистем дистанційної освіти і відповідних їм телекомунікаційних мереж з виходом в Інтернет;

- проблема розробки і сертифікації навчально-методичних матеріалів дистанційного навчання;

- проблема підтвердження особи користувача при перевірці знань. Неможливо ідентифікувати, хто на іншому кінці інструментарію спілкування. У ряді випадків це є проблемою і вимагає спеціальних заходів, прийомів і навичок у викладачів – тьюторів;

- проблема недостатнього технічного оснащення і нерозвиненість подібного навчального процесу. Якісне дистанційне навчання неможливо в принципі без гідного інтернет-забезпечення.

- проблема відсутності прямого очного спілкування між учнями та викладачем.

Вказані проблеми поступово вирішуються, а менша ціна освітніх послуг і висока рентабельність дистанційної освіти є спонукальними стимулами до її розвитку.

ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ, САМОКОНТРОЛЮ ТА САМООЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Є. Є. Гончарова, к. пед. н., ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Початок третього тисячоліття знаменується оновленням багатьох сфер суспільного життя, що зумовлено надшвидкими темпами його інформатизації. Система освіти в цілому й система вищої економічної освіти зокрема активно реагують на підвищення вимог до підготовки фахівця вищої кваліфікації. Це має бути не просто обізнана у своїй сфері особистість, а людина,

підготовлена до всіх потенційно можливих змін щодо змісту, форм, методів ефективної діяльності, тобто здатна диференційовано ставити професійно значущі завдання й винаходити оптимальні шляхи їх розв'язання. Потреба модернізації вищої економічної освіти та формування нової генерації професіоналів економічної галузі, здатних орієнтуватися в складних соціокультурних умовах на етапі приєднання України до євроінтеграційного процесу, зумовлює необхідність істотних змін у підходах до контролю рівня навчальних досягнень студентів.

Контроль навчальних досягнень спрямовується:

- на визначення обсягу та глибини засвоєння професійно значущого навчального матеріалу;
- на з'ясування типових та індивідуальних утруднень студентів у процесі вивчення кожної конкретизованої теми фахової дисципліни задля подальшого проектування організації консультативної роботи зі студентами та їх самостійної роботи;
- на формування у студентів навичок самооцінки та самоконтролю.

З метою систематичного моніторингу навчальних досягнень студентів доцільно проводити тестування, яке надає можливість за відносно короткий проміжок часу однозначно й об'єктивно виявити якісні та кількісні параметри засвоєння знань, позитивні зміни, отримані за певний період навчання.

У дидактичній взаємодії в системі «викладач – студент» чинник об'єктивності має неабияке значення, адже за традиційної оцінки знань важко уникнути елемента суб'єктивності. Надто багато залежить від особистості викладача, його вимог щодо врахування помилок, допущених студентами, оскільки точних критеріїв для визначення ступеня серйозності помилок, власне, не існує. У ході використання тестів наявність єдиного критерію та попередньо заданої шкали оцінок, а також створені однакові для всіх опитуваних умови гарантують об'єктивність і верифікованість оцінки.

Здатність до об'єктивної самооцінки та самоконтролю, певною мірою, залежить від обсягу та глибини засвоєних знань, оскільки результативність аналізу власної діяльності зростає пропорційно усвідомленню навчального матеріалу, розумінню співвідношення проміжних дій з кінцевим результатом. Одно-

часно, саме адекватна самооцінка та самоконтроль указують шляхи та способи усунення «прогалин» у знаннях. З метою формування навичок адекватної самооцінки бажано систематично співставляти самооцінку рівня засвоєння навчального матеріалу студентами з результатами тестування чи оцінкою викладача. Самооцінка студентів визначається шляхом відповідей на питання анкет, що можуть бути запропоновані [1].

Для визначення рівня сформованості вмінь самостійної навчальної діяльності студентів пропонуємо використовувати «Експертну карту студента ВНЗ щодо самооцінки сформованості вмінь самостійної навчальної діяльності» та «Додаток до експертної карти» [2]. Експертну карту мають заповнювати самі студенти, додаток до неї – викладачі.

Навички самооцінки та самоконтролю стають підґрунтям саморегуляції як здатності особистості ініціювати цілеспрямовану активність. Саморегуляція формується на підґрунті досвіду, отриманого у процесі навчання, дає змогу студенту перетворити навчальні операції на навички та здійснювати їх послідовність автоматично, самостійно обираючи шлях вирішення завдань, що постають перед ним.

Рефлексивність особистості вважаємо вищим виявом самооцінки, самоконтролю та саморегуляції. Однак, рефлексивна діяльність майбутнього спеціаліста не обмежується аналізом результатів власної діяльності та оцінкою рівня свого професійного розвитку. Розуміння необхідності поєднання у професійній діяльності творчого та раціонального спонукає його до самовдосконалення, самоактуалізації. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців ґрунтується на цілеспрямованому розвитку рефлексії в студентів.

Список використаних джерел

1. Гончарова Є. Є. Диференціація навчання фахових дисциплін майбутніх учителів іноземної мови у вищих педагогічних закладах: дис. кандидата пед. наук : 13.00.09 / Гончарова Євгенія Євгенівна. – П., 2015. – 252 с.
2. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів: теоретико-методологічний аспект : [монографія] / Олександр Володимирович Малихін. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2009. – 307 с.

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ OFFICE 365 ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОБУДОВИ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ ВНЗ

Ю. В. Грицук, к. т. н., доцент, доцент кафедри загальної інженерної підготовки, начальник відділу інформаційних технологій Донбаська національна академія будівництва і архітектури (м. Краматорськ)

О. В. Грицук, к. психол. н., доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Бахмут)

У роботі [1] інфраструктура інформаційних технологій вищого навчального закладу (ІТ-інфраструктура ВНЗ) визначена як інформаційна система програмних, обчислювальних і телекомунікаційних засобів, а також організаційного і методичного забезпечення, що реалізує надання інформаційних, обчислювальних, телекомунікаційних ресурсів і послуг усім учасникам навчального процесу. Найчастіше під «хмарними обчисленнями» розуміють модель швидкого надання інформаційних послуг і потужностей, а також необмеженого доступу до ресурсів. Власне, розвиток хмарних обчислень сприяє стрімкому росту інформаційно-комунікаційних технологій сьогодні, і, найчастіше, на їх основі ґрунтується організація сучасного інформаційного освітньо-наукового простору та формування окремих елементів ІТ-інфраструктури навчального закладу.

Office 365 – це хмарне рішення [2], що надає користувачам (здобувачам вищої освіти та викладачам) сучасні інструменти для побудови комунікації та спільної роботи над проектами. Воно передбачає цілісні рішення для спільної роботи, документообігу та об'єднаних комунікацій:

Outlook Web App – корпоративне поштове рішення з можливістю отримати електронну адресу в доменній зоні ВНЗ;

Calendar – система календарів-сповіщень та планування робочого часу та співпраці;

People – єдині індивідуальні адреси та адреси груп для вишів;

Newsfeed – стрічка новин;

OneDrive Pro – система хмарного збереження файлів;

Sites – система сайтів-документозбережень на основі MS SharePoint Online;

Word Online – створення та редагування текстових документів;

Excel Online – створення та редагування електронних таблиць;

PowerPoint Online – створення та редагування презентацій;

OneNote Online – система записів для планування робочого часу;

Skype for business – система відео-конференц зв'язку;

Tasks – система постановки-контролю виконання задач;

Delve – система пошуку та попереднього перегляду документів для сумісної роботи;

Video – система збереження та розповсюдження відео-файлів;

Yammer – корпоративна соціальна мережа.

Комплекс Office 365 надає обмежений набір компонентів, доступних користувачеві. У межах повноцінної хмарної інформаційної інфраструктури він застосовується лише як складова спільної роботи і поширює можливості комунікацій. Тим не менше, використання Microsoft Office 365 як складової частини IT-інфраструктури ВНЗ має переваги:

- безвідмовну роботу (надійність) протягом 99,9 % часу на основі угоди про рівень послуг з фінансовою гарантією;

- можливість індивідуального доступу до ресурсів та сервісів;

- можливості об'єднання користувачів у групи та підрозділи;

- можливість одночасного доступу до документів для спільної роботи;

- значний обсяг хмарного простору (до 1 Тб), що надається користувачеві;

- україномовний інтерфейс;

- можливості доступу з мобільних пристроїв;

- інтеграцію з іншими програмними засобами освітнього закладу.

Список використаних джерел

1. Олексюк В. П. Упровадження технологій хмарних обчислень як складових IT-інфраструктури ВНЗ / В. П. Олексюк // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Т. 41, № 3. – С. 256–267.

2. Грицук Ю. В. Побудова хмарного освітнього середовища ВНЗ з використанням MS Office 365 / Ю. В. Грицук, О. В. Грицук // Матеріали науково-практичної інтернет-конференції «Інформаційні технології в навчальному процесі 2016» (12-17.12.2016) / упорядники Д. А. Покришень, М. В. Матюшкін, Є. С. Закревська. – Чернівці : ЧОППО імені К. Д. Ушинського, 2016. – С. 33–35.

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Н. В. Рогова, к. т. н., доцент;

С. С. Рибакова, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Сьогодні Інтернет міцно увійшов у наше життя. Сучасна освіта неможлива без комп'ютерів та Інтернету. Більшість сучасних школярів і студентів активно використовують комп'ютер та Інтернет у своєму житті та освіті. У сучасному суспільстві при бурхливому інформаційному зростанні фахівцю потрібно вчитися практично все життя. Раніше можна було дозволити собі навчитися один раз і назавжди. Цього запасу знань вистачало на все життя.

Реформуванню сучасної вищої освіти сьогодні присвячено безліч думок багатьох авторів переважно молодого покоління, які обговорюють наявні проблеми оперативно у інтернет-дискусіях. Нажаль, думки метрів-освітян не так часто зустрічаються, а саме вони мали б ділитися власним досвідом з молодим поколінням викладачів і спрямовувати реформи у належному векторі, одним із яких і є дистанційна освіта (ДО).

Досвід роботи у режимі дистанційного навчання (ДН) дає можливість поділитися думками обох сторін – учасників єдиного процесу, бо саме у цьому тандемі слід розглядати усі позитиви і негативи.

Так, нова форма навчання поступово набирає оберти і все глибше проникає у життя суспільства й охоплює різні верстви населення. Сьогодні учасниками процесу ДО стають люди різного стану і статусу, навіть з обмеженнями волі. Саме тому про ДН і можна ствердно говорити як про народну.

Але аналіз думок студентів з приводу їх навчання за дистанційною формою (ДФН) мають різні оцінки. Так, оцінки студентів денної форми які мають підтримку дистанційними курсом

(ДК) самостійної роботи з вивчення дисциплін різняться у тому, що студентам-відмінникам з їх творчим потенціалом недостає вербального спілкування з викладачами. Їх задовольняє усе, особливо активна робота з безмежним інформаційним потенціалом, його оперативним оновленням і вільним доступом до різних інформаційних джерел, але їм бракує простого, і як виявляється переважного, обміну думками з викладачами. Так, у першу чергу, це залежить від педагогічної майстерності викладача, але умови ведення дистанційного курсу не завжди надають можливість щільного й активного спілкування зі студентами, хіба що під час консультацій, яких чомусь із впровадженням ДН стає все менше.

Другою вадою ДО студенти вважають їх перевантаження роботою з комп'ютером, бо й справді ДФН передбачає саме комп'ютеризацію навчального процесу. На їх думку, якщо навчатися на денній формі з усіх дисциплін за ДФН, то це надзвичайно погіршить їх здоров'я. Тому підхід до всебічного охоплення ДН має бути зваженим і особливо для «денників», для яких класична академічна форма повинна бути основною, а ресурсна підтримка ДФН може бути тільки як допоміжна і саме для самостійної роботи. Досвід Європи свідчить саме про це, бо ДО для них стала саме народною, доступною для усіх бажаючих, а класична академічна лише для тих, кому це під силу.

П'ятирічний досвід роботи авторів-розробників ДК та їх викладачів дозволяє поділитися думками про виявлені позитиви і негативи ДО, які мають як суб'єктивні так й об'єктивні чинники.

Так, до позитивів, у першу чергу, відноситься її доступність кожному учаснику ДФН, але при цьому, стратегія її організації поки що не забезпечує право самостійного вибору студентом того ДК з дисципліни, який на його думку є кращим, якіснішим, бо право вибору у нього обмежене чітким закріпленням викладача саме з його ДК.

Як пропозицію з усунення цього негативу можливо рекомендувати таку стратегію їх упровадження у навчальний процес: надання студенту доступу для попереднього ознайомлення з ДК з однієї й тієї ж дисципліни різних авторів і самостійного вибору ним того, який імпонує йому більше.

ДК надає певні переваги студенту і викладачу у їх діяльності, але важливо зауважити, що діяльність викладача з його розробки поки що слабо вмотивована, а головне, не унормована, як на

стадії розробки так і на стадії реалізації, а саме, під час здійснення контролю знань, що звичайно є суттєвим негативом для подолання якого є усі можливості.

Технології дистанційного навчання дозволяють здійснювати навчання на відстані, при цьому не тільки не втрачаючи якість навчання, а навпаки підвищуючи його за рахунок індивідуалізації, активних методів навчання, двосторонньої взаємодії викладача і студента. Крім того, до переваг дистанційного навчання відносяться такі характерні риси як гнучкість, модульність, технологічність, оновлення ролі педагога, підвищення мотивації та самоорганізації студентів. Навчання при цьому стає інтерактивним, зростає значення самостійної роботи учнів, посилюється інтенсивність навчального процесу. Використання інтернет-технологій та дистанційного навчання відкриває нові можливості для безперервного навчання фахівців і перенавчання фахівців, отримання другої освіти, робить навчання більш доступним. У той же час необхідність отримання основної освіти протягом усього життя чи перекваліфікації розвивають потенціал дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Кузьмінський А. І. Навчальний посібник / Кузьмінський А. І. – Київ : Знання, 2005. – 486 с.
2. Теория и практика дистанционного обучения : учеб. пособие для вузов / Полат Е. С., Бешенков С. А., Бухаркина М. Ю. [и др.]. – Москва : ИЦ «Академия», 2004. – 416 с.
3. Дистанційне навчання та його технології // Компьютерра. – 2002. – № 36. – С. 38–44.
4. Рогова Н. В. Дистанційне навчання новий вектор народної освіти / Рогова Н. В., Наливайко Н. Я. – 2015.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ШЛЯХ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т. В. Капліна, д. т. н., професор;

В. М. Столярчук, к. т. н., доцент;

А. С. Капліна, ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Нині науково-технічний прогрес обумовлює стрімкий розвиток сучасного світу та забезпечує суттєві зміни суспільства. Не є винятком і Вища освіта, яка потребує істотної модернізації.

Значний вплив на соціум спричиняють нові інформаційно-комунікативні технології, які висувають додаткові вимоги й до системи Вищої освіти. Проте, в Україні й дотепер використовуються класичні підходи до надання освітніх послуг, які не в повній мірі дозволяють розв'язувати важливі проблемні питання, що і обумовлює активний перехід Вищої школи від класичного університету до віртуального. Саме реалізація цього підходу дозволить нівелювати відстань між особистостями. Разом із тим забезпечує низку переваг: система дистанційної освіти звільняє студентів від регулярного відвідування занять у класичній їх формі, тим самим надає можливість навчання у зручній для них час і місці. Такі нововведення не просто створюють комфортні умови для навчання, вони сприяють вирішенню проблеми поєднання студентами роботи й навчання. Особливо це актуально під час стажування студентів за кордоном, оскільки разом із набуттям достатнього практичного досвіду, вагоме значення має і теоретична підготовка.

Дистанційна освіта забезпечує реалізацію паралельного навчання за декількома спеціальностями та можливість отримання подвійного диплому. Вона сприяє поширенню міжнародної академічної мобільності студентів.

Серед переваг дистанційного навчання виділяють синхронність, коли викладач і студент відповідно можуть надавати знання і опановувати їх незалежно від часу за зручним для кожного розкладом і темпом. Дистанційне навчання забезпечує також можливість охоплювати значно більшу аудиторію студентів, створює умови для ефективного використання навчальних площ і технічних засобів, що й обумовлює значно вищу його рентабельність порівняно з традиційним. Зазначені переваги підтверджують актуальність впровадження дистанційного навчання у вітчизняну систему Вищої освіти.

На нашу думку, забезпечення модернізації Вищої освіти необхідно розпочати з удосконалення організаційних підходів щодо їх реалізації, якісному покращенню внутрішніх університетських науково-методичних освітніх середовищ.

Дистанційна освіта передбачає активне спілкування за допомогою сучасних технологій. Тому для його якісного здійснення потрібне відповідне технічне та програмне забезпечення (рис. 1).

Рисунок 1 – Векторна ілюстрація інфографічного фону дистанційного навчання – Vector by ChocoStar за [1]

Для більшості вітчизняних вузів його достатнє забезпечення в кількісному та якісному стані є однією з головних можливих перешкод до модернізації. Бо разом із тим у складних умовах Вища школа повинна проводити й власні наукові розробки щодо створення і застосування нових інструментів та інноваційних технологій дистанційного навчання, здійснювати пошук більш сучасних форм взаємодії викладачів і студентів. Із іншого боку студенти також повинні мати технічне та програмне забезпечення на відповідному рівні, що ускладнено в окремих випадках їх соціальним статусом.

Слід також зазначити, що за традиційного навчання викладач має змогу при контакті зі студентом корегувати процес і отримувати вищу ефективність своєї діяльності. Через недосконалість багатьох дистанційних курсів, в окремих випадках студент досить часто має справу з великими масивами інформації, працює здебільшого з телетекстами та тестовими матеріалами, що несуть контролюючі функції. Тому для ефективного розв'язання існуючих проблем, необхідно активізувати роботу щодо зростання педагогічної майстерності викладачів із інноваційних технологій; вивчати та поширювати педагогічний досвід щодо якісно нової освітньої діяльності. Навчальним підрозділам, які здійснюють підвищення кваліфікації науково-педагогічних

працівників, доцільно постійно удосконалювати його зміст і форми з урахуванням сучасних вимог.

Підсумовуючи слід зазначити, що реалізація запропонованих задач, дозволить не лише розвиватися університету відповідно до пріоритетних напрямів науки та освіти, а й забезпечить йому конкурентні переваги на ринку освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Інфографика дистанционного обучения [Електронний ресурс]: <https://www.google.com.ua/search?q.> – Назва з екрана. Дата звернення 24.01.1017.

СУЧАСНА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ

***Т. В. Громко**, к. філол. н., доцент кафедри української мови
Кіровоградський державний педагогічний університет імені
Володимира Винниченка*

Використання інформаційних технологій у навчальному процесі – проблема не нова, однак й досі не вирішена остаточно. Сьогодні інформаційно-технологічна підтримка в навчанні стає невід’ємною частиною навчальної системи будь-якої предметної галузі, особливо термінології. Саме вона породжує електронну методику навчання. Інформаційно-технологічна підтримка курсу у ВНЗ актуалізує аудіо- та візуальні можливості студентів, а також сприяє індивідуалізації процесу навчання, партнерському співробітництву в навчальному процесі, полегшує контроль та самоконтроль навчальної діяльності.

Розробка стратегії гуманітарного навчання в електронному середовищі передбачає висунення на перший план методичного завдання, яке спрямоване на вирішення проблеми вибирання того чи іншого т.зв. засобу E-Learning, адже однією із функцій інформаційно-технологічних засобів є методична концепція розробки будь-якого електронного продукту. Такий підхід якісно підвищує процес навчання термінології у ВНЗ.

Актуальним є твердження, що інформаційні технології та лінгводидактичні завдання навчання знаходяться у взаємозв’язку. Цілісний навчальний процес неможливий без початково-методичного комплексу з певної дисципліни. Сьогодні можна

констатувати процес перегляду і поповнення навчальних комплексів предметів інформаційними засобами, що додаються до традиційних завдань і методів навчання. Так, завданням полягає, наприклад, у формуванні мовної компетенції. Який же інформаційний засіб може виконати поставлене завдання?

По-перше, яскравим прикладом може служити використання Power Point Presentation для подання будь-якого навчального матеріалу як бази знань в аудіовізуальному варіанті. Такий підхід створює електронне середовище, яке дозволяє організувати якісно самостійну роботу студента, а також може підключити консультовану індивідуальну підтримку навчальної діяльності кожного учня.

По-друге, для формування мовної компетенції дискусійної спрямованості, електронне середовище створюється актуалізацією навчального блогу, інформаційні можливості якого розкривають нові ефективніші та якісніші прийоми навчання. Саме блоги мають великий потенціал для активного й інтерактивного навчання термінів, для інтенсивної взаємодії між студентами і викладачами. За допомогою блогів навчальна аудиторія переходить свої межі і розширює їх до нескінченної інтернаціональної аудиторії. Можливо, хтось за межами аудиторії прогляне і прокоментує певний термін, і це дозволить розширити уявлення про те, як опублікована інформація сприймається представниками «зовнішнього світу».

Третім сучасним засобом, наприклад для самостійної роботи студентів професійно-орієнтованою термінологією, є гіпертекстовий контент. Гіпертекст інтенсифікує процес мислення, тому що при роботі з ним, існують можливості з'єднати, завдяки смисловим зв'язкам, власні думки з об'єктивними знаннями, відновити в пам'яті те, що не було усвідомлено на більше ранньому етапі сприйняття.

Дискусійний метод навчання професійній термінології успішно реалізується в процесі навчання через відеоконференцію. Відеоконференція – це інтерактивний інструмент, який включає аудіо, відео, комп'ютерні технології для здійснення зв'язку віддалених територіально співрозмовників «обличчям до обличчя» в реальному часі. Цей вид On-Line навчання дозволяє формувати свідоме відношення і розгляд висунених проблем в термінології, активність в її обговоренні, мовну культуру тощо. Співрозмовники мають можливість бачити вираз обличчя і мову

жестів, ці речі є найважливішими аспектами спілкування, які втрачаються при асинхронних видах роботи (e-mail, чат, форум, блог). Відеоконференція дозволяє об'єднувати разом різні групи студентів з різних ВНЗ для спільного обговорення.

Електронний посібник – це такий освітній продукт, який за рахунок графіки, анімації, аудіо- та відеонаповнення, спеціального програмного забезпечення розширює та доповнює традиційний посібник на друкованій основі.

Таким чином, електронне навчання дозволяє індивідуалізувати процес навчання у відповідності до психологічних та інтелектуальних можливостей студентів і створює доступний режим для засвоєння будь-якого матеріалу, що особливо необхідно для дистанційного навчання. Так, тренінг у поєднанні з електронним контрольно-навчальним тестуванням дає можливість студенту бачити свої помилки, коригувати їх і продовжити нарощувати потенціал своєї бази знань у власному індивідуальному режимі.

Формування системи комп'ютерного навчання створює передумови для інтеграції її в міжнародну систему освіти, тим самим, розширюючи можливості міжкультурної і професійно-орієнтованої комунікації між студентами ВНЗ України та зарубіжними навчальними закладами.

СТАНОВЛЕНИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНА

***Э. Ф. Гулиева**, докторант Бакинского славянского университета (Азербайджан)*

Научный руководитель: проф. Шахбазова А. Х.

Выявление особенностей дистанционных технологий обучения русскому языку как иностранному требует рассмотрения ряда основных вопросов языкового образования как единой и целостной системы. Качественное языковое образование характеризуется комплексным подходом к учебному процессу, наличием единого и целостного учебного плана и применением в процессе обучения прогрессивных языковых методик, разработанных на принципах развивающего обучения.

По мнению специалистов, сегодня существуют различные формы изучения иностранного языка. Это овладение элементар-

ными навыками речевого общения в рамках школьного образования, очная форма вузовского обучения, прослушивание языкового курса в соответствующих учреждениях, самостоятельная языковая подготовка с использованием самоучителей и технических средств информации, а также дистанционная форма изучения иностранного языка.

На сегодняшний день во всем мире дистанционной форме обучения отдается особое предпочтение. Развитие информационно-коммуникационных технологий также создает условия для широкого распространения дистанционного обучения, поэтому в Азербайджане также ведутся работы в этом направлении.

В рамках реализации «Государственной Программы по информатизации системы образования Азербайджанской Республики в 2008–2012 гг.» при поддержке Фонда Гейдара Алиева и Министерства образования Азербайджана, Главного управления образования г. Баку был подготовлен проект «Электронная обучающая система», в рамках которого впервые в стране началось внедрение дистанционного обучения школьников на дому.

Целью реализации данного проекта стало развитие дистанционного образования в стране, вовлечение в этот процесс школьников, в особенности тех, кто нуждается в особой опеке государства, практическое обучение учеников, учителей средних школ компьютерной грамотности, навыкам использования в образовательном процессе электронных ресурсов.

На протяжении 2011 года в рамках пилотного этапа реализации данного проекта, 7 учителей, прошедших тренинг по дистанционному обучению школьников, средней школе № 219 г. Баку проводили дистанционные уроки для 30 школьников. Благодаря новейшим компьютерным программам, каждый из учителей, находясь в специально оборудованном центре вне школы, проводил дистанционные уроки по разным предметам одновременно с тремя учениками. В дальнейшем реализация данного проекта продолжалась и в других школах и регионах Азербайджана.

В рамках проекта состоялась презентация Центра дистанционного образования, созданного на базе школы-лицея № 20 г. Баку. Для учеников, учителей и родителей были подготовлены специальные методические средства по использованию информационно-коммуникационных технологий.

Решением № 134 Кабинета министров Азербайджана от 20 июня 2012 года были внесены изменения в Правила организации формального образования. Согласно поправкам, из Правил были устранены ограничения по типам формального образования, которое впредь может быть дистантным (дистанционным). Ученые и специалисты высоко оценили принятое решение, реализация которого может дать новый толчок реформам в сфере образования, формированию нового педагогического мышления, внедрению новейших технологий в образовательный процесс, направленный на подготовку высококвалифицированных специалистов.

В 2012 году в рамках плана на 2012/2013 учебный год в Азербайджанском государственном институте усовершенствования врачей были внедрены дистанционные курсы по 33 специальностям.

Обучение через Интернет подходит тем, кто хочет учиться, но не имеет времени на это. А также тем, кто экономит свое время или кто согласен учиться перед компьютером дома.

Дистанционное образование в Азербайджане имеет следующие положительные стороны:

- значительно снижаются затраты на обучение;
- можно обучать большое количество учащихся сразу с помощью разработанной системы;
- повышение качества образования за счет применения современных средств, электронных библиотек, интернет-ресурсов;
- за определенный срок выработается одна оптимальная программа, которая позволит не только обучение в одиночку, но и совместное эффективное обучение.

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ Е-ОБУЧЕНИЯ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В 2017 ГОДУ

Е. М. Гурская, ст. преподаватель

Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации, г. Гомель

Электронное обучение получило скромное начало в программах дистанционного обучения. С ростом Интернета и коммуникационных технологий, были созданы различные элект-

ронные обучающие платформы. Эти учебные ресурсы в интернете приобрели массовую популярность. Сегодня число инструментов и технологии е-обучения растет с каждым днем:

- простые домашние задания на основе учебной программы;
- предварительно записанные аудио- и видеозаписи лекций;
- выступления в прямом эфире на занятиях;
- мультимедийные средства;
- средства мобильного обучения;
- массовые открытые онлайн-курсы;
- индивидуальное онлайн-обучение;
- электронные книги,
- онлайн помощь в написании и редактировании заданий;
- образовательные технологии с использованием виртуальной реальности;
- программное обеспечение онлайн-обучения;
- онлайн ИТ-обучение;
- сертификация и др.

Новые интернет-образовательные технологии и электронные образовательные ресурсы являются способом образования гораздо более удобным, персонализированным и интерактивным по сравнению с традиционным форматом обучения. Вместо того, чтобы посещать регулярные лекции в классе, электронное обучение позволяет студентам учиться, не выходя из собственного дома, библиотека, или в любом другом месте с персональным компьютером/мобильным телефоном/планшетом/ноутбуком при подключении к интернету. Изучение информации различного сорта может быть легко доступно для студента в формате электронных книг, онлайн учебных пособий и поэтапного руководства решением задачи, электронной почты, обмен с онлайн-репетиторами, чат с онлайн-репетиторами, загружаемых видеозаписей, аудио учебно-методических пособий.

Каждый год, Assignmenthelp готовит обзор по трендам для Е-обучения и инструментам образовательных технологий [1]. Прогнозы всех экспертов построены исходя из особенностей нового поколения студентов, их устремлений и потребностей, направлений и скорости развития технологий.

Перечень основных тенденций 2017 года в е-обучении на основе анализа мнений ведущих мировых специалистов данной области приведен ниже:

- ✓ Микро-видео-обучение.
- ✓ Использование iPad.
- ✓ Совместное или взаимное обучение онлайн.
- ✓ Использование возможностей Искусственного Интеллекта.
- ✓ Онлайн класс.
- ✓ Мобильное обучение.
- ✓ Мобильные Платформы.
- ✓ Индивидуальное обучение онлайн.
- ✓ Использование большого массива сведений для анализа и планирования индивидуальных программ образования (Big Data).
- ✓ Онлайн Репетиторство.
- ✓ Адаптивное Обучение.
- ✓ Создание личных чат-ботов и др.

В 2017 в области е-обучения будет продолжена тенденция роста мобильности, а образовательные технологии и инструменты станут более гибкими и приспособленными под требования студентов. Ключевой парадигмой в 2017 году в е-обучении будет развитие инноваций в использовании адаптивных технологий, которые лежат в основе индивидуального обучения и позволят каждому студенту лучше контролировать свой прогресс в обучении. В течение ближайших лет, индивидуальное онлайн-обучение станет стандартом. Широкое применение новых технологий и онлайн-обучения в е-обучении основано на расширении компьютерной грамотности и навыков программирования.

Список использованных источников

1. 17 for '17: Industry Experts on E-learning & EdTech Trends for 2017 [Электронный ресурс] // Assignment Help – 29.12.2016. – Режим доступа: <http://www.assignmenthelp.net/blog/elearning-edtech-trends-2017/>. – Название с экрана.

РОЛЬ ВНЗ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

*Ю. О. Дзекун, ст. викладач кафедри ділової іноземної мови
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

На сьогоднішній день ринкова економіка сформувала новий менталітет молоді. Відповідно до нього уявлення особистості про життєві перспективи міцно пов'язуються з отриманням матеріальної забезпеченості, фінансової самостійності, можливістю швидкого кар'єрного зростання. Суспільству потрібні креативні фахівці з високим творчим потенціалом, здатні проникати в суть ідеї і втілювати її в життя, особистість з яскраво вираженою суб'єктною позицією, яка вміє знаходити вихід зі складних ситуацій, яка володіє здатністю самостійно та критично мислити, виробляти та захищати власну точку зору. Нові орієнтири висувають більш жорсткі вимоги до професійної компетентності майбутніх фахівців, яким вже недостатньо володіти високим рівнем професійних знань, умінь, навичок та зумовлюють ВНЗ до підвищення якості професійної підготовки кваліфікованих фахівців, здатних до новаторства і творчості, які володіють організаторськими навичками і лідерськими здібностями, тобто сучасному суспільству потрібний компетентний творчий фахівець.

Найважливішою характеристикою творчої особистості виступає її творчий потенціал. Його розвиток входить сьогодні в число пріоритетних ідей освіти.

Метою даної статті є – роль вищої школи у розвитку творчого потенціалу студентів під час їх професійної підготовки

Головною цінністю вищої освіти повинна стати орієнтація на випускника здатного до саморозвитку, самоосвіти протягом подальшого життя, мобільності в різних ситуаціях. На сучасному етапі перед освітніми установами стоїть завдання забезпечити остаточний перехід від школи «засвоєння знань» до школи життя, школи думки, школи активної дії. Традиційний шлях навчання з цієї точки зору є малоефективним, тому що застосовує для передачі соціального досвіду інформаційно-алгоритмічні методи викладання і орієнтований на репродуктивне відтворення. Сучасні дослідження вищої школи пока-

зують, що студенту необхідно створити такі умови, які б сприяли включенню його в різну за своїм характером творчу діяльність, розкриттю внутрішніх творчих резервів.

Проблема розвитку творчого потенціалу особистості аж ніяк не нова, їй приділялося чимало уваги в працях А. С. Макаренка, К. Д. Ушинського, Е. Н. Ільїна, В. О. Сухомлинського та ін., вона і сьогодні продовжує займати одне з провідних місць в освіті. По даній проблемі в даний час є велика кількість публікацій. Проте в сучасних умовах дана проблема набуває нового звучання, нових відтінків, потребує особливого методологічного обґрунтування та новітніх принципів. Зокрема бракує інноваційних авторських методик формування творчих умінь самостійної діяльності студентів, не досліджено систему потреб, інтересів, емоційних станів особистості, що впливають на розвиток творчого та інтелектуального потенціалу студентської молоді. Основним завданням роботи викладача вищої школи є формування в студентів потягу до саморозвитку, до самопізнання, до самовдосконалення через розкриття творчих здібностей і інтелектуальних можливостей. І треба пам'ятати, що викладач повинен наголошувати на заохоченні, а не на покаранні. Психологічна наука тільки останнім часом дійшла до розуміння того, наскільки чуттєві творчі люди до заохочення, і як ставлення інших людей позначається на розвитку їхніх здібностей і творчих починань.

Якість педагогічного процесу значною мірою залежить від викладача, його професійної, педагогічної й методичної майстерності, творчого підходу до організації навчального процесу.

Творчий компонент у професійній освітній програмі підготовки майбутніх фахівців повинен бути спрямований на формування більш цілісного бачення майбутньої професійної діяльності, в основі якої творчий підхід у вирішенні конкретних ситуацій і проблем. У процесі навчання творча складова повинна зростати з урахуванням мінливих можливостей студентів.

З досвіду роботи можна стверджувати, що для ефективного розвитку креативності майбутніх фахівців необхідно дотримуватись таких умов: вчасно виявляти творчі здібності студентів та враховувати їх індивідуальні та вікові особливості; створювати емоційну атмосферу спілкування; дбати про творчість, а не давати готові знання, підбирати та практикувати ефективні

завдання, які б пробуджувати інтерес, сприяли розвитку допитливості, мислення, фантазії, уяви; використовувати сучасні досягнення науки та техніки; створювати нестандартні, проблемні ситуації, які б давали можливість висловити власну думку, вимагали пошуків альтернативи, прогнозування; широко застосовувати пошуково-дослідницьку роботу; толерантно та доброзичливо ставитися до студентів; стимулювати і підтримувати ініціативу студентів, їхню самостійність.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ТОВАРОНАВЦІВ- ЕКСПЕРТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Є. П. Діденко, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Високі вимоги сучасного суспільства обумовлюють необхідність підготовки кваліфікованого компетентного фахівця-товарознавця, конкурентоспроможного на ринку праці, що орієнтується в суміжних областях знань, готовий до постійного професійного зростання. В освіті сьогодні широкої популярності набув принцип варіативності, завдяки якому заклади освіти можуть самостійно конструювати педагогічний процес, розробляти й використовувати авторські моделі навчання.

У зв'язку зі стрімким інформаційним розвитком сучасного суспільства вищі навчальні заклади мають орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних моделей навчання. У зв'язку з цим інтенсивно розробляються й практично обґрунтовуються нові ідеї та технології навчання з метою використання їх у подальшому навчальному процесі. На сьогодні актуальним завданням є розробка і впровадження в учбовий процес новітніх технологій навчання, що матимуть позитивний вплив на формування інтересу до майбутньої професії, мотивацію до навчання і активізації самостійного навчання студента.

Для полегшення самостійного навчання студентів і покращення результатів даного процесу широко застосовуються нові інформаційні технології, оскільки вони є прогресивними і цікавими для студентської молоді, а це в свою чергу сприяє

підвищенню мотивації, ефективності самостійної роботи студентів і дозволяє реалізувати принципово нові форми і методи навчання. Застосування певних елементів дистанційних технологій навчання забезпечують такі переваги, як доступність широкому спектру студентства; можливість оперативно отримати повний об'єм лекційного матеріалу і консультацію викладача, індивідуалізація процесу навчання.

Одним з прикладів використання дистанційних технологій навчання на кафедрі хімії є проведення контролю знань студентів за допомогою використання програми тестування, до якої входять пакети тестових завдань для контролю знань за всіма дисциплінами, що читаються на кафедрі.

Хоча, на нашу думку, такий вид занять як лабораторні з мімічних дисциплін повинні проходити виключно в хімічній лабораторії, елементи дистанційного навчання в даному випадку мають певні позитивні сторони, а саме: студент задовго до заняття, наприклад, на початку семестру, має можливість, по-перше, переглянути зміст всіх лабораторних робіт, які він повинен виконати для засвоєння матеріалів кусу і оволодіння певними навичками, по-друге, до виконання ним лабораторної роботи має можливість чітко з'ясувати ряд елементів самої роботи: хід проведення роботи, основні теоретичні положення, питання професійного спрямування, які необхідно опрацювати до заняття. Такий метод попереднього вивчення необхідного навчального матеріалу, у зручний для студента час, буде сприяти розвитку творчого потенціалу при проведенні самої лабораторної роботи і зосередитися на отриманні позитивного результату.

Таким чином запропоновані методи застосування інтерактивних інформаційних технологій в навчанні студентів товаровзнавців-експертів виявляються дієвими, що особливо важливо при збільшенні часу на самостійне навчання студентів, оскільки даний вид навчання спонукає кожного студента самостійно здобувати нові знання. Для остаточного вирішення питання використання нових інформаційних форм навчання слід подовжувати їх експериментальне втілення і опробування на окремих дисциплінах.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Л. В. Дробиш, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Розвиток освіти та системи навчання, заснованих на знаннях, передбачає зміну самої парадигми навчання, ставлячи в центр особистість та тривалість процесу навчання впродовж усього життя [1, с. 340]. Формальна освіта перестає бути процесом простої передачі певних знань, тобто кардинально змінюється ставлення до неї. В той же час, інтеграційні процеси, що відбуваються нині в Україні, насущною зробили потребу у створенні єдиної і цілісної системи освіти, яка б забезпечувала підготовку висококваліфікованих фахівців для всіх галузей економіки. Оскільки в усьому світі в останні десятиліття різко зростають темпи оновлення теоретичних та професійних знань, досить проблематичною залишається підготовка впродовж навчання у навчальному закладі висококваліфікованого фахівця для тієї чи іншої сфери діяльності на все життя. Тому освіта впродовж життя стає однією з важливих сфер освітніх послуг, які надаються нині вищими навчальними закладами України.

На нашу думку, впровадження освіти впродовж життя необхідне для забезпечення генерування знань, їх впливу на науково-технічний розвиток та економічне зростання країни. Відповідно, сьогодні найважливішим завданням освіти впродовж життя має бути створення умов для всебічного гармонійного розвитку кожної людини, незалежно від здобутої професії чи спеціальності, віку, місця проживання [1, с. 340]. З огляду цього обов'язково слід урахувувати індивідуальні особливості, мотиви, інтереси та ціннісні настанови кожного індивіда. Враховуючи сказане, одним із доступних і ефективних засобів забезпечення неперервної освіти людини впродовж всього життя стає дистанційна освіта.

Дистанційна форма навчання має низку переваг порівняно з іншими формами навчання завдяки вищій інформативності, доступності та економічності. Така форма навчання потребує значно менше часу та зусиль для засвоєння необхідних знань та є мобільною й комфортною для споживача освітніх послуг, ніж

інші форми навчання. Тому групове навчання в аудиторіях та читальних залах поступово втрачає свої позиції. Разом з тим, традиційна форма навчання деякий час буде використовуватися для навчання елітарної частини суспільства. Однак, за оцінками експертів, випускники більш прогресивної дистанційної форми навчання у найближчий час мають скласти більшу частину інтелектуальної еліти суспільства.

Дистанційна освіта як засіб забезпечення неперервної освіти впродовж життя має такі основні переваги:

- споживач освітньої послуги самостійно визначає для себе індивідуальний графік навчання. Тобто є можливість навчатися в зручний для нього час;

- дистанційне навчання дає можливість навчатися в обраному темпі. Тобто повертатися до вивчення більш складних тем кілька разів, користуватися відео-лекціями, листуватися з викладачем тощо;

- є можливість навчатися в будь-якому місці, що значно розширюється коло споживачів освітніх послуг (особи з вадами здоров'я, батьки з маленькими дітьми тощо). Дистанційно навчатися можна при наявності комп'ютера з доступом в Інтернет, перебуваючи в будь-якій точці світу;

- з'являється можливість отримати освіту одночасно по декількох спеціальностях, тобто отримати чергову вищу освіту без відриву від основної роботи, а також підвищити свій професійний рівень за уже обраною спеціальністю;

- споживач освітньої послуги має вільний доступ до необхідної навчально-методичної літератури;

- виключається можливість суб'єктивної оцінки набутих знань;

- використання дистанційних технологій дає можливість організувати індивідуальний підхід до кожного, хто навчається.

Отже, навчання впродовж життя має охоплювати будь-яке цілеспрямоване навчання (формальне чи неформальне) з метою набуття нових знань, навичок та підвищення компетентності. Кожна людина має постійно оновлювати свої знання, використовуючи дистанційні технології, що забезпечить захист особистості в умовах невизначеності та мінливості зовнішнього середовища.

Список використаних джерел

1. Дробиш Л. В. Досвід та реалії запровадження в Україні системи освіти впродовж життя / Л. В. Дробиш // Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу : матеріали ХLI Міжнарод. наук.-метод. конф., (м. Полтава, 18–19 лютого 2016 року). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – С. 340–342.

ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО В ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

А. С. Капліна, ст. викладач кафедри ГРКС;

С. О. Дудник, асистент кафедри ГРКС;

Н. І. Кирніс, ст. лаборант кафедри ГРКС

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В останні роки в законодавстві України відсутні потужні напрацювання нормативної бази стосовно питань охорони інтелектуальної власності в достатньо завантаженому інформаційному просторі, мережі Інтернет, хоча ці проблеми сьогодні вийшли в світі на перше місце і стали вже не просто юридичними або комерційними питаннями.

Низькі стандарти захисту інтелектуальної власності в Україні значною мірою можливо обґрунтувати недостатньою кількістю кваліфікованих фахівців у цій сфері. Тому пошук нових шляхів захисту авторського права в освіті і, зокрема, дистанційній є доволі актуальним.

Увага до дистанційної освіти зумовлена орієнтуванням на європейські і світові тенденції, оскільки ця форма отримання професійних знань стає дуже популярною.

Розвиток дистанційної освіти в Україні є зовсім новим підходом для української вищої школи. Деякою мірою її можна порівняти із заочною формою навчання. Проте дистанційна освіта, яка ґрунтується на сучасних ресурсах – інформаційних технологіях, – має іншу мету: наблизити освіту до будь-якої людини у будь-якому куточку світу.

Тому досить важливим є на першому етапі пошук рішень для захисту прав інтелектуальної власності в інтернет-середовищі, зокрема під час розроблення дистанційних курсів і викладення їх у мережі Інтернет.

Регулювання взаємовідносин між авторами дистанційних курсів та навчальними закладами (інститутами, університетами, академіями тощо) для забезпечення прав та захисту інтересів автора та університету починається з розроблення механізму реєстрації права власності на результати інтелектуальної діяльності у галузі дистанційного навчання [1].

Цей процес відбувається поетапно:

- на першому етапі права власності на результати інтелектуальної діяльності у галузі дистанційного навчання реєструються лише після визнання інформаційного ресурсу навчально-методичною працею і засвідчується довідкою, яка видається відповідною Методичною радою навчального закладу;
- на другому етапі Інформаційний ресурс розміщується у фонді навчально-методичних праць на електронному носії;
- на третьому етапі відбувається фіксація стосунків між автором та роботодавцем окремим договором.

Отже, структуру взаємовідношень безпосередньо між авторами і навчальними закладами можливо представити у вигляді графічного зображення (рис. 1).

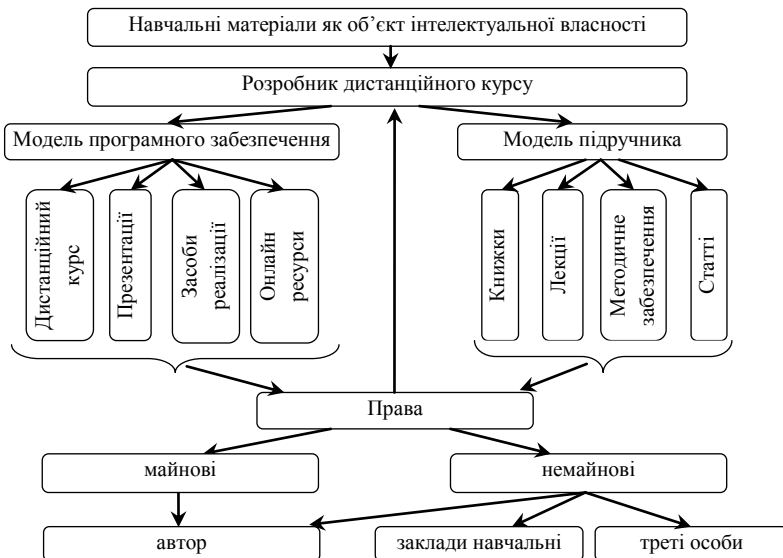

Рисунок 1 – Структура взаємовідношень між розробниками дистанційних курсів (авторами) і навчальними закладами

Представлена структура відображає найбільш повно взаємовідношення між авторами і навчальними закладами.

Таким чином, незважаючи на те, що в основному світова система регулювання охорони інтелектуальної власності вже сформувалася, в Україні на сьогодні відсутні будь-які закони, що забезпечували б захист інтелектуальної власності на цифрові матеріали, тому до вирішення зазначеної проблеми потрібно підходити комплексно: спочатку на рівні навчального закладу через договори та контракти.

Список використаних джерел

1. Проблеми охорони інтелектуальної власності в Україні : Матеріали круглого столу, організованого Українським центром економічних і політичних досліджень ім. О. Розумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uceps.org/journal_pos.php?y=2001&cat=10&pos=62. – 21.04.2007. – Назва з екрана.
2. Пастухов О. М. Авторське право у сфері функціонування все-світньої інформаційної мережі Інтернет : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. М. Пастухов. – Київ, 2002. – 20 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОПОЗИЦІЙ ПУЕТ НА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

А. М. Захаренко-Селезньова, ст. викладач кафедри маркетингу

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У наш час на ринку освітніх послуг склалася серйозна і складна ситуація. Відкрилася величезна кількість приватних вищих навчальних закладів та їх філій, які прагнуть знайти якомога більше абітурієнтів.

Ринкова орієнтація ПУЕТ (Полтавського університет економіки і торгівлі) передбачає наступні установки і рішення щодо діяльності:

1. Виявляються тільки ті освітні послуги, які користуються будуть користуватися з урахуванням часу на надання освітніх послуг та попитом на ринку (здійснюється перебудова потенціалу і всієї системи роботи освітньої установи).

2. Асортимент освітніх послуг досить широкий і інтенсивно оновлюється з урахуванням вимог суспільства та інновацій які може запропонувати навчальний заклад (інноваційні процеси і технології надання освітніх послуг гнучкі та адаптивні).

3. Ціни на освітні послуги формуються під значним впливом ринку (орієнтовано на конкурентів та платоспроможний попит).

4. Комунікаційна діяльність ведеться активно (спрямована на конкретні цільові групи споживачів освітніх послуг).

5. Наукові дослідження ведуться за напрямками діяльності навчального закладу та прогнозування кон'юнктури ринку освітніх послуг.

6. В організаційній структурі навчального закладу сформовано департамент маркетингу.

В зв'язку з тим, що основою ринку освітніх послуг є суб'єкти даного ринку які здійснюють свою діяльність, для досягнення лідерства ПУЕТ серед конкурентів є необхідним застосування інноваційних підходів до надання освітніх послуг. Таким є інновація, як результат наукових пошуків, передового досвіду окремих науковців і цілих наукових колективів.

Тому основу інноваційних процесів в освіті складають два важливих питання: 1) вивчення, узагальнення і поширення передового досвіду; 2) впровадження досягнень освітніх інновацій науки в практику навчальних закладів.

Результатом інноваційних процесів є використання теоретичних і практичних досягнень, а також таких, що утворюються на межі теорії і практики. Але з часом будь-яка інновація поступово перетворюється у звичні поняття і дії, отримуючи статус стереотипної (інновація сприймається як чужорідний елемент, різка протидія, прожектерством; з часом інновація перевіряється практикою, набуває масового визнання; на останньому етапі новий підхід стає відомим і входить до системи).

За останні роки стрімко зростає та розвивається сучасний ринок освітніх послуг. При цьому, технології їх просування є одним із центральних елементів ринкових відносин в площині діяльності вищих навчальних закладів. Існує велика кількість методик просування освітніх послуг на ринку.

Основою для просування послуг будь-якого навчального закладу, повинен бути комплексний аналіз сфери освітніх послуг, цільової аудиторії, конкурентного середовища та інших факторів. Первинно – необхідно розуміти, для кого створюється ця послуга, і хто за неї платить.

Крім того, завжди необхідно знати своїх конкурентів і можливих партнерів. За допомогою маркетингових комунікацій, що застосовуються в процесі маркетингової діяльності ПУЕТ є можливість безпосередньої роботи з потенційною аудиторією а саме – проведення досліджень (анкетування, опитування, збір думок, аналіз процесу реалізації освітніх інновацій), що підтримує зворотний зв'язок між ВНЗ та потенційними споживачами освітніх послуг. Це дозволяє контролювати просування послуг на ринок, створювати і закріплювати у споживачів стійку систему переваг до них, у разі необхідності швидко коректувати процес комунікаційної діяльності. В ході аналізу особливостей просування інноваційних пропозицій ПУЕТ були виявлені наступні основні особливості просування даного навчального закладу:

- 1) довгострокові контракти на навчання студентів за цільовим направленням від системи споживчої кооперації;
- 2) відмінно розроблена і діюча маркетингова комунікаційна система, спрямована на підтримку іміджу ВНЗ, як лідера освітніх інновацій;
- 3) постійне проведення різного роду заходів, як на рівні України, так і на міжнародному рівні, що направлені на підвищення іміджу ВНЗ.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ УПРОДОВЖ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

О. М. Зінченко, к. е. н., доцент;

В. О. Сергійчук, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Враховуючи сучасний рівень розвитку інформаційних і комунікаційних технологій, динамізм розвитку та інформатизацію суспільства традиційна освіта доповнюється новими формами, а також неформальною та інформальною освітою. Тому можна

стверджувати, що одним із основних шляхів модернізації української освіти є запровадження концепції навчання упродовж життя.

Інноваційні технології навчання постійно розвиваються, у сукупності з іншими чинниками призвели до виникнення та широкого розповсюдження нової форми здобування освіти – дистанційної освіти. Одне із завдань системи освіти в сучасному суспільстві – забезпечити кожній людині вільний і відкритий доступ до освіти впродовж усього його життя з урахуванням його інтересів, здібностей і потреб [1].

Концепція навчання упродовж життя передбачає необхідність та створення можливості для людини здобувати ту інформацію, яка їй необхідна для утримання своєї компетенції на високому рівні, на кожному етапі життя з урахуванням її інтересів, здібностей і потреб. Отже, можна зробити висновок, що дистанційна освіта може стати одним із чинників реалізації освіти упродовж життя.

Навчання упродовж життя виступає інтегративним елементом усього життя людини, коли здійснюється тісний взаємозв'язок базової та додаткової освіти. У такому контексті освіта упродовж життя містить: навчання, підвищення кваліфікації, перепідготовку, післядипломну освіту, набуття нових знань на різних курсах, аспірантуру, докторантуру, самоосвіту [2]. Дистанційна освіта, як відкрите інформаційне середовище з можливістю вільного без меж та національних контекстів розповсюдження знань та інформації, може забезпечити отримання як базовою, так і додаткової освіти.

Європейська Комісія об'єднала різні освітні й навчальні ініціативи в єдину Програму навчання протягом життя (Lifelong Learning Programme), що прийшла на зміну окремим програмам професійного та дистанційного навчання, з метою забезпечення людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання.

Рада Європи затвердила навчання протягом життя як один з основних компонентів європейської соціальної моделі [3]. Європейська стратегія зайнятості (European employment strategy) визначила керівні принципи політики розвитку навчання протягом життя [4].

Тоді як в Україні загострюється проблема невідповідності сформованої системи освіти новим потребам суспільства й

людини. Це породжує вимогу іншого підходу до організації освіти – навчання повинне відповідати різнорівневим інтересам і можливостям громадян, органічно вписуватися в їхній спосіб життя, враховувати специфіку запитів того чи іншого контингенту й навіть окремих груп населення. Дистанційна освіта здатна вирішити дану проблему, адже забезпечує реалізацію таких функцій безперервної освіти як: розвиваючу (задоволення духовних запитів особистості, потреб творчого зростання); компенсуючу (заповнення пробілів у базовій освіті); адаптивну (оперативна підготовка й перепідготовка в умовах мінливої виробничої й соціальної ситуації); інтегруючу в незнайомий культурний контекст; функцію ресоціалізації (повторної соціалізації).

Отже, навчання протягом життя виходить на чільні позиції у світових освітніх процесах – це диктується базовими тенденціями сучасного розвитку людства. На жаль, в Україні освіта протягом життя перебуває у зародковому стані. Існують поодинокі стохастичні явища, але будь-яка системність практично відсутня. Тому для України вкрай важливо найближчим часом вжити дієві заходи для подолання відставання у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Івашко Л. М. Дистанційне навчання в економічній освіті: переваги та перспективи впровадження / Л. М. Івашко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2010. – Вип. 40. – С. 349–358.
2. Корчагіна Л. М. Навчання впродовж життя як пріоритетний напрямок модернізації управління освітою в Україні / Л. М. Корчагіна // Теорія та практика державного управління. – 2008. – Вип. 3. – С. 326–331.
3. Making a European area of lifelong learning a reality [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/education/> (дата звернення 23.01.2017 р.). – Назва з екрана.
4. European Employment Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=en> (дата звернення 23.01.2017 р.). – Назва з екрана.

МОЖЛИВОСТІ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

М. М. Зюкова, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Сучасний стан економічного розвитку викликає необхідність неодноразово протягом життя та кар'єри людини змінювати свій професійний статус та кваліфікацію а також постійно їх підвищувати.

Процеси інтеграції України у світове економічне товариство, необхідність адаптації до сучасних вимог ринку праці та процесів, що відбуваються в світовій економіці: конкуренція, глобалізація ринків, розвиток технологій, вимагає від особистості постійного оновлення знань та удосконалення набутих компетентностей.

В цьому процесі важливістю набуває концепція освіти впродовж життя, яка є більш вмотивованою та усвідомленою, відкриваючи нові можливості для самореалізації особистості в будь-якому віці.

При чому реалізація безперервної освіти можлива в будь-якій точці світу та навіть безкоштовно.

В мережі відкрито безкоштовний доступ до онлайн курсів провідних університетів світу: Каліфорнійського університету (м. Берклі), Гарвардського університет, Массачусетського технологічний інститут та інших.

Так, на сервері сайту розміщено дистанційні курси з різних галузей знань, в тому числі і з бухгалтерського обліку - курси за програмою АССА (Асоціація присяжних сертифікованих бухгалтерів), яка є всесвітньою організацією професійних бухгалтерів, сертифікати якої є підтвердженням відповідної кваліфікації в галузі обліку [1].

Курси доступні в будь-якій точці світу, за винятком: Республіка Китай, Кіпр, Мальта.

Пропонуються наступні курси:

Вступ у фінансовий та управлінський облік (безкоштовно);

Проміжний фінансовий і управлінський облік (безкоштовно);

Фінансовий облік (89 \$);

Бухгалтер у бізнесі (89 \$);

Управлінський облік (89 \$).

АССА курси включають в себе текст, відео, практичні тести, дискусійні форуми, живі сесії, контент для завантаження, індикатори прогресу, мережу підтримки одногрупників і підтримку тьютора (викладача) на рівні групи.

Більшість змісту курсу доступна для мобільних пристроїв.

Після реєстрації на курс, доступ до вмісту курсу надається на строк до шести місяців.

Необхідно відзначити, що ці курси є підготовчими для складання іспиту за програмою АССА і не передбачають безпосередньо складання кваліфікаційного іспиту.

Наша країна не стоїть осторонь сучасних освітніх технологій.

Так, в Україні створено громадський проект масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) «Prometheus» у якому відкрито безкоштовний онлайн-доступ до найкращих навчальних курсів університетського рівня всім охочим [2].

У співпраці з викладачами створено та розміщуємо МВОК на власній онлайн-платформі та надається безкоштовна можливість університетам, організаціям та провідним компаніям публікувати та розповсюджувати курси на ній.

Користувачі, які успішно складуть всі проміжні та фінальні завдання, можуть отримати сертифікат про завершення курсу з підписом викладача.

Можливості дистанційного навчання практично необмежені і наділі будуть розширюватись разом із розвитком комп'ютерних технологій, сприяючи розширенню освітніх технологій.

Одним з напрямів розвитку дистанційних технологій у освітній діяльності університетів є створення англomовних дистанційних курсів, що забезпечить можливість надання освітніх послуг громадянам інших країн та сприятиме інтеграції України у всесвітній освітній простір та реалізації концепції освіти впродовж життя.

Список використаних джерел

1. Сайт відкритих онлайн курсів провідних університетів світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.edx.org/course/financial-accounting-acca-ffa-f3-x-5#!> – Назва з екрана.
2. Сайт громадського проекту «Прометеус» масових відкритих онлайн-курсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua>. – Назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Ю. В. Іванов, к. е. н., доцент кафедри комерційної діяльності та підприємництва, директор Інституту заочно-дистанційного навчання;

В. В. Кулібаба, провідний інженер-програміст науково-навчального центру

За останні декілька років суттєвої підтримки у розвитку освітніх послуг отримали Інтернет технології. Можливість доступу до будь-яких інформаційних ресурсів світу через мережу Інтернет значно вплинули на збільшення кількості її користувачів. З іншого боку, найбільший за кількістю потенційних споживачів ринок та суттєві обсяги корисної інформації зацікавили викладачів різних галузей здійснювати процес надання освітніх послуг саме за допомогою мережі Інтернет. Можливість поєднати освітні ресурси, що знаходяться у різних точках світу, створити власні бази даних інформації для використання у освітньому процесі, дали можливість по іншому розглядати процес надання освітніх послуг.

Отримавши можливість передачі інформації на будь-які відстані, не обов'язковості одночасної присутності викладача і учня у мережі, формується нова форма навчання – дистанційна.

Дистанційна форма навчання отримала поштовх до розвитку завдяки певним факторам. По перше – постійна наявність потреби людини у простій, зрозумілій і достовірній інформації; по друге – існування і постійний розвиток технологій, для задоволення наявних потреб; по третє – дистанційна освіта розглядається як новий ринок освітніх послуг для провадження ділової активності.

Дистанційна форма має певні переваги і недоліки, які слід враховувати при організації або обранні даної форми навчання для отримання освітньої послуги.

Пропонуємо розглянути переваги, які на даний час використовуються навчальними закладами для зацікавлення значної кількості вступників. На сам перед, слід відзначити, що отримання послуги відбувається у будь-якому зручному для споживача місці (за межами навчального закладу) та у будь-який

зручний для нього час. Таким чином, людина має можливості працювати, перебувати у відражденні, мати вади здоров'я, судові заборони, що не дозволяє вільно переміщуватися і при цьому отримувати освітню послугу у повному обсязі. Наступною перевагою відзначається можливість отримання освітньої послуги «на замовлення» по одному або декільком курсам, які цікавлять людину на даний час. Це дає можливість підвищити свою кваліфікацію за визначеним переліком курсів, при цьому заощадити час і кошти.

Але, не слід забувати, що можливості Інтернет технологій мають свої обмеження. Саме тому, необхідно пам'ятати про можливі недоліки дистанційної форми навчання. Так, основними факторами можливості дистанційного навчання визначається доступом до Інтернет та якістю зв'язку. Доступом до Інтернет розглядають не лише безпосередньо з'єднання, але й умови, в яких людина буде працювати (вплив оточуючого середовища). Низька якість зв'язку впливає на тривалість завантаження інформації та довготривале очікування відповіді. Також, слід звернути увагу на необхідність двостороннього спілкування викладачів і студентів в он-лайн режимі. В деяких випадках цей процес ускладнюється невідповідністю графіків роботи або часових поясів перебування викладача і студента.

Незважаючи на наявність недоліків, дистанційне навчання зайняло певну позицію на ринку освітніх послуг і ще довгий час буде розвиватися та конкурувати з традиційними формами.

Список використаних джерел

1. Андреев А. А. Компьютерные и телекоммуникационные технологии в сфере образования / Андреев А. А. // Школьные технологии. – 2001. – № 3.
2. Информационные технологии и средства дистанционного обучения : учеб. пособие для студентов высших учебных заведений / Ильдар Маратович Ибрагимов ; под ред. А. Н. Ковшова. – Москва : Изд. центр «Академия», 2005.
3. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. / Селевко Г. К. – Москва : НИИ школьных технологий, 2006.
4. Теория и практика дистанционного обучения : учеб. пособие / под ред. Е. С. Полат. – Москва : Изд. центр «Академия», 2004.

СПЕЦИФІКА ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

***О. Д. Іващенко**, к. х. н., доцент, завідувач кафедри;*

***Ю. Б. Нікозяць**, к. х. н., доцент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сучасному етапі розвитку технологій дистанційне навчання набирає все більших обертів, стає доступним широким масам людей, які бажають здобути освіту. Дистанційна освіта стає однією з форм безперервної освіти, яка покликана реалізувати права людини на освіту та отримання інформації.

Але особливості хімії як експериментальної науки і як навчального предмета накладають серйозні обмеження при дистанційному навчанні. Історично вивчення властивостей речовин проводиться зі спостереження й опису чисто фізичних явищ, які завжди супроводжують хімічні реакції: зміна забарвлення, запаху, агрегатного стану, виділення або поглинання тепла і т. д. – тобто всього того, що ми називаємо ознаками хімічних реакцій.

Тому, важливою складовою частиною хімічної освіти є лабораторний практикум – реальна робота з речовинами. Тому дистанційне навчання хімії як єдина форма хімічної освіти не може бути повноцінним, адже адекватний практикум без безпосереднього керівництва викладача і відповідної матеріальної бази неможливий.

Щоб хоча б частково компенсувати цей недолік дистанційного навчання, в навчальні курси ми вводимо відеоролики із записами експериментів або використовуються засоби для так званого віртуального експерименту.

Хімія – одна із складних природничих дослідницьких наук. Досліджувати – означає бачити те, що бачили всі, але думати так, як не думав ніхто. Хімія, що вивчає навколишній світ, речовини і їх перетворення, може стати дуже цікавою для студентів наукою, якщо організувати процес навчання правильно, з урахуванням індивідуальних особливостей сприйняття матеріалу. Мета вивчення хімічних дисциплін – полягає у розвитку професійного мислення студентів, забезпечення свідомого розуміння закономірностей хімічних та фізико-хімічних процесів у харчових системах, застосуванні фізико-хімічних характеристик

для розв'язування практичних завдань експертної оцінки якості товарів. Для цього студент повинен мати чітке сучасне уявлення про будову неорганічних і органічних сполук, опанувати методи їх ідентифікації, роботи на сучасних приладах, чітко знати практичне застосування методів, грамотно ставити експеримент і обробляти дослідний матеріал, використовувати набуті знання при дослідженні складу сировини і якості готової продукції.

Навчання хімії – це та область, де інформаційні технології можуть принципово змінити і методи роботи, і, саме головне, її результати. Використання цих технологій під час вивчення хімічних дисциплін дозволять інтенсифікувати діяльність викладача, підвищити якість навчання предмету, відобразити суттєві сторони хімічних об'єктів, втілив в життя принцип наочності, направити інтелектуальний потенціал студентів на позитивний розвиток, інакше спрага пізнань висохне в запалі ігрових баталій або під час безцільного проведення часу в Інтернеті. Ми виділяємо низку переваг впровадження інформаційних технологій в навчальний процес: можливість демонстрації експериментів, яких не можна здійснити в хімічній лабораторії навчального закладу. Віртуальний світ дає можливість проводити хімічний експеримент без ризику для здоров'я студентів під час вивчення токсичних речовин. З цією метою при проведенні занять з хімічних дисциплін пропонуємо застосовувати програмований засіб «Віртуальна хімічна лабораторія», або програмований засіб «Досліди з хімії». Використання засобів мультимедіа з метою повторення, узагальнення та систематизації знань не тільки допомагає створити конкретне, наочно-образне уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються, але й доповнити відоме новими даними.

Метою застосування відео матеріалів та інших мультимедійних засобів є ліквідація прогалин у наочності викладання дистанційно.

Але особливості хімії як експериментальної науки і як навчального предмета накладають серйозні обмеження при дистанційному навчанні. Історично вивчення властивостей речовин проводиться зі спостереження й опису чисто фізичних явищ, які завжди супроводжують хімічні реакції: зміна забарвлення, запаху, агрегатного стану, виділення або поглинання тепла і т. д. – тобто всього того, що ми називаємо ознаками хімічних реакцій.

Тому, важливою складовою частиною хімічної освіти є лабораторний практикум – реальна робота з речовинами. Тобто, дистанційне навчання хімії як єдина форма хімічної освіти не може бути повноцінною, адже адекватний практикум без безпосереднього керівництва викладача і відповідної матеріальної бази неможливий.

Особливо це позначається при викладанні хімії на спеціальностях, де, крім особистого спілкування з викладачем, важливо розвиток навичок постановки і проведення експерименту, «почуття речовини»: майбутніх експертів, біотехнологів, технологів в галузі харчування, ресторанного бізнесу.

Щоб хоча б частково компенсувати цей недолік дистанційного навчання, в навчальні курси ми вводимо відеоролики із записами експериментів або використовуються засоби для так званого віртуального експерименту.

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВИТИ У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ

В. А. Іноземцев, к. п. н., директор;

С. Е. Мороз, к. п. н., викладач-методист

Полтавський кооперативний коледж

Завдяки швидкому поширенню телекомунікаційних каналів зв'язку, які відрізняються високою швидкістю передачі даних і надійністю, можна стверджувати, що дистанційне навчання багато у чому сприяє модернізації всіх видів традиційної освіти, починаючи з професійної підготовки молодших спеціалістів та бакалаврів і закінчуючи фундаментальними науковими програмами підвищення кваліфікації.

Переваги й недоліки дистанційного навчання активно обговорюються у професійних колах. Серед переваг науковці найчастіше називають індивідуалізацію та скорочення витрат на навчання [1, 193]; можливість отримати освіту тим, хто з різних обставин не може отримати її за традиційною технологією [2, 136]; гнучкість, з точки зору витраченого часу і темпу занять; безперервність навчання і розвитку особистості протягом усього життя.

До недоліків дистанційного навчання найчастіше відносять технічні проблеми: нестабільність зв'язку при передачі інформа-

ції; обмежені можливості телекомунікаційної інфраструктури; недостатнє технічне оснащення навчальних закладів та робочого місця студентів; комунікативні проблеми: відсутність безпосереднього контакту з аудиторією і живого спілкування, що зумовлює низьку мотивацію студента до навчання; організаційні проблеми: можливість несамостійної роботи студента над поточними і контрольними завданнями та неможливість контролю процесу їх виконання; різну ступінь володіння студентами та викладачами технічними засобами, що може призводити як до недооцінки, так і до переоцінки досягнень студента у процесі навчання; відсутність єдиної концепції дистанційного навчання; вимог до оцінки якості електронних видань для дистанційного навчання; кадрові та особистісні проблеми: проблему підготовки адміністраторів майданчиків дистанційного навчання, які не тільки володіють знаннями сутності, методики і дидактичних особливостей цієї форми навчання, а й спроможні надавати консультативну та психологічну підтримку викладачам і студентам, які набувають досвіду у комп'ютерних технологіях; підвищені вимоги до викладачів, як організаторів навчального процесу, інертність студентів, недостатня організаційна та пізнавальна самостійність тощо.

Аналіз літературних джерел виявив, що у роботах, присвячених розвитку дистанційного навчання у вищій школі, практично не обговорюється таке важливе питання, як забезпечення виховної функції освіти. Виховна функція вищої школи, на нашу думку, є не менш важливою, ніж функція навчання. Ми вважаємо, що у сучасних умовах нестабільності, ескалації насильства і терору, втрати моральних орієнтирів, вища освіта покликана подолати зростаючі негативні тенденції у виховному процесі, відроджувати і збагачувати моральні ідеали. Цілями реалізації виховної функції у вищій школі має стати формування та розвиток таких особистісних якостей студентської молоді, як моральність; патріотизм, громадянськість; колективізм, вміння критично сприймати інформацію і робити осмислений ефективний вибір. Не потребує доказів той факт, що в умовах дистанційного навчання, коли відсутнє безпосереднє живе спілкування студента з викладачем, й студентів одного з одним, досягнення зазначених цілей є проблематичним.

Цікаві, на наш погляд, результати дослідження подані у роботі [3]. Науковець шляхом анкетування колег з'ясувала, що

«...тільки 9 % викладачів вважає, що дистанційні технології доцільно застосовувати для отримання першої вищої освіти. Частина респондентів упевнена, що у такому форматі доцільне проведення курсів підвищення кваліфікації (54 %) або отримання другої вищої освіти (37 %)». Ці результати деякою мірою підтверджують існування окресленої нами проблеми. Отже, питання ролі дистанційної освіти у вихованні особистості залишається відкритим.

Список використаних джерел

1. Актуальність і проблемність дистанційного навчання / Н. Самолюк, М. Швець // *Нова педагогічна думка*. – 2013. – № 1. – С. 193.
2. Ус Г. О. Дистанційна освіта в системі управління якістю послуг ВНЗ / Г. О. Ус, Я. М. Манькута // *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. Серія: Економіка і менеджмент. – 2014. – № 2. – С. 135–145.
3. Хайруллина А. Г. Готовность тьюторов к сопровождению обучения с использованием дистанционных технологий: результаты анкетирования преподавателей и студентов [Электронный ресурс] – Режим доступа:
<http://cyberleninka.ru/article/n/gotovnost-tyutorov-k-soprovozhdeniyu-obucheniya-s-ispolzovaniem-distantsionnyh-tehnologiy-rezultaty-anketirovaniya-prepodavateley-i> (дата обращения: 17.01.2017).

ВИМОГИ ДО РОЗРОБКИ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСІБНИКІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

В. І. Воскобойник, к. філол. наук, доцент;

В. І. Іщенко, к. філол. н., доцент, завідувач кафедри ділової іноземної мови

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сьогодні вивчення іноземних мов уже неможливе без комп'ютерних технологій. Ось чому все актуальнішим завданням є розробка і використання в навчальному процесі електронних навчальних посібників, що розробляються із застосуванням мультимедійних технологій.

Електронний посібник з іноземної мови – це універсальний методичний посібник, який містить теоретичний та практичний матеріал з іноземної мови, викладений у стислій формі та

призначений для використання в навчанні. Для того, щоб електронний посібник якнайкраще відповідав сучасним вимогам до навчального процесу, необхідно, щоб він поєднував в собі функції підручника, викладача, довідково-інформаційного посібника, консультанта, тренажера, контролюючого засобу.

Електронний навчальний посібник з іноземної мови має забезпечувати реалізацію таких завдань, як:

- формування і розвиток умінь та навичок читання та письма з безпосереднім використанням матеріалів мережі Інтернет;

- удосконалення умінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних звукових текстів;

- формування умінь і навичок перекладу та реферування текстів за фахом;

- удосконалення умінь монологічного та діалогічного мовлення;

- розширення активного та пасивного словника, ознайомлення з лексику сучасної іноземної мови, яка відображає певний етап розвитку культури країни, соціального та політичного ладу суспільства.

Електронні посібники з іноземної мови повинні сприяти формуванню мовленнєвої компетенції студента шляхом максимальної заміни викладацького контролю самоконтролем. Вони повинні мати прямий та зворотній зв'язок зі студентами, тобто забезпечувати навчальний процес, а також постійно надавати інформацію про ефективність їх пізнавальних дій за результатами роботи на всіх етапах процесу засвоєння навчального матеріалу. Для цього використовуються досить багато варіантів тестів. Тестові завдання можуть бути представлені в різних формах – словесній, графічній, табличній, символічній і т. д. Їх можна розбити на дві групи:

а) тести з відповідями, що обираються:

- тести впізнання – завдання, що вимагають альтернативної відповіді: «True» або «False», «Agree» або «Disagree»;

- тести розрізнення, що містять варіанти відповідей, з яких треба вибрати один або декілька варіантів;

- тести співвіднесення, у яких пропонується знайти загальне або відмінне в об'єктах, співвідносячи їх за властивостями, параметрами, класами і т. д.;

- тести-завдання, наприклад, коли студентам потрібно вибрати правильну послідовність подій в тексті.

б) група тестів, що не містить варіантів відповідей і використовуються для перевірки розуміння матеріалу:

- тести-підстановки, у яких пропущені деякі складові – слова, літери, інформація і т. д.;
- конструктивні тести, які не містять підказок і варіантів відповідей. Вони вимагають від студента самостійного написання відповіді: визначення основної думки тексту або діалогу, формулювання назви до тексту, зміна часу протікання подій в тексті і т. д.
- тести-процеси, які призначені для перевірки підготовленості студентів до самостійного формулювання думки з певної проблеми, наприклад, написання твору-розповіді чи роздуму.

Можливість використання мультимедійних технологій при розробці електронних навчальних посібників з іноземної мови дозволяє застосовувати презентації, автентичні відео- та аудіо матеріали, яскраву наочність та графічні образи для розвитку основних компетенцій студентів (читання, говоріння, письма та аудіювання) та формування лексико-граматичних навичок.

ести забезпечують як рубіжний, так і підсумковий контроль студентів, тому електронні навчальні посібники з іноземної мови можуть пропонуватися студентам денної, заочної та дистанційної форм навчання.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА – ПОТРЕБА СУЧАСНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

***Н. В. Іщенко**, к. т. н., доцент;*

***Ю. А. Мацук**, к. т. н., доцент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Реалії сьогодення свідчать, що практично всі сфери життя сучасної людини зазнали суттєвих змін внаслідок впливу комп'ютерних та інформаційних технологій. У сфері освіти крім традиційних форм, з'явилася нова форма навчання – дистанційна. Дистанційне навчання набуває більш ширшого застосування через свою зручність і гнучкість. Зникає основний бар'єр,

який утримує фахівців і ділових людей від продовження освіти, а саме необхідності відвідувати заняття за встановленим розкладом. Навчаючись дистанційно вони можуть вибирати зручний для себе час занять згідно з власним розкладом.

За останні десять років віртуальні форми навчання стали звичними для більшості навчальних закладів світу. Поширення віртуальних форм навчання – це природний етап еволюції системи освіти від класичного університету до віртуального, електронної бібліотеки, віртуальних аудиторій будь-якого масштабу. Телеконференції дають можливість декільком студентам працювати у визначену годину у віртуальному класі, виконувати завдання викладача, задавати при цьому запитання та отримувати відповіді. Чат дає змогу студентам і тим, хто тільки переглядає для себе варіанти навчання через Інтернет, поспілкуватися в режимі реального часу, обмінятися враженнями.

Однією із суттєвих переваг дистанційної освіти є її індивідуальний характер. Процес навчання визначається самим студентом. Він працює у своєму індивідуальному темпі та ритмі, самостійно розподіляє свій час навчання, визначає порядок вивчення дисциплін, необхідність консультації. Це дозволяє оптимізувати навчальний процес, вносить в нього елементи наукової організації праці. Мотивацією всієї навчальної діяльності є засвоєння нових знань, професійних навиків, а також отримання необхідної кваліфікації за обраною спеціальністю.

Головною метою дистанційної освіти є надання рівного доступу та рівних освітніх можливостей населенню у будь-яких точках країни за допомогою інформаційних і телекомунікаційних засобів, а також підвищення якісного рівня освіти за рахунок більш активного використання наукового й освітнього потенціалу провідних університетів, академій, інститутів, наукових центрів та інших освітніх установ.

Проте поряд з багатьма позитивними перевагами є певні обмеження комп'ютерної дистанційної освіти. Визначено, що навчання за дистанційною освітою, навіть при інтенсивній організації, триває довше, ніж денна, а у деяких випадках і менш ефективна. Це можна пояснити відсутністю у студента самодисципліни і самомотивації, впливають і індивідуальні особливості, наприклад, коли людина здатна засвоювати нову інформацію тільки в озвученій формі. Крім того, дистанційна освіта потребує певного рівня технічного і програмного забезпечення,

це комп'ютер і доступ до Інтернету, що може бути відсутнім, особливо в безробітних громадян.

Але новий тип економічного розвитку, що утверджується в інформаційному суспільстві, викликає необхідність для працівників декілька разів протягом життя змінювати професію, постійно підвищувати свою кваліфікацію. Тому розвиток концепції безперервної освіти, прагнення реалізувати її на практиці загострили в суспільстві проблему освіти дорослих. Відбулася радикальна зміна поглядів на освіту дорослих та її роль у сучасному світі. Зацікавленість та швидкий розвиток дистанційного навчання в Україні дозволяє зробити висновок про перспективність даної форми освіти для нашої країни. Вона користується популярністю у людей, що працюють у галузі бізнесу; у сільського населення; у громадян, що мають необхідність у перепідготовці чи перекваліфікації; обмежених у пересуванні категорій населення тощо.

Отже, дистанційна освіта – є важливим чинником підвищення ефективності запровадження новітніх технологій навчання та забезпечення мобільності населення, створення сприятливих умов для творчості, реалізації природної суті, соціальних потреб людини впродовж всього життя.

ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ: ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ

З. Х. Кадырова, доцент кафедры экономики и организации бизнеса;

З. Х. Ибодова, аспирант

Таджикский государственный университет коммерции

Процесс реформирования высшего образования в Республике Таджикистан начался в период становления независимости республики. За этот период было принято ряд законодательных актов и государственных программ, направленных на модернизацию и реформирование высшего образования, включая новый Закон об образовании и Национальной стратегии развития образования. Согласно Национальной Стратегии Развития Образования до 2020 года и Резолюции Правительства № 334 от 30 июня 2012 года, Министерство Образования и Науки планирует внедрить дистанционное обучение в вузах республики на

различных уровнях образования. Модернизация содержания образования, поддержка и разработка инноваций в профессиональном образовании и технологий, увеличение количества времени на самообучение студентов, изменение роли преподавателей как поставщиков знаний в пользу организаторов процесса обучения, а также осуществление перехода к новым педагогическим стандартам, основанным на компетентности и модульной программе с привлечением работодателей – это первостепенные задачи, которые национальная стратегия ставит перед системой образования [2, с. 23].

Инновации в профессиональном образовании и новые технологии образования, обеспечивают подготовку компетентных специалистов способных разрабатывать и реализовывать нестандартные инновационные идеи. Инновационное образование – процесс и результат такой образовательной деятельности, которая, помимо поддержания существующих традиций, стимулирует стремление у будущих специалистов внести изменения в существующую культуру, социальную сферу, экономику и т. д. с целью создания нового, конкурентоспособного продукта, доведения его до потребителя и, как результат, – улучшения качества жизни [3, с. 81].

Инновационная деятельность в вузах республики зависит от большого ряда факторов. Одним из наиболее существенных факторов является переход на дистанционное образование.

Дистанционное образование определено в Законе об Образовании как вид учебного процесса, который позволяет учащимся обучаться на расстоянии без персонального взаимодействия с преподавателями посредством применения современных информационных и телекоммуникационных технологий (Статья 1) [1, с. 4]. Обучение в образовательных учреждениях высшего профессионального образования организуется в дневной, вечерней заочной, *дистанционной формах* и экстернатом, порядок осуществления которого определяет уполномоченный государственный орган в сфере образования (Статья 19) [1, с. 17]. Действующее законодательство в Таджикистане регулирует вопросы разработки и реализации дистанционного обучения, для которого установлены очень подробные условия лицензирования и стандарты. Следует отметить, что эти условия ограничивают использование технологий дистанционного обучения в вузе. Необходима более гибкая политика, стимулирующая

внедрение инноваций и использование широкого спектра ресурсов онлайн-обучения, включая платформы для глобальных онлайн-курсов [4, с. 100]. На наш взгляд, Министерству образования и науки необходимо:

- разработать соответствующую регулятивную базу для дистанционного образования;
- разработать и внедрить механизм обеспечения качества;
- мобилизовать представителей бизнес-структур;
- содействовать развитию государственно-частного партнерства.

Нет сомнения в том, что частный сектор заинтересован в сотрудничестве с вузами в целях повышения качества высшего образования, включая разработку программ для дистанционного обучения, посредством вложения определенных инвестиций в данный сектор.

Список использованных источников

1. Закон об образовании Республики Таджикистан. – 2013. – № 1004. – С. 58.
2. Национальная стратегия развития образования Республики Таджикистан на период до 2020 г. – 2012. – № 334. – С. 47.
3. Иванова Е. И. Инновационное образование / Иванова Е. И. // Новая экономика. – 2008. – № 1–2. – С. 80–85.
4. Таджикистан: анализ сектора высшего образования // Всемирный банк. – 2014. – С. 152.

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

О. В. Калашник, к. т. н., доцент, доцент кафедри ЕМС;

Л. В. Поліщук, к. т. н., доцент, доцент кафедри ЕМС;

О. В. Кириченко, асистент кафедри ЕМС

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В процесі удосконалення рівня умінь громадян, які сприятимуть пристосуванню до фундаментальних змін, важливості набуває концепція освіти впродовж життя. Основною вимогою сучасного ринку праці є удосконалення набутих фахівцями компетентостей та постійного оновлення знань.

Потреба в удосконаленні знань пов'язана з швидкими змінами у соціально-економічному розвитку суспільства, технічному оснащенні виробництва, трансформуванні сфери обігу і викликає появу нових підходів до їх накопичення та використання [1].

Серед основних форм освіти для дорослих фахівці виділяють такі: заочне навчання; дистанційне навчання (телеуніверситети, навчальні тьюторські центри); друга вища освіта; післядипломна освіта; курси підвищення кваліфікації; корпоративне навчання; самоосвіта, програми самонавчання в комп'ютерних клубах, гуртках; народні університети; лекторії; проведення практикумів, семінарів, заочних курсів в мережі Інтернет; просвітницька діяльність бібліотек, клубів, музеїв, фото- та відеотек [2].

На відміну від неформальної освіти університетські програми є елементом формальної освіти, що гнучко реагують на зміни у соціальному середовищі, наукових, технічних досягненнях, інформаційному полі тощо. Одним із напрямів набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, є дистанційне навчання [3].

Система управління навчанням Moodle, що застосовується під час навчання у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» дає змогу викладачу своєчасно вносити корективи у завдання теоретичного та практичного рівня, поповнювати дистанційний курс методичними поясненнями, уточненнями, тим самим покращувати його.

Використання інтерактивних технологій в навчальному процесі та можливість їх застосування для навчання впродовж життя дало змогу окреслити переваги, серед яких:

- систему інформаційного середовища може створювати як студент, так і викладач, взаємодія яких відбувається за допомогою сучасних телекомунікаційних засобів;

- навчальне середовище надає унікальні можливості студентам для отримання сучасних знань, як самостійно, так і під керівництвом викладача;

- студент не прив'язаний до жорсткого розкладу, так як може сам вибирати час навчання, а також визначати його інтенсивність і тривалість;

- наочність оцінювання знань;
- ефективність дистанційного навчання досягається шляхом якнайповнішого і точнішого узгодження вимог і можливостей студента.

Таким чином, впровадження інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій на платформі Moodle забезпечує отримання навичок і вмій для професійної діяльності, створення комфортних умов навчання для студентів і може бути використано під час розробки програм для освіти впродовж життя.

Список використаних джерел

1. Скорик Т. В. Освіта впродовж життя в контексті євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] / Скорик Т. В. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка Серія : Педагогічні науки. – № 135. – С. 232–235. – Режим доступу: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2555. – Назва з екрану. – (дата звернення: 19.01.17).
2. Дистанційна освіта як складова системи безперервної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/md/Desktop/OD_2009_1_12.pdf. – Назва з екрану. – (дата звернення: 19.01.17).
3. Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс]: [затверджене Міністерством освіти і науки України наказом № 466 від 25 квітня 2013 року]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/. – Назва з екрану. – (дата звернення: 19.01.17).

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ВНЗ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

А. Ф. Карачка, к. т. н., доцент;

Р. А. Муха, к. е. н., ст. викладач

Тернопільський національний економічний університет

Дистанційне навчання ґрунтується на використанні широкого спектру нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, що застосовуються для доведення до студентів навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації обміну викладача із студентом, при якому процес навчання не залежить від їх розташування у просторі та часі.

На даному етапі розвитку навчального процесу, основним критерієм ефективності використання нових інформаційних технологій в навчальному закладі вже не є наявність певної кількості комп'ютерів і комп'ютерних лабораторій, а створення єдиного інформаційного освітнього простору у ВНЗ.

Визначальною складовою інформаційного середовища ВНЗ – віддалений структурний підрозділ (ВСП) є базова фізична складова, основними компонентами якого є електронна бібліотека, електронний деканат, а також робочі місця адміністраторів, викладачів і т. п. До інформаційного середовища відносяться також мережа Інтернет, локальні мережі та технічні засоби мультимедіа і відповідне програмне забезпечення як функціонування, так і навчального процесу.

Однією з основних проблем у реалізації дистанційного навчання і контролю знань є забезпечення зворотного зв'язку, визначення проміжних результатів навчальної діяльності для подальшого коректування навчального процесу. Зворотний зв'язок при організації дистанційного навчання може здійснюватись декількома шляхами, основними з яких є: зв'язок одностороннього типу (викладач фіксує навчальну діяльність студента у вигляді контролю отриманих знань); зворотний зв'язок дистанційного навчання і контролю знань з методами синхронної та асинхронної взаємодії викладача та студента.

Основною вимогою для дистанційного навчання і контролю знань є не тільки забезпечення можливості студенту вивчати певний навчальний курс, а максимально наблизити до стаціонарного навчання, надати можливість спілкування з викладачами, співробітниками деканату, максимально використати ресурси і функції електронного деканату, до яких належить: ведення списків груп студентів, розклад занять, контроль виконання студентами навчальних графіків, планів і програм, ведення особових справ студентів, розміщення різного роду оголошень тощо.

Для створення належних умов дистанційного навчання та контролю знань в інформаційному середовищі ВНЗ-ВСП є створення у ВСП електронного офісу дистанційного навчання з встановленням відповідних сучасних систем захисту від несанкціонованого доступу. В першу чергу це відноситься до апаратних і програмних засобів захисту, Програмні засоби захисту забезпечують ідентифікацію та аутентифікацію користувачів,

розмежування доступу до ресурсів згідно з повноваженнями. Ідентифікація необхідна для вказання КС унікального ідентифікатора користувача, який звертається до неї, з подальшим виконанням захисних функцій.

Процес встановлення достовірності (аутентифікація) полягає в перевірці особи користувача, який намагається увійти в систему.

При обміні інформацією, в будь-якому випадку рекомендується передбачити взаємну перевірку достовірності повноважень об'єкта та суб'єкта. Якщо обмін здійснюється за допомогою мережі, то ця процедура повинна виконуватися обов'язково.

У підсумковому контролі знань (тестування, екзамен) важливим є виключення можливості використання в процесі контролю різного роду навчальних матеріалів, в тому числі і електронних засобів (мобільні телефони, планшети і т. п). Для цього слід обладнати відповідний електронний офіс засобами відео спостереження (відеокамерами). Це дасть змогу викладачеві об'єктивно і повно оцінити вивчення дисципліни студентом.

Подібні системи можуть реалізовуватися чи реалізовані в ВНЗ по різному в залежності від фінансових затрат, які виділені чи виділяються ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – Київ : Атіка, 2008. – 684 с.
2. Гороховський О. І. Інформаційна технологія побудови адаптивної системи дистанційного навчання / О. І. Гороховський, Т. І. Трояновська // Наукові праці ВНТУ. – 2009. – № 2. – С. 1–7.

СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ СПОЖИВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

*Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу;
М. М. Іваннікова, к. е. н., доцент кафедри маркетингу
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Якість надання дистанційних освітніх послуг залежить не тільки від ВНЗ але і від їх споживачів, оскільки така специфічна послуга керується інструментами двостороннього маркетингу,

що й передбачає двосторонній зв'язок між виробником і споживачем. Причому, ступінь якісного надання послуги в більшій мірі залежить від того, хто її отримує.

З метою покращення якості дистанційної освітньої послуги сегментація ринку її споживачів є актуальною. Перш ніж орієнтувати свою діяльність та стратегічні підходи до її втілення, ВНЗ потребують чіткого визначення та уособлення тих споживачів, з якими вони працюватимуть. Це питання розглядалося нами в попередніх дослідженнях [2] та в контексті розробки загального маркетингового плану ВНЗ [1], який посідає в ньому важливе місце, оскільки саме завдяки поділу за характерними ознаками ВНЗ матимуть змогу диференціювати попит та концентрувати необхідні зусилля саме на тому сегменті, який цього потребує.

В даному дослідженні нами з акцентовано увагу окрім географічних та демографічних ознак ще й на економічні та поведінкові фактори, що в сучасних умовах відіграє не менш важливу роль при виборі того чи іншого ВНЗ (табл. 1).

Таблиця 1 – Характеристика ознак споживачів освітніх послуг України

Ознака	Основні характерні особливості
Економічні	Освітні установи що надають свої послуги дистанційно, діють в межах тих регіонів, де існує сильна підтримка інтернет-провайдерів, що пов'язано з наявністю відповідних інтернет-технологій, можливістю створення базових центрів для групового навчання
Поведінкові	Особливо значущими виступають в дослідженні ринку кінцевих споживачів дистанційної освіти. Ними визначаються не стільки вибір регіону (або навіть країни), як вибір конкретного навчального закладу, так і власне орієнтація на освіту, як одну з кінцевих цілей особистості. Останнім часом на освітній процес спрямовані суб'єкти, що опікуються сторонніми мотивами для утворення цінностей, серед яких: можливість безтурботно провести певну кількість років в престижному місті, уникнувши при цьому проблем легалізації свого проживання в ньому. Такі ознаки необхідно виключити із процесу сегментації.

Ознака	Основні характерні особливості
Поведінкові	Суттєвими на ринку освітніх послуг постають ознаки за статтю. Це більше залежить не від розумових здібностей та ефективності сприйняття і освоєнні знань, умінь і навичок чоловіками чи жінками, а від особливостей у процесі подальшого працевлаштування, сприйняття їх освітнього потенціалу на ринку праці, бажанні отримувати ті професії, які в силу стереотипності мислення не відповідають їх гендерним особливостям

Процес сегментації ринку дистанційної вищої освіти в Україні потребує переключення уваги на ті фактори, що пов'язані із переосмисленням сутності вищої освіти як традиційної системи формування особистісних цінностей громадян як складової інтелектуального потенціалу держави.

Список інформаційних джерел

1. Карпенко Н. В. Інструментарій маркетингу у вищій освіті / Н. В. Карпенко // Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст: колективна монографія за заг. ред. Карпенко Н. В. – Київ : ЦУЛ, 2016. – С. 165–172.
2. Карпенко Н. В. Маркетингове управління процесом формування контингенту студентів / Н. В. Карпенко, М. М. Іваннікова // Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників : матеріали XXXIX Міжнародної науково-методичної конференції, 23–24 січня, 2014 р. – Полтава, ПУЕТ, 2014. – С. 26–29.

INFORMATION COMPETENCE AS AN ESSENTIAL COMPONENT OF THE FUTURE TEACHER EDUCATION

*A. Kinal, aspirant of the 3rd year of education
Vinnytsia State Pedagogical University*

Globalisation, social and economical changes in the world have influenced the approach to the educational processes at all levels and as a result created new requirements to the professional skills of a teacher. A modern teacher should be able to deal with different sources of information, use information-communication technologies in order to achieve his educational goals, organize educational

activities of the students in the class-room as well as his self-educational activities outside the institution. Therefore, it is necessary to form information competency of the future teacher in the process of their professional education at high school.

Most educators consider IT to be a tool or “IT-enabled education platform”, but it is necessary to teach the students to survive in the virtual and real world by nurturing their informational competence [3]. According to “Information Literacy Competency Standards for Higher Education” information competency includes: abilities to find the necessary information, get efficient and productive access to it, critically evaluate the information as well as its sources [2]. In the research of the Department of Informational Literacy of the State University of California it is also mentioned that it is an essential skill to use the information taking into consideration the background knowledge of the person and the society, being aware of the economical, legal, social and moral issues, as well as to be able manage information-based activities with the use of traditional and innovative technologies [1].

Modern educators distinguish nine fundamental digital skills a modern teacher should possess: to record and edit audio clips, create interactive videocontent, create infographics and posters, create PLNs (Personal Learning Network), connect, discover new content, and grow professionally, use blogs and wikis to create participatory spaces for students, create engaging presentations, create digital portfolios, curate, organize and share digital resources, create digital quizzes [4]. Let us consider all the mentioned issues more detailed.

The ability to record, edit audio clips and create interactive videocontent gives an educator a possibility to use all the achievable media-libraries and sources in his class, as manages to choose the information needed and to adjust it so that it will correspond to the peculiar individual, psychological and educational needs of his students.

It is a well-known fact that students can have visual, audial and kinesthetic approach to getting the new information. Nowadays, the so-called digital natives are not able to spend much time on reading long texts, still they are able to recognize schemes and symbols quickly enough for them to get the whole impression and vision of the issue in several minutes. Therefore the use of infographics and posters is getting more and more popular in the classroom.

There are a lot of online platforms such as Kahoot.it, LearningApps.org, Quizlet.com which allow an educator to create his own quizzes, questionnaires and tests. These types of class activities make the students not only entertained but also keeps them engaged in the class work, whereas a teacher is able to analyze the levels of the students' knowledge, their ability to interact in different kinds of groups and the use of gadgets at the lesson is guided by a teacher.

Moreover, it is not enough only to create interactive activities and content for the students, a modern teacher should also be able to share these tasks and assignments, give the students controlled access to them. That is why, a teacher should also be able to create his own Personal Learning Networks, which can be a personal blog page, a personal or group account in a social network. Blogs, wikis, social networks provide an educator with a possibility to organize different kinds of group interactions, discussions, project work and so on in the class as well as outside the classroom. The students can not only take active part in discussions, group cooperation and so on, but also get unlimited access to the tasks the teacher has provided the students with, as well as a possibility to do them afterwards which improves the level of his knowledge.

Besides the use of the social networks and personal learning networks provides educators with a possibility to connect with other representatives of their profession all around the world, discover new content, and grow professionally, create digital portfolios, curate, organize and share digital resources.

So, a modern educator should have a good level of information competence in order to be able to provide the students with all the necessary digital information and tools, which are created or adjusted by the teacher to meet the personal, individual, psychological needs and peculiarities of every student; to connect and cooperate with other educators all around the world with the aim of sharing the experience; to transform his experience and knowledge according to the changes in the fast developing world.

Bibliography

1. Caravello P. S. UCLA Library Information Competence at UCLA: Report of a Survey Project [Electronic resource] / P. S. Caravello, Ch. Gomez Borah, J. Herschman, E. Mitchell. – Mode of access: http://www.library.ucla.edu/infocompetence/index_noframes.htm.

2. Information Literacy Competency Standards for Higher Education [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency>.
3. Park Y. 8 digital life skills all children need – and a plan for teaching them [Electronic resource] / Y. Park // World Economic Forum. – 6 September, 2016. – Mode of access: https://www.weforum.org/agenda/2016/09/8-digital-life-skills-all-children-need-and-a-plan-for-teaching-them?utm_content=buffera6d5a&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer.
4. Fundamental Digital Skills for 21st Century Teachers [Electronic resource] // Educational Technology and Mobile Learning. – December, 2016. – Mode of access: <http://www.educatorstechnology.com/2016/12/9-fundamental-digital-skills-for-21st.html?m=1>.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВУЗАХ НІМЕЧЧИНИ

О. І. Кобзар, д. філол. н., професор

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційна форма навчання від початку нового століття в лідери на ринку освіти Європи. Накопичений за останні десятиріччя досвід європейських країн цікавий і Україні, про що свідчить низка досліджень (Олійник В., Шейко В., Козлакова Г., Шуневич Б. та ін.) про основні зарубіжні центри дистанційного навчання, результати його впровадження, інформаційно-програмне забезпечення дистанційної освіти.

Аналізуючи цей досвід, констатуємо, що переклад англійського терміну «E-Learning» з німецькомовних джерел як «дистанційне навчання» не зовсім коректний, оскільки німецькі засоби мови зазвичай намагаються найточніше передати сутність явища, яке вони називають. Дистанційна освіта в Німеччині у своєму розвитку пройшла певні етапи, на кожному з яких вона мала певну назву: Fernstudium, E-Learning, Blended Learning, яка виражала її сутність.

Перший етап. Дистанційне навчання в Німеччині, як нова форма освітніх послуг, виникла у середині 1970-х рр., її реалізацією стало відкриття у місті Хаген (Північний Рейн-Вест-

фалія) Дистанційного університету (FernUniversität), факт, котрий історики прокоментували як «Die richtige Universität zur richtigen Zeit» («потрібний університет у вдалий час»). Саме ця подія, офіційно зареєстрована 1 грудня 1974 р., відкриває історію успіху нової форми освіти, котра, за визначенням німецьких науковців, стала безпрецедентною у ландшафті німецької вищої школи [2]. Запроваджені університетом нові форми навчання, як-от: залучення новітніх технічних засобів (університет мав власні студії відео- та аудіо засобів для створення найсучасніших учбових матеріалів), поштова відправка та доставка учбових матеріалів (створено спеціальний відділ логістики), поєднання заочної та очної фази навчання (скореговані навчальні плани з очними вишами), комп'ютерне тестування, мобільність студентів, гнучкий графік навчання, фахові консультації, післядипломна освіта – стали трампліном для подальшого розвитку дистанційної освіти в Європі. 26 вересня 1975 року перші навчальні матеріали зі спеціальностей «Освіта», «Математика», «Економічна наука» було розіслано поштою 1 330 студентам, минулого року зареєстровано вже 80 000 бажаючих. Освітньо-політична місія вишу: створити, випробувати, вдосконалити, оцінити нові форми та засоби навчання, розробити і впровадити нову комп'ютерну систему управління навчальним процесом та студентською діяльністю, консолідувати нові медійні форми та засоби дистанційного навчання з очним навчанням. Переваги дистанційного навчання очевидні: нижчі фінансові витрати у порівнянні з традиційною формою навчання; друкований навчальний матеріал дозволяє перевіряти та постійно вдосконалювати зміст і методи навчання; можливість використання отриманих теоретичних знань в професійній практиці, рівні шанси в отриманні освіти для міських, сільських жителів та людей з особливостями психофізичного розвитку.

Другий етап розвитку дистанційної освіти в Німеччині – власне E-Learning – розпочинається з прийняття урядом ФРН програми «Інновації і робочі місця в інформаційному суспільстві 21 століття» (1999 р.), мета якої: вивести країну у лідери в галузі комп'ютерних освітніх програм.

E-learning, скорочення від Electronic Learning, електронне навчання – це система навчання за допомогою електронних (інформаційних) технологій, з застосуванням комп'ютерів, інформаційних мереж, мультимедійного обладнання, тощо.

Фахівці ЮНЕСКО визначають E-Learning як навчання за допомогою Інтернету та мультимедіа. Німецькі науковці вважають, що це поняття консолідувало усі форми навчання, в яких застосовуються як електронні так і цифрові медіа для презентації навчальних матеріалів та засобів чи підтримки комунікації між учасниками навчального процесу (Рольф Гранов) [6]. Його перевагами для студентів є: можливість у будь-який час і будь-якому місці отримати сучасні знання, самостійна робота з електронними матеріалами, отримання консультацій, порад, оцінок у віддаленого (територіально) викладача, можливість дистанційної взаємодії та створення розподіленої спільноти користувачів (соціальних мереж), своєчасна цілодобова доставка електронних навчальних матеріалів. У 1999–2003 рр. в Німеччині у рамках федерального проекту створюються перші онлайн-курси вищої школи, на основі яких 30 квітня 2001 року засновано спілку Віртуальних вищих шкіл (Virtuelle Fachhochschule Verbund), котра об'єднала інтерактивні програми вищі Бременхафена, Берліну, Бріга, Фрайбурга, Карлсруе, Кіля, Мангейма, Гейдельберга та ін. (11 німецьких та швейцарських вишів). Однак, за дослідженням німецького професора Крістофа Ігеля (Christoph Igel), керівника Центру навчальних технологій, надії на те, що E-Learning повністю замінить очні навчальні технології в університетах, не виправдалися. Німецькі вищі використовують електронні можливості, щоб завантажити у мережу презентації навчальних курсів у PDF-форматі, відео чи інтерактивні навчальні матеріали, з якими студенти можуть працювати напряму на своїх ноутбуках, смартфонах чи планшетах і економити час, необхідний на відвідування лекцій чи бібліотек. Однак переважна більшість студентів лише доповнює очне навчання відповідними електронними матеріалами, поєднуючи переваги обох форм, оскільки для них надзвичайно важливими є соціальні контакти та спілкування з професорсько-викладацьким складом і однокурсниками наживу, що пропонує повною мірою очне навчання [1].

За статистикою на 2015 рік у Німеччині нараховувалося 3.850 Online-студентів, з них 600 у Віртуальних університетах, 283 навчальних модулів Online, укладених 185 авторами, 70.000 годин веб конференцій, 180.000 електронних курсів, 25 Moodle-систем, 61.500 користувачів Moodle-систем, 3.792 абонентів навчальних відео в youtube [3].

З переходом на авторські електронні навчальні програми та розвитком навчальних платформ (Learning-Management-Systeme, Learning-Content-Management-Systeme) E-Learning з чисто електронного навчання прогресує до інтегрованого навчання і отримав назву Blended Learning, складаючи третій етап розвитку дистанційної освіти. Blended Learning являє собою дидактично обґрунтовану комбінацію традиційних очних складових навчального процесу з інноваційними формами електронного навчання, поєднуючи ефективність та гнучкість електронної освіти з соціальними аспектами: особисте та колективне спілкування, практичне навчання на виробничій практиці [4].

Отже, розвиток дистанційної освіти в Німеччині наглядно демонструє прагнення знайти нову модель навчального процесу, де впровадження чи модернізація технологій були б спрямовані на розширення можливостей інтелектуального потенціалу вузу, на перехід від репродуктивного до креативного навчання, у центрі якого – студент.

Список використаних джерел

1. E-Learning: плюсы и минусы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://madan.org.il/ru/news/e-learning-plyusy-i-minusy>. – Назва з екрана.
2. FernUniversität in Hagen [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fernuni-hagen.de>. – Назва з екрана.
3. E-Learning in Deutschland – der Weg zum heutigen Status Quo (Slides: Rolf Granow) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/eteaching/elearning-in-deutschland-der-weg-zum-heutigen-status-quo-slides-rolf-granow>. – Назва з екрана.
4. Sauter W. Effiziente Integration von E-Learning und Präsenztraining / Sauter W., Sauter A., Bender H. – Luchterhand: Neuwied, 2004. – 212 с.

ЗАУВАГИ ДО ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

*О. С. Кожем'якін, заступник начальника навчально-методичного відділу
Черкаський державний технологічний університет*

Сучасні підходи до освітнього простору визначаються всебічним застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема в рамках дистанційної освіти, яка являє собою над-

звичайно відкрите, динамічно змінюване, зручне до використання освітнє середовище, що має на меті наближення освітнього процесу до кожного студента, підвищення мотивації та якості його навчання.

Реалізація системи підтримки дистанційного навчання (СПДН) в більшості університетів здійснюється на базі web-орієнтованого програмного засобу MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) – системи програмних продуктів CLMS (Content Learning Management System), дистрибутив якої вільно розповсюджується за принципами ліцензії GNU Open Source.

Перевагою системи Moodle є можливість організувати повноцінний навчальний процес, включно із засобами навчання, системою контролю й оцінювання навчальної діяльності студентів, а також іншими необхідними складовими дистанційного навчання.

Однак не можливо побудувати ефективну СПДН тільки за рахунок сучасного програмного забезпечення без створення якісного навчального контенту. В той же час, СПДН не має бути простим набором навчальних матеріалів з відповідних дисциплін.

Як відомо, основною властивістю СПДН є її відкритість, і саме можливість широкого доступу до матеріалів навчальних курсів дозволить залучити до дистанційної форми навчання нові прошарки населення.

Навігація в СПДН має бути максимально наочною, інформативною і зручною, а також організованою таким чином, щоб мінімізувати додатковий пошук здобувачем інформації з навчальної дисципліни на інших освітніх ресурсах.

Однією з необхідних знак СПДН також є зв'язок з електронною бібліотечною системою університету як загально-університетським електронним репозитарієм та кафедральними ресурсами, реалізованими із застосуванням хмарних технологій, а також з іншими освітніми платформами і ресурсами.

Інноваційним елементом СПДН є можливість створення мобільного додатку, що сприятиме задоволенню соціального запиту сучасної молоді і спонукатиме викладача максимально широко застосовувати в навчальному процесі мобільні гаджети.

Навчальний контент СПДН необхідно формувати максимально використовуючи різноманітну візуалізацію навчальних матеріалів, переведення їх в більш динамічний вигляд. Обов'язковим

є використання в освітньому процесі відеороликів з покроковою інструкцією виконання тих чи інших операцій чи використання обладнання та пристроїв. Насамперед, це надасть можливість здобувачеві якнайдовше зберегти цей процес чи структуру в пам'яті, досконало розібрати його, використовуючи безліч повторів, попередньо змоделювати ситуацію при виконанні віртуальних лабораторних робіт чи завдань на різноманітних тренажерах, надасть впевненості при безпосередній практичній реалізації.

В якості апробації матеріалів навчальних дисциплін, представлених в СПДН, доречно використати їх при підготовці здобувачів денної форми навчання. Окрім цього, структурація СПДН повинна сприяти персоніфікації навчального курсу в залежності від поставлених завдань і компетентності окремого здобувача. З цією метою система надає викладачеві можливість постійно корегувати матеріали навчальних дисциплін, а не створювати постійно новий навчальний контент.

Структура СПДН має передбачати можливість проведення віртуальних семінарів, вебінарів, відвідування віртуальних екскурсій по різноманітним об'єктам, підприємствам, установам.

Ефективність навчального контенту СПДН забезпечується шляхом застосування комп'ютерних програм, які дозволяють імітувати досліди чи ситуації, ілюструвати фізичні експерименти і явища, відтворювати їхні деталі, які можуть бути непоміченими спостерігачем у реальному експерименті.

Все вище окреслене забезпечить можливість доступу студентів до практично необмеженого об'єму інформації, її аналітичної обробки, підвищення мотивації до навчання, посилення їх інтелектуальних можливостей, створення умов для розвитку пізнавальної діяльності.

ПЕРЕВАГИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА

О. А. Кононенко, асистент кафедри ділової іноземної мови
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

Дистанційне навчання (англ. Distant learning) – новий засіб реалізації процесу навчання, в основу якого покладено використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, що дозволяють навчатись на відстані без безпосеред-

нього, особистого контакту між викладачем і учнем. Дистанційне навчання – це індивідуалізований процес передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Знання безумовно відіграють важливу роль у нашому житті. Не даремно кажуть, що «навчатися ніколи не пізно» і що «хто володіє інформацією, той володіє світом».

Дистанційне навчання включає в себе сучасні форми і методи конструювання та відображення змісту навчання, елементи модульного і комп'ютерного навчання, теорії та практики, самостійної роботи учнів, застосування у навчанні сучасних інформаційних технологій, комп'ютерів, телекомунікацій і являє собою цілеспрямований інтерактивний процес взаємодії учнів і викладачів-модераторів. До переваг дистанційного навчання відносять асинхронність, доступність інформації, зменшення соціальної дистанції.

Дистанційне навчання – це форма організації навчального процесу, що за рахунок використання ІКТ може бути реалізована як в умовах географічної віддаленості учня і вчителя, так і безпосередньо в школі для формування самостійної діяльності учня щодо засвоєння програми навчання за фахом.

Характерні риси дистанційної освіти:

✓ Гнучкість: учні, що здобувають дистанційну освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручній для себе час та у зручному місці.

✓ Модульність: в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремий курс створює цілісне уявлення про окрему предметну сферу, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам.

✓ Велика аудиторія: одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості учнів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку учнів між собою та з викладачами.

✓ Економічність: ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представ-

лення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні сприяти зниженню витрат на підготовку.

✓ Технологічність: використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір.

✓ Соціальна рівність: рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу.

✓ Нова роль вчителя: дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

✓ Позитивний вплив на учня: підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини, що здобуває дистанційну освіту завдяки самоорганізації, прагненню до знань, використанню сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вмінню самостійно приймати відповідальні рішення.

✓ Якість: якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий склад вчителів і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали; передбачається введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам.

✓ Ефективність дистанційного навчання: порівняльні дослідження свідчать, що дистанційне навчання може бути настільки ж ефективним, як і аудиторне навчання, якщо методи і технології відповідають завданням, є взаємодія між студентами та є вчасний зворотний зв'язок між викладачем та студентом. Успішні програми дистанційного навчання базуються на послідовних і комплексних зусиллях студентів, викладачів, координаторів, допоміжного персоналу й адміністрації.

Дистанційне навчання представляє собою нову організацію освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерак-

тивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну освіту і має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ ПОНЯТЬ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ЗАСОБАМИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ

С. Л. Конюхов, ст. викладач кафедри інформатики і кібернетики

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Функціонування сучасного суспільства неможливе без використання інформаційних технологій. Оброблення великих обсягів інформації є повсякденним процесом, тому використання відповідних технологій – вимога нашого часу. Для виконання на підприємствах завдань, пов'язаних з обробленням інформації, потрібні фахівці, які мають компетентності, достатні для забезпечення надійного функціонування інформаційних систем. Підготовку фахівців відповідної кваліфікації мають забезпечити вищі навчальні заклади.

Навчальні плани підготовки інженерів-програмістів у вишах України охоплюють достатньо широке коло дисциплін, спрямованих на формування компетентностей у сфері алгоритмізації і розробки програмного забезпечення. Наприклад, навчальний план підготовки за освітнім ступенем «бакалавр» зі спеціальності «122 Комп'ютерні науки та інформаційні технології» у Мелітопольському державному педагогічному університеті ім. Б. Хмельницького містить курси: Програмування, Алгоритми і структури даних, Паралельні та розподілені обчислення, Теорія програмування, Бази даних та інформаційні системи, Програмування та підтримка веб-застосовань, Основи логічного та функціонального програмування та ін. Окрім того, студентам надається можливість вибрати спеціалізацію, що передбачає вивчення дисциплін, орієнтованих на формування профільних компетентностей.

Підготовка майбутніх інженерів-програмістів передбачає, зокрема, оволодіння фундаментальними парадигмами розробки

програм як основи для подальшого професійного самовдосконалення. На сьогодні найбільш затребуваною є об'єктно-орієнтована парадигма (ООП), яка використовується у більшості сучасних промислових середовищ програмування. Отже, програміст – випускник вишу повинен мати компетентності щодо її практичного застосування. Разом із тим, існують певні проблеми, які ускладнюють вивчення ООП у процесі підготовки інженерів-програмістів [1; 2].

Одним із шляхів розв'язання наявних проблем є застосування ігрових методів, зокрема, гейміфікації. З цією метою нами використовується низка ігрових ситуацій у процесі вивчення об'єктно-орієнтованого підходу. Розглянемо ситуацію, яка створюється під час розгляду основної ідеї ООП на першій лекції курсу.

Формулюємо завдання для студентів: необхідно підготувати формалізований опис гри «Збери артефакти». Сюжет гри: ігровий персонаж збирає деякі предмети, розташовані на ігровому полі. Обмеження: деякі предмети не можна брати, деякі предмети доступні лише після досягнення певного рівня «досвіду».

Спочатку студенти мають визначити основні параметри предметної області: характеристики персонажу й предметів-артефактів, доступні операції.

Далі студентам надається час для обмірковування ситуації і формулювання власних гіпотез. На цьому етапі найбільш ймовірні два варіанти рішення: 1) студенти запропонують використовувати змінні, процедури і функції згідно з процедурним підходом; 2) викладач нагадає про процедурну парадигму як знайому студентам.

Наступний крок: студенти під керівництвом викладача визначають недоліки такого підходу: великий розмір коду, важка зрозумілість коду, складність для подальшого розширення гри тощо. Важливо, щоб студенти зрозуміли безперспективність такого підходу до розробки гри.

Після цього викладач пропонує об'єктно-орієнтований підхід: описує його головні поняття і можливості подолання обмежень процедурного підходу. На основі цієї інформації студенти пропонують опис гри у термінах ООП.

Проблемним місцем застосування цієї технології на лекційному занятті є часові обмеження. Для її подолання доцільно запропонувати студентам завчасно підготуватися до заняття, а

саме: визначити характеристики предметної області і обміркувати способи програмної реалізації гри.

Список використаних джерел

1. Конюхов С. Л. Використання ігрових технологій у процесі вивчення об'єктно-орієнтованого програмування / С. Л. Конюхов // Молодь і ринок. – 2016. – № 9 (140). – С. 132–136.
2. Конюхов С. Л. Об'єктно-орієнтована методологія розробки у структурі підготовки майбутніх програмістів / С. Л. Конюхов // Інформаційні технології в освіті та науці : зб. наук. праць. – Москва : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – Вип. 8. – С. 114–118.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДИСТАНЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Л. М. Копанцева, ст. викладач кафедри хімії

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Згідно дослідженнями, в Україні близько 30 % навчальних закладів заявили про те, що вже мають або планують організувати навчання за дистанційними технологіями. Дистанційна освіта – це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедіа. Така форма навчання дає свободу вибору місця, часу та темпу навчання. Сучасна освіта вимагає безупинно розширювати своє сприйняття комплексності світу та формування інформаційного суспільства. Для того, щоб знання отримали конкретний зв'язок з діями, необхідно постійно «навчати себе», поповнюючи й розширюючи свою освіту. Саме цю мету й ставить перед собою дистанційна освіта.

Без навчання протягом усього життя у сучасному світі не обійтись, але час спеціалістів розписаний по хвилинах. Дистанційна освіта допомагає вирішити цю проблему. Суттєвим важелем є й те, що дистанційна освіта вирішує проблему підвищення кваліфікації тих, хто вже має вищу освіту.

Дистанційна освіта зручна тим, що дозволяє:

– навчатися у відповідності до свого темпу, особистісних особливостей та освітніх потреб;

- не обмежувати себе у виборі навчального закладу та освітніх можливостей, попри своє місцеперебування;
- використовувати під час процесу навчання сучасні технології, тобто, паралельно засвоювати навички, які згодом знадобляться під час роботи;
- самостійно планувати час та розклад занять, а також перелік предметів, що вивчаються;
- навчатися у найбільш прийнятній та сприяючій продуктивності обстановці, створюючи для себе сприятливу атмосферу.

Методичне забезпечення має на увазі таку побудову навчального процесу, яка дозволяє самостійно вивчати предмет. На сайті Головного центру дистанційного навчання Полтавського університету економіки і торгівлі можна знайти робочі програми з дисциплін відповідного напрямку чи спеціальності, методичні посібники, а також інформацію, яка стосується організаційно-навчального процесу, а саме навчальні плани, графік навчального процесу, розклад занять.

При створенні системи дистанційної освіти були передбачені технічні забезпечення для наступних процесів:

- підготовка усіх навчально-методичних матеріалів на машинних носіях;
- організація доступу студентів до навчально-методичних матеріалів через комп'ютерну мережу;
- організація оперативного зв'язку по мережі із студентами для проведення консультацій;
- організація доступу студентів до довідково-бібліографічної системи бібліотеки навчального закладу.

Отже, дистанційна освіта – це важливий механізм інформатизації й інтелектуалізації суспільства, виховання різнобічно розвинутої особистості, подолання нерівності в системі освіти. Дистанційна освіта долає територіальний фактор нерівності у доступі до якісної вищої освіти, залежність від місця проживання тощо. Значний інформаційний ресурс, реалізований у дистанційній освіті новітніми технологіями, забезпечує інноваційний розвиток освіти й суспільства в цілому.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

***Т. Г. Король**, к. пед. н., доцент кафедри української та іноземних мов*

Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Одним із важливих складників професійної підготовки майбутніх перекладачів є англомовна компетентність у читанні як здатність спеціаліста самостійно працювати з автентичними англомовними писемними джерелами інформації як з метою поглиблення власних фахових та фонових знань, так і для виконання ними безпосередньої професійної діяльності, а саме: реалізації повного, вибіркового, реферативного чи анотативного письмового перекладу тексту-оригіналу або здійснення усного перекладу з аркуша.

Цим пояснюється своєрідна винятковість англомовного читання в навчанні англійської мови студентів-філологів, у тому числі й з використанням дистанційних технологій навчання. Адже, з одного боку, формування й вдосконалення відповідних читацьких навичок й умінь є однією із провідних цілей викладання дисципліни «Основна іноземна мова: аналітичне читання та розмовний практикум» під час базової мовної професійної підготовки майбутніх перекладачів. З іншого боку – саме сформованість англомовної компетентності в читанні забезпечує необхідне підґрунтя для ефективного виконання перекладацького аналізу тексту-оригіналу як першого етапу, що детермінує успішність реалізації перекладацької діяльності загалом. Крім цього, в умовах застосування дистанційних технологій навчання саме читання виступає основним засобом навчання інших видів мовленнєвої діяльності, отримання вказівок і коментарів щодо самостійної роботи студентів над опануванням дисципліни.

Залучення дистанційних технологій навчання дозволяє реалізувати одразу декілька важливих аспектів навчання студентів філологічних спеціальностей власне англомовного читання, а саме: його керованість, контрольованість та індивідуалізо-

ваність, інтерактивність та інтегративність, максимальну наближеність до умов майбутньої професійної діяльності.

Керованість дистанційного навчання англомовного читання майбутніх перекладачів реалізується за рахунок чіткої послідовної організації навчального матеріалу у вигляді окремих глосаріїв для засвоєння, описі граматичних структур та явищ, що підлягають розумінню під час читання, власне текстів для читання, комунікативно спрямованих вправ для кожного з етапів роботи над текстом, пам'яток-інструкцій щодо формування в студентів необхідних стратегій читання, пропедевтичних вправ із перекладацького аналізу тексту з метою з'ясування потенційних труднощів та шляхів їх подолання у процесі перекладу.

Технології дистанційного навчання передбачають обов'язкову наявність зворотнього зв'язку. В умовах мережевого дистанційного навчання англомовного читання вважаємо за необхідне розробку та застосування розгалуженого банку різнорівневих за складністю комунікативно спрямованих тестових завдань, які охоплюють усі етапи роботи з текстом, у тому числі й його перекладацький аналіз. Крім того, перспективним видається можливість залучення не лише контролю з боку викладача, а й створення умов для розвитку вмінь самоконтролю й самооцінювання у студентів, заохочення їх до взаємоконтролю й співпраці у процесі розв'язання читацьких завдань з огляду на креативно-когнітивний характер перекладацької діяльності.

Індивідуалізованість дистанційного навчання читання англомовної літератури дозволяє адаптувати темпи навчання до індивідуального рівня підготовки кожного окремого студента, створює умови для вибору ним власної траєкторії навчання, зокрема шляхом варіювання рівня складності пропонованих до виконання вправ, тематичного наповнення текстів для читання, самовизначення у повторному виконанні певних завдань тощо.

Інтерактивність таких технологій навчання є беззаперечною. Можливість створення гіперпосилань у комп'ютерному середовищі дозволяє залучати системи коментарів, підказок, виносок, вбудовувати електронні та веб-словники, граматичні довідники, країнознавчі енциклопедії, підключати САТ програмне забезпечення. Друкований текст у такому середовищі легко набуває динамічності стосовно режиму пред'явлення, що є цінним для навчання читання як основи усного перекладу з аркуша. Усі ці особливості дистанційного навчання дозволяють

максимально наблизитися до реальних умов виконання майбутньої перекладацької діяльності студентами.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

О. М. Коросташов, к. ю. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На думку фахівців, у сучасний період перед освітніми системами постає багато проблем. Традиційні технології як очного, так і заочного навчання не в змозі задовольнити потребу всієї молоді в отриманні вищої освіти, у зв'язку з чим у світі спостерігається тенденція стрімкого зростання чисельності студентів, які навчаються з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Водночас зростає чисельність вищих навчальних закладів, які використовують у своїй діяльності дистанційні технології навчання

Найбільш істотними джерелами нормативно-правового регулювання дистанційної освіти в Україні є Закони України «Про освіту» від 23 травня 1991 р., «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р., «Про національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р., «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 9 січня 2007 р., Укази Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31 липня 2000 р., «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» від 30 вересня 2010 р., Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки» від 23 вересня 2003 р., «Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки» від 7 грудня 2005 р., Постанови Верховної Ради України «Про затвердження Завдань Національної програми інформатизації на 2000–2002 роки» від 6 липня 2000 р., «Про затвердження завдань Національної програми інформатизації на 2006–2008 роки» від 4 листопада 2005 р., «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні» затверджена Наказом МОН

України від 20 грудня 2000 р., Наказ МОН України «Про створення Українського центру дистанційної освіти» від 7 липня 2000 р., Рішення Колегії МОН України «Про стан і перспективи розвитку дистанційного навчання в Україні» від 23 червня 2005 р., «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом МОН України від 25 квітня 2013 р. та інші нормативно-правові акти.

Згідно з «Положенням про дистанційне навчання», метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників.

Завданням дистанційного навчання суб'єкт правотворчості доцільно визначає забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

На рівні законодавчих нормативно-правових актів дистанційне навчання згадується лише побіжно або взагалі не згадується. Так, Законом України «Про освіту» (ст. 42) передбачено, що підготовка фахівців у вищих навчальних закладах може проводитися з відривом (очна), без відриву від виробництва (вечірня, заочна), шляхом поєднання цих форм, а з окремих спеціальностей – екстерном.

Відповідно до ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами: 1) очна (денна, вечірня); 2) заочна (дистанційна). Форми навчання можуть поєднуватися.

Підзаконні нормативно-правові акти, що регламентують відносини дистанційної освіти та дистанційного навчання, як уявляється, потребують удосконалення.

Зокрема, хоча «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом МОН України від 25 квітня 2013 р., на нашу думку, є більш ґрунтовним, чітким і структурованим, порівняно із «Положенням про дистанційне навчання», затвер-

дженим наказом МОН України від 21 січня 2004 р. (втратило чинність), окремі його положення є дискусійними.

Таким чином, враховуючи думку фахівців, що правова визначеність системи дистанційної освіти це крок до побудови в Україні інформаційного суспільства, входження нашої держави до світового освітнього простору, уявляється необхідним прийняття окремого Закон України «Про освіту за дистанційними технологіями навчання», а також удосконалити відповідні підзаконні нормативно-правові акти.

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

А. А. Котвіцька, д. фарм. н., професор, перший проректор НФаУ;

Л. В. Галій, д. фарм. н., доцент, декан фармацевтичного факультету № 2;

Л. М. Віннік, доцент, заступник ректора з навчальної роботи Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Жорстка конкуренція на внутрішньому ринку освітніх послуг, боротьба за потенційних студентів вже навіть із закордонними навчальними закладами, вимагає ВНЗ України впроваджувати сучасні, більш прогресивні, індивідуалізовані форми навчання, до яких, безумовно, належить дистанційне навчання. Розуміючи зазначений аспект, Національний фармацевтичний університет (НФаУ) спрямовує значні зусилля у напрямі отримання офіційного дозволу МОН України на дистанційну форму навчання.

Протягом останніх п'яти років близько 200 науково-педагогічних працівників університету підвищили кваліфікацію у галузі організації та використання дистанційних технологій у навчанні. Організаторами курсів підвищення кваліфікації виступили НТУ «КПІ», НТУ «ХПІ», Університет економіки та права КРОК (м. Київ).

При Центральній методичній раді НФаУ створено циклову методичну комісію з дистанційного навчання, яка, відповідно до Положення, здійснює експертизу дистанційних курсів.

Постійно оновлюється матеріально-технічна база університету, зокрема для розвитку дистанційних технологій у 2016 році було закуплено 350 комп'ютерів та обладнано 2 нові відеостудії.

Починаючи з 2015/2016 н. р. у НФаУ, відповідно до рішення Вченої ради НФаУ, розпочався педагогічний експеримент з впровадження дистанційної форми навчання.

Розроблено окремі навчальні плани, переліки навчальних занять, які здійснюються лише за очною формою, методичні рекомендації для викладачів та студентів з питань використання дистанційних технологій у навчанні.

Станом на 01.09.2016 р. за дистанційною формою у НФаУ навчаються 139 студентів, у педагогічному експерименті вже прийняли участь 32 із 43 кафедр університету.

Щодо особливостей організації навчального процесу за дистанційною (змішаною) формою в НФаУ, то вони полягають у наступному: 1) навчальна програма дисциплін диференційовано розподіляється на дистанційну та очну частину; 2) вивчення однієї дисципліни у дистанційному курсі здійснюється протягом певної кількості тижнів (від двох до п'яти); 3) лекційні заняття проводяться у форматі прямих відеотрансляцій з використанням платформи Google Hangouts; 4) практичні та семінарські заняття здійснюються у форматі виконання індивідуальних завдань та у форматі форумів; 5) поточний та проміжний контроль проводиться у форматі тестування; 6) весь час дистанційні курси супроводжують тьютори, при цьому затримка у повідомленнях зі студентами не перебільшує 24 годин; 7) за роботу у певному дистанційному курсі студент повинен отримати від 36 до 60 балів, що стає допуском до очної сесії; 8) лабораторні роботи та здача підсумкового модульного контролю здійснюється виключно під час очної сесії.

За розвиток дистанційної форми навчання під час VIII міжнародного форуму «Інноватика в сучасній освіті» (жовтень 2016 р., м. Київ) НФаУ отримав диплом лауреата конкурсу I ступеня.

У лютому 2017 р. до МОН України буде направлено документи для отримання офіційного дозволу на провадження дистанційної форми за спеціальністю 226 «Фармація», другий (магістерський) рівень, на базі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст.

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

А. А. Котвіцька, д. фарм. н., професор, перший проректор НФаУ;

І. М. Владимірова, д. фарм. н., доцент, завідувач науково-методичної лабораторії з питань фармацевтичної освіти;

Л. В. Галій, д. фарм. н., доцент декан фармацевтичного факультету № 2;

Л. М. Віннік, доцент, заст. ректора з навчальної роботи Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Розвиток сучасних інформаційних технологій відкриває нові перспективи для покращання якості навчання та, відповідно, підвищення ефективності освітнього процесу. Змінюється сама парадигма освіти. Центральне місце займає не використання раніше отриманих знань та умінь, а генерація і впровадження нових ідей, що і формує нові вимоги до підготовки фармацевтичних кадрів.

Велика роль в даному аспекті надається методам активного пізнання та самоосвіті. Сьогодні досягнення в області інформаційних технологій та телекомунікацій дозволяють застосовувати технології дистанційного навчання, як різновид безперервної освіти, яке супроводжує інформаційне суспільство, бо формує всебічно розвинену особистість.

Одним із завдань сучасної вищої фармацевтичної освіти є формування у студентів пізнавальної потреби, тобто знань та умінь здобувати знання самотужки, вміти використовувати їх у нестандартній ситуації. Саме тому впровадження в навчальний процес елементів дистанційного навчання є одним із важливих етапів освітнього розвитку сучасних студентів.

Відповідно до Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні, розвиток освітньої системи в Україні характеризується появою нових можливостей для оновлення змісту навчання та методів викладання дисциплін і розповсюдження знань; реалізація можливості її одержання для великої кількості молодих людей, включаючи тих, хто не може навчатись у навчальних закладах за традиційними формами внаслідок браку фінансових або фізичних можливостей, професійної зайнятості, віддаленості від великих міст, престижних навчальних закладів тощо.

Під час дистанційного навчання значно збільшується частка самостійної роботи студентів. Суть роботи викладача в даних умовах полягає не в читанні лекцій, а в створенні навчально-методичного забезпечення дисципліни в електронному вигляді та постійному його оновленні.

На сучасному рівні фармацевтичної освіти в Україні впровадження дистанційного навчання є незамінним і більш ефективним в порівнянні з традиційним:

1) дистанційне навчання (в поєднанні з традиційним) надає змогу викладачам уникнути розбіжностей між рекомендаціями щодо необхідної кількості годин з навчальної дисципліни і фактично прочитаними;

2) навчальний матеріал, як правило, викладається повністю, а не методом ущільнення. Для цього необхідним є розміщення в Інтернеті необхідного навчального матеріалу з подальшим вивченням його студентами й проведенням контрольного оцінювання;

3) дистанційне навчання є вирішальним і єдино оптимальним шляхом вирішення проблем з викладанням матеріалу під час непередбачуваних факторів, які порушують навчально-виховний процес;

4) дистанційне навчання надає можливість розміщення результатів оцінювання (можливо, за певною домовленістю зі студентами) для всієї аудиторії (інших слухачів та їх батьків), що, в свою чергу, виступає важливим стимулом для отримання якісної освіти студентами.

Перевагами застосування дистанційних технологій навчання є те, що така форма навчання надає можливість підвищення якості освітніх послуг шляхом залучення до підготовки та проведення дистанційного навчання, створення навчальних web-ресурсів висококваліфікованих викладачів, фахівців-практиків з різних галузей. Можна стверджувати, що студенти дистанційної форми навчання отримують повні електронні конспекти лекцій за програмою денної форми навчання. Дистанційне інтернет-навчання сприятливо позначається і на особовому розвитку, підвищуючи рівень самоорганізації і відповідальності, удосконалюючи рівень комп'ютерної грамотності.

Таким чином, впровадження дистанційної форми освіти сприятиме підвищенню рівня інформативної компетенції працівників закладів освіти, надасть додаткові можливості бажую-

чим отримати спеціальну або додаткову освіту та наблизить стан інформатизації освіти в Україні до рівня інформатизації освіти європейських держав.

«ДОРОЖНЯ КАРТА» ПІДГОТОВКИ ІННОВАТОРА ДО ЕВОЛЮЦІЙНО-ПРОГРЕСУЮЧОЇ ІННОВАЦІЙОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ДИСБАЛАНСІВ

***Н. М. Краус**, к. е. н., доцент;*

***К. М. Краус**, к. е. н., доцент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Пріоритетним сьогодні для управління інноваційною діяльністю в навчальних закладах є реалізація принципу інноваційності. Даний принцип передбачає наявність у керівників спрямованості на постійне оновлення освітнього процесу шляхом застосування освітніх інновацій. Забезпечується інноваційний принцип організаційно-управлінськими, фінансово-економічними та психолого-педагогічними змінами. До організаційно-управлінських змін в управлінні навчальними закладами, що виникають внаслідок інноваційної діяльності, належать:

- проектно-інноваційна модель управління, в якій керівник навчального закладу підтримує діяльність авторів і учасників інноваційних проектів, що здійснюються на різних етапах інноваційного процесу в освітньому закладі;
- економічне стимулювання педагогів-новаторів;
- використання надбань світової науки, техніки в галузі освіти.

Слід відпрацювати ефективну взаємодію у ланцюгу «освіта – бізнес – інноваційна діяльність» та надання професійних консультацій шляхом налагодження чіткої організації «вузи – наукові дослідження – виробництво» [1, с. 50, 52–53; 2]. Потрібно й надалі дотримуватися концепції «інноваційного трикутника», суть якої полягає у швидкому та успішному запровадженні проривних інновацій в промисловості і вимагає співпраці трьох різних суб'єктів: споживач, розробник, винахідник [3, с. 14]. Основна мета таких співпраць – активізація інноваційної діяльності випускників. Університети готуватимуть для підприємств молодих спеціалістів і дослідницький персонал, що

здатний ініціювати та реалізовувати інноваційні проекти, а також випускатимуть самостійних підприємців наукоємного бізнесу. Робота над реальними інноваційними проектами дасть можливість студентам набути нових знань і здійснювати трансфер технологій у ході спілкування з персоналом підприємств. Трансфер відбуватиметься також шляхом міграції вчених між підприємствами та університетом, що дозволить здобути необхідні знання без затрат на оформлення прав інтелектуальної власності.

В зв'язку з тим, що в основі формування якісного ринку людського та інтелектуального капіталів лежить людська й інтелектуальна ресурсна база, яку потрібно свідомо покращувати та «виросувати», якщо ми хочемо мати інноваційне суспільство, вважаємо нагальним розроблення «дорожньої карти» підготовки інноватора до еволюційно-прогресуючої інноваційної діяльності за участі інститутів інноваційного розвитку.

Більшість успішних компаній світу роблять ставку на навчання, тренінги, системи мотивації персоналу, кар'єрне зростання, іншими словами на інтелектуальний капітал. Сьогодні є потреба в тому, щоб акцентувати увагу уряду на створенні сучасної інфраструктури не лише у технологічному плані, але й в плані підготовки кадрів. «Інформаційна підготовка – це виховання нової культури цифрового століття... Потрібна єдина в своїх основних положеннях соціально-орієнтована політика, що спрямовує суспільну свідомість на життя і роботу в інноваційному суспільстві та стимулює зацікавленість до отримання й застосування знань» [4, с. 95].

З цих причин, «дорожня карта» підготовки інноватора до еволюційно-прогресуючої інноваційної діяльності має включати чимало освітніх інститутів, на зразок школи підприємництва, навчально-тренінгових центрів, бізнес-шкіл, освітніх бізнес-центрів, навчально-науково-інноваційних комплексів. Такого роду комплекси є можливістю кооперації навчальної, наукової та виробничої інфраструктури, яка забезпечує нову якість освіти, розвиток наукових досліджень і комерціалізацію результатів науково-технічної діяльності. В такого роду інститутах інноваційного розвитку новатори та інноватори можуть без відриву від інноваційного процесу проходити стажування, підвищувати кваліфікацію, отримувати додаткові знання, проходити перепідготовку, матимуть можливість до самоосвіти.

На нашу думку, інститути освіти та інтелектуального капіталу є фундаментом розвитку інноваційної економіки, тоді як інститут людського капіталу є його ядром. Та країна, уряд якої «робить ставку» на якісну, всесторонню освіту і підготовку кваліфікованих фахівців – країна з інноваційною економікою, високотехнологічним майбутнім.

Варіантами підготовки інноваторів можуть бути:

- відбір абітурієнтів на базі науково-технічних гуртків і центрів, конкурсів й олімпіад з наступним розвитком талантів і навчанням їх інноваційної та дослідної діяльності. При цьому, у вузах варто створити такі навчальні плани, щоб таланти не загубилися і не втратили свого творчого потенціалу, а максимально його розвинули, навчилися методам як винахідливості, так й інноваційній діяльності;

- курси підвищення кваліфікації;

- обмін досвідом всередині університетських кластерів, з тим щоб спеціалісти інноватори мали можливість вивчити передовий досвід комерціалізації інноваційних розробок, адаптувати його до своєї роботи й особливостей на базі бізнес-інкубатора [5, с. 86].

Реалізація обраного Україною інноваційного шляху розвитку потребує, перш за все, вирішення розглянутої вище проблеми підготовки принципово нових кадрів з якісною кваліфікацією. Вони повинні бути зорієнтовані на науково-технічну творчість та формувати новий формат інститутів людського й інтелектуального капіталів, якого вимагає ринок інновацій і економіка інноваційного типу.

Готуючи спеціаліста-інноватора в рамках «дорожньої карти» на базі відповідних інститутів, на «виході» ми отримаємо інноватора з наступними особистісними характеристиками:

- креативність, з розвинутою інтуїцією, здатністю до ризику та вмінням прораховувати можливі ризики і передбачати основні з них;

- цілеспрямованість в досягненні поставлених цілей, працелюбність, комунікабельність, з прагненнями до пізнання і створення чогось нового;

- володіння декількома іноземними мовами, здатність представити результати виконаної роботи та захистити їх;

- здатність виділяти ключові переваги інноваційного проекту, що просувається на ринок;

- досконале володіння інноваційними й інформаційними технологіями, обізнаність щодо найновіших науково-технічних досягнень, інформації з інновацій та інноваційної діяльності;
- здатність вирішувати науково-технічні проблеми, що виникають та володіння формами організації й управління інноваційною діяльністю.

Запропонована нами «дорожня карта» з підготовки інноватора базується на ряді компетенцій, зміст яких представлено на рис. 1.

Рисунок 1 – Базові компетенції підготовки інноватора в Україні (складено авторами на основі джерел 6, с. 103; 7, с. 89–91)

Компетентнісний підхід покликаний підвищити конкурентоспроможність випускників-інноваторів на ринку праці. В ньому акцент зроблено не лише на процесі викладання, його змісті та часах (параметри «на вході»), а й на очікуванні результату «на виході» (знання і вміння студентів). Освіта «від результату» має стати основою реформування вищої школи в Україні.

Компетенція, окрім професійних знань та вмінь (що характеризують кваліфікацію), включає такі якості, як: ініціатива, співробітництво, здатність до роботи в групі, комунікативну здатність, вміння вчитись, оцінювати, логічно мислити, відби-

рати і використовувати інформацію. Розв'язання вищезазначених проблем сприятиме інноватизації економіки країни [8; 9, с. 392].

Отже, розвиток вищої освіти України потрібно розглядати, як пріоритет державної політики, а у практиці сучасного бізнесу, як ключовий фактор конкурентоспроможності на ринку інновацій. Це спричинено тим, що система вищої освіти формує інноваційний потенціал економіки і бере участь в інноваційному процесі країни та за її межами. Інноваційні науково-виробничі комплекси на базі провідних ВНЗ України разом із інфраструктурними об'єктами навколо них, налагодженими зв'язками з бізнесовими структурами та науково-дослідними університетами дозволять забезпечити високу якість підготовки фахівців у сфері наукової й інноваційної діяльності.

В основі цих зв'язків має лежати колаборація, партнерство влади, науки і бізнесу з метою модернізації. Це дасть змогу напрацювати досвід, отримати доступ до найбільш цікавих і перспективних технологій та інноваційних ідей, запускати інноваційні проекти.

Список використаних джерел

1. Краус Н. М. Інноваційна діяльність та венчурний капітал в системній модернізації національної економіки : монографія / Н. М. Краус, О. М. Шевченко. – Полтава : Дивосвіт, 2013. – 184 с.
2. Краус Н. М. Інноваційно-інвестиційні процеси системи вищої освіти в національній економіці / Н. М. Краус // Держава та регіон. Серія: Економіка та підприємництво. – 2012. – № 5. – С. 249–255.
3. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Т. 3: Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19.10.2011). – Київ : Фенікс, 2011. – 76 с. – (Проект ЄС «Вдосконалення стратегії, політики та регулювання інновацій в Україні»).
4. Вершинская О. Н. Инновационное развитие личности / О. В. Вершинская // Инновации. – 2012. – № 5 (163). – С. 94–96.
5. Шерейкин В. Л. Реализация образовательного и научно-инновационного потенциала Калужской области для подготовки инноваторов / В. Л. Шерейкин, Л. В. Кожитов, В. Г. Косушкин // Инновации. – 2012. – № 8 (166). – С. 80–88.
6. Викторова Е. В. Высшее образование и человеческий капитал в инновационной экономике / Е. В. Викторова // Инновации. – 2011. – № 6 (152). – С. 100–107.

7. Бондарчук О. Психолого-педагогічні проблеми інституціоналізації післядипломної освіти України / О. Бондарчук // Інституціональні перетворення в суспільстві: світовий досвід і українська реальність : матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 19–21 верес. 2014 р.) / за заг. ред. А. А. Ткача, М. М. Радевої. – Мелітополь : МІДМУ «КПУ», 2014. – С. 89–92.
8. Краус Н. М. Вплив інноваційно-інвестиційного управління у вищих навчальних закладах на економіку знань: регіональний аспект / Н. М. Краус // Інноваційна економіка. – 2012. – 8'2012 [34]. – С. 134–138.
9. Краус Н. М. Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін : монографія / Краус Н. М. – Київ : Центр учб. л-ри, 2015. – 596 с.

DISTANCE TEST MONITORING AND CONTROL IN FORMING ENGLISH LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

M. Kryvych, the Director of the Language Training and Scientific Centre, PhD in Pedagogy;

S. Zahorulko, deputy chief of the Romano-Germanic languages chair of the Language Training and Scientific Centre;

S. Petrenko, senior teacher of the Romano-Germanic languages chair of the Language Training and Scientific Centre
National academy of the Security service of Ukraine

Informational support of the education in Ukraine is a driving force of its modernization and reforming that enables interactive technologies application in the educational process, inter alia: innovative pedagogical, psychological and methodological developments based on the multimedia support. In terms of distance learning implementation, it is quite rational to use distance test monitoring and control in the foreign language training to assess the level of students' appropriate competences formation. Distance test monitoring and control enhances the effectiveness of the control and assessment of the formed English language communicative competence taking into account an increasing importance of the English language as a lingua franca in the Ukrainian society.

The analysis of the scientific works illustrates that tests making issues, their implementation in the foreign language teaching are highlighted by national and foreign scientists (V. Avanesov, I. Rapo-

port, S. Blyznuk, L. Klymenko, V. Kokota S. Nikolaeva, A. Petraschuk, J. Alderson, A. Hughes, T. McNamara), yet the problem of the efficiency and quality control, inter alia, distance test and control monitoring in the educational process hasn't been solved and requires a rigorous research and development.

Distance test monitoring and control is a complex of stages formation, task compilation and approbation, processing and interpretation of the test results in the distance learning that is based on the main teaching principles and has three interdependent functions (diagnostic, educational and pedagogic); it ensures a successful implementation of the final objective, control and monitoring principles, complies with the test requirements (validity, reliability, consistency, fairness, efficiency and time limit). Due to its objectiveness, broadness and efficiency distance test monitoring and control is superior to all teaching forms and distantly (with a certain degree of time efficiency) allows to determine students' foreign language abilities; the level of English language communicative competence formation (its elements); to assess students' learning results of the definite type of the communicative competence through the application of the statistical and mathematical methods; to determine the level of difficulties and to highlight possible ways and means to overcome them.

In comparison to other diagnostic tools distance test monitoring and control has the following advantages: fairness of results, corpus, available answers cliché, accuracy, straightforwardness, uniqueness, effectiveness, critical evaluation, time efficiency, distance learning, availability, flexible learning schedule, automation-based multimedia platforms and complex software, democratic relations – “lecturer–student”, self-control, the possibility of multiple accomplishment, answer arrangement simplicity, versatility, quantitative indicators to determine the comprehension of the educational matter. Distance test monitoring and control as any assessment technology has disadvantages either: lack of eye contact between a lecturer and a student; arrangement and knowledge evaluation complexity; time consuming test approbation; a random accurate answer selection probability; applicant's access to the Internet; financial expenses on the high quality test making, processing tools and software to support information resources, educational administration; insufficient teachers' enhancement in the field of distance learning.

Nowadays a great number of new training and testing programs are being introduced in the information space, such as: Google Drive, Quizlet, Proprofs, Kahoot, Classmaker, Plickers, Easy Test Maker, Joomla, Moodle and other. For example, in the National academy of the Security service of Ukraine Ari Quize computer program has undergone experimental approbation to perform an effective foreign languages certification and a relevant training and preparation. The program offers to draft extended on-line tests to assess students' English language communicative competence formation level, to manage user's access to the tests, to perform group testing complying with the language levels and categories, to use templates for making tests implementing various types of tasks, to summon up the results' statistics.

Summarizing it is worth mentioning that distance test monitoring and control allows to check explicitly English language communicative competence formation; to apply the feedback between a lecturer and a student; to determine the level of the curriculum acquisition unbiasedly; to decide knowledge gaps; to make necessary corrections.

ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АГРАРНЕ ПРАВО»

*Л. І. Купченя, к. ю. н., доцент кафедри правознавства
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Загальновідомо, що дистанційна форма навчання забезпечує самостійний та індивідуалізований підхід до організації навчального процесу.

Дистанційне навчання у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» здійснюється на базі Полтавського, Житомирського, Миколаївського, Новомосковського, Харківського, Херсонського, Черкаського, Сумського та Білгород-Дністровського локальних центрів дистанційного навчання, створених, як правило, на базі кооперативних коледжів і технікумів.

Використовуються дистанційні технології навчання й у викладанні навчальної дисципліни «Аграрне право». З досвіду

розробки дистанційного курсу з відповідного предмету можна відмітити низку моментів, які доцільно враховувати на перспективу, як викладачу, так і адміністраторам відповідних процесів.

По-перше, не викликає сумніву той факт, що розробити й використовувати дистанційний курс важче, ніж проводити звичайні заняття із застосуванням «пасивних» форм навчання у студентській аудиторії. Це має обов'язково враховуватись як при плануванні роботи викладача, його самоорганізації у процесі створення відповідного ресурсу, так і керівництву під час коректування підходів до оплати праці авторів дистанційних курсів. Все це впливає на якість дистанційного навчання.

По-друге, використовувати дистанційні технології, зокрема при викладанні навчальної дисципліни «Аграрне право», досить вигідно з огляду на витрати часу та коштів і отримання додаткових зручностей, ніж в процесі застосування інших форм та технологій навчання.

По-третє, оскільки дистанційне навчання можливе будь-де, будь-коли та будь-кому (особам, що тимчасово відсутні в Україні; позбавленим можливості пересуватися; ув'язненим і т. п.), воно є важливою складовою віртуальної соціалізації особистості, тобто, по суті, виконує важливу додаткову функцію.

Окрім цього, слід враховувати, що нормативно-правове забезпечення сільськогосподарської діяльності в Україні постійно удосконалюється, що викликає необхідність вносити зміни в контент дистанційного курсу. На відміну від багатьох неюридичних дисциплін, при викладанні «Аграрного права» доводиться обов'язково коректувати інформацію, адже посилення на нормативні акти, що втратили чинність або зазнали змін, є недопустимим. Хоча дистанційний курс з навчальної дисципліни «Аграрне право» мною розроблено восени 2016 року, станом на січень 2017 року варто внести зміни, пов'язані з набуттям чинності Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», відповідно до якого розподіл бюджетної дотації у 2017 році для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції в автоматичному режимі за бюджетною програмою центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, на підставі даних Реєстру отримувачів бюджетної дотації та інформації центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну

податкову та митну політику, здійснюється з урахуванням такого критерію: пропорційно сумі вартості реалізованої сільськогосподарським товаровиробником сільськогосподарської продукції.

Як висновок, слід відмітити, що завдяки використанню системи дистанційного навчання під час викладання навчальної дисципліни «Аграрне право»:

– вирішується проблема доступу студентів до наукових та навчальних інформаційних джерел, необхідність їх пошуку (це здійснює автор дистанційного курсу);

– забезпечується можливість безперешкодного спілкування студентів і викладача з питань правового регулювання аграрних відносин у віртуальному просторі;

– викладач має можливість постійно відстежувати успішність студентів, визначати динаміку їх навчальної діяльності та коректувати підходи до викладання;

– навчальний процес є прозорим, більшість його кроків фіксується на сайті та у звітах системи, що дозволяє уникнути необгрунтованих обвинувачень викладача в упередженому відношенні до студента, а також аморальних та протиправних дій між учасниками навчального процесу.

ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ

Л. І. Куц, ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Вступивши в Болонський процес, Україна стала на шлях глобального реформування своєї системи вищої освіти, що має підняти статус власників вітчизняних дипломів про вищу освіту на європейському ринку праці. Для досягнення в цьому напрямку найкращих результатів, спираючись на класичні методи викладання, необхідно розвивати нові – на основі інтернет-технологій XXI ст., які вже зараз успішно застосовуються в ряді провідних ВНЗ України.

Дистанційна форма навчання дає сьогодні можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального

обміну інформацією, незалежно від годинних і просторових поясів. Крім того, системи дистанційної освіти дають рівні можливості всім людям незалежно від соціального статусу в будь-яких районах країни і за кордоном реалізувати права людини на освіту і отримання інформації. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства і забезпечити реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина України.

Особливо актуальними означені питання постають у сфері готельно-ресторанного бізнесу, адже значна кількість студентів, які навчаються на сьогоднішній день на спеціальності «Готельна і ресторанна справа», паралельно працюють як у закладах розміщення, так і у закладах харчування, суміщаючи роботу та освіту. Зважаючи на це, введення дистанційних курсів на вказаній спеціальності є доцільним та своєчасним. Сьогодні дистанційне навчання органічно включає в себе комп'ютерні та інтернет-технології навчання. Сучасні технології є сполучною ланкою між студентом і викладачем, яких можуть розділяти тисячі кілометрів. Навчання ведеться за допомогою корпоративної мережі, по мережі Інтернет, e-mail і за допомогою інших сучасних засобів зв'язку.

До переваг дистанційного навчання можна віднести доступність і відкритість навчання – можливість вчитися на відстані від місця навчання, не покидаючи свій дім або офіс. Це робить процес навчання більш доступним і організаційно набагато простішим, ніж класичне.

Викладачами кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ розроблено більше 20 дистанційних курсів з навчальних дисциплін, які надають можливість для індивідуального вивчення студентам протягом усього часу навчання, а не тільки в період сесії, що гарантує більш глибокі залишкові знання. Така система навчання змушує студента займатися самостійно і отримувати навички самоосвіти.

Досвід показує, що студент, який навчається дистанційно стає більш самостійним, мобільним і відповідальним. Без цих якостей він не зможе навчатися. Якщо мотивація до навчання у студентів велика, вони розвиваються і по закінченню навчання виходять фахівці, дійсно затребувані на ринку. Таким чином, дистанційна освіта робить процес навчання більш творчим й індивідуальним, відкриває нові можливості для самовираження студента.

Але не можна не відзначити недоліки дистанційного навчання, які так чи інакше перешкоджають його ефективному використанню.

Значною вадою дистанційного навчання, як показує практика, є індивідуально-психологічні умови. Мається на увазі, що для успішного дистанційного навчання необхідна жорстка самодисципліна, а його результат безпосередньо залежить від самостійності і свідомості студента. А постійний контроль, який є потужним спонукальним стимулом, відсутній. Для переважної більшості сучасних студентів самоконтроль – це ризик, яку важко набути.

Таким чином, дистанційна освіта є перспективною формою підготовки фахівців сфери готельно-ресторанного бізнесу до професійної діяльності, однак, поряд із беззаперечними перевагами, вона має й суттєві недоліки.

Список використаних джерел

1. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. ; за ред. В. М. Кухаренка – 2-е вид., допов. – Харків : НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2001. – 320 с.
2. Рукавішнікова О. В. Теоретичні питання організації дистанційного навчання в освітній роботі [Електронний ресурс] / Рукавішнікова О. В. – Режим доступу: http://www.mcppv.ho.com.ua/docs/st_rykavishnikova1.htm. – Назва з екрана. – Дата звернення: 29.01.17.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

***Н. М. Левицька**, д. і. н., професор, завідувач кафедри українознавства*

Національний університет харчових технологій

Нині Україна впевнено рухається у напрямку Європейського освітнього простору, враховуючи світові стандарти оцінки якості вищої освіти. Запровадження дистанційної освіти у вищих навчальних закладах забезпечать якісно нові досягнення в освіті. Витоки дистанційного навчання як окремої форми отримання освіти й організації навчання сягають в Європі ще далекого

XIX століття. Тоді до цієї форми навчання використовувався термін кореспондентське навчання (correspondence education, correspondence study), під яким розуміли усі форми навчання, що здійснювалися на відстані від навчального закладу. У 1836 р. Університет Лондона став першим навчальним закладом, який у поряд з очним запровадив і кореспондентське навчання. Можна вважати, що саме з цього часу почала розроблятися і формуватися науково-методична база дистанційної освіти. У 1892 р. Університет Чикаго (США) і в 1911 р. Університет Квінс-ленда (Великобританія) розгорнули кореспондентське навчання для широких верств населення, що бажали отримати вищу освіту і не мали можливості це зробити за очною формою. Наприкінці 20-х років XX ст. у колишньому СРСР, в тому числі й в Україні, виник різновид кореспондентського навчання, відомий під назвою заочне навчання. У 1982 р. термін кореспондентське навчання був замінений на термін «дистанційна освіта» у назві Міжнародної конференції з дистанційної освіти International Conference of Distance Education у Ванкувері (Канада). З середини 1990-х рр., у Великобританії, Франції і США, дистанційна освіта почала набувати широких масштабів. В Україні ця система почала активно розвиватися та впроваджуватися лише наприкінці XX ст., переважно в системі вищої освіти.

Сьогодні у вищих навчальних закладах на зміну традиційним «закритим» системам навчання прийшли нові «відкриті» системи, до яких належить і дистанційна освіта.

У Національному університеті харчових технологій (НУХТ) певні елементи дистанційної освіти використовувались і раніше в інших формах навчання (в першу чергу заочного), у повному сенсі дистанційна освіта поширилась лише з 2014 року. Вона стала можливою лише з використанням найновітніших інтерактивних технологій (комп'ютерних освітніх систем у звичайному та мультимедійному варіантах, електронної бібліотеки і баз даних із віддаленим доступом, комп'ютерних мереж тощо). Дистанційна освіта – це нова форма організації навчання в НУХТ, яка займає проміжне становище між стаціонарною і заочною формами. У режимі дистанційної освіти слухачі можуть отримати підготовку в усіх напрямках та сферах наукових знань.

Усі базові навчальні курси в університеті поділено на декілька навчальних модулів або блоків навчального матеріалу. Кожен із цих модулів містить як навчальну, так і контролюючу знання

студентів частини. Кожен навчальний модуль може включати не лише інформацію, яка є традиційною для підручника, але й пошукові бази даних за темою, наукові розробки, присвячені цій темі (статті, книги, автореферати дисертацій тощо). Також модуль може мати вихід до Інтернету та давати змогу студентам самостійно знаходити необхідну інформацію. Важливою є й частина модулю, що передбачає можливості перевірки їх навичок і знань (практичні та творчі завдання, тести, контрольні запитання тощо). Використання усіх можливостей новітніх комп'ютерних технологій дасть змогу краще сприймати студентам інформацію.

Проте у використанні дистанційної системи навчання є як позитивні так і негативні аспекти.

Позитивами дистанційної освіти, на нашу думку, є: здобуття освіти без відриву від виробництва, місця проживання, а також здобуття одночасно декількох освіт у різних навчальних закладах; одночасне спілкування студентів із викладачами та між собою незалежно від місця їх перебування, зменшення витрат на проведення навчання; навчання великої кількості людей одночасно; використання найсучасніших досягнень інформаційних технологій в освітньому процесі тощо.

До негативів дистанційної освіти ми відносимо: відсутність досконалої нормативної бази існування і розвитку дистанційної освіти та державно визнаних концептуальних розробок, відсутність розробок кваліфікованих засобів навчально-методичного забезпечення; відсутність живого спілкування між викладачем та студентом; збій системи при її використанні великої кількості користувачів та багато інших.

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОГО ПІЗНАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИВЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Є. А. Липій, ст. викладач кафедри правознавства
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

Відповідно до ст. 53 Конституції України [1] держава забезпечує кожному право на освіту. В свою чергу, в пп. 3 п. 3 ст. 3 Закону України «Про вищу освіту» [2] зазначено, що форму-

вання і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються шляхом розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти протягом життя.

На сьогодні в Україні підготовку фахівців-правознавців здійснюють понад 170 вищих навчальних закладів. Вища юридична освіта є одним із визначальних чинників стабільної правової системи. Вища юридична освіта за змістом є системою світоглядних і громадянських якостей, професійних знань, умінь і навичок, що формуються в процесі навчання у вищих навчальних закладах. Важлива роль у цьому напрямі відведена дистанційній юридичній освіті, однією із складових якої є інтерактивне вивчення дисципліни «Господарське право».

Оскільки процес інформатизації проявляється у всіх сферах людської діяльності, використання сучасних інформаційних технологій є необхідною умовою розвитку більш ефективних підходів вивчення і вдосконалення методики викладання дисципліни «Господарське право», їх застосування сприяє підвищенню мотивації навчання студентів, економії навчального часу, а інтерактивність і наочність сприяє кращому розумінню і засвоєнню навчального матеріалу. Залучення студентів до інформаційних технологій є надзвичайно важливим напрямом у вирішенні завдання інформатизації в сучасній вищій школі і підвищенні професійної підготовки.

З огляду на вищевикладене, велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам.

На відміну від вищої освіти у класичному розумінні (денної та заочної форм навчання) та самоосвіті, дистанційна освіта має низку переваг [3]. По-перше, дистанційна освіта передбачає навчання на відстані і не вимагає від студента присутності в аудиторії, тоді як заочна форма навчання, де контроль за вивченням матеріалу припадає на певний час (зокрема на період сесії), не має такого гнучкого графіку складання іспитів та заліків. Дистанційна освіта дозволяє контролювати знання після проходження дистанційного курсу з дисципліни «Господарське право».

По-друге, самоосвіта як самостійний спосіб отримання знань в галузі науки господарського права пов'язана з навичками і вміннями швидкого відшукування необхідної літератури, веденням особистого каталогу книг з потрібних питань, попе-

реднім ознайомленням з книгою, покажчиками і примітками, швидким орієнтуванням в тексті книги, аналізом її тексту, виділенням основних, провідних думок, відділенням основного від другорядного, розумінням висновків, потребою пов'язувати прочитане з уже наявними знаннями, вмінням орієнтуватися в потоці інформації, яке складається із знання джерел інформації, здатністю швидко знаходити потрібні дані, відомості, швидко і правильно їх оцінювати, оперативним визначенням шляхів та умов їх використання в теоретичній і практичній діяльності, а дистанційна освіта має постійну підтримку викладацького складу: кожен студент прикріплюється до викладача, який контролює навчання, консультує і допомагає готуватися до іспитів та заліків.

По-третє, дистанційна освіта дозволяє самостійно обирати предмети, які цікавлять студента, а також темп і послідовність їх вивчення. Такий підхід не властивий жодній іншій формі навчання [4].

Характерною рисою таких освітніх програм є конкуренто-спроможність викладачів «Господарського права» у забезпеченні студентів тим начальним матеріалом, який буде цікавим та доступним для вивчення у розрізі інтерактивного пізнання. Істотною умовою такого навчання є і особистість викладача. Адже в державі, де діє розгалужена система закладів освіти, йому необхідно зацікавити аудиторію не тільки загальнодоступною та загальновідомою інформацією, а й уміло застосувати свою педагогічну майстерність, що безпосередньо впливає на сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. В наш час вже немає необхідності записувати за лектором кожне слово, тому що у світі інформаційних технологій будь-який навчальний матеріал є загальнодоступним. Для сучасного студента не принциповим є і матеріально-технічне забезпечення навчального закладу. Вибір ним ВНЗ зумовлений тим, хто, як і чому буде його навчати. Тому в умовах жорсткої конкуренції серед суб'єктів надання освітніх послуг вистояти вдасться тим з них, хто буде здійснювати всебічну підтримку основних засад освіти та викладача як ключової ланки освітнього процесу.

Ще однією перевагою здобуття дистанційної освіти є її доступність. А для певної категорії студентів це ще й єдиний можливий спосіб отримання вищої освіти.

Таким чином, дистанційне навчання з часом може витіснити з ринку надання освітніх послуг інші форми навчання, адже воно має достатню кількість переваг.

Не можна не звернути увагу і на недоліки дистанційної освіти.

Один з них – це ідентифікація студентів. Вирішити цю проблему можна завдяки перевірці паспортних даних безпосередньо перед складанням заліку чи іспиту. Існує і проблема самостійності виконання студентами завдань. Цю проблему можна вирішити шляхом збільшення кількості поточних форм контролю в присутності викладача. Звісно, для цього викладачам потрібно більше часу для індивідуальної роботи зі студентами такої форми навчання.

Ще одна проблема, властива дистанційній юридичній освіті – це те, що законодавство України постійно змінюється і студент не завжди може вчасно звернути увагу на такі зміни, проаналізувати його. Єдиним шляхом вдосконалення цього недоліку є постійне оновлення навчально-методичного забезпечення дистанційних курсів, в тому числі і з дисципліни «Господарське право». При цьому необхідно приділяти особливу увагу складнощам засвоєння окремих тем.

Для майбутніх юристів важливим є й уміння застосування отриманих знань на практиці, серед яких складання процесуальних документів є чи не найважливішим, адже їх оформлення вимагає знання та застосування певних правил.

Це ж стосується і уміння правильно вести дискусію, в усній формі висловлювати та аргументувати свою думку. На жаль, дистанційна освіта не здатна повною мірою забезпечити формування у студентів творчого мислення при застосуванні правових норм, що регламентують порядок складання процесуальних документів. Одним із способів вирішення цієї проблеми може бути проведення відеоконференцій, інтерактивних занять.

Отже, дистанційна освіта має властиві тільки такій формі навчання переваги та недоліки. При цьому вона здатна забезпечити вимоги державного стандарту вищої освіти а також перехід від індустріального до інформаційного суспільства. Для забезпечення зазначених потреб, а також системності, комплексності і узгодженості дій у реформуванні освітньої системи у напрямку встановлення дистанційної освіти необхідна державна підтримка – створення, впровадження і розвиток національної системи

дистанційної освіти в Україні, яка стане частиною освітньої системи України та буде інтегруватись в Європейський та світовий освітній простір.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про вищу освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
3. Информационные технологии в процессе обучения истории: теоретико-методологический аспект изучения // Шаг в историческую науку. Опыт отечественных и зарубежных модернизаций: материалы регион. науч.-практ. конф. студентов и аспирантов (Екатеринбург, 19-20 апреля 2007 г.). – Вып. 7. – Екатеринбург: Изд-во АМБ, 2007. – С. 324–327.
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>. – Назва з екрана.

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА ДО ЗДІЙСНЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В. В. Лісіца, к. е. н., доцент;

О. М. Михайленко, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Популярність і затребуваність дистанційного навчання (ДН) в світі на основі інтернет-технологій (e-learning) в системі вищої й додаткової професійної освіти зростають із кожним роком. В Україні дистанційна форма навчання впроваджується вже понад 15 років. Як показує досвід, підготовка викладача до здійснення дистанційного навчання є одним із вирішальних факторів, що впливає на успішне запровадження технологій ДН у вищому навчальному закладі. Якість освіти здебільшого залежить від педагогічного складу навчального закладу, тому професійно підготовлений викладач (або тьютор) в дистанційній освіті – це основна вимога до всіх навчальних закладів, які ставлять для себе завдання зайняти нішу на ринку як в цілому освітніх послуг, так і дистанційних, зокрема.

Передбачається, що освітній процес з використанням дистанційних технологій навчання здійснюється професорсько-викладацьким складом, який спеціально підготовлений для роботи в

новому інформаційно-освітньому середовищі, створює і актуалізує спеціалізовані навчальні матеріали, здійснює опосередковану взаємодію зі студентами незалежно від місця їх знаходження на основі організованих інформаційних технологій.

Отже, характер роботи викладача дистанційної освіти передбачає наявність значного набору професійних знань і умінь. Основні з них полягають у такому:

- знання нормативно-правової бази системи ДН, вимог до методичного супроводу ДН і оснащеності навчального процесу;
- впевнене володіння персональним комп'ютером, периферійними пристроями, стандартними програмами та сучасним програмним забезпеченням;
- вміння аналізувати програмне забезпечення з точки зору його дидактичних можливостей;
- знання і володіння різними засобами телекомунікації (електронна пошта, спілкування в режимі реального часу) для обміну інформацією зі студентами;
- вміння організувати і провести телеконференцію, тематичний чат;
- володіння телекомунікаційним етикетом;
- вміння працювати з інформаційними ресурсами мережі (мережевими базами даних, інформаційними системами та ін.);
- знання видів мотивації, що визначають навчальну активність студентів дистанційного навчання, вміння надавати їм психологічну підтримку на початковому етапі навчання;
- знання і володіння принципами особистісно-орієнтованого підходу в навчанні та ін.

Досвід впровадження дистанційної освіти виявив, у зв'язку з цим, низку проблем, а саме: існує певна обмеженість у володінні викладачами сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, комп'ютерними навчальними програмами та ін.; надмірна професійна завантаженість викладачів (стандартне навантаження складає понад 800 годин і включає від 4 до 6 курсів), що ускладнює підтримку та супровід суб'єктів дистанційного навчання та знижує якість наданих їм освітніх послуг; низька вмотивованість щодо розробки, актуалізації дистанційних курсів через невіршеність проблеми розрахунку та обліку навантаження в цій сфері та ін.

Таким чином, можна окреслити наступні напрями удосконалення підготовки викладача до реалізації дистанційного навчання:

1. Запровадити на рівні навчального закладу дієву систему технічної підтримки викладачів через відповідні інтернет-ресурси та канали зв'язку.

2. Сформувати професійне середовище викладачів (тьюторів), використовуючи різноманітні форми взаємодії (семінари, авторські курси, вебінари, конференції та інші форми обміну інформацією), з метою не тільки навчити, а й включити викладачів в дистанційний освітній простір.

3. Удосконалити систему мотивації викладача щодо запровадження технологій дистанційного навчання через вирішення проблеми розрахунку та розподілення навантаження викладача і відповідної оплати праці в сфері ДН.

За таких умов, накопичивши достатній досвід, викладачі ефективніше формуватимуть та коригуватимуть власний стиль створення і проведення курсів ДН.

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

***С. С. Ніколенко**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та прикладної економіки*

***О. В. Лозова**, к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Розглядаючи питання: «Розвиток творчого мислення студентів в процесі дистанційного вивчення економічної теорії», можна говорити про організацію процесу навчання і про розвиток творчого мислення – як процес. При всіх наявних напрацювань, на нашу думку, організації творчої індивідуальності студентів у вітчизняній вищій школі приділяється не достатньо уваги. Зазвичай, студенти пишуть реферати, виконують завдання запропоновані в дистанційному курсі, але цього явно не достатньо для розкриття всього наявного потенціалу студента.

Дистанційне навчання за своїми характеристиками і деякими організаційними моментами найближче знаходиться до заочно-

го навчання, але має ряд істотних відмінностей та переваг, наприклад, розширені можливості спілкування з викладачем із застосуванням інформаційних технологій, вільний графік навчання, студент має можливість самостійно обирати темпи та інтенсивність вивчення дисциплін, спеціалізовані комплекти засобів навчання для ефективної самостійної роботи та більша можливість застосування індивідуального підходу до кожного студента.

Так, основними принципами дистанційного навчання є встановлення інтерактивного спілкування між студентом та викладачем без забезпечення їх безпосередньої зустрічі і самостійне освоєння певного масиву знань і навичок за обраним курсом при використанні певних інформаційних технологій.

Але, крім вище зазначених переваг, звичайно існує і ряд недоліків при використанні дистанційного навчання.

Головною проблемою розвитку дистанційного навчання є створення нових методів і технологій навчання, що відповідають телекомунікаційному середовищу спілкування. На зміну колишньої моделі навчання повинна прийти нова модель, заснована на наступних положеннях:

- в центрі технології навчання – студент;
- суть технології – розвиток здатності до самонавчання;
- студенти грають активну роль в навчанні;
- в основі навчальної діяльності – співробітництво.

Тому для розвитку творчого мислення студентів в процесі дистанційного вивчення економічної теорії, на нашу думку, необхідна наявність цілого ряду індивідуально-психологічних умов, тобто студент має не лише практично розглянути питання курсу, що вивчається, а потім шляхом тестування отримати підсумкову оцінку.

Головною ціллю вивчення курсу з економічної теорії є розуміння студентом складних економічних процесів на мега-, макро- та макрорівнях. Оскільки конкуренція на ринку праці вимагає від майбутнього спеціаліста саме практичного розуміння взаємодії між суб'єктами господарювання, то вважаємо за необхідне посилити дистанційне навчання, зокрема і курс економічної теорії, саме проблемними ситуаціями (кейсами), на прикладі яких студент зміг би перевірити свої теоретичні знання та вміння їх використання на практиці. А для заохочення викла-

дачів для покращення своїх дистанційних курсів та для використання сучасних методик дистанційного навчання пропонуємо включити розробку вище запропонованих проблемних ситуацій в навантаження, а саме на другу половину дня викладача.

Отже, на нашу думку, саме впровадження проблемних ситуацій, максимально наближених до реальних економічних процесів, значно посилює конкурентоздатність наших студентів та дає можливість використання індивідуального підходу до кожного студента. саме дистанційне навчання відкриває студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, розвиває здібності до самоорганізації та самодисципліни, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для розвитку свого творчого потенціалу, надає можливість викладачам реалізовувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням практичного моделювання реальних соціально-економічних явищ і процесів.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА/УСТАНОВИ ЯК ПІДҐРУНТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ

***М. В. Макарова**, д. е. н., професор, завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах;*

***Л. О. Дерев'янку**, магістрант*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

За умов реформування вищої освіти усім освітянам і практикам вочевидь, що фахова підготовка випускника вишу за будь-якою спеціальністю неможлива без суттєвої практичної складової. Університети прагнуть надати своїм студентам ґрунтовні теоретичні знання, а також прищепити сталі практичні навички, вдаючись до кейс-навчання, залучаючи практичних співробітників до навчальної роботи зі студентами. Це, однозначно, надає свої позитивні результати у сенсі підготовленості випускників вишів до виконання своїх професійних обов'язків на їх першому і подальших робочих місцях. Саме таке становище справ зумовлює актуальність обраної теми нашої доповіді.

Зупинимося детальніше на одному боці питання – ознайомленні магістрантів фаху «Документознавство та інформаційна діяльність» з господарською, управлінською й інформаційною діяльністю комерційних підприємств готельно-ресторанного бізнесу у межах передмагістерської виробничої практики і використанні ними документації таких підприємств для підготовки дипломної роботи. Структуру цієї роботи образно можна охарактеризувати як тріаду трьох складових: «що було» (теоретична частина диплому), «що є» (аналітична частина), «що буде» (удосконалювальний розділ). Так, наприклад, у першому, теоретичному, розділі магістерської роботи на тему «Документно-інформаційне забезпечення (ДІЗ) ведення готельно-ресторанного бізнесу», дипломник, спираючись на наукові публікації і законодавчо-нормативну базу щодо розвитку готельно-ресторанного господарства країни, ДІЗ діяльності його підприємств, розглядає питання щодо виникнення і розвитку готельно-ресторанного господарства в Україні і у світі, характеристики й особливості готельно-ресторанних послуг, описує методичні підходи до документообігу господарчої діяльності й управління у готельному і ресторанному бізнесі, а також законодавчо-нормативне вирішення питань як розвитку такого бізнесу, так і його ДІЗ.

Другий розділ диплому, аналітичний, стосується розв'язання проблем ДІЗ певного готелю і його ресторану та вміщує опис сучасного стану досліджуваної теми на обраному підприємстві. Магістрант, спираючись на дослідження документації певного підприємства, характеристик його інформаційної системи, аналізує виробничу, управлінську й інформаційну діяльність готелю і його ресторану з відображенням результатів аналізу у в організаційно-структурних схемах і таблицях. Характерно, що різноманітну діяльність підприємства дипломник аналізує у зв'язку з тим відбитком, яку вона накладає на проблематику його ДІЗ. Так, наприклад, при дослідженні електронного документообігу готелю/ресторану обов'язково надається опис його організаційної і функціональної структури, перелік різновидів діяльності і вплив усього цього на обсяг й інтенсивність документних й інформаційних потоків підприємства. Спираючись на власні спостереження і дослідження на підприємстві, магістрант подає результати аналізу характеристик його документно-інформаційних ресурсів, інформаційних і програмних засобів. Текст

роботи ілюструється зібраними на базі практики дійсними документами, наведеними у додатках. Джерельною базою для аналітичного розділу диплому документознавця є планові і фактичні показники інформаційної й управлінської діяльності суб'єкта дослідження: певні різновиди документів управлінської діяльності, статистичні дані, звітність, а також результати індивідуальних спостережень дипломника і опитувань фахівців підприємства, що зібрані під час проходження переддипломної практики (документи, анкети, розрахунки тощо).

Третій розділ диплому – удосконалювальна, рекомендаційна частина роботи. Тут магістрант наводить опис напрямків удосконалення існуючої документно-інформаційної системи досліджуваного готельного підприємства, причому цей матеріал найбільше відбиває його особисту позицію. Ілюстрація обраних напрямків удосконалення здійснюється на основі реальних даних певного готелю і його ресторану, що підтверджує працездатність отриманих автором диплому результатів і розроблених ним рекомендацій. Оптимальним заходом є впровадження останніх у діяльність досліджуваного підприємства, про що має свідчити його довідка, завірена керівником.

Таким чином, реалізація практичної складової підготовки спеціаліста вищої кваліфікації нині має багатокроковий обов'язковий характер і завершує цикл фахової підготовки у виші.

ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

О. Ф. Манжос, д. б. н., професор;

А. Б. Бородай, к. вет. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційне навчання – один із головних шляхів інформатизації та автоматизації освіти і використання новітніх технологій у навчальному процесі. Це навчання не лише сприяє вирішенню завдань підвищення ефективності нових форм, методів та технологій, але воно означає нову організацію освітнього процесу, яке ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій. Окрім того, дистанційне навчання стимулює принципи самостійного навчання, яке призначене для широких верств населення, незалежно від місця проживання, матеріального забезпечення чи стану здоров'я.

Існує два види дистанційного навчання. Один передбачає безпосередній контакт викладача (тьютера) і студента, так званий синхронний, а інший – асинхронний, коли контакт відбувається опосередковано.

Асинхронне навчання дає можливість використовувати такі технології як самостійне вивчення матеріалів (лекції, підручники, навчальні посібники і т. п.) у віддаленому режимі, тобто вдома, на роботі (за наявності вільного часу), під час відпочинку і т. д. Такі технології дозволяють проводити проміжний контроль за допомогою тестових завдань, модульних робіт та інше.

Асинхронне дистанційне навчання має ряд переваг. Перш за все, у студентів є можливість вільно планувати свій час, дозуючи його при вивченні того чи іншого предмету. По-друге, з'являється можливість звернення за допомогою до викладача у разі виникнення якихось проблем при освоєнні дисципліни. Окрім того, студент вільний у виборі місця роботи з дистанційним курсом.

Синхронні технології дають можливість встановлювати безпосередній контакт між студентом і викладачем в режимі реального часу. Такі технології більш досконалі, оскільки вони дозволяють провести безпосереднє опитування осіб, що навчаються, та отримати відповідні на поставлені питання. Синхронні технології дають можливість проводити відео лекції, консультації, заліки, екзамени, захист рефератів, курсових робіт.

На сьогодні в університеті використовуються переважно асинхронні технології, коли студенти користуються матеріалами, що розроблені викладачами (курси лекцій, навчальні посібники, підручники, кейси і т. д.) у віддаленому режимі.

Синхронні технології мають місце при проведенні лекцій та занять на майданчиках. Ці технології більш ефективні, оскільки, окрім того, що вони дозволяють контактувати зі студентом безпосередньо, також надають можливість вести візуальний контроль, приймати екзамени та заліки (ПМК), проводити захист курсових робіт.

Проте, поряд із перевагами дистанційної форми навчання, наявний ряд проблем:

- ускладнена ідентифікація дистанційних студентів, оскільки важко встановити особу того, хто складає ПМК чи екзамен;
- недостатня пропускна спроможність електронної мережі, при масових екзаменаційних чи залікових сесіях;

– нерегулярний та недостатній контакт між викладачем та дистанційним студентом, неможливість контролю за роботою і активністю студентів;

– проблема захисту інтелектуальної власності університету, авторських прав тьютерів;

– недостатня (нажаль) комп'ютерна грамотність викладачів;

– виникнення платних осередків по виконанню тестових завдань, задач, курсових та дипломних робіт.

У зв'язку з викладеним для поглиблення і розширення практики дистанційної освіти постає ряд задач і проблем, вирішення яких дасть можливість забезпечити кожній людині вільний і відкритий доступ до знань упродовж усього життя, з урахуванням потреб, здібностей і інтересів:

– створення глобальної комп'ютерної мережі в системі освіти країни;

– створення можливості роботи в дистанційному режимі у будь-якому населеному пункті;

– розробка сертифікованих навчально-методичних комплексів дистанційної освіти;

– оволодіння усіма студентами сучасних інформаційних технологій.

Таким чином, провідним завданням сьогодення є не лише впровадження дистанційної освіти, але і сприяння впливу нових технологій на освітній процес для розвитку сильних сторін освітнього простору.

ДИСТАЦІЙНА ОСВІТА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ «НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ»

***І. Б. Маркович**, к. е. н., доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*

Стан освіти як джерело забезпечення якості людського капіталу є важливою компонентою стратегічного розвитку держав, оскільки інвестиції в розширення професійних можливостей населення є довгостроковою інвестицією, яка здатна приносити економічні та соціальні вигоди в майбутньому.

Очевидно, що принципи організації навчального процесу в сучасних освітніх закладах потребують суттєвої трансформації,

адже ті підходи, на яких будувалася система освіти в 20 столітті, значною мірою не задовольняють запитів осіб, що бажають навчатися.

Однією із рис сучасного ринку освітніх послуг є максимізація використання інформаційних технологій, делокалізації навчання, зниження рівня прив'язаності отримувачів освітніх послуг до викладачів. На перший план виходять дистанційні системи організації навчального процесу, які дозволяють реалізувати масове навчання із мінімізацією організаційних витрат.

У світі все більшої популярності набувають принципи «lifelong learning» («навчання впродовж життя»), які доповнюють стратегії економічного та соціального зростання держав та регіонів. Спрощення завдяки технологічним нововведенням процедур отримання доступу до баз даних дозволяє організувати масове навчання практично у всіх куточках світу.

Стереотично вважається, що дистанційно отримати повноцінну освіту неможливо. У деяких галузях знань, можливо, це й так. Проте, для більшості дисциплін одночасна присутність в навчальній аудиторії викладача та студента є не визначальною. Основною в такому навчанні є мотивація отримувачів знань. Якщо людина прагне знань, вона їх може отримати й дистанційно, підсилити вже наявні навички та компетенції.

Важливо, що зазвичай, платформи он-лайн курсів розраховані на людей будь якого віку, соціального статусу та достатку (у випадку безкоштовних програм). Таким чином, для людей з обмеженими можливостями, перепонами у доступу до традиційного навчання, дистанційні курси є чудовою альтернативою або доповненням.

Важливо зазначити, що дистанційні курси можуть використовуватися і в сьгоднішніх вітчизняних закладах освіти, формуючи, таким чином, систему «blended learning» («змішаного навчання»). Професійне зростання викладачів через перейняття кращих практик викладання, використання завдань та матеріалів он-лайн курсів дозволить уникнути одноманітності навчального процесу.

Отже, поширення масових он-лайн навчальних платформ є ознакою сучасності та очевидно буде мати активне продовження у майбутньому.

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У SKYPE-РЕЖИМІ

В. А. Мартинюк, к. п. н., доцент, викладач англійської мови;
Чернівецьке вище комерційне училище КНТЕУ

Р. А. Котелевська, викладач французької мови, методист
Коледж ЧНУ імені Юрія Федьковича

Сучасні інтернет-технології суттєво підвищили дидактичні можливості іноземного навчального середовища.

Вивчення іноземних мов засобами комп'ютерно орієнтованих методик – це найбільш дискутована тема як серед викладачів, так і серед студентів, які бажають покращити свої знання іноземних мов. Для такої форми навчання потрібно мати гарнітуру (навушники + мікрофон), web-камеру, вихід в Інтернет і програму Skype (Скайп). Skype – це програма, яка забезпечує голосовий зв'язок через Інтернет, дозволяє здійснювати відеодзвінки, передавати текстові повідомлення і файли між комп'ютерами. Skype працює на всіх сучасних операційних системах.

Організація заняття за допомогою засобів синхронної комунікації вимагає дотримання певної дидактичної процедури: а) визначення кількості учасників – індивідуально або в групах; б) встановлення чіткого попереднього зв'язку для конференції з мовцями; в) перевірка наявності і доступності дидактичного забезпечення; г) виклад матеріалу і окреслення домашнього завдання; д) формування позитивного навчального середовища.

Оскільки заняття відбувається у режимі реального часу, для кожного студента складається індивідуальна програма навчання, підбирається підручник, враховуючи його стартовий рівень володіння мовою, а також побажання і цілі навчання. Крім того, на початковому, організаційному етапі особлива увага звертається на узгодженість часових рамок занять, їхню частоту та періоди «розвантаження».

Віртуальне дистанційне навчання іноземних мов у Skype-режимі вимагає врахування віку студентів, рівня володіння інформаційно-комунікаційною компетентністю, власними інтересами і потребами, тощо. Практика проведення занять показує, що для максимального якісного засвоєння мовного і мовленнєвого матеріалу особливу увагу необхідно звернути на самостійне опрацювання додаткової інформації. Виконані завдання відправляються викладачу для перевірки відповідно до встановлених графіків.

Моніторинг процедури проведення Skype-конференцій виявив певні дидактичні особливості – переваги і недоліки – навчання іноземних мов у такому режимі [2, 4, 5]. Сильними сторонами методу вважають: 1) економію часу; 2) відсутність проблем з транспортом; 3) зручний режим роботи; 4) сприятливі психолого-фізіологічні характеристики; 5) лояльність викладачів щодо узгодження проблемних питань; 6) свобода пересування у просторі і часі; 7) швидке подолання мовного бар'єра; 8) потужна іншомовна атака і занурення; 9) швидкий темп індивідуального просування у навчанні; 10) доступна вартість занять; 11) створення особливого сприятливого для роботи групи середовища. Звичайно, перелік переваг набагато більший.

Проте, необхідно звернути увагу на певні проблеми навчання у Skype-режимі. Недоліками вважаємо абсолютну залежність від живлення комп'ютера; якості роботи технічного забезпечення, операційної системи; можливе негативне ставлення до занять членів сім'ї, друзів; несприятливі умови приміщення, де проходить заняття; звуження діапазону межі втомі; значний обсяг матеріалу для самостійного опрацювання; форс мажорні обставини.

Практика підтверджує, що ефективність навчання іноземних мов у Skype-режимі набагато суттєвіша за традиційні методики. Зауважимо, що надзвичайно яскраві результати демонструє використання цього методу у навчанні іноземних мов за професійним спрямуванням [1, 3], оскільки уможливорює безпосередні відеоконференції з професіоналами будь-якої галузі і з будь-якої частини світу.

Таким чином, усвідомлення дидактичних особливостей описаного методу, а також уміле оперування його можливостями дає широкий простір для педагогічної творчості і отримання якісних результатів у навчанні.

Список використаних джерел

1. Іванюк І. І. Комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище в умовах організації дистанційної освіти в школах зарубіжжя / Іванюк Ірина Володимирівна // Комп'ютер в школі та сім'ї. – Київ, 2013. – № 7. – С. 19–22.
2. Лозинський П. І. Використання комп'ютерної програми SKYPE на заняттях іноземної мови / П. І. Лозинський // Вісник Житомирського державного університету : Філологічні науки. – Житомир, 2015. – Вип. 1 (79). – С. 230–235.

3. Тищенко М. А. Використання сучасних освітніх технологій в процесі навчання іноземній мові професійного спрямування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/980>. – Назва з екрана.
4. Guinan Sylvia Teaching English online : opportunities and pitfalls [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/teaching-english-online-opportunities-pitfalls>. – Назва з екрана.
5. Eaton S. E. How to Use Skype in the ESL/EFL Classroom [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dr.saraheaton.wordpress.com>. – Назва з екрана.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ МУЧНИХ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ» ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.051701

Л. М. Медведь, ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Стаття присвячена дослідженню сучасних можливостей якісного дистанційного навчання та розробки необхідних курсів, що враховують потреби сьогодення.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційна освіта, курси, вебіари.

Постановка проблеми. Використання всіх наявних можливостей для отримання знань та навичок з метою самовдосконалення та підвищення кваліфікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження у сфері розробки та розвитку дистанційного навчання проводили такі вітчизняні вчені, як В. Кухаренко, В. Олійник, В. Рибалко, Н. Сиротенко, П. Стефаненко, О. Рукавішнікова та інші. Цікавими та корисними для дослідження є також роботи таких зарубіжних вчених (Р. Бел, Дж. Блумстук, Д. Кіган, Дж. Коумі) та російських (О. Андреев, М. Моїсеєва, Є. Полат, В. Солдаткін, А. Хуторський та ін.).

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в поширенні та розвитку можливостей дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Потенційний студент, що прагне отримати знання та навички у своїй професій-

ній сфері часто не може відірватися від роботи для реалізації цієї потреби. Це зумовлено тим, що стабільний заробіток є більш привабливим ніж примарні привілеї від отриманого диплому, на який було витрачено час та кошти. Необхідність навчання витісняється буденними проблемами, а отже людина втрачає можливість розвиватися, дізнаватися щось нове або вдосконалювати свою майстерність. Розуміючи це, передові університети світу почали розробляти курси лекцій та практичних, які можна переглянути дистанційно та оволодіти новим матеріалом не виходячи з дому у будь-який зручний для користувача час. Такі матеріали часто доповнюються аудіо та відеоматеріалами, тестами для перевірки засвоєного матеріалу та контролю знань студента. Це дозволило залучити до навчання більшу аудиторію, а отже задовольнило потребу багатьох у самовдосконаленні та підвищенні своєї кваліфікації.

Останнім часом у всесвітній мережі Інтернет набуло поширення слово «вебінар», що утворилося від англійського слова «web» – мережа, та слова «сеінар». В буквальному розумінні – це будь-які тренінги, семінари, майстер-класи що поширюються через Інтернет. Такі заходи відбуваються в режимі реального часу (online) і потребують присутності за комп'ютером, але в зручному для людини середовищі, насамперед будь-де, де є доступ до мережі.

Після завершення подібних курсів слухач зазвичай проходить перевірку знань, що також відбувається в режимі онлайн на власному комп'ютері, а за результатами перевірки він отримує сертифікат, що підтверджує засвоєння курсу. Часто під час навчання за студентом закріплюється куратор, який надсилає завдання для виконання на електронну пошту студента, та спілкується з ним по телефону, якщо виникає така необхідність. Такий спосіб навчання пропонує своїм студентам школа дистанційного навчання «Ешко», яка працює вже понад 23 роки над вдосконаленням роботи зі своїми студентами.

Університети також почали частково переходити на дистанційне навчання, в результаті чого зменшилась кількість студентів, які з певних причин почали відставати в навчанні. Також підвищилась взаємодія між студентом та викладачем завдяки постійному листуванню. Дистанційне навчання в університеті є суттєвим доповненням до лекційного та практичного матеріалу, який допоможе ліквідувати прогалини у знаннях.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ТРАДИЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СОЦІАЛЬНО- ДЕМОГРАФІЧНИХ ГРУП

О. І. Мельник, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Соціально-економічна криза в Україні призвела до суттєвого зниження життєвого рівня переважної більшості населення, зростання безробіття і неповної зайнятості. Після закінчення школи, більшість молодих людей обираючи початковий заклад перш за все звертають увагу на форми навчання даного вузу. І досить часто обирають дистанційну форму навчання, яка дає можливість отримувати знання, самостійно активно займатися самоосвітою та паралельно з навчанням працювати. В зв'язку з цим перед суспільством постала важлива проблема, яка полягає у виборі системи освіти. Цим пояснюється виникнення форми навчання – дистанційної, поряд із формами вже відомими і традиційними – стаціонарною, заочною, екстернатом. Важливою складовою частиною дистанційного навчання є його реалізація за допомогою використання інформаційних технологій.

Розглянемо традиційні види освіти: очна, заочна, суботня форми навчання та екстернат. До форм очної освіти належить денна (очна) та вечірня форми освіти. Їх особливостями є: навчальний процес, заснований на двосторонній взаємодії між тим, хто навчається і тим, хто навчає; використовуються групові форми навчальних занять: лекція, семінар, лабораторна робота, практична робота, колоквіум, консультації, тощо; чітко заданий перелік дисциплін, що вивчаються; чітке кредитування навчального часу.

Отже, для студентів, які працюють та студентів які мають низький дохід в сім'ї така форма навчання не є підходящою.

Заочна форма освіти розрахована на осіб, які вже здобули одну вищу освіту, працюють або з певних причин не можуть відвідувати заняття щоденно. Така форма навчання забезпечує: можливість отримання освіти незалежно від місця проживання; одночасного навчання за декількома спеціальностями; можливість отримання вищої освіти різними категоріями населення (непрацездатні, інваліди, жінки, які виховують дітей тощо);

одночасне охоплення великої кількості студентів; навчання за власним графіком у міжсесійний період; можливість застосувати свої знання на практиці, не закінчивши навчання.

В основі дистанційної освіти закладені принципи та особливості традиційних форм навчання, окрім того, додані нові особливості, які полягають у використанні інтернет-технологій для доступу для навчальних матеріалів [1].

Одним із найважливіших принципів у традиційній формі освіти є принцип науковості. Він ґрунтується на зв'язку між наукою та предметом, що вивчається, вимагає, щоб зміст матеріалів навчання забезпечував інформацію про наукові факти, поняття, закономірності, сучасні досягнення та відкриття.

У дистанційному навчанні більш ґрунтовну форму цей принцип отримав як принцип відповідності навчання пізнавальним потребам особи, яка навчається. Він висуває такі вимоги до студента, як: висока потреба до навчання; прагнення до власного розвитку; самокритики; досягнення поставленої мети. Також є вільний вибір інформації: не існує єдиного інформаційного джерела, тому спрямованість навчання стосується безпосередньо шляхів її перетворення та опрацювання.

Принцип систематичності та послідовності, який потребує того, щоб знання, які подаються, були впорядковані, класифіковані, логічно пов'язані з іншим матеріалом, що призводить до покращення результатів навчання. Натомість, у дистанційному навчанні надається можливість самостійно обирати навчальні цілі, форму та темп навчання.

Оскільки у дистанційному навчанні відсутній безпосередній контакт аудиторії та викладача, сформульовано принцип віртуалізації навчання. У дистанційній формі навчання широко використовуються мультимедійні видання, відеоролики, ілюстраційні матеріали, відеоконференції.

Переваги та недоліки дистанційного навчання.

До переваг дистанційного навчання належать: свобода і гнучкість; можливість навчатися одночасно в різних місцях, на різних курсах не тільки в одному, а й у декількох університетах чи навіть країнах;

Індивідуальність та самостійний вибір студентами темпу навчання, вибору розділів, які варто було б повторити або вилу-

чити; створення власного графіка навчання студентами у звичній для них обстановці і в зручний час; навчання інкогніто (не розголошуючи свого імені) через певні обставини (вік, стан, посаду), зареєструвавшись під іншим іменем; отримання освіти інвалідами та людьми з різними відхиленнями; набуття студентами таких якостей, як самостійність, мобільність і відповідальність; навчання більшої кількості людей різних вікових груп порівняно з іншими формами навчання [2].

Недоліки дистанційного навчання: немає прямого очного спілкування між студентами та викладачем; подання матеріалу позбавляється емоційного зафарбування, важко створити творчу атмосферу в групі тих, хто навчається; необхідна наявність відповідного технічного та програмного забезпечення, можливість доступу до інформації та використання засобів дистанційного навчання; ключовою проблемою є проблема відсутності користувача при перевірці знань; відсутній постійний контроль над тими, хто навчається; відчувається нестача практичної роботи.

Результат дистанційного навчання залежить від самостійності та свідомості студента, жорсткої самодисципліни. Враховуються індивідуальні здібності, потреби, темперамент і зайнятість студента. Він може вивчати навчальні курси в будь-якій послідовності, швидше або повільніше. Все це робить дистанційне навчання якісніше, доступніше і дешевше традиційного.

Широкий розвиток дистанційної системи навчання дозволить здійснити поставлену мету: перейти від концепції «освіта – на все життя» до концепції «освіта – через все життя».

Список використаних джерел

1. Информационные технологии и средства дистанционного обучения : учеб. пособие для студентов высших учебных заведений / Ильдар Маратович Ибрагимов ; под ред. А. Н. Ковшова. – Москва : Изд. центр «Академия», 2005.
2. Демида Б. Системи дистанційного навчання: огляд, аналіз, вибір / Демида Б., Сагайдак С., Копил І. // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Комп'ютерні науки та інформаційні технології. – 2011. – № 694. – С. 98–107.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Д. А. Миронов, *ст. викладач*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Термін інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) тісно пов'язаний з таким розповсюдженим висловом, як інформаційні технології (ІТ) і представляє собою використання телекомунікацій, комп'ютерів, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію. Інформаційні технології, в свою чергу, можливо порівняти із педагогічними технологіями, оскільки основу технологічного процесу навчання складає отримання і перетворення інформації [1].

Технології навчання, називають комп'ютерними технологіями, тоді, коли використовують процес підготовки і передачі інформації для студента за допомогою комп'ютера.

При підготовці курсу з використанням ІКТ викладач повинен пам'ятати, що кожне заняття містить план, цілі, систематичність та послідовність, доступність, диференційні підходи, науковість. Основою є те, що комп'ютер не замінює, а доповнює викладача.

У дистанційному навчанні дана технологія пов'язана із обробкою та управлінням, передачею та збереженням інформації. Загалом ІКТ поєднує всі можливі технології, що можуть використовуватись для спілкування та роботи з інформацією.

При дистанційному навчанні за допомогою ІКТ можливо поєднувати використання аудіовізуальних та телефонних мереж з комп'ютерними мережами через один кабель або з'єднувальну систему. Таким чином комп'ютер виконує функції: джерела навчальної інформації, наочного посібника, тренажеру, засобу діагностики і контролю.

До переваг використання ІКТ відносять:

- індивідуальність навчання;
- інтенсифікацію самостійної роботи учнів;
- зростання обсягу виконання завдань учнями;

- розширення інформаційних потоків при використанні мережі Інтернет;
- підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітності форм роботи.

Серед перелічених переваг дистанційне навчання з використанням ІКТ має ряд недоліків. Одними з них є: недостатнє впровадження мережі Internet у певних регіонах, можливість переходу від розвивального навчання до наочно-ілюстративних методів.

Загалом використання ІКТ у технологіях навчання є найбільш важливою і стійкою тенденцією розвитку світового освітнього процесу.

Інформатизація істотно вплинула на процес придбання знань. Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань

Список використаних джерел

1. <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
2. <https://osvita.ua/school/method/technol/6804>.

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Н. В. Михайлова, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Динамічність соціально-економічних процесів, що відбуваються в сучасному суспільстві, кардинальні зміни в способах поширення та використання інформації зумовлюють еволюцію освітніх технологій, сприяють активному впровадженню дистанційної освіти як одного з напрямів реформування й стратегічного розвитку освітньої системи України.

Згідно з Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, дистанційна освіта визначається як форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [3].

П. Г. Лузан під дистанційною освітою розуміє синтетичну, інтегральну, гуманістичну форму навчання, яка ґрунтується на

використанні розмаїття традиційних і нових інформаційних технологій та їхніх технічних засобів, що використовуються для доставляння навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації діалогового обміну між викладачем і тими, хто навчається, коли процес навчання не обмежений у просторі та часі й не передбачає постійну, обов'язкову присутність слухачів у конкретному закладі освіти [2].

Отже, дистанційна освіта – це комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам населення за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища яке базується на засобах обміну учбовою інформацією на відстані, тобто з використанням супутникового телебачення, радіо, комп'ютерного зв'язку і т. д.

Для підтримки дистанційної освіти використовується три основні види технологій:

– кейс-технологія – вид дистанційної технології навчання, що базується на використанні наборів (кейсів) текстових, аудіо-візуальних та мультимедійних навчально-методичних матеріалів для самостійного вивчення студентами при організації регулярних консультацій з викладачами та контролю знань дистанційним або традиційним способами;

– мережна технологія – вид дистанційної технології навчання, що базується на використанні телекомунікаційних мереж та засобів Інтернет для забезпечення студентів навчально-методичними матеріалами, інтерактивної взаємодії з учителями-тьюторами та організації дистанційного педагогічного контролю;

– ТВ-технологія – вид дистанційної технології навчання, що базується на використанні систем телебачення для доставки студентам навчально-методичних матеріалів та організації регулярних консультацій у вчителів та контролю знань дистанційним або традиційним способами [1].

Таким чином, дистанційна освіта є новою формою організації освітнього простору, де долаються обмеження, пов'язані з місцем і часом отримання освіти, уподобанням до єдиних національних освітніх традицій та державних освітніх стандартів, за рахунок використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Однак, не зважаючи на те, що у світі створюються та використовуються різні системи для організації дистанційного навчання (Blackboard Learning System, WebCt,

Moodle, Lotus Learning Space та ін.), які використовують переваги інформаційних технологій, актуальною залишається проблема підвищення якості та ефективності дистанційної освіти.

Список використаних джерел

1. Думанський Н. О. Класи сучасних технологій дистанційної освіти / Н. О. Думанський // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Л., 2008. – № 610: Інформаційні системи та мережі. – С. 119–125.
2. Лузан П. Г. Методи і форми організації навчання у вищій аграрній школі : навч. посіб. / П. Г. Лузан. – Київ : Аграр. освіта, 2003. – 232 с.
3. Концепція розвитку технологій дистанційного навчання в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://publib.if.ua/part/9961>. – Назва з екрана.

ЛОГІКА В ДИСТАНЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ

М. М. Мовчан, к. філос. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Вивчення логіки – однієї з найдавніших галузей наукового знання – є актуальною потребою в сучасному плюралістичному світі. Сучасна логіка проникає у всі галузі науки і техніки. Її досягнення використовують у всіх сферах знання, бо вона досліджує загальні засади правильного міркування, зв'язки між засновками і висновками, незалежно від того, з якої галузі пізнання взяті ці засновки. Знання логіки як науки підвищує загальну інтелектуальну культуру людини, сприяє формуванню логічно правильного мислення, основними властивостями якого є чітка визначеність і послідовність, доказовість та несуперечливість. Освоєння логіки дає можливість свідомо будувати правильні міркування, відрізнити їх від неправильних, уникати логічних помилок, вміло й ефективно обґрунтовувати істинність думок, аргументовано захищати свої погляди і переконливо спростовувати хибні думки та неправильні міркування своїх опонентів.

Зараз у вишах (і не лише в них) виникло багато проблем пов'язаних з одержанням глибоких і ефективних знань для успішного застосування їх у практичній життєдіяльності та

розвитку особистості людини. Ці проблеми безпосередньо виходять на гносеологію (сам процес пізнання), епістемологію (результат пізнання, тобто знання), методологію (способи, методи одержання правильного, справжнього знання). Тому в постсучасному, постмодерному суспільстві з'явилося чимало нових форм навчання, взаємодії зі студентським середовищем.

Серед них виділяється дистанційна освіта. Майже всі навчальні дисципліни зараз мають як традиційну, так і дистанційну форми.

Із сотні визначень поняття «дистанційне навчання» ми наводимо наступне – це технологія, що базується на принципах відкритого навчання, широко використовує комп'ютерні навчальні програми різного призначення та створює за допомогою сучасних телекомунікацій інформаційне освітнє середовище для доставки навчального матеріалу та спілкування. На нашу думку, в це визначення входять три найголовніші компоненти без яких не можливе означене навчання: 1) комп'ютерна система комунікацій (Інтернет); 2) відкрите навчання і 3) комп'ютерне навчання.

Дистанційний курс «Логіка», який ми розробили в Полтавському університеті економіки і торгівлі (ПУЕТ) дасть можливість студенту уникнути, з одного боку, догматизму і авторитаризму, а з іншого – релятивізму і нігілізму. Врешті-решт вивчення цієї дисципліни буде сприяти підвищенню логічної і загальної культури, прогресу у всіх сферах життя, встановленню духовного клімату взаєморозуміння, гармонізації міжособистісних відносин, ствердженню громадської злагоди та соціальної стабільності в суспільстві.

Існує немало проблем які виникають при викладанні даного дистанційного курсу. Ефективність засвоєння предмету безпосередньо залежить як від викладача – тьютора (того, хто веде роботу зі студентами в Інтернет), так і самих студентів, які будуть засвоювати навчальний матеріал. І тьютор, і студент мають бути підготовленими до проведення таких занять (належно володіти інформаційними технологіями та бути психологічно готовими до роботи в навчально-пізнавальному мережевому середовищі). Викладач повинен вирізнятися певним професійним універсалізмом, знати сучасні педагогічні технології. Відритим і сьогодні залишається питання про те, якою має бути структура і композиція навчального матеріалу з «Логіки» (щоб

курс сприймався якомога повніше та якісніше). Із-за недостатньої практики проведення даного дистанційного курсу ще не повністю вирішено питання організації та проведення оцінки знань «дистанційних» студентів. Є низка питань стосовно умов доступу до курсів дистанційного навчання, затримки звуку, зображення тощо.

Таким чином, дистанційна форма навчання з «Логіки» та інших курсів потребує в подальшому розвитку та удосконалення на змістовому, технічному, комунікативному, психологічному, педагогічному, джерельному тощо рівнях.

TO THE ISSUE OF DISTANCE LEARNING EFFECTIVENESS

Lyubov Novak, Senior Teacher
Poltava University of Economics and Trade

Millions of people and a significant percentage of higher education institutions are now involved in different forms of distance learning programs. Distance learning offers many benefits and options for students, as well as possibilities for universities to develop and thrive. At the same time, planning, developing, organizing and controlling the quality of distance education programs requires pedagogical changes and challenges to be discussed.

The issue of the quality of online learning/teaching process is of primary importance, as it becomes more visible to prospective students. Currently available tools and technologies, if designed properly, might make distance education courses more effective than face-to-face courses. However, the quality improvement is highly dependent on a number of factors including course design, learning styles, effective delivery of content, instructional design techniques, assessment strategies, student satisfaction, cultural issues, etc.

It is generally recognized that distance learning needs to take into consideration different learning styles. Designing a cyber course we should bear in mind learners' preference for feedback, their willingness to contribute and collaborate rather than avoid participation and compete, perform concrete tasks rather than abstract ones. Using comments on assignments, individual letters, fax or email provides necessary feedback. To encourage collaborative work instructors may design group projects or use computer conferencing, thus enhancing the quality of learning.

A crucial role of interaction in online learning process places strong emphasis on e-moderating which requires a wide variety of roles, skills and competences vital for online instructors. Colleges and universities need to start staff development programs for the appropriate use of the communication tools and technologies.

The speeding up in distance education caused by the growth of state-of-the-art computer network tools leads to discussion and practical steps on a variety of challenges encountered by distance educators. Instruction cannot be replaced by just providing information or transmitting lectures through the new medium. Such disservice to the learners might lead to a diminution in content and functionality over the expected result. The focus should be directed to the instructional design and support rather than the technology itself.

No less important is the issue of the online assessment techniques aimed at facilitating teaching and encouraging learning. To achieve practical learning outcomes the instructors should use online assessment tools measuring both learning objectives and application of the knowledge acquired. Among the most frequently used tools are self-tests, electronic portfolios, writing assignments, online discussions, evaluating quality and quantity of discussion threads, opinions and comments, as well as content of questions. The efficiency of online assessment depends heavily on the ability of instructors to engage students in communication via synchronous or asynchronous means, where synchronous communication requires concurrent presence in real time (chatrooms) and asynchronous communication occurs sequentially, at any time (email, threaded discussion forums) [2]. Regular interaction and individual feedback undoubtedly enhance learning outcomes. Therefore, it is extremely important to develop effective strategies of using assessment techniques ranging from participation techniques to online group work, peer and self-assessment.

As the size and scope of cross-cultural online learning is growing, there appear challenges related to any cross-cultural interaction. They might be caused by the difference in educational values, reasoning patterns, ways of knowing and communicating, general content and context, as well as technological apprehensiveness. In case the language of instruction is not the native language of the learner, the process of learning might be affected by low motivation, lack of self-confidence and general anxiety. Thus, the issues of

cultural differences should be seriously tackled while designing online courses.

All factors mentioned above are directly related to instructional design development which is, in fact, a complex and multidimensional process. To design and develop a powerful course it is necessary to set clear objectives, provide logical structure, accessible graphics and analogies, proper approaches and processes to measure learners progress. Besides, a successful online course cannot do without appropriate navigation which helps learners become active participants of the learning process.

In conclusion, designing and developing successful distance learning courses require considerable expertise in the field of technology, pedagogy and subject matter of the course. In addition to high quality comprehensible content, extremely attractive visuals, interactive learning activities, easy navigability, the courses need creative and productive e-moderators that can help learners focus on the right things and learn to apply the acquired knowledge and skills to their personal and professional lives.

References

1. <http://educom.edu/web/pubs/edreview.html> Douglas, S. (1993) The ABCs of distance learning, EDUCOM Review, 28 4.
2. http://www.acousticslab.org/dots_sample/module2/RoblesAndBraathen2002.pdf Marcel Robles and Sandy Braathen Online Assessment Techniques Delta Pi Epsilon Journal 44 no1 Wint 2002.
3. Distance Learning and University Effectiveness: Changing Educational Paradigms for Online Learning, Edited by Caroline Howard, Karen Schenk and Richard Discenza Hershey (U.S.) and London (U.K.): Information Science Publishing (an imprint of Idea Group Inc.), 2004. 352 pages.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ MOODLE У ВИЩІЙ ОСВІТІ

*Д. С. Новак, к. т. н., доцент кафедри ПЕТПХВ;
О. А. Жданова, заступник директора ННІСТН;
Т. М. Власюк, к. е. н., доцент, директор ННІСТН,
КНУТД*

Основними проблемами комерційних системам дистанційної освіти (СДО) є: фінансування; недостатня практика використання онлайн-інструментів у викладачів та студентів, так як

фактичне використання СДО не було передбачено в освітньому процесі; невизначеність на ринку і стрімкий розвиток електронного навчання в світі; і, нарешті, в можливіму провалі даної СДО, без можливості використати інші рішення. Перехід до використання продуктів з відкритим кодом (OS) пом'якшує ці питання: з огляду на низьку вартість, навіть відмова від даної системи матиме знижений вплив на загальний бюджет установи та не завадить пізнішому переходу на інший OS або навіть комерційне рішення. Потреба інфраструктури, матеріальних і людських ресурсів, а також роботи з налаштування системи, для підтримки програми та для перевірки і установки оновлень - всі ці питання досить легко можна вирішити в більшості університетів і інститутів, які мають штат спеціалістів з інформаційних технологій (ІТ), які в змозі підтримувати інфраструктуру, встановлювати та оновлювати програмні додатки. Крім того, апаратні вимоги програмного забезпечення операційної системи, як правило, значно нижче, ніж у комерційного програмного забезпечення. Система електронного навчання повинна бути інтегрована зі стандартними процедурами планування класу, розкладом, оцінкою якості і т. д. Таким чином, одним з основних переваг, що OS дає можливість пристосувати систему до своїх потреб і інтегрувати її в існуючі процедури та ІТ-системи.

Назва Moodle є аббревіатурою модульного об'єктно-орієнтованого розробляемого начального середовища і являє собою систему управління курсами (система управління курсами – CMS) через Інтернет, також відома як система управління навчанням (LMS) або віртуальне навчальне середовище (VLE). Це безкоштовний веб-додаток, який викладачі можуть використовувати в створенні ефективних інтернет-сайтів для навчання. Одним з його головних переваг є його відкритий вихідний код, що дозволяє будь-якому користувачеві з навичками програмування модифікувати і адаптувати освітнє середовище відповідно до своїх потреб. Moodle може бути встановлений без будь-яких витрат на багатьох серверах, так як код відкритий немає витрат на технічне обслуговування та нові версії продукту. Moodle не обмежує кількість зареєстрованих користувачів; викладач управляє платформою відповідно до своїх потреб.

Ця платформа широко використовується у всьому світі університетами, спільнотами, середніми загальноосвітніми на-

вчальними закладами, викладачами онлайн курсів і навіть підприємцями. Ця система була розроблена Мартіном Доугіамасом, завдяки його знанням в галузі освіти та обчислювальної техніки, вдалося розробити інструмент, який поєднує в собі особливості технологій і педагогіки. Число користувачів і розробників, які працюють сьогодні в формі спільнот, щоб збільшити кількість можливостей Moodle, постійно збільшується. Великий успіх Moodle також пов'язано з тим, що ця система доступна для розробників коду в різних частинах світу, для розробки нових додатків, в результаті цього Moodle сьогодні є однією з найбільш часто використовуваною в дистанційних курсах системою.

Хоча спочатку Moodle була розроблена для середовища вищої освіти (університети), вона швидко почала використовуватися в широкому діапазоні організацій по всьому світу для проведення курсів, як повністю онлайн так і з можливістю навчання віч-на-віч.

Moodle є менш складним і структурованим середовищем, ніж повноцінні комерційні LMS, такі як, наприклад WebCT. В результаті розробки на основі OS, Moodle виглядає як набір інструментів, які поділяють освітнє середовище, в той час як комерційні LMS підтримують весь процес розробки і забезпечують складні інструменти управління.

Moodle – це платформа електронного навчання, яка використовується у всьому світі. Університети, спільноти, школи і викладачі використовують її для спілкування і передачі інформації своїм студентам. Розробка Мартіна Доугіамаса представляє собою платформу з задовільними для викладання технологічними характеристиками і можливістю набирати користувачів і розробників, які працюють спільно. Великий успіх ця платформа отримала через відкритий вихідний код, надаючи програмістам можливість внести свій вклад, наприклад, в розробці нових додатків, що робить її однією з найбільш широко використовуваних в дистанційних курсах. Інтеграція таких платформ заслуговує на особливу увагу і вони повинні використовуватися в освітніх установах, незважаючи на всі обмеження і відсутність існуючих на різних рівнях, наприклад, труднощі в доступі до платформи, оскільки з'єднання дуже повільно або сервери не можуть управляти інформацією, коли є багато користувачів, або тому, що немає в наявності комп'ютерів з підключенням до Інтернету.

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОГРАМУВАННЯ»

Ю. Ф. Олексійчук, к. ф.-м. н., доцент кафедри математичного моделювання та соціальної інформатики
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В зв'язку з поширенням он-лайн технологій навчання в Україні та світі, розробка дистанційних курсів є актуальною задачею.

Мова програмування Java вивчається в рамках дисципліни «Програмування» для спеціальності «Комп'ютерні науки та інформаційні технології» протягом 1 та 2 семестрів. Дисципліна професійно орієнтована і є базовою для багатьох інших предметів, що вивчаються в наступні роки.

Для студентів дистанційної та заочної форм навчання розроблено два дистанційні курси з «Програмування» на платформі Moodle [1]. Для студентів денної форми навчання курс використовується як допоміжний навчальний засіб. Дистанційний курс має таку структуру:

1) опорні концепти лекцій в текстовому вигляді, розподілені по темах та модулях;

2) завдання до лабораторних робіт, які виконуються в інтегрованому середовищі розробки для мови програмування Java (наприклад, NetBeans) та висилаються викладачу на перевірку;

3) тестові питання до окремих лекцій або тем, які допомагають студенту краще зрозуміти лекційний матеріал;

4) модульні контрольні роботи.

Враховуючи те, що окремі питання дисципліни виносяться на комплексний іспит, яких відбувається у тестовій формі, модульні контрольні роботи в першому семестрі також реалізовані у формі тесту. Кожен тест має кілька відкритих питань.

Навчання студента без його фізичною присутності в аудиторії має ряд особливостей, тому потребує спеціального програмного та методичного забезпечення. На відміну від математичних дисциплін [2–6], розробка електронних навчальних тренажерів з програмування є більш складною задачею. Необхідність у таких тренажерах викликає сумнів, адже в рамках курсу

студенти мають насамперед набувати навичок програмування, використовуючи при цьому програмне забезпечення, яке вони будуть використовувати у своїй роботі.

Однією із основних проблем дистанційного навчання є відсутність зворотного зв'язку із студентами. Також на даний час за дистанційною та заочною формами навчається невелика кількість студентів. Тому для збору інформації для аналізу з метою покращення курсу потрібно кілька років.

В доповіді розглянуто особливості розробки і впровадження дистанційного курсу з дисципліни «Програмування».

Список використаних джерел

1. Ольховська О. В. Технології підтримки системи дистанційного навчання в Полтавському університеті економіки і торгівлі / О. В. Ольховська, Д. М. Ольховський // Інформатика та системні науки (ІСН-2016) : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016.
2. Чілікіна Т. В. Огляд тренажерів з дисципліни «Математичний аналіз» на прикладі розробок студентів напряму «Інформатика» / Т. В. Чілікіна // Інформатика та системні науки (ІСН-2016): матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016.
3. Парфьонова Т. О. Про розробку тренажерів для дистанційного навчального курсу «Алгебра і геометрія» / Т. О. Парфьонова // Інформатика та системні науки (ІСН-2016) : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016.
4. Педоренко С. В. Розробка тренажеру для М-методу в дистанційному курсі «Методи оптимізації та дослідження операцій» / С. В. Педоренко, О. О. Ємець // Інформатика та системні науки (ІСН-2016) : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016.
5. Собко Д. О. Розробка програмної платформи для створення веб-тренажерів з математичних дисциплін / Д. О. Собко // Інформатика та системні науки (ІСН-2016) : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава: ПУЕТ, 2016.
6. Ємець О. О. Про розробку тренажерів для дистанційних курсів кафедри ММСІ ПУЕТ / О. О. Ємець // Інформатика та системні науки (ІСН-2016) : матеріали VII Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 10–12 берез. 2016 р.). – Полтава: ПУЕТ, 2016.

науки (ІСН-2015) : матеріали VI Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнародною участю, (м. Полтава, 19–21 берез. 2015 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2015.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА – НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Н. В. Олійник, к. т. н., доцент;

І. В. Чоні, к. т. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційна освіта сьогодні набуває все більшої популярності в світі. Вона динамічно розвивається та завойовує чільне місце поряд зі стаціонарною й заочною формами навчання. Деякі університети вже мають налагоджену систему ДО, інші лише розпочинають її опанування. Використання сайту ДО для внутрішніх потреб не є рідкістю для навчальних закладів і такий вид додаткових занять для студентів чи слухачів, що навчаються на стаціонарі чи заочно стає все більш популярним. Адже над вдосконаленням курсу працюють як науково-педагогічні працівники, так і студенти (поповнюючи ресурси при підготовці дипломних робіт, навчальної та виробничої практик).

Дистанційне навчання (ДН) – це універсальна гуманістична форма навчання, яка базується на використанні широкого спектра традиційних, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій, і технічних засобів, що створюють умови вільного вибору освітніх дисциплін, для того хто навчається, та відповідають стандартам діалогового обміну з викладачем, і при цьому процес навчання не залежить від розташування того, кого навчають, у просторі і в часі.

Характерними рисами, що відрізняють дистанційне навчання від традиційних його форм є:

✓ Гнучкість. Можливість навчатися в зручний для себе час, у зручному місці й темпі. Нерегламентований відрізок часу для освоєння дисциплін. Учні, в основному, не відвідують регулярних занять у вигляді лекцій та семінарів. Кожний може навчатися стільки, скільки йому особисто необхідно для освоєння курсу, дисципліни й одержання необхідних знань по обраній спеціальності.

✓ Модульність. В основу програм ДН закладається модульний принцип. Кожна окрема дисципліна чи ряд дисциплін, що освоєні студентом, створюють у нього цілісне уявлення про певну предметну галузь. Це дозволяє формувати навчальний план, який відповідає індивідуальним чи груповим потребам із набору незалежних навчальних курсів.

✓ Асинхронність. Мається на увазі той факт, що в процесі навчання вчитель і учень можуть реалізовувати технологію навчання й вивчення незалежно в часі, тобто по зручному для кожного із них розкладу й у зручному темпі.

✓ Паралельність. Паралельне з професійною діяльністю навчання, тобто «без відриву від виробництва».

✓ Віддаленість. Відстань від місця перебування учня до освітньої установи (за умови якісної роботи зв'язку) не є перешкодою для ефективного освітнього процесу.

✓ Охоплення. Одночасне звертання до багатьох джерел навчальної інформації (до електронних бібліотек, банків даних, баз знань і т. п.) великої кількості учнів. Спілкування через мережі зв'язку один з одним і з викладачами. Цю особливість іноді називають «масовістю». Кількість слухачів у системі ДО не є критичним параметром.

✓ Рентабельність. Під цією особливістю розуміють економічну ефективність ДН. Середня оцінка закордонних освітніх систем ДН показує, що вони обходяться приблизно на 10–50 % дешевше від традиційних, і переважно за рахунок більш ефективного використання існуючих навчальних площ, технічних засобів, інформаційних технологій (ІТ), а також подання більш концентрованого й уніфікованого змісту навчальних матеріалів, мультидоступності інформації, орієнтованості технологій ДН на велику кількість учнів та деяких інших факторів.

✓ Технологічність. Використання в освітньому процесі новітніх досягнень інформаційних і телекомунікаційних технологій (комп'ютерів, аудіо-відеотехніки, систем й засобів телекомунікації та ін.), які сприяють просуванню людини у світовий постіндустріальний інформаційний простір.

✓ Соціальна рівноправність. Рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я, елітарності і матеріальної забезпеченості для тих, хто навчається та прагне навчатись.

✓ Інтернаціональність. Експорт та імпорт світових досягнень на ринку освітніх послуг.

✓ Нова роль викладача (вчитель, тьютор). ДО розширює й оновлює роль викладача (у системі ДО – тьютора), який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати курси, які він викладає, консультувати, керувати навчальними проектами, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій. Взаємодія з учнями здійснюється, в основному, асинхронно за допомогою систем зв'язку. Допускаються й вітаються також і очні контакти.

✓ Позитивний вплив. Підвищення творчого та інтелектуального потенціалу слухача за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою і самостійно приймати відповідальні рішення.

✓ Якість. Якість ДО не поступається якості очної форми навчання. Вона поліпшується за рахунок залучення видатного кадрового професорсько-викладацького складу й використання в навчальному процесі найкращих учбово-методичних видань і контролюючих тестів по дисциплінах.

Для дистанційного навчання з використанням комп'ютерних технологій існує декілька систем і принцип їхнього функціонування стандартний – розподіл навчальної програми на курси.

Найпопулярнішими системами ДО є: Moodle, Pias та продукти компанії IBM Lotus Domino. Дві перші – системи з відкритим кодом (Open Source), розповсюджуються безкоштовно та дозволяють редагувати й змінювати програмний код відповідно до потреб споживача.

Послугами ДО вже нині користуються банківські установи, торгівельні мережі, наукові та навчальні заклади і т.п., для навчання своїх співробітників, підвищення кваліфікації чи перепрофілювання персоналу. Наразі це курси з опанування іноземних мов, банківської справи, менеджменту, бухгалтерії, логістики, основ підприємництва, тощо. Здебільшого, це корпоративні курси, або ж курси, що реалізуються на платній основі та, як правило, не мають відповідної акредитації в освітній сфері України.

Інтерес до системи дистанційного навчання зростає, і з часом (за прогнозами аналітиків – до 2017 року) понад 70 % – більшість освітніх установ зосередять свої зусилля саме на дистанційній формі освіти. І, започаткована в університетах робота по

створенню курсів ДН, вже за декілька років змінить традицію – дарувати книгу, на традицію – дарувати пароль реєстрації на освітньому порталі.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день якість освіти – тема більшості дискусій в світових освітніх спільнотах. Якщо пару років тому ці обговорення стосувалися традиційної освіти, то тепер поняття якості застосовується щодо електронного навчання.

Тенденції впровадження сучасних інформаційних технологій у процес навчання найбільш розвинених країн показують, що в даний час відбувається процес кардинальних змін в системі освіти. Відбувається переоснащення навчальних закладів відповідно до сучасних вимог якості навчання [1]. Однією з провідних завдань, які стоять перед викладачами та працівниками ВНЗ, є не тільки впровадження системи дистанційної освіти, а й забезпечення сприятливого впливу нових технологій на освітній процес, тобто необхідність розвитку сильних сторін і мінімізація негативних.

Вступивши в Болонський процес, Україна стала на шлях глобального реформування своєї системи вищої освіти, що має підняти статус власників вітчизняних дипломів про вищу освіту на європейському ринку праці.

Для досягнення в цьому напрямку найкращих результатів, спираючись на класичні методи викладання, необхідно розвивати нові – на основі інтернет-технологій XXI ст., які вже зараз успішно застосовуються в ряді провідних ВНЗ України.

Метою статті є розкриття поняття дистанційної освіти, визначення переваг та недоліків при застосуванні дистанційної форми навчання у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Поряд з вже зарекомендованими традиційними формами навчання (очною, заочною), не так давно з'явилася дистанційна освіта. Дана форма навчання є найбільш прийнятною з точки зору економії як фінансового, так і часового ресурсу. У порівнянні з іншими формами освіти дистанційне навчання здатне задовольняти потреби самого широкого кола споживачів освітніх послуг.

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

У перспективність, життєвість дистанційного навчання і адекватність його (по відношенню до традиційних форм) сьогодні повірили не тільки колективи найбільш прогресивних вузів країни, а й самі студенти, яких з кожним роком стає все більше.

На відміну від зарубіжних моделей, українська дистанційна освіта більш наближена до нашого споживача і є більш демократична. Органічно поєднуючи в собі змішані технології відкритої освіти (кейс-технології, TV-технології, мережеві технології), українська дистанційна освіта стає найбільш доступною широкому масам населення, роблячи можливим здобувати освіту не на все життя, а все життя.

Сучасне інформаційне суспільство висуває вимоги до системи освіти, основні з яких можна сформулювати так:

- вміння самостійно знаходити, накопичувати і переосмислювати наукові знання;
- вміння студентів самостійно орієнтуватися в сучасному інформаційному суспільстві [3].

Якість впровадження та застосування дистанційної освіти можна оцінювати за допомогою таких показників як:

- результативність (ступінь засвоєності знань, можливість застосовувати накопичені знання на практиці, успішність, індивідуальний процес навчання, гнучкі консультації);
- доступність всім верствам населення (студенти, бізнесмени, інваліди, військовослужбовці та ув'язнені так само мають можливість дистанційно навчатися);
- ресурсомісткість (відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари, фінансові витрати, матеріальні ресурси, аудиторії, викладачі і т. д.);
- оперативність (час на засвоєння знань, донесення до студентів і т. д.);
- демократичний зв'язок «викладач – студент»;
- комплексне програмне забезпечення;
- провідні освітні технології.

Все перераховане вище можна віднести до показників ефективності процесу дистанційного навчання. Дистанційна освіта розвивається дуже швидко, і для України є перспективною формою вищої освіти.

На Заході ця форма з'явилася вже досить давно і має велику популярність серед студентів через її економічні показники і навчальну ефективність. Дистанційну форму навчання ще називають «освітою на протязі всього життя» через те, що більшість тих, хто навчається – дорослі люди. Багато хто з них вже має вищу освіту, проте через необхідність підвищення кваліфікації або розширення сфери діяльності у багатьох виникає потреба швидко і якісно засвоїти нові знання і набути навички роботи. Саме тоді оптимальною формою може стати дистанційне навчання.

Для вдосконалення та поширення високих дистанційних технологій необхідне рішення двох основних проблем. Головна, знаходиться в області права, інша – в сфері фінансування робіт з розробки та впровадження інноваційних технологій. З метою їх успішного вирішення об'єктивно необхідна реалізація наступних першочергових заходів і напрямів:

- розробка і реалізація Загальноукраїнської програми дистанційної безперервної освіти;

- викорінення протиріч в законодавстві про освіту в Україні, приведення його у відповідність з об'єктивними потребами і тенденціями розвитку дистанційних форм навчання;

- розробка наукових основ, що забезпечують інноваційність і дистанційних форм, і рівнів освіти, програм та навчальних планів;

- наукове обґрунтування ринку навчальної літератури, комп'ютерних та мультимедійних баз даних, виключення можливості його монополізації;

- створення варіативних методик з дистанційного навчання людей з різними рівнями здібностей, віком і потребами;

- забезпечення переходу до інтерактивних методів та практичної спрямованості дистанційного навчання;

- створення системи підтримки проектів, нововведень в технології дистанційної освіти, її заочних та інших форм;

- надання права навчання студентів, отримання атестатів і дипломів у різних освітніх закладах.

Відкрита освіта дає широке поле для наукових досліджень, що сприяють розвитку творчих ініціатив розробників і педагогів, переходячи з об'єкта вивчення в об'єкт прогнозування, конструювання та проектування [4].

У той же час можна виділити і декілька негативних сторін, з якими можна зіткнутися в процесі впровадження дистанційної освіти в освітній процес.

1. Занадто слабка координуюча функція з боку Міносвіти (неузгодженість в нормативно-правовому забезпеченні, в стандартизації, в економічних і фінансових питаннях, в оцінках якості освіти).

2. Конкурентна боротьба серед вузів за студентів – як основне джерело фінансування – призвела до автономізації багатьох вузів, закритості розробок, що також пов'язано ще і з тим, що питання захисту авторських прав не опрацьовані.

3. Людський фактор відіграє важливу роль в процесі навчання, тому що викладач, при безпосередньому контакті з студентом, може передавати і прищеплювати певний ряд навичок, а при дистанційній освіті він повністю або частково зникає.

4. Існуючі до цього методи навчання погано поєднуються з новими технологіями, а більшість методичних і навчальних матеріалів не підходять для дистанційного навчання.

5. За деякими спеціальностями навчатися дистанційно неможливо, оскільки деякі дисципліни припускають наявність складних лабораторних практикумів, які проводяться під контролем викладача.

6. Відсутність навичок роботи з інформаційними технологіями у багатьох викладачів. У зв'язку з цим виникають труднощі з підготовкою навчального матеріалу, підходящого для використання при дистанційній освіті.

7. Опір професорсько-викладацького складу впровадженню сучасних технологій.

8. Витрати на навчання викладачів сучасним інформаційним технологіям, а так само фінансові витрати ВНЗ на придбання необхідного технічного оснащення.

9. Необхідність стандартизації вимог до наданих навчальних матеріалів, необхідних при дистанційному навчанні.

10. У технічному плані – слабкі канали зв'язку, висока вартість Інтернету.

11. Створення інформаційно-освітнього середовища, особливо в частині наповнення бази даних електронними підручниками та навчально-методичними матеріалами.

12. Збільшення пропускну здатності телекомунікаційного каналу, розвиток корпоративної мережі ВНЗ і філій до рівня, що

забезпечує організацію навчального процесу за всіма видами навчальної діяльності та технологій педагогічного спілкування.

Щоб вирішити проблему якості освітніх послуг, що отримують студенти дистанційної форми навчання, викладачі мають розвивати і впроваджувати інформаційні технології, які сприяють розвитку дистанційної освіти. Дистанційне навчання в університеті дає студентам можливість цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й консультації викладачів та методистів, on-line відеолекції, віртуальні тренажери та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного процесу навчання.

Використання мережі Інтернет дає можливість оперативного доступу до інформаційних ресурсів навчального закладу та можливість ефективної взаємодії «викладач-студент», як в on-line, так і в off-line режимах.

Підводячи підсумок сказаному, незважаючи на всі негативні сторони дистанційної освіти, хочеться висловити надію на впровадження існуючих інформаційних технологій у навчальний процес ВНЗ та розвиток нових технологій більш досконалих за формою і адаптованих до українських умов.

Висновки. Потреба в формуванні людини майбутнього тисячоліття – це серйозний виклик світовій системі освіти. Наскільки ясно і адекватно ми зможемо визначити і реалізувати нову технологію навчання, і його дистанційні форми, що поліпшують якість і збільшують масовість освіти, настільки продуктивно вітчизняна школа освіти виконає це історичне замовлення створення в нашій країні нового громадянського суспільства.

Дистанційне навчання у світовій практиці одна з усталених форм навчання. Воно затребуване суспільством, користується популярністю. Дистанційне навчання – найбільш демократична форма навчання, що дозволяє отримати освіту широким верствам суспільства. Методи дистанційного навчання застосовуються у ВНЗ, в шкільній освіті, системі підвищення кваліфікації вчителів, в системі підготовки управлінських кадрів.

Перспективу і вдосконалення системи дистанційного навчання в Україні складає впровадження в освітній процес комп'ютерної і аудіо-візуальної техніки. В даний час проблему дистанційної освіти розробляють практично всі вузи на території України.

У перспективі електронна освіта зробить навчання не нудним і ретельно розпланованим зобов'язанням, а захоплюючим пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам бере участь. Вчитися скрізь, завжди і все життя із задоволенням – приблизно таке гасло ідеї дистанційної освіти.

СУПРОВІД І ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ КУРСІ «ОСНОВИ СЕРТИФІКАЦІЇ АВТОМОБІЛІВ»

*О. С. Букреєва, к. т. н., асистент кафедри Метрології та БЖД
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
(ХНАДУ)*

Відповідно до Державної національної програми «Освіта. Україна ХХІ століття» передбачено забезпечення розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України в трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації. Для реалізації цієї програми була введена дистанційна форма навчання.

З цією метою у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті був розроблений ряд дистанційних курсів, в тому числі курс «Основи сертифікації автомобілів» (ОСА). Ця дисципліна входить до навчального плану підготовки фахівців галузі знань 27 «Транспорт», спеціальності 274 «Автомобільний транспорт» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Дистанційний курс призначений для студентів 3–4 курсів денної або заочної форми навчання зазначеної спеціальності, для студентів інших спеціальностей галузі знань «Транспорт» або фахівців сфери виробництва, ремонту і експлуатації автомобільного транспорту.

Як зазначено у [1], якість дистанційного навчання можна сформувати на таких принципах: високий рівень структурування інформації, висока мотивація, використання активних засобів і методів навчання, заохочення контактів між студентами і викладачами, розвиток співробітництва студентів, швидкий зворотний зв'язок, урахування хисту студентів і шляхів

навчання, ефективно використання часу. Більшість з цих принципів можна реалізувати через безпосередню роботу тьютора дистанційного курсу.

Для того, щоб урахувати всі можливі завдання та спростити його роботу тьютора, був складений детальний план його роботи у дистанційному курсі ОСА. Він передбачає покрокові завдання, які необхідно виконати до початку курсу, на першому тижні, протягом курсу, на останньому тижні та після завершення курсу. А саме:

До початку курсу: пригадати зміст курсу та особливості дистанційного навчання; простежити можливі зміни у галузі, скорегувати зміст курсу; вивчення групи студентів, їх досвіду, мети; спілкування з партнером-тьютором: врахування його рекомендацій та побажань щодо змісту курсу, повторне корегування змісту курсу (за необхідністю).

На першому тижні: встановлення контакту зі студентами; допомога у реєстрації та надання інших технічних пояснень; розміщення організаційного запису у форумі «Новини та події», увага на нульовий тиждень; мотивування проходження вхідної анкети студента; організація чату «Знайомство».

Під час навчального процесу: організація спілкування у форумах; вчасне оцінювання завдань, надання коментарів; моніторинг форуму «Питання-Відповідь»; зв'язок із студентами, які не встигають за графіком; залучення лідерів до оцінювання інших студентів; надання заохочувальних балів найактивнішим; зв'язок з партнером-тьютором.

На останньому тижні: нагадування про модульний контроль, контрольну роботу; мотивування проходження вихідної анкети студента; заохочення до участі у форумі «Відгуки та пропозиції»; остаточне оцінювання студентів.

Після закінчення курсу: надання звітів та відомостей; спілкування з партнером-тьютором щодо підсумків курсу, оцінювання спільних вражень; опрацювання вихідних анкет студентів, їх коментарів з форуму «Відгуки та пропозиції»; корегування курсу за його результатами.

Саме ці дії допоможуть тьютору виконати свої найважливіші функції супроводу, серед яких психологічна підтримка, підтримка у самоповазі, мотивація здобувачів, організація рефлексії, спілкування, роботи у групах, створення доброзичливого середовища.

Таким чином, тьютор – це ключова фігура для досягнення успішності дистанційного навчання, що є головною метою здобувача вищої освіти. Саме тому він повинен якомога детальніше розробляти план своєї роботи та ретельно його дотримуватись.

Список використаних джерел

1. Кухаренко В. М. Якість та оцінювання навчання [Електронний ресурс] / Володимир Миколайович Кухаренко. – 2016. – Режим доступу: <http://dl.khpi.edu.ua/mod/book/view.php?id=5621&chapterid=977>. – Назва з екрана.

ДИСТАНЦІЙНО-ВІРТУАЛЬНЕ НАВЧАННЯ – ВИМОГА ЧАСУ

Т. В. Оніпко, д. і. н., професор

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Освіта має стати доступною будь-якій людині, у будь-якому місці, у будь-який час і з будь-якої спеціальності. У зв'язку зі стрімким розвитком інформаційного суспільства відбуваються конструктивні зміни системи освіти, а саме спостерігається максимальне використання інтернет-мережі. Використання новітніх технологій є вимогою не лише поточного реформування освітньої галузі України, передбаченого новим законом України «Про вищу освіту» (2014 р.), але й глобальною потребою сучасного світу.

Однак потрібно визнати, що розвиток дистанційного навчання в Україні розпочався значно пізніше, ніж у країнах Західної Європи. При цьому процес запровадження новітніх технологій у системі освіти, включаючи дистанційно-віртуальне навчання, відбувався в умовах недостатнього рівня інформатизації українського суспільства, незначної кількості комп'ютерної техніки у вищих та середніх навчальних закладах України та відсутності спеціалізованих методик дистанційного навчання.

Сутність дистанційно-віртуального навчання полягає в розумінні навчання як процесу здобуття студентом знань. Добре організоване дистанційне навчання нагадує мобільну віртуальну співрозмову «викладач-студент».

Дистанційно-віртуальне навчання має низку позитивних ознак. За допомогою використання дистанційних технологій відбувається краще розуміння й запам'ятовування студентом навчального матеріалу. Дистанційні курси з тих чи інших навчальних дисциплін, як правило, є мультимедійними, містять значну кількість кольорових високоякісних зображень, анімацій, аудіо-та відеофрагментів, включають посилання на кращі світові інформаційні джерела, а також забезпечують мережеве само-тестування студентів і оперативне оцінювання їхніх знань. У підсумку ступінь розуміння студентом навчального матеріалу дистанційного курсу підвищується на 50–60 % порівняно з аналогічним традиційним курсом, при цьому ступінь запам'ятовування підвищується в середньому на 25–50 %.

Крім цього викладач має можливість здійснювати періодичне оновлення навчального матеріалу курсу, тоді як для звичайних друкованих підручників виконання такої функції є досить проблемним. Безумовно, мультимедійні підручники дозволяють порівняно легко і з певною частотою (один раз у навчальний рік чи семестр) оновлювати зміст курсу.

Перевагою дистанційного курсу є також використання студентом за допомогою електронної бібліотеки значного обсягу матеріалів. Так, у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» функціонує електронна бібліотека, фонд якої налічує майже 32 тис. документів. Згідно посилань на інформаційні джерела, запропонованих викладачем у дистанційному курсі, студент має змогу відшукати в інституційному репозитарії (електронному архіві) університету необхідні навчально-методичні розробки, монографії чи наукові статті з періодичних видань.

Позитивом дистанційного навчання варто вважати наявність постійних комунікацій між викладачем та студентом. Відбувається систематичне консультування викладачем студента, взаємодія та взаємообмін інформацією. Дистанційне навчання забезпечує процес поточного та підсумкового тестування студентів у режимі on-line і миттєве оцінювання їхніх знань.

Дистанційно-віртуальне навчання надає можливість працюючим студентам самостійно розподіляти власний час на опанування тієї чи іншої навчальної дисципліни. Віртуально-дистанційні курси можуть бути доступними студентам у будь-якому місці, де є технічні засоби для виходу в інтернет-мережу.

Таким чином, сучасні дистанційні технології навчання відіграють велику роль у забезпеченні якості підготовки фахівців, відкритості й доступності освіти. Дистанційні курси допомагають студентам ефективно використовувати свій час на навчання та роботу. Відтак гарна освіта в умовах формування інформаційного суспільства – це синтез різних форм одержання знань і сучасних інноваційних технологій, оптимальну комбінацію яких може визначити для себе лише безпосередньо студент.

Список використаних джерел

1. Мигович С. М. Огляд сучасного стану дистанційного навчання в Україні [Електронний ресурс] / С. М. Мигович. – Режим доступу: http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-ossdnu.pdf. – Назва з екрана.
2. Переваги та недоліки дистанційної освіти в умовах розвитку інформаційних технологій та телекомунікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.nmu.org.ua/jspui/bitstream/123456789/146434/1/142-144.pdf>. – Назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ Е-ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВИТИ У СИСТЕМІ «КОЛЕДЖ-ВНЗ»

А. А. Палаш, к. т. н., директор;

С. А. Пуховська, викладач *всесвітньої історії*

Полтавський коледж харчових технологій Національного університету харчових технологій (м. Київ)

Полтавський коледж харчових технологій (ПКХТ НУХТ) є відокремлений структурний підрозділ НУХТ; на базі коледжу функціонує Полтавський заочний факультет. Значна частка випускників коледжу продовжують навчання в НУХТ.

Враховуючи даний факт, з метою підвищення ефективності функціонування системи «коледж-ВНЗ» в рамках Е-дистанційної освіти розроблена програма, в якій заявлена мета досягається за рахунок уніфікації основних складових Е-дистанційної освіти.

Головні проблеми створення і впровадження систем Е-дистанційного навчання в рамках системи «коледж-ВНЗ» є: комп'ютерно-технологічна, організаційно-управлінська, психолого-педагогічна, соціально-культурна, фінансово-економічна і нормативно-правова.

З метою координації діяльності НУХТ та ПКХТ НУХТ в напрямку розвитку Е-дистанційної освіти та вирішення вищезазначених проблем програмою передбачено створення єдиних методичних підходи до продуктів, що використовуються у Е-дистанційному навчанні і створення єдиного інформаційно-освітнього середовища підтримки функціонування і розвитку Е-дистанційної освіти у системі «коледж-ВНЗ».

Уніфікації підлягають наступні складові чинники:

Вимоги до технічного та програмного забезпечення та технічної підтримки (технічні платформи, додаткові технічні засоби, технічна підтримка розробника, технічні вимоги до серверу та робочих станцій користувачів тощо); можливість обміну окремими складовими комплексу методичного забезпечення різних курсів між окремими відокремленими структурами, які підпорядковані НУХТ.

Модульність побудови навчальних програм у коледжі та ВНЗ;

Спеціалізовані форми контролю якості навчальних досягнень – проміжний та підсумковий контроль (співбесіди, практичні, курсові і проектні роботи, робота в середовищі комп'ютерних інтелектуальних тестових систем тощо).

Індивідуальні навчальні плани, які за рахунок індивідуальної диференціації навчальних модулів адаптуються до базового рівня знань, спрямованості попередньої освіти, а також конкретних цілей навчання кожного учня. Кожен може навчатися стільки, скільки йому особисто необхідно для засвоєння спеціальності, предмета й одержання необхідних заліків з обраних навчальних курсів.

Визначення та формулювання цілей навчання (курсу та окремого заняття); умови та критерії досягнення цілей;

Структура дистанційного курсу в цілому та окремого заняття;

Інформаційні матеріали дистанційного курсу: вимоги до тексту, стилі прийняття, мислення та написання текстів, мова та стиль написання; опорні елементи у тексті, дизайн тексту, презентаційних матеріалів та використання екранного простору.

Контроль у дистанційному навчанні: моніторинг та керування дистанційним навчанням, системи контролю якості навчання, мотивації у Е-дистанційному навчанні; форми тестових завдань та методичні рекомендації з написання тестів.

Кореляція між результатами підсумкового контролю рівня знань студентів у коледжі та результатами вхідного контролю рівня знань у ВНЗ.

Спілкування у Е дистанційному навчанні: види та методи спілкування.

Даною програмою передбачено можливість використання студентами коледжу при роботі з відповідними навчальними програмами спеціалізованих баз даних ВНЗ.

Загальне методичне керівництво функціонуванням та корегуванням даної програми виконують профільні кафедри ВНЗ, а відповідні циклові комісії коледжу втілюють відповідні етапи програми на рівні коледжу. Загальна організація, оперативне управління та підтримка взаємозв'язку між суб'єкт системи «коледж-ВНЗ» здійснюється відповідними спеціалізованими підрозділами ВНЗ та коледжу.

Проведення даної уніфікації та впровадження розробленої програми суттєво підвищить гнучкість та адаптивність навчального процесу до потреб і можливостей учнів, суттєво зменшить емоційну напругу студента на перших етапах навчального процесу в ВНЗ та в цілому підвищить якість освітньої діяльності системи «коледж-ВНЗ».

ПРО ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

***А. О. Пантелеймоненко**, д. е. н., професор кафедри економічної теорії та прикладної економіки;*

***Ю. А. Пархоменко**, асистент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Швидкий розвиток комп'ютерних технологій, що є характерною особливістю ХХІ ст. має істотний вплив на зміст і методи сучасної освіти. Отримання знань дистанційно, далеко за межами університетських аудиторій, стає звичною справою для більшості студентів. При цьому, зарубіжна практика переконливо свідчить про те, що дистанційна підготовка може бути ефективною не тільки для звичайних студентів.

Сьогодні кілька десятків університетів різних країн світу перейшли на дистанційний режим підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD). Найбільш активними щодо впровадження такої підготовки є університети Австралії, США, та Швейцарії. Впевнено цим шляхом йдуть Великобританія, Малайзія, Португалія, Словаччина і Франція.

Програми PhD дистанційного навчання призначені для осіб, які поєднують свої зобов'язання щодо роботи і сім'ї, але й хочуть здійснювати наукові дослідження і отримати науковий ступінь. У світі існує багато варіантів спеціальних програм для підготовки PhD, пропонує провідними університетами. Термін підготовки докторантів триває від 3 до 6 років. Структура має свої особливості для кожної PhD-програми, в залежності від вимог університету. Окремі програми дистанційної підготовки докторантів вимагають поїздок до місця навчання, для здійснення контролю представниками факультету, або для виконання інших завдань.

В українській практиці використання такого досвіду є досить перспективною справою. Зокрема, спеціально розроблений інтернетресурс може включати кілька важливих компонентів: спеціальний розділ з вимогами щодо організації наукової роботи з відповідними методичними рекомендаціями; відкриту сторінку для консультацій і спілкування між науковим керівниками (консультантами) та аспірантами і докторантами, де будуть обговорюватись актуальні питання; «банк» дисертацій, авторефератів, публікацій тощо.

РАЗВИТИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

***И. В. Пахомова**, к. т. н., ст. преподаватель кафедры товаро-
ведения продовольственных товаров*

*Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский универ-
ситет экономики и торговли»*

***Э. И. Ибрагимов**, специалист международного отдела
Бакинский славянский университет (Азербайджан)*

Современные тенденции развития образования в контексте евроинтеграции создали необходимость реформирования и совершенствования всей системы образования в целом, внедрение новых образовательных, культурных, научно-технических стандартов, направленных на интеграцию систем образования стран

СНГ в Европейское пространство. Основными принципами в сфере образования являются содействие устойчивому развитию общества путем подготовки конкурентоспособного человеческого капитала, создания условий для образования в течении жизни, а также доступность образования. При этом основными особенностями современного образования является ориентация на личность, обеспечение комфортных условий получения образования, подготовка личности к функционированию в сложных условиях противоречивого социума; формирование толерантности, восприятия других культур, религий, ценностей [1, 2].

Реализация указанных приоритетов требует существенной модернизации образовательной системы. Политика модернизации образовательных систем развитых стран все больше ориентируется на развитие дистанционного образования. Популярность и востребованность дистанционного обучения на основе интернет-технологий растут с каждым годом. Это связано с экономией ресурсов и времени, возможностью получать образование без отрыва от производства, расширением сферы дополнительного, в том числе последиplomного образования, когда мотивацию учащихся формируют конкретные знания и компетенции [3].

В ряде стран (Китай, Нидерланды, Латвия, Великобритания) от 10 до 25 % студентов получают образование в учреждениях дистанционного обучения. Согласно результатам исследований Babson survey Research Group, 32 % студентов высшей учебных заведений США прошли хотя бы один курс дистанционного обучения. 65 % учебных заведений США ввели дистанционное образование в стратегию своего развития [3]. В Украине дистанционное образование внедряется более десяти лет. А в Азербайджане дистанционное образование разрешено с 2012 года [4, 5].

Наиболее успешными мировыми проектами дистанционного онлайн-образования являются edX, Coursera, Udcity. Успешными проектами онлайн обучения в Украине являются Prometheus, а также платформа «ВУМ on-line».

Распространение дистанционного образования – важный механизм информатизации и интеллектуализации общества, воспитание разносторонне развитой личности, преодоление неравенства в системе образования. Дистанционное образование преодолевает территориальный фактор неравенства в доступе к качественному образованию, зависимость от места проживания и другие факторы. Значительный информационный ресурс, реа-

лизованный в дистанционном образовании новейшими технологиями, обеспечивает инновационное развитие образования и общества в целом [3]. В свою очередь, широкое внедрение дистанционного образования требует решения комплекса задач по управленческо-организационному обеспечению; материально-техническому и финансовому обеспечению; кадровому обеспечению потребностей дистанционного образования; методическому обеспечению с учетом специфики дистанционного обучения; продвижению дистанционного образования на образовательном рынке и рынке труда.

Список использованных источников

1. Баюта Т. В. Інноваційні освітні технології в контексті євроінтеграції [Електронний ресурс] / Т. В. Баюта. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1213>. – Назва з екрана.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрана.
3. Світовий досвід розвитку дистанційних форм освіти у вітчизняному контексті. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1693/> – Назва з екрана.
4. Наказ «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. – Назва з екрана.
5. Правила организации формального образования [Електронний ресурс] / Кабинет министров Азербайджана. – Режим доступу: <http://edu.gov.az/ru/page/354/2449>. – Назва з екрана.

«ЕЛЕКТРОННИЙ ДЕКАНАТ» ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Н. С. Педченко, д. е. н., професор кафедри фінансів та банківської справи;

Л. С. Франко, викладач кафедри міжнародної економіки;

В. В. Карманенко, викладач кафедри педагогіки та суспільних наук

Інститут економіки, управління та інформаційних технологій Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Сучасні тенденції віртуалізації усіх сфер діяльності людини не могли оминати освіти. Навчальний процес потребує не лише

інформатизації та доступності навчальних ресурсів, а й автоматизації організаційних та облікових процесів. З постійним розширенням спектру освітніх послуг та напрямів підготовки виникає необхідність розробки науково-технічних і методичних засад опрацювання інформаційних потоків у вищій школі.

Проблемою розробки методологічних основ електронного документообігу сформульовані В. М. Глушковым [2]. Практичний і теоретичний аналіз «систем електронного документообігу» знайшов відображення в наукових працях вітчизняних і зарубіжних науковців: Ж. Бурніс'єна [1], В. Грабовського [3], А. Гречко [4], О. Маркуца [3], А. Чучковської [6] та ін. Практичним впровадженням інформаційних систем в освіті займаються Н. Задорожна [5] та ін.

Багаторічний досвід впровадження інформаційних технологій в навчальний, управлінський та організаційні процеси ВНЗУ «Полтавський університет економіки і торгівлі» забезпечили чільне місце в рейтингу лідерів сучасної вищої освіти України. Логічним кроком удосконалення засобів організації, обліку та контролю навчальної діяльності студентів є впровадження електронного документообігу в структурних підрозділах університету, що забезпечують організацію, планування та поточний контроль навчального процесу.

Використовуючи спеціальне програмне забезпечення (наприклад, Free Dean's Office для СДО Moodle), можна вирішити ряд ключових завдань електронного документообігу деканату: по-перше, клонування навчальної і особистої інформації студента в звітно-обліковій документації та базі даних контактів; по-друге, створення локального, частково відкритого доступу до поточної інформаційні про навчальну діяльність студента; по-третє, узгодити та систематизувати планування навчальної діяльності студента з поточною та звітною документацією (див. табл. 1).

Таблиця 1 – Основні компоненти електронного документообігу деканату

№ з/п	Компонент	Первинна інформація	Дублювання інформації до...
1	Особиста інформація про студента	Заява абітурієнта (особисті дані, контакти студента, батьків)	Навчальна картка студента
			Особова справа студента
			Алфавітний покажчик контингенту студентів
			База контактних даних студентів, їх батьків

№ з/п	Компонент	Первинна інформація	Дублювання інформації до...
2	Планування навчальної діяльності студента	Електронний робочий навчальний план	Формування електронних відомостей з дисциплін
			Формування графіків навчального процесу
3	Поточна інформація про навчальну діяльність студента	Електронна відомість успішності студентів	Електронна залікова книжка студента
			Журнал обліку успішності студентів
			Облік академічної заборгованості студентів
			Електронна навчальна картка студента
			Зведена відомість успішності академічної групи, курсу
			Формування рейтингу студентів інституту/факультету
			Формування академічної довідки студента
			Формування додатку до диплому випускника університету

Такий підхід до організації навчального процесу та обліку навчальних досягнень студентів забезпечить високий рівень продуктивності, швидкості обробки поточної (накопичувальної) інформації та систематизує окремі компоненти навчального процесу в університеті. Електронний документообіг в університеті – надійний засіб навчально-облікової діяльності, що дозволяє оптимізувати ряд виробничих і структурних процесів та зводить ймовірність помилки до мінімуму.

Список використаних джерел

1. Бурніс'єн Ж. Електронний документообіг. Удосконалення. Сучасні тенденції розвитку / Ж. Бурніс'єн, Р. Оберт. – К., 2009. – С. 102–104.
2. Глушков В. М. Основы безбумажной информатики / Виктор Михайлович Глушков. – Москва : Наука, 1987. – 552 с. .
3. Грабовський В. А. Впровадження системи електронного документообігу / В. А. Грабовський, О. Маркуц / Національна академія

державного управління при президентів України, ТОВ-ЕР-ДЖИ-ДЕЙТА. – Київ. – С. 82–86.

4. Гречко А. В. Основи електронного документообігу : навч. посіб. / Гречко А. В. // Київський національний торговельно-економічний ун-т. – К., 2006. – 156 с.
5. Задорожна Н. Автоматизована база даних «Слухачі ЦППО» як головний чинник комп'ютеризації діловодства навчального процесу Центрального інституту післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / Н. Задорожна, Т. Кузнецова, Т. Сотникова. Режим доступу: http://lib.iitta.gov.ua/232/1/Автоматизована_база_даних%2C_Вінниця_2006.pdf. – Назва з екрана.
6. Чучковська А. Електронна комерція: деякі проблеми правового регулювання [Електронний ресурс] / Чучковська А. – Режим доступу: www.lawbook.by.ru. – Назва з екрана.

НАВЧАЛЬНІ ОН-ЛАЙН РЕСУРСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Ю. В. Перебийніс, викладач

Полтавський юридичний інститут Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Одним із найважливіших напрямків соціально-економічної політики держави є освітній, оскільки в умовах економіки знань цінність людського капіталу визначає економічний зиск суспільства. Саме освіта та самоосвіта дозволяють отримати необхідну професійну компетентність, створюючи умови для генерування нових ідей. Зростання ж потреб економіки зумовлює трансформацію змісту трудової і освітньої діяльності людини.

У багатьох розвинутих країнах світу головним мотиваційним важелем, що спонукає до отримання вищої освіти, є залежність доходу від рівня освіти. На думку деяких американських дослідників додатковий рік навчання у вищій школі асоціюється зі зростанням заробітної плати на 8–13 %, а рівень безробіття обернено пропорційний до рівня кваліфікації працівника [1]. Однак із цим не повністю погоджуються П. Б'юдрі, Д. Грін і Б. Санд, які вказують на те, що через запровадження комп'ютерних технологій протягом 1980–2000 рр. на ринку праці дійсно спостерігалось різке зростання попиту на працівників із високим рівнем когнітивних навиків, однак після фінансової кризи 2008 р. ситуація кардинально змінилася [2].

Наслідком науково-технічного прогресу є ще одна тенденція на ринку праці – зменшення числа офісних працівників. Так, у США протягом 1996–2005 рр. їх частка зменшилась з 25,5 % до 21 % від усієї кількості працівників. При цьому протягом 2007–2015 рр. кількість нових вакансій для некваліфікованих офісних працівників зменшилась на 55 % порівняно з іншими посадами [1].

На сучасному етапі однією з основних особливостей трудової діяльності працівника є навчання впродовж всього життя. За даними Дослідницького центру П'ю лише 16 % американців переконані, що ступінь бакалавра дозволить отримувати високу заробітну платню. 54 % опитаних вважають, що нові знання, вміння і навички слід здобувати впродовж усього життя, а кількість осіб віком до 30-ти років, які поділяють цю точку зору, досягає 61 %. Однак хоча видатки на професійне навчання працівників становить від 2 до 10 % фонду заробітної плати [3], у звіті за 2015 р. Рада економічних радників, США, звернула увагу на те, що з 1996 р. спостерігається поступове зменшення кількості працівників, які підвищують рівень своєї кваліфікації за рахунок навчальних програм, у які інвестують їхні роботодавці [1].

Така динаміка ринку праці та зменшення видатків на професійне навчання компаніями свідчить про те, що все частіше працівник повинен підвищувати рівень своєї компетентності самотужки. Саме тому протягом останнього десятиріччя спостерігається зростання попиту на навчальні програми, які пропонуються освітніми он-лайн ресурсами, як-от Khan Academy, FutureLearn, Coursera, Udacity, EdX та ін. За останніми даними кількість слухачів Khan Academy становить 14–15 млн осіб, Coursera – 22 млн [1]. За перший рік кількість слухачів проекту масових он-лайн курсів Prometheus (Україна) досягла 100 тис. осіб [4]. Навчальні курси на безоплатній основі пропонують і провідні університети світу. І. Абалкіна навіть передбачає їх конкуренцію з вітчизняними ВНЗ [5], а прогнози засновника Udacity С. Трапа більш радикальні – він стверджує, що через півстоліття навчальні он-лайн ресурси фактично витіснять традиційні ВНЗ [1]. Однак поки що питання підтвердження рівня компетенцій, здобутих завдяки самоосвіті за допомогою таких курсів, залишається відкритим, позаяк далеко не всі професійні вміння і навички можна здобути он-лайн.

Отже, хоча вимоги до рівня професійної компетентності постійно зростають, а конкуренція на ринку праці загострюється, працівники мають можливість самостійно удосконалювати свої професійні компетенції за рахунок вільних навчальних он-лайн ресурсів, які, за прогнозами, будуть конкурувати із традиційними ВНЗ, тому на часі подальше реформування системи вищої школи.

Список використаних джерел

1. Lifelong Education. Learning and Earning // The Economist, 2017, January 14–20. – P. 43–54.
2. Beaudry, Paul, Green, David, Sand, Benjamin. The Great Reversal in the Demand for Skill and Cognitive Tasks [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.journals.uchicago.edu/doi/abs/10.1086/682347>. – Назва з екрана.
3. Хромов М. І. Зарубіжний досвід управління професійною підготовкою персоналу / Хромов М. І. // Ринок праці та зайнятість населення. – 2011. – № 2. – С. 61–64.
4. Онищенко О. Народний проект Prometheus [Електронний ресурс] / Онищенко О. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/socium/narodniy-proekt-prometheus-.html>. – Назва з екрана.
5. Малыхин М. Вовремя не вышли на дистанцию [Електронний ресурс] / Малыхин М. – Режим доступу: <http://www.vedomosti.ru/newspaper/articles/2013/10/16/vovremya-ne-vyshli-na-distanciyu>. – Назва з екрана.

ДИСТАНІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»)

І. М. Петренко, д. і. н., професор

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сучасному етапі розвитку системи освіти України пріоритетом є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

З поширенням у світі нових інформаційних і технічних засобів доставки навчального матеріалу в навчальних закладах склалися передумови щодо розвитку нового напрямку в освіті – дистанційного навчання, яке ґрунтується на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях. Це призвело до технологічної революції в освіті, яка викликана швидким прогресом інформатики та засобів телекомунікації. Наслідки цієї революції не обійшли стороною і Україну, розширюючи спектр дидактичних засобів і збільшуючи можливості застосування дистанційних методів навчання.

Серед сучасних освітніх технологій, що набули сьогодні помітного поширення в розвинутих країнах світу, є дистанційні технології навчання, які підтримують і забезпечують дистанційну освіту. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента.

Головними перевалами дистанційної освіти є: фінансова доступність, безпосередній зв'язок «викладач – студент», комплексне програмне забезпечення, провідні освітні технології, індивідуалізований процес навчання, гнучкий графік консультацій.

Основний навчальний матеріал розподілено на 15 семінарських занять, але за необхідності ця кількість може змінюватися. Теоретичний матеріал розділено на невеликі за змістом два модулі. Теоретичний матеріал розроблено з максимальною наочністю, містяться презентації, фото та фільми для оптимального засвоєння студентами матеріалу. Наведено також перелік популярних ресурсів, пов'язаних із вивченням історії та культури України.

Досвід апробації курсу показав, що студенти відносно легко можуть опанувати необхідний матеріал для одержання екзамєну. Остаточний контроль проводиться у вигляді виконання двох підсумкових (модульних) робіт.

Окрім багатьох позитивних переваг дистанційної освіти при вивченні курсу «Історія та культура України» варто виділити кілька недоліків. По-перше, це ускладнюється процес ідентифікації студентів, оскільки неможливо перевірити персону студента, який складав екзамєн. Крім того, досить вагомою

проблемою є невелика пропускна спроможність електронної мережі під час навчальних чи екзаменаційних телеконференцій. Від цього, передусім, страждають студенти невеликих містечок України, які географічно віддалені від науково-освітніх осередків.

Отже, інформаційні технології – це: реалізація міжпредметних зв'язків; проведення тестувань і діагностики; виконання реферативних, творчих і інших робіт з використанням інформаційних технологій; пошук і обробка інформації в рамках матеріалу, що вивчається, з використанням Інтернет; проведення наукових конференцій, презентацій; використання мультимедіа технологій при вивченні навчального матеріалу.

Результати дослідження свідчать, що використання інформаційних технологій: підвищує рівень професійної культури; зменшує трудомісткість процесу контролю і консультування; розвиває плідну співпрацю з студентами; підвищує рівень функціональної письменності у сфері інформаційних технологій; здійснює перехід від ролі вчителя – транслятора знань до ролі вчителя-тьютора; дає можливість самореалізації і самоствердження.

Перспективою подальших досліджень може бути поглиблене вивчення переваг та недоліків впровадження дистанційної освіти в Україні та вивчення методів вивчення історії в умовах дистанційного навчання.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАЧЕСТВА И ДОСТУПНОСТИ РЕСУРСОВ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В ГВУЗ «ПРИАЗОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»

***О. К. Пинчук**, начальник отдела дистанционного обучения*

***А. В. Джеренова**, ст. преподаватель кафедры физики*

ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»

Высокие темпы развития информационных технологий привели к лавинообразному накоплению информации. Возникла необходимость в постоянном приобретении новых знаний и навыков для активного участия в жизнедеятельности общества. Обучение стало непрерывным процессом, в котором каждый человек в той или иной мере должен участвовать всю свою жизнь.

Традиционная система образования оказалась неспособной удовлетворить потребности людей в постоянном получении и совершенствовании знаний, которые оставались бы актуальными в любой момент времени. Это приобрело особую актуальность в настоящее время, связанную с периодом социально-политической нестабильности в государстве, миграции и переселения наших граждан, необходимостью осваивать новые профессиональные знания и навыки.

Одним из важнейших аспектов модернизации отрасли высшего образования явилось внедрение концепции дистанционного обучения (ДО), ориентированного на достижение современного уровня качества высшего образования, его повсеместной доступности. Успех ДО в значительной степени зависит от организации учебного материала. Этому, на протяжении последних 10 лет, уделяет большое внимание ПГТУ. Дистанционное обучение студентов ПГТУ проводится по 19 специальностям, в т. ч. техническим. Дистанционные курсы создаются силами работников университета – преподавателями-авторами ДК, тьюторами, работникам кафедр.

На сегодняшний день на сайте Системы дистанционного обучения ПГТУ размещено 855 дистанционных курсов, что обеспечивает обучение студентов до получения ими квалификации бакалавров, специалистов, магистров.

Применяемые в учебном процессе интерактивные формы и методы обучения визуализируют познавательный процесс, способствуют более эффективному и качественному усвоению учебного материала, повышают доступность и мобильность в обучении.

Одной из форм визуализации учебного процесса, позволяющей студенту быть не только наблюдателем, но и активным участником проводимых экспериментов, является наполнение ДК виртуальными лабораторными работами.

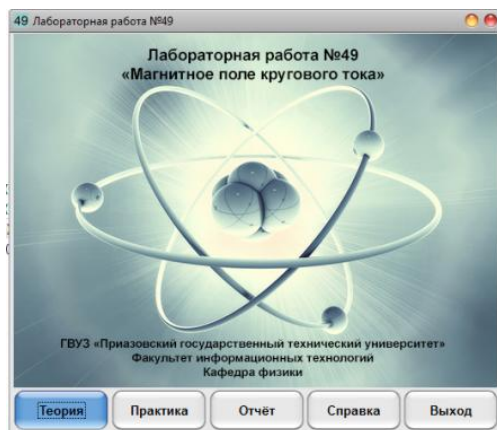
Предлагаемые виртуальные лабораторные работы с элементами видеозаписи организованы следующим образом:

- теоретическая часть – содержит краткий теоретический материал по изучаемой теме;
- практическая часть – включает в себя видеоэксперимент (видеоролик, который встраивается в данный электронный ресурс) с необходимым набором программных компонентов, методические указания по выполнению работы;

– отчёт – раздел виртуальной лабораторной работы предоставляющий пользователю возможность в автоматическом режиме сформировать шаблон отчёта для последующего внесения в него результатов просмотренного видеоэксперимента. Оформленный отчёт может быть отправлен студентом в систему дистанционного обучения напрямую из программного модуля;

– справочный раздел содержит сведения о порядке выполнения работы и основные правила по работе с программным продуктом.

Программный интерфейс и управляемый код данных виртуальных работ разработаны в среде Embarcadero RAD Studio. Обработка и монтаж видеофрагментов для лабораторных работ осуществлены с помощью программы Adobe Premiere Pro.

Программный модуль виртуальной лабораторной работы

С помощью виртуальных лабораторных работ мы даем возможность студентам дистанционной формы обучения получить более полный курс физики, а студентам очной формы компенсируем сокращение лабораторного практикума, что существенно улучшает качество обучения.

Не менее интересными являются виртуальные лабораторные работы с элементами анимации, представляющие собой интерактивную модель. К созданию таких работ привлекаются студенты кафедры информационных технологий ГВУЗ «ПГТУ» очной и заочной формы обучения, что способствует улучшению

их професійної підготовки як спеціалістів. Данні роботи займали призові місця на науково-технічних регіональних і всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт.

Список використаних джерел

1. Сайт дистанційного навчання ПГТУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ds.pstu.edu/> – Назва з екрана.
2. Сайт навчально-методических матеріалів ПГТУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/> – Назва з екрана.
3. Створення віртуальних лабораторних робіт по фізиці з елементами відеозапису і анімації / А. В. Джеренова, Е. В. Цветкова, І. С. Камышенко // Міжнародна науково-технічна конференція «Університетська наука-2014»: зб. тезисів в 4-х томах. – Маріуполь : ПГТУ, 2014. – Т. 2. – С. 174–175.
4. Камышенко І. С. Створення віртуальних лабораторних робіт з елементами відеозапису для студентів дистанційного навчання / І. С. Камышенко // ІХ Регіональна науково-технічна конференція. – Маріуполь : ПГТУ, 2014.
5. Використання електронних освітніх ресурсів нового покоління в навчальному процесі : навчально-методическі матеріали / Г. А. Бодровський, І. Б. Готська, С. П. Ільїна, В. І. Снегурова. – Санкт-Петербург : Вид-во РГПУ ім. Герцена, 2007. – 31 с.

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ З ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

***В. Я. Плахотін, к. б. н., професор, завідувач кафедри товарознавства непродовольчих товарів
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»***

Дистанційне навчання, як форма набуття вищої освіти, донедавна застосовувалась переважно студентами, які навчались без відриву від виробництва. В останні роки її активно починають використовувати також студенти денної форми навчання. Стрімке підвищення плати за навчання примушує багатьох студентів стаціонару суміщати навчання з роботою. А саме дистанційне навчання дає студентам свободу вибору місця, часу та темпу навчання.

Найважливішою складовою процесу дистанційного навчання є опанування студентами дистанційного курсу з навчальної дисципліни. Структура і зміст дистанційного курсу повинні враховувати особливості даної дисципліни, її місце в структурно-логічній схемі, специфіку контингенту студентів та інші фактори, тому єдиної уніфікованої структури і змісту, прийнятних для всіх дисциплін, принципово не може бути. Проілюструємо це на прикладі однієї з технічних дисциплін, що передбачені робочими навчальними планами для товарознавчих спеціальностей бакалаврської програми, а саме для дисципліни «Технічне регулювання. Основи стандартизації, метрології і управління якістю». Вона викладається для студентів 1-го курсу, що навчаються за інтегрованими планами та 2-го курсу – за повним курсом навчання.

Особливістю цієї та інших технічних дисциплін («Технічне регулювання. Оцінювання відповідності», «Міжнародне технічне регулювання») є чисельна та специфічна технічна термінологія, велика кількість законодавчих та нормативних актів, які швидко змінюються, доповнюються та оновлюються. Це пов'язане з активним просуванням України до європейських та міжнародних економічних, торговельних, банківських та інших структур. Через це більшість навчальних підручників, посібників та методичних розробок швидко застарівають і не можуть надавати студентам ефективну допомогу в навчанні.

У зв'язку з цим в структурі дистанційного курсу з технічних дисциплін обов'язково повинні бути гіперпосилання на термінологічні стандарти, на нові законодавчі та нормативні акти, без використання яких засвоєння змісту дисципліни неможливе. Ці обставини вимагають від викладача-розробника постійно, декілька раз протягом навчального року, вносити поточні зміни до дистанційного курсу: розміщувати оновлені скорочені тексти лекцій, оновлювати практичні завдання по окремим темам, переглядати та адаптувати до змін чинного фонду законодавчих та нормативних документів тестові завдання до практичних занять та модульних контрольних робіт, вносити зміни в перелік рекомендованої літератури та інформаційних джерел (видаляти скасовані акти та додавати нові), розміщати коментарі з поясненнями прийнятих нормативних документів, інституціональ-

них та функціональних змін в складових національної системи технічного регулювання України (стандартизації, метрології, оцінюванні відповідності, сертифікації тощо).

Якби студенти, що використовують дистанційні курси, мали б нагальну потребу в засвоєнні змісту навчальних дисциплін та отримання сучасних знань і умінь, то вони могли б й самі, за консультативною допомогою викладача, знаходити потрібні джерела інформації і таким чином актуалізувати зміст дисципліни. Проте, на жаль, переважна більшість студентів, як денної, так і заочної форми навчання не виявляють належного потягу до знань, не бажають самостійно опановувати навчальний матеріал дисципліни.

Через це для викладачів технічних дисциплін обсяги методичної роботи з підготовки лекцій та практичних занять зростають багаторазово. Вони повинні не тільки постійно переглядати та оновлювати матеріал лекційного курсу і практикуму для тих студентів денної форми, які відвідують заняття, та й ще одночасно постійно змінювати дистанційні курси для студентів стаціонару, що навчаються за індивідуальними планами, і студентів заочно-дистанційної форми навчання. До того ж затверджені норми витрат часу на розробку методичного забезпечення аж ніяк не враховують ці особливості і не стимулюють викладачів на його удосконалення.

Підсумовуючи сказане, можна прийти до таких висновків:

- для підвищення якості та ефективності дистанційного навчання з технічних та інших навчальних дисциплін, зміст яких швидко змінюється, викладачам-розробникам необхідно протягом навчального року постійно змінювати контент дистанційного курсу, актуалізувати його відповідно до змін в цій сфері діяльності;

- підвищувати мотивацію студентів до активного самостійного пошуку інформації стосовно поточних змін контенту навчальної дисципліни шляхом перегляду критеріїв оцінювання знань;

- переглянути чинні норми витрат часу викладачами-розробниками дистанційних курсів з метою стимулювання їх постійного оновлення протягом навчального року.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

В. О. Подольська, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи;

Н. О. Кулявець, асистент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Поява дистанційної освіти є закономірним етапом розвитку та адаптації освіти до умов інформаційного суспільства. Особливо актуальним це стає, коли мова йде про міжнародний характер освіти: сьогодні більшість вищих навчальних закладів визначають навчання іноземних студентів у якості одного з важливих напрямів освітньої діяльності. Завдяки можливості використання в галузі освіти такого глобального явища, як Інтернет, розвиток дистанційної освіти стає одним з пріоритетних факторів модернізації освіти.

Використання технологій дистанційного навчання почалося з 60-х років минулого століття, першим у світі університетом дистанційної освіти вважається Відкритий університет, який заснувала королева Великобританії, а керував ним особисто прем'єр – міністр Гарольд Вілсон. На сьогодні, стратегія розвитку 65 % американських вищих навчальних закладів базується на дистанційних формах навчання. В Україні дистанційна освіта впроваджується вже понад п'ятнадцять років. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки виокремлює необхідність розробки та забезпечення реалізації заходів щодо залучення іноземних студентів для навчання в Україні та передбачає збільшення кількості навчальних програм у ВНЗ. Основною ідеєю методики дистанційного навчання є створення навчального інформаційного середовища, що поєднує комп'ютерні інформаційні джерела, електронні бібліотеки, відео- та аудіо-ресурси, навчальні посібники та потребує підготовки якісних дистанційних курсів (які проходять багатопланову експертизу, зокрема технічних, методичних, змістовних аспектів курсу), тренажерів тощо.

Підготовка іноземних студентів має свої особливості: це і відмінності в початковій підготовці, різні віросповідання і спосіб життя, національні та соціально-культурні відмінності, що вимагає диференційованого, індивідуального ставлення до на-

вчання такого контингенту. Таким чином, особливістю навчання іноземних студентів стає саме індивідуальний підхід.

Перспективним напрямом сучасної дистанційної освіти іноземних студентів є масові відкриті он-лайн курси (Massive open online course) – МООС, в основі яких лежить ідея навчання, доступного для всіх, навчання у взаємодії з іншими учасниками. У створенні таких курсів існує два напрями (рис. 1).

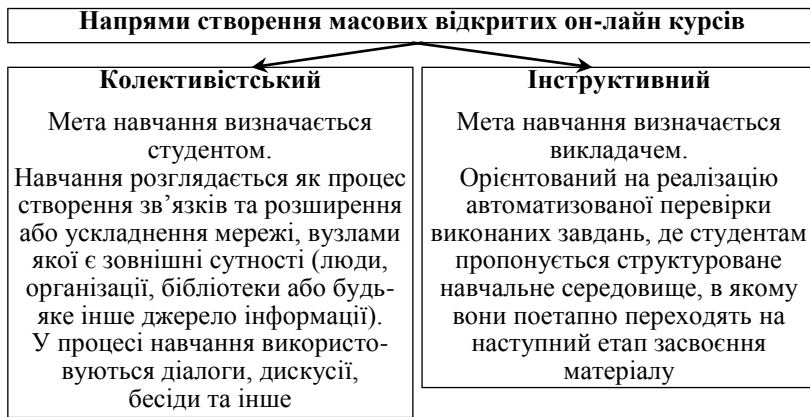

Рисунок 1 – Напрями створення масових відкритих он-лайн курсів

Перспективним напрямом подальших досліджень стає методика створення та проведення таких курсів з урахуванням специфіки іноземних слухачів.

Одним із способів вирішення таких проблем можна розглянути організацію системи педагогічного супроводу дистанційного навчання студентів. Мета такої підтримки – надання допомоги у формуванні самостійної особистості студента, умінь самостійно вирішувати певні проблеми і використовувати цей досвід у майбутньому.

При наданні освітніх послуг іноземним студентам в умовах дистанційного навчання, особливу увагу слід звернути на використання можливості індивідуалізації дистанційних навчальних систем на основі врахування індивідуальних здібностей іноземного студента, його попередніх знань і вмінь, створення системи педагогічного супроводу, забезпечення педагогічної підтримки за допомогою адаптивних й інтелектуальних технологій.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

А. А. Пожар, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Організація навчального процесу дає закладам вищої освіти ряд беззаперечних переваг:

- залучення студентів з інших (в т. ч. віддалених) країн;
- суттєве зменшення витрат;
- використання одночасно кількох інструментів/каналів комунікацій викладача зі студентами (наприклад: власне платформи дистанційного навчання, сервісів для проведення вебінарів, skype, e-mail розсилки, соціальні мережі тощо);
- можливість використання в навчальному процесі спеціального програмного забезпечення, інтегрованого, наприклад, у платформу (сайт) дистанційного навчання та ін.

В ході кількарічної (2009–2017) діяльності колективу наукової школи ПУЕТ, що займається питаннями вивчення і дослідження кредитної кооперації в Україні і світі (проф. В. В. Гончаренко, проф. А. О. Пантелеймоненко, доц. А. А. Пожар та ін.), нами було розроблено, запущено, апробовано, вдосконалено і використано власну Систему дистанційного навчання працівників кредитних спілок та ін. небанківських фінансових установ українського фінансового ринку (<http://cuedu.org.ua/>), що базується на виявленні реального рівня знань, умінь та навиків через механізм вхідного тестування слухачів і формуванні на основі результатів тестування індивідуального навчального плану кожного студента, що враховує всі пробіли у його знаннях та містить змістовні матеріали та коментарі, необхідні для усунення цих пробілів.

Розроблена нами система дистанційного навчання є принципово новим і унікальним для України інноваційним інтернет-продуктом, який дозволяє слухачам, при суттєвому скороченні витрат, отримувати максимально якісний набір навчальних, інформаційних та консультаційних послуг.

При розробці цієї системи ставилось завдання зробити процес навчання простішим, цікавішим, швидшим, ефективнішим і дешевшим.

В основі лежить інноваційний принцип «навчання лише невідомому». На відміну від традиційних форм, коли навчання здійснюється на основі затвердженого навчального плану, єдиного для всіх слухачів, наша система передбачає створення індивідуального навчального плану на основі вхідного тестування, що дає змогу сконцентрувати увагу саме на тих питаннях, що є не до кінця зрозумілими для слухача.

Алгоритм побудови навчального процесу за індивідуальним навчальним планом є таким: «виділення помилки у відповіді на тест при вхідному тестуванні → короткий коментар викладача до даного тесту → за потреби – розширений коментар → посилання на першоджерело», що дозволяє здійснити повноцінну роботу над помилками, зрозуміти суть вірної відповіді і, за бажанням, ознайомитись з першоджерелами – нормативно-правовими актами, методиками та іншими документами.

При цьому, навчання відбувається у тому ж режимі (режимі детального розгляду тестових питань), в якому буде складатись кінцевий іспит.

В ході навчання є можливість вільно спілкуватись з викладачами за допомогою внутрісистемного обміну повідомленнями чи електронної пошти, отримуючи вичерпні і швидкі відповіді на питання.

До послуг слухачів система дистанційного навчання пропонує також електронну бібліотеку, яка містить велику кількість нормативно-правових актів, книжок, підручників, статей, презентацій, довідкового матеріалу з дисциплін, що викладаються. Згадані вище коментарі до тестових питань з індивідуального навчального плану містять гіперпосилання на відповідні першоджерела. Бібліотека, в свою чергу, постійно поповнюється.

Загальновідомі переваги дистанційного навчання широко використовуються в світі. Застосування ж запропонованої нами методики формування індивідуального навчального плану, адаптованого під реальний рівень знань кожного слухача, за допомогою вхідного, проміжного та вихідного тестування, дає можливість суттєво підвищити КПД навчального процесу в цілому і результативність навчання кожного окремого студента.

ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ОБЛІК І АУДИТ» З ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН: ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Н. В. Прохар, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В умовах реформування вищої освіти в Україні надзвичайної актуальності набуває така побудова навчального процесу, яка б забезпечила оптимальне поєднання теоретичної і практичної складових навчальних планів студентів, розвиток особистості студентів, посилення мотивації до навчання, особливо - до само-навчання, що передбачає якісне науково-методичне забезпечення навчальних дисциплін. При цьому однією з форм контролю якості знань студентів є тестування, що набуло широкого поширення як в Україні, так і в за кордоном, в тому числі у зв'язку із запровадженням дистанційних технологій навчання.

Проблема застосування ефективного тестування у вищій школі досліджена в працях таких вчених як В. В. Божкова, С. У. Гончаренко, С. М. Ілляшенко, С. І. Мединська, М. В. Савчин, Л. Ю. Сагер, О. М. Ханіна та ін.

Тестовий контроль знань студентів може реалізуватися за допомогою таких типів тестів відкритої (з самостійним формулюванням відповіді на запитання) та закритої (з вибором правильної відповіді з переліку можливих варіантів) форм:

- 1) з множинним вибором (multiple choice tests);
- 2) на вибір однієї правильної відповіді з декількох запропонованих (alternative tests);
- 3) на відповідність (true-false tests);
- 4) на розпізнавання (recognition tests);
- 5) на знаходження відповідностей між двома параметрами (matching tests);
- 6) у вигляді речень, які мають пропущені частини (completion or gap-filling tests);
- 7) на групування фактів (rearrangement tests);
- 8) на відновлення деформованого тексту, в якому пропущені елементи (supplementary or close tests);

9) на розташування, інтегрування, інтерпретування матеріалу і висловлення власної думки (essay tests);

10) у вигляді кросвордів (crossword tests) [1].

Перелічені види тестів можуть застосовуватися як з метою поточного, так і підсумкового контролю знань студентів, як з метою перевірки глибини знань студентів, так і для оцінки алгоритмів обчислення податків і зборів тощо.

Головною перевагою оцінювання знань студентів напряму підготовки «Облік і аудит» з допомогою тестування, на думку автора, є можливість охоплення тестовими завданнями значних обсягів як теоретичного матеріалу, так і практичних навичок студентів щодо розв'язування практичних ситуацій. Особливо актуальним є проведення тестування студентів, які навчаються за індивідуальними графіками і підключені до дистанційних курсів. Однак, в мовах постійного реформування законодавства, що регламентує особливості ведення обліку на підприємствах та обчислення податків і зборів переопрацювання тестових завдань є занадто трудомістким та потребує постійного оновлення тестів відповідно до чинної нормативно-правової бази.

При проведенні тестування на практичних заняттях важливою для викладача є економія часу на перевірку знань студентів та оперативність і неупередженість оцінки знань студентів за певною шкалою або просто пропорцією правильних і неправильних відповідей. Крім того, варіативність тестових завдань та недослівне формулювання тестових запитань у порівнянні з лекційним матеріалом забезпечить неможливість списування відповідей, а час, відведений на тестування, має бути оптимальним для продумування відповіді і недостатнім для користування конспектом лекції.

До недоліків тестування слід віднести недостатність спілкування викладача і студента, ймовірність вгадування студентом правильної відповіді, трудомісткість розробки якісних тестових завдань, складність встановлення оптимальності поєднання тестів теоретичного і практичного спрямування, а також розподіл балів між ними тощо.

Отже, тестування знань студентів напряму підготовки «Облік і аудит» має поєднуватися з іншими формами поточного і підсумкового контролю, передбачати простоту формулювання тестового завдання та варіативність відповідей, оптимальне співвідношення різних видів тестів та раціональний розподіл балів між ними.

Список використаних джерел

1. Божкова В. В. Тестування як форма контролю знань: переваги та недоліки / В. В. Божкова, Л. Ю. Сагер // Сучасні проблеми вищої освіти України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: матеріали наук.-метод. конф. (м. Суми, 6–7 жовтня 2010 р.) / за ред. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2010. – С. 113–115.

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ СЕРВІСАМИ ЗА МЕЖАМИ ІТ-ІНФРАСТРУКТУРИ УНІВЕРСИТЕТУ

М. Є. Рогоза, д. е. н., професор;

Є. І. Івченко, к. т. н., доцент;

В. І. Божко

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Ефективність функціонування сучасного університету значною мірою залежить від сформованої ІТ-інфраструктури, яка повинна постійно розвиватися за найсучаснішими принципами та технологіями такими як ITSM (IT Service Management). Протягом останніх трьох років ITSM активно використовується в ІТ-підрозділах Полтавського університету економіки і торгівлі. Тим часом методологія ITSM дає можливість вийти за рамки ІТ і сформуванати організаційну культуру вишу, яка буде використовуватися всіма внутрішніми провайдерами сервісів в університеті, що підтверджується численними публікаціями та аналітичними звітами [1].

Приклади впровадження методології управління сервісами за межами ІТ-інфраструктури університету є в таких високотехнологічних вишах як Каліфорнійський університет в Девісі, Мічиганський університет, Міський університет Дубліна та ін.. Впровадження таких сервісів цими університетами є відмінною демонстрацією того, як ІТ-служба, орієнтована на реалізацію принципів ITSM, залучена в роботу для досягнення високого рівня організаційної культури ВНЗ, може забезпечувати результати набагато більш значущі ніж у випадку, коли була зорієнтована лише на свої внутрішні цілі.

В провідних університетах світу реалізується каталог послуг (онлайн-запитів), що охоплює служби управління навчальною та науковою діяльністю, персоналом, фінансами, служби забезпечення життєдіяльності кампусу і т. п. Також вибудовується кілька процесів управління сервісами: управління інцидентами, управління проблемами, управління змінами, управління знаннями та постійне вдосконалення сервісів на базі угод про рівень сервісів і метрик. Всі ці ІТ-процеси переглядаються і модифікуються для роботи в новому середовищі. Інструмент, реалізований для виконання запитів, повинен бути налаштований для підтримки всіх цих процесів, що і продемонструє переваги використання ITSM в різних підрозділах університету. При цьому реалізація інструментарію ITSM та його впровадження в практику забезпечує багато життєвих циклів бібліотеки інструментарію ITIL (Information Technology Infrastructure Library) [2]:

- формулюється стратегія, місія і перспективи університету, після чого визначаються ініціативи, необхідні для їх досягнення;
- група реалізації проекту здійснює формування процесів і сервісів, включаючи процес управління рівнем сервісів, що дозволяє вирішити ряд питань, з якими зазвичай стикаються ІТ-служби, в тому числі проблеми розподілу потужностей і забезпечення достатнього рівня безпеки (особливо це важливо для служби управління персоналом, так як вона багато працює з конфіденційною інформацією);
- потім група визначає інструментарій для підтримки цієї роботи і приступає до проектування і формування середовища;
- ближче до призначеної дати запуску в промислову експлуатацію реалізується процес навчання і передачі знань;
- як тільки система буде введена в дію, починається робота з користувачами для виявлення областей, де можна було зробити поліпшення в міру входження в цикл постійного вдосконалення сервісів.

Через нетривалий час, можна приступати до аналізу інцидентів, для того щоб зрозуміти, як можна поліпшити процес, і створити пакет метрик [2], який буде використовуватися в ході перегляду сервісів спільно з користувачами.

Комплексне впровадження методології ITSM за межами ІТ-інфраструктури університету дозволить: управляти інфраструктурою в термінах сервісів (доступність сервісу, безперерв-

ність і рівень обслуговування); забезпечувати вимірність результатів інвестицій в окремі компоненти інфраструктури; забезпечувати облік вартості та споживання послуг; робити роботу підрозділів університету більш прозорою для керівництва; організовувати інфраструктуру вишу відповідно до потреб пріоритетних бізнес-процесів університету; забезпечувати набуття практичних навичок для студентів у сфері сучасного сервіс-менеджменту.

Список використаних джерел

1. Рогоза М. Є. Забезпечення високого рівня операційної діяльності у системах управління на основі інформаційно-технологічного сервісного підходу / М. Є. Рогоза, Є. І. Івченко, В. І. Божко // Вісник економічної науки України. – 2015. – № 1 (28). – С. 125–127.
2. ITIL ® and IT Service Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itsm.org.uk/>. – Назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНЦІВ-ЛІДЕРІВ

В. Л. Россохань, магістр групи МС-71м

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Україна протягом своєї незалежності постійно перебуває у процесі змін, пошуку стабільного та ефективного шляху розвитку, а отже, становленні своєї державності. Одним із головних завдань у цьому процесі є формування кадрового потенціалу у державному управлінні, спроможного успішно вирішувати проблемні питання сьогодення та забезпечити розвиток країни на майбутнє.

Сучасне поняття управління виходить далеко за визначені функції та завдання керівництва (управління) та адміністрування. Управління у державній службі потребує моделі керівника-лідера.

Лідер (англ. leader – керівник, вождь) – авторитетний член організації або малої групи, особливий вплив якого надає йому змогу відігравати важливу роль у соціальних процесах, ситуаціях. Лідер – особа, яка здатна впливати на інших з метою

інтеграції спільної діяльності, що спрямована на задоволення інтересів того чи іншого суспільства.

Сьогодні вчені підкреслюють той факт, що природні дані – це лише частина загальної картини формування лідерів, тобто лідерство – якість більш набута, ніж вроджена. Задатки лідера – це внутрішній потенціал, який необхідно спрямовувати в потрібне русло. Насамперед лідер повинен мати інтелект, позитивно ставитися до людей та поєднувати в собі такі якості, як сміливість, відповідальність і здоровий глузд. Серед факторів, що створюють дійсного лідера, виділяють: культуру й освіту; здатність долати стереотипи; знання свого прихованого потенціалу. Отже, лідерство – це постійна робота, робота над собою.

Сучасний демократичний лідер – це лідер із найкращими, елітними якостями. Тому знання, уміння та навички, отримані під час навчання, є важливими для якісного здійснення функцій управління, зокрема на керівних (лідерських) посадах у системі державного управління, і сприятимуть служінню Україні шляхом доброчесності та поваги, коли керівник інтегрує цінності й етичні норми та особистою поведінкою їх демонструє, показує приклад відданості ідеї служіння, позитивно мислить, учить та навчається в інших, надихає інших на прагнення досконалості, розвиває взаємодію персоналу, заохочує відкриті конструктивні стосунки між працівниками, довіряє і слугує прикладом довіри для інших, ефективно управляє персоналом та організовує роботу колективу [1].

Враховуючи вищезазначене, слід відмітити, що важливим акцентом для формування керівника-лідера є постійне прагнення відповідати викликам сучасного світу, самовдосконалюватися, не зупинятися на досягнутому. Одним із напрямків постійного вдосконалення та розширення сфер освідомлення процесів у державному управлінні – є навчання. Окрім професійної освіти у підготовці кадрів для державного управління, велике значення набувають перепідготовка та підвищення кваліфікації, отримання освіти у суміжних галузях знань, тренінги, семінари, коучинги та майстер-класи.

Так, як на сучасному етапі формування кадрів у державному управлінні відбувається в основному за рахунок перепідготовки кадрів інших галузей, законодавчим є підвищення уваги до засобів дистанційної освіти. Адже, дистанційна освіта хоч і відділяє студента від безпосередньої взаємодії з викладачем, але дає можливість:

– навчатися в синхронному (навчання студентів разом у «віртуальному класі»), що реалізується у вебінарах, відеоконференціях, чатах, групах соціальних мереж) і асинхронному режимі (можливість спілкуватися у соціальних мережах, форумах, електронним листуванням тощо, але у зручний для кожного окремо час) та без відриву від професійної діяльності;

– утворювати он-лайн освітнє середовище, у межах якого студенти мають змогу ознайомитися з освітніми програмами, опрацювати лекційні матеріали, виконати практичні завдання тощо [2].

Загалом, дистанційна освіта у сучасному інформаційному світі має багато переваг, серед яких можна виділити можливість отримувати освіту у звичному для людини середовищі, поєднувати повсякденне життя, професійну діяльність та навчання. Крім того, активний темп сьогодення диктує свої правила раціонального використання часу і дистанційна освіта у значній мірі допомагає у цьому.

Список використаних джерел

1. Сурай І. Г. Сучасне лідерство в державному управлінні: методологічні аспекти формування знань, умінь та навичок / Інна Сурай // Вісн. НАДУ – 2015. – № 1. – С. 54–59.
2. Ватковська М. Г. Реалізація принципів державного управління в контексті дистанційної освіти / Ватковська М. Г. // Держава та регіони. Серія : Державне управління : наук.-вироб. журн. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя : [б. в.], 2015. – № 4 (52). – С. 15–19.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВИ

Н. С. Руденко, ст. викладач кафедри ділової іноземної мови
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Зацікавленість в оптимізації процесу навчання іноземній мові стимулює фахівців переглянути підходи до організації даного процесу (наприклад, системний, комплексний, діяльнісний), що визначають зміст і форму навчального процесу. Володіння іноземною мовою може і повинно стати ефективним шляхом постійного самостійного підвищення професійної кваліфікації. Англійська мова у ситуації, що розглядається і, що особливо

підкреслюється в теорії і практиці її викладання, є мовою спеціальності і навіть інструментом оволодіння нею.

Це положення зумовлює постановку тих проблем, що складають фундамент сучасного навчання іноземній мові. Такими ключовими позиціями є взаємодія викладача і студента як рівно партнерське навчальне співробітництво, що спрямоване на вирішення комунікативно-пізнавальних задач; психологічна характеристика викладача і студента як суб'єктів спільної діяльності; психологічні особливості навчальної діяльності як когнітивного і творчого середовища; формування особистості студента – його мотиваційних, ціннісно-орієнтованих характеристик у навчальному процесі. Специфіка навчальної дисципліни визначає особливості змісту і форми навчання, особливе місце у колі цих проблем відводиться об'єкту навчання – мовній діяльності. Аналіз об'єкту навчання важливий з точки зору того, що задача його визначення – мовні дії, мовленнєва поведінка, мовленнєве спілкування, активність і комунікативна компетенція – вирішуються з різних позицій.

Для того щоб вирішити проблему іншомовної комунікативної компетенції в цілому, необхідно впливати на організаційну структуру навчального процесу, створити принципово нове середовище, що відображає комплекс різноманітних впливів на формування іншомовного уміння: зміст матеріалу, що вивчається, особливості завдань, їх структурні та якісні характеристики, індивідуальні особливості студента, інтелектуальні стратегії, що застосовуються під час виконання поставлених завдань у процесі оволодіння іншомовною мовленнєвою діяльністю у навчальному процесі в аудиторії.

Розвиток когнітивно-комунікативного середовища принципово нового типу неминує впливає на наші уявлення щодо пізнавального та комунікативного процесів. У даному контексті перед нами постає завдання використання саме тих сучасних технологій, що є найбільш ефективними для використання мови як засобу пізнавального, професійного та соціального розвитку і перш за все як засобу спілкування.

Проблеми спілкування та навчання пов'язані з необхідністю вирішення таких задач як розвиток мислення, управління пізнавальним і соціальним розвитком через активні методи навчання, в основі яких є діалог. Реалізація іншомовної мовленнєвої діяльності передбачає ситуативність здійснення комунікації, ранню

спеціалізацію, текстову трансформацію для SWOT-аналізу і проведення презентації, набуття професійного досвіду за методикою кейсу. Підхід взаємодії дозволяє враховувати ситуативний аспект мовлення, а саме узгодженість ситуацій, що реалізуються як під час оволодіння іноземною мовою в аудиторії так і під час їх застосування в реальному житті.

Високий рівень залученості до навчального процесу дозволяє його учасникам максимально використовувати всі переваги сумісної пізнавальної діяльності, адекватно оцінювати і усвідомлювати інформацію, яку отримують від викладача і інших учасників інтерактивної комунікації, перебудовувати стратегії і переходити до більш ефективних форм навчання.

Важливою умовою активізації пізнавальних процесів під час навчання є його організація у формі комунікативної інтеракції і суттєво відрізняється від практики передачі певного об'єму матеріалу і простого засвоєння схем і нормативів. Детермінуючий вплив спілкування на перцептивні, мисленнєві та аттенційні характеристики включених до комунікації індивідів знаходить відображення у зміні динаміки та результатах, зростанні перцептивно-пошукової діяльності на основі професійно-орієнтованого матеріалу, що пропонується для вивчення, успішності вирішення творчих задач, забезпечення більшої глибини і повноти аналізу і узагальнень. Виникнення проблемних ситуацій як результат відмінностей позицій, поглядів і підходів її учасників веде до активізації взаємодії учасників процесу, поглибленню розуміння і, як правило, веде до формування як лінгвістичної так і стратегічної компетенції.

ДИСТАНЦІЙНІ КУРСИ ЗІ «СТАТИСТИКИ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПНОЇ ТА НЕПЕРЕРВНОЇ СТАТИСТИЧНОЇ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

В. Я. Салівон, асистент кафедри статистики
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

В останній час набувають важливого значення новітні методи навчання з використанням комп'ютерних технологій, а саме дистанційних навчальних технологій. Це дозволяє забезпечити

оперативну доставку актуального контенту за відповідними темами навчальної дисципліни, проілюстрованого сучасними економічними показниками безпосередньо до студента і отримати зворотній зв'язок від нього. Дистанційні технології роблять навчання більш економічним, інтенсивним та ефективним.

В нашій практиці, при проведенні занять з курсу «Статистика» та «Статистика підприємства» зі студентами іногородніх локальних центрів ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ми використовуємо відповідні дистанційні курси з дисциплін, розроблені викладачами кафедри та розміщені на сайті університету. Дані курси мають лекційну, практичну частини та бібліографію по кожній темі курсу. Після кожного модуля розміщені тести та розрахункові завдання, які дозволяють оцінити ступінь засвоєння студентами навчального матеріалу. Дані дистанційні курси дозволяють також більш якісно засвоїти матеріал з відповідних тем студентами денної форми навчання, особливо тими, які навчаються за індивідуальним графіком навчання.

На нашу думку для підвищення ефективності дистанційного навчання зі студентами доцільно було б удосконалити дистанційні курси створенням чату, де можливо буде задати питання викладачу, а також поспілкуватися з іншими користувачами чату. Викладач зможе технічно, так же як і на аудиторній дошці, проводити свою лекцію в даному чаті, але нажаль він не бачитиме тих, хто його слухає і того, як вони його сприймають.

На наш погляд дуже добре, що студентів не відключають від вже вивчених дистанційних курсів, оскільки така дисципліна як «Статистика» може значною мірою допомогти їм в написанні курсових та дипломних робіт.

Під час реалізації даного дистанційного курсу планується використовувати інтерактивну модель, яка дозволяє розширити пізнавальні можливості студентів, дає високий рівень засвоєння знань, здійснювати постійний контроль за засвоєнням матеріалу; викладач одночасно є і організатором, і консультантом, викладач та студент – рівноправні партнери на занятті. Під час вивчення даного курсу, основна увага приділяється розв'язанню розрахункових завдань та інтерпретації отриманих даних. Зважаючи на це, студенти під час виконання індивідуальних завдань матимуть можливість задати питання щодо незрозумілих моментів у методичних рекомендаціях та типових прикладах і швидко отримати відповіді у міжсесійний період.

Студент може набрати за результатами роботи протягом семестру максимум 100 балів. Загальна сума в 100 балів розбивається на п'ять частин за видами роботи студента протягом семестру (розбиття балів наводиться для студентів заочної форми навчання або студентів денної форми навчання, що перейшли на індивідуальний графік):

- 1) модульна контрольна робота № 1 – максимум 20 балів;
- 2) модульна контрольна робота № 2 – максимум 20 балів;
- 3) аудиторна контрольна робота № 1 – максимум 20 балів;
- 4) аудиторна контрольна робота № 2 – максимум 20 балів;
- 5) підсумковий контроль – максимум 20 балів.

Нараховані бали округлюються до цілих.

Основними критеріями нарахування балів є рівень успішності студентів, обов'язковість у виконанні поточних робіт та контрольних робіт.

Завданням найближчої перспективи є удосконалення ЕЗН з дисципліни «Статистика» та оновлення презентації і лекційного матеріалу поточними статистичними даними. Доцільним є оновлення завдань для самостійної роботи різних рівнів підготовки студентів заочної форми навчання на базі реальних даних статистичних показників, що сприятимуть якісній підготовці студентів до екзамену.

Передбачається розробка поточних контрольних та модульних робіт для студентів різного рівня складності.

У подальшій перспективі є розробка та впровадження у навчальну діяльність наскрізного завдання по всіх темах дисципліни «Статистика» на основі даних показників реального статистичного дослідження.

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ БУХГАЛТЕРІВ

Ю. О. Ночовна, к. е. н., доцент;

Н. І. Самбурська, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В Україні професія бухгалтера є однією з найбільш запитуваних на ринку праці. При цьому роботодавці активно пропонують вакантні посади для кваліфікованих бухгалтерів з гідни-

ми умовами та оплатою праці. Утім, значна частка дипломованих спеціалістів все одно залишається безробітними. Наявний парадокс, коли бухгалтер потрібен кожному підприємству, установі, організації, але відшукати гідного фахівця не вдається, пов'язаний з низьким рівнем професійних компетенцій претендентів на посаду та їх не відповідністю вимогам роботодавців. Адже в сучасних умовах роль бухгалтера значно зростає, він стає активним учасником процесу управління – аналітиком, дослідником, прогнозістом, контролером, управлінцем, без нього не можливо успішно розвивати бізнес. При цьому збільшується кількість завдань і функцій, які виконує бухгалтер: організаційна, виконавча, управлінська, стратегічна, соціальна та розширюється їх змістовне наповнення. Саме тому надзвичайно гостро та актуально постає проблема якісної підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері бухгалтерського обліку та їх відповідності сучасним вимогам ринку праці.

На нашу думку, формування фахівців з обліку, оподаткування, аудиту та аналізу повинно здійснюватися у контексті запитів сьогодення із широким застосуванням новітніх інформаційних систем і технологій в обліку та управлінні, із досконалим вивченням основ цивільного, господарського, адміністративного та податкового права, особливостей обліку та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, з набуттям професійних вмінь і навичок щодо формування ефективної амортизаційної, облікової та податкової політики підприємства, організації управлінського обліку, застосування сучасних прийомів і методів аналізу фінансового стану та ділової активності підприємства, законних методів оптимізації оподаткування, з формуванням професійної етики та соціальної відповідальності в бізнесі.

Чи можливо це здійснити в умовах дистанційної освіти?

З одного боку, бухгалтерський облік дуже легко перетворити на рутину і схоластику як при навчанні в аудиторії, так і на практиці. Тому навчальний процес підготовки бухгалтерів, перш за все, повинен розкрити студенту логічність і послідовність облікового процесу, його взаємозв'язки та взаємозалежності, вплив господарських операцій та прийнятих рішень на основні показники діяльності підприємства, продемонструвати творчі

можливості професії. Вони поширюються не тільки на безперервний розвиток та удосконалення бухгалтерського обліку як науки і практики, його прийомів і методів, але й на постійне дослідження глибинних економічних і соціальних процесів, які формуються і узагальнюються в обліковій та звітній інформації.

З цією метою для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні фахових дисциплін необхідно застосовувати проблемні лекції, міні-лекції, роботу в малих групах, семінари-дискусії, презентації, ділові ігри, практико-орієнтовані виїзні заняття, навчальну бухгалтерію тощо, що сприятиме розвитку творчих здібностей студентів. Потрібен безпосередній контакт викладача зі студентом для спільного опрацювання господарських ситуацій та вирішення ситуаційних і наскрізних завдань, набуття практичних навичок роботи з професійним програмним забезпеченням.

З іншого боку, дистанційна освіта – це об'єктивна вимога часу та ефективний інструмент забезпечення доступності і безперервності освіти впродовж усього життя. Її особливістю є можливість реалізації:

- 1) тісних міждисциплінарних зв'язків;
- 2) трьох складових: навчання, практика, наука.

Цей синтез є підґрунтям для успішної реалізації особистості в професійній діяльності. Адже починаючи з 3–4 курсів студенти активно оформлюють індивідуальні графіки навчання та починають працювати помічниками бухгалтера неповний або повний робочий день, одночасно засвоюючи дисципліни, передбачені навчальним планом. Внаслідок цього, більшість бакалаврів та магістрів намагаються суміщувати навчання, практичну діяльність та участь у наукових заходах кафедри, університету тощо. І це правильно, адже найбільш критичною стадією у процесі професійного становлення бухгалтера є його перше працевлаштування, яке можливе за умов наявності практичного досвіду і стажу роботи у молодих фахівців. Але для якісної дистанційної підготовки бухгалтерів необхідні не лише електронні підручники, тести та презентації, потрібні сучасні тренінгові технології та тренажери, які дають можливість «до автоматизму» доводити здобуті практичні навички.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ НЕПЕРЕРВНОСТІ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

*Г. М. Сидоренко-Мельник, к. е. н., доцент кафедри фінансів та банківської справи
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Виклики сучасного суспільства сприяють не лише трансформації його, а й появі нових форм пристосування людей до нових реалій. Такими формами пристосування є концепція неперервності освіти, яка передбачає створення для кожної людини можливостей отримання і поповнення знань, розвитку, удосконалення, самореалізації протягом усього життя.

Пріоритетне завдання освіти, як це визначено в матеріалах ЮНЕСКО, – забезпечити людину комплексом знань і вмінь, необхідних для активного творчого життя. Йдеться про довічний розвиток людини як працівника, громадянина, особистості, індивідуальності. У зв'язку з цим освіта, що супроводжує людину в різні періоди її життя, має різні назви – довічна, перманентна, така, що відновлюється, неперервна освіта впродовж усього життя [1].

Поняття «неперервна освіта» – це філософсько-педагогічна категорія. Відповідно до цього освіта розглядається як: процес, що охоплює все життя людини; аспект освітньої практики, що представляє її як цілеспрямоване засвоєння людиною соціокультурного досвіду, який не призупиняється з використанням усіх ланок наявної освітньої системи; принцип організації освітньої політики [2]. Вважається, що основою для теоретичного й практичного розвитку концепції неперервності освіти є праці Р. Даве, який запропонував і обґрунтував основні принципи неперервної освіти. Серед них слід виділити вертикальну інтеграцію, що містить у собі зв'язок між окремими етапами освіти, між різними рівнями та предметами всередині їх, між різними соціальними ролями, що виконуються людиною на окремих етапах життєвого шляху, між різними якостями розвитку людини [3].

Неперервність освіти досягається шляхом гармонізації трьох начал: освітньої потреби особистості, освітньої спроможності інституціональних форм задовольнити потреби особистості у будь-якій точці її освітньої траєкторії і, нарешті, можливостей

соціальної системи щодо забезпечення умов для трансформації освітньої потреби особистості у стійкий мотив розвитку, а також постійного відтворення творчого потенціалу суспільства [4].

Змінюючись, світ постійно ускладнюється, розширюються шляхи отримання знань про нього. Якщо традиційно освіта передбачала засвоєння базової (початкової, середньої та вищої східці), то в даний час виникають все нові і нові шляхи оновлення освітніх можливостей і досягнення певних цілей у руслі освітніх процесів та індивідуальних траєкторій засвоєння нових знань. Саме на цьому й акцентує свою увагу концепція неперервності освіти. Вона динамічно розвивається, т. я. тісно пов'язана зі змінами у суспільстві та інноваціями в науці і техніці.

Слід зазначити, що у проблематиці неперервної освіти можливо виділити два основні аспекти, а саме: соціально-освітній, який безпосередньо пов'язаний із побудовою системи неперервної освіти як частини соціальної практики та психолого-педагогічний, пов'язаний із процесом освоєння людиною життєвого, соціального, професійного досвіду.

Відповідно, основні підвалини реалізації концепції неперервності освіти наступні: зростаюча інтелектуалізація і динамізм праці; зростання значимості «людського фактору» як в економічному, так і в соціальному розвитку сучасного суспільства; поширення ідей демократизації суспільного життя та освіти; демографічні зміни, пов'язані з подовженням тривалості життя людей; поява і широке розповсюдження нових інформаційних технологій, що дають принципово нові можливості для дистанційного та індивідуального навчання [2].

Процес зростання освітнього (загального і професійного) потенціалу особистості протягом життя, який супроводжує неперервна освіта, організаційно забезпечений системою державних та суспільних інститутів і відповідає потребам особистості й суспільства. Демократичні поступальні перетворення в політичному та суспільному житті України зумовили певні зміни і в освітньому просторі, зокрема спрямовані на забезпечення рівного доступу до якісної освіти протягом життя для кожного громадянина незалежно від соціального стану, етнічної належності й віросповідання. Особлива увага неперервної освіти у світі спрямована на навчання дорослих за межами базової освіти. Це набуття і підвищення професійної кваліфікації, перепідготовка внаслідок зміни професії, адаптація до мінливих со-

ціальних умов, дозвіллева освіта тощо. Реалізація функцій неперервної освіти дозволяє: заповнити прогалини у базовій освіті; здійснити оперативну підготовку й перепідготовку в умовах мінливої виробничої і соціальної ситуації; задовольнити духовні запити особистості, потреби творчого зростання.

Принципами такої освіти є:

- гуманістичний характер (орієнтація освітньої системи на людину, її неповторну індивідуальність, на базові потреби, серед яких найважливіше місце належить потребі в неперервному самовдосконаленні та самореалізації). Система неперервної освіти є, в першу чергу, особистісно-орієнтованою, т. я. дозволяє, за її допомогою здійснити власні освітні прагнення особистості і допомогти їй в процесі самореалізації;

- широкий демократизм (спадкоємність усіх ступенів освітньої системи, доступність і відкритість будь-якого з них для кожного індивіда незалежно від статі, соціального стану, національності, раси);

- все загальність (задіяність усього населення в різних структурах і рівнях освіти); інтеграція (формальних і неформальних освітніх структур традиційного і нового типу);

- гнучкість навчальних планів і програм, альтернативність способів організації навчального матеріалу;

- релевантність (зв'язок із життям індивіда, професійною і соціальною діяльністю).

Прискорене зростання обсягів інформації потребує постійного підвищення кваліфікації, відновлення знань, оволодіння новими видами діяльності й розширення технологій. Звідси – виникнення потреби в навчанні впродовж усього життя та модернізації процесу освіти. Модернізація неперервної освіти передбачає два основні напрямки: по-перше, кардинальне оновлення змісту освіти і його економічних основ, а по-друге, підвищення доступності, якості та ефективності освіти. Рішення цих завдань дозволить освіті стати двигуном розвитку суспільства і генератором зростання його людського капіталу.

Провідними тенденціями розвитку неперервної освіти в Україні є: орієнтація на особистість (у розумінні діяча суспільного розвитку, свідомого індивіда, який посідає певне становище у суспільстві та виконує певну громадську роль); відкритість та доступність цієї системи не тільки кожній людині, але й на

зрізі кожного ступеня освіти; гнучкість освітньої системи у виборі стилю, типу набуття людиною знань, умінь і навичок (наявність таких форм, як заочна, вечірня тощо); створення цілісного «освітнього простору» (через мережу засобів масової інформації, бібліотек і т. і.) [2].

В умовах високого динамізму розвитку науки та освіти, стрімкого оновлення системи знань на перший план виступають завдання перегляду змісту, форм і методів навчання, орієнтації освіти на особистість людини, запровадження нових технологій навчання, в тому числі дистанційних, які забезпечували б високу якість підготовки фахівців.

Дистанційне навчання є продуктивною формою навчання, при якій використовуються традиційні та специфічні методи, засоби і форми навчання, засновані на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях. Спираючись на сучасні досягнення психолого-педагогічних технологій, дистанційне навчання отримує значний поштовх для розвитку та інтеграції у системі неперервної освіти. Придбання нових знань і навичок, практично корисних і застосовуваних у роботі в епоху інформаційного суспільства значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному росту.

Сучасний етап розвитку освіти характеризується величезною кількістю форм включення суспільства у процес професійної підготовки та перепідготовки, що викликає обов'язковість забезпечення наступності освітніх програм різного рівня і взаємодії освітніх організацій, які повинні бути орієнтовані на принцип безперервності. В той же час слід відмітити, що організація неперервної освіти передбачає не стільки подолання дискретності освітніх рівнів на основі оптимізації наступності у змісті освіти, скільки забезпечення умов для реалізації освітньої потреби як джерела розвитку особистості, відносно якої освітній простір є полем життєвих інтересів, культурних уподобань і пріоритетів, які й забезпечують її постійний рух уперед [4].

Отже, одним із пріоритетних завдань реформування та модернізації освіти є становлення неперервної освіти, реалізація концепції якої дозволить забезпечити гармонійний розвиток кожної особистості, виховати в кожній людині усвідомлену потребу в підвищенні рівня знань – освіти впродовж життя.

Список використаних джерел

1. Десятов Т. Актуальні проблеми освіти дорослих у контексті глобалізації [Електронний ресурс] / Т. Десятов. – Режим доступу: <http://www.khnu.km.ua/ROOT/Res/2-7003-8.pdf>. – Назва з екрана.
2. Васюк О. В. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / О. В. Васюк – Київ : НАУ, 2008. – 291 с.
3. Професійна освіта в зарубіжних країнах (порівняльний аналіз) / [Н. В. Абашкіна, О. І. Авксентьева, Р. І. Антонюк, Т. М. Десятов та ін.]. – Черкаси : ВІБІР, 2000. – 288 с.
4. Марченко О. В. Трансформація сучасного простору освіти: тенденції та пріоритети / О. В. Марченко // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – № 4. – С. 62–68.

ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ КУРСІ «ТУРИЗМОЛОГІЯ»

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу;

Н. О. Золотарьова, студентка Т-51

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Модернізаційна парадигма розвитку туризму наділяє його функцією каталізатора відтворювальних економічних процесів. Модернізаційний дискурс економічних наукових досліджень туризму як господарського феномену передбачає пізнання сутності процесів, відносин і механізмів партнерської взаємодії його (туризму) з основними сферами суспільного буття, у т. ч. освіти. Становлення економіки знань потребує переходу до неперервності практико-орієнтованої освіти впродовж життя, використання дистанційних технологій як інструменту забезпечення її (освіти) доступності. Тому тема дослідження, присвячена проблемі використання тренінгових технологій навчання в дистанційному курсі «Туризмологія», є актуальною.

Метою навчальної дисципліни «Туризмологія», яку сформулювали розробники програми Пазенок В. С., Федорченко В. К., Кручек А. О., Мініч І. М., Михайличенко Г. І., є узагальнення накопичених знань в період вивчення туризмологічних дисциплін, створення цілісної уяви про туризм як соціальний

інститут, як форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, яка подорожує. Вказана навчальна дисципліна має специфічний тематичний план курсу «Туризмологія як соціогуманітарна наука», «Гене́за туризмологічного знання», «Теоретико-методологічні складові туризмології», «Філософія туризму як методологічна та концептуальна основа туризмології», «Історія та антропологія туризму», «Географія туризму», «Соціологія туризму», «Культурологія туризму», «Психологія та етика туризму», «Педагогіка туризму», «Праксеологія туризму», що вимагає від студентів-магістрів ґрунтовної теоретичної підготовки з базових дисциплін (філософії, історії, соціології, культурології, психології, педагогіки тощо).

Одночасно, навчально-науковий, по суті, курс «Туризмологія» потребує якісно нового підходу до організації практико-орієнтованого навчання. Специфіка опанування змісту дистанційного курсу «Туризмологія» полягає, на нашу думку, у можливості поєднання теорії з осмисленням студентами власного досвіду туристських практик і виробничого стажування, який вони здобувають в Україні і за кордоном.

Тому важливим є відмова розробників курсу від формату опанування тільки теоретичних знань і перехід до формату практичних занять з використанням кейсів, дослідно-аналітичних завдань. При цьому особливо хочеться відзначити, що системи дистанційного навчання з їх можливостями вбудовування в курс зображень, звукових і відеофайлів дуже зручні для сприйняття інформації. Студенти зможуть виконати, наприклад, наступні дослідно-аналітичні завдання: 1. Модернізація сфери туризму в Україні. 2. Праксеологічна оцінка концепції «ультра все включено» («все включено») в туризмі. 3. Концепція екологічно дружнього готелю і формування екологічної свідомості. 4. Туризмологічна оцінка показників місця туризму в національній економіці. 5. Туризмологічна оцінка документу «Глобальний етичний кодекс туризму». 6. Праксеологічна оцінка Закону України «Про туризм». 7. Рефлексія феномену паломництва в українській паломницькій прозі XII–XVIII століть. 8. Історико-культурні та інституційні умови формування туристичного кластеру «Мислителі Полтавщини». 9. Мандрівні сюжети в українській і світовій літературі. 10. Феномен подорожанина в українській культурі (мандрівні дяки, кобзарі, лірники, філософи). 11. Праксеологія Є. Слуцького і Т. Котарбінського.

Таким чином, використання тренінгових технологій дозволить студентам опанувати зміст дистанційного курсу «Туризмологія» у форматі практико-орієнтованого навчання.

Список використаних джерел

1. Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства : монографія / [авт. кол.]; за заг. ред. Г. П. Скляра. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 372 с.
2. Скляр Г. П. Генезис туристичного господарствознавства: полтавський вимір філософсько-економічної традиції / Г. П. Скляр // Європейський вибір економічного поступу регіону : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 26–27 травня 2016. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2016. – С. 74–75.
3. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. – Київ : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СФЕРІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У СВІТОВОМУ ПРОСТОРІ

*Г. О. Соболев, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Реалізації завдань глобалізації та інтеграції в освітній сфері з підготовки професійних бухгалтерів сприяє дистанційне навчання на основі сучасних освітніх, інформаційних технологій.

У розвитку вищої дистанційної освіти в Україні цінним є досвід впровадження відповідних освітніх технологій у країнах світу. Моніторинг змісту дистанційної освіти у сфері бухгалтерського обліку дозволяє не тільки адаптувати чинні технології дистанційного навчання до вітчизняної системи освіти, але й обґрунтувати тенденції подальшого розвитку.

Становлення дистанційної освіти у навчальних закладах розвинутих країн світу відбувається на відповідній нормативно-правовій основі, що регламентує всі економіко-правові, освітні відносини у цій сфері. Зокрема, окремими положеннями з дистанційного навчання навчальних закладів закріплено порядок здійснення освітніх процедур: весь зв'язок між студентами і

викладачами здійснюється лише (або частково) через комп'ютерні мережі; студент самостійно виявляє активність у процесі всього періоду навчання; викладач лише здійснює загальне консультування з фахових питань, надає професійну допомогу у досягненні мети вивчення курсу; навчальні матеріали, темп роботи, критерії оцінювання, тестування для дистанційного навчання повинні охоплювати всю програму навчальної дисципліни.

Дистанційне навчання в університеті за якістю прирівнюється до денного навчання. Воно є гарною альтернативою для здобуття вищої освіти у сфері бухгалтерського обліку. Дистанційне навчання може відбуватися як повністю через засоби комунікації, так і на основі змішаних форм роботи у віртуальних класах університету.

Огляд роботи популярних освітніх закладів у сфері дистанційного навчання виявив, що Herzing University пропонує дистанційне навчання у сфері бухгалтерського обліку за такими магістерськими програмами: MBA «Бухгалтерський облік та управління суспільною безпекою», MBA «Бухгалтерський облік і практика управління», MBA «Бухгалтерський облік та управління трудовими ресурсами», MBA «Бухгалтерський облік та управління проектами», MBA «Бухгалтерський облік та управління сферою охорони здоров'я».

Як бачимо, пріоритетним напрямом розвитку дистанційної вищої освіти є запровадження подвійних програм MBA, що характеризуються орієнтацією на державні вимоги, інтеграцією теорії та практики, максимальним охопленням основних функціональних галузей менеджменту. Програми MBA в обов'язковому порядку містять дисципліни інтегративного характеру, що стосуються стратегії ведення бізнесу. Зокрема, визначають роботу над прикладними проектами; аналітичні тренінги; професійні ділові ігри у дистанційному режимі. Незалежно від напрямку спеціалізації всі програми MBA з бухгалтерського обліку включають навчальні модулі з судово-бухгалтерської експертизи, фінансових звітів, інтерпретації й аналізу, контролю й аналізу витрат, бюджетування та планування збуту, а також управління якістю та оцінку ефективності.

Серед популярних закладів освіти у сфері дистанційного навчання з бухгалтерського обліку чільне місце займає Northcentral University. Кількість магістерських програм у сфері

обліку обмежена: MBA «Бухгалтерський облік», MBA «Фінансовий менеджмент». Проте Northcentral University пропонує дистанційні програми з набуття наукового ступеня: DBA «Бухгалтерський облік», DBA «Фінансовий менеджмент».

Більшість відомих закладів вищої освіти пропонують доволі поширені освітні програми для магістрів з обліку: MBA «Бухгалтерський облік», MBA «Фінанси» (Ashford University, Saint Mary's University of Minnesota, Grand Canyon University, Colorado State University Global, інші).

Kaplan University пропонує поглиблені програми MBA «Бухгалтерський облік та аудит», MBA «Бухгалтерський облік і податки», MBA «Бухгалтерський облік і фінанси», MBA «Бухгалтерський облік у урядовому секторі». Regent University пропонує освітні програми MBA «Управління активами і фінансове планування», MBA «Фінанси та інвестиції». Перевагами дистанційної освіти Strayer University є впровадження досить вузько спеціалізованих програм: MBA «Бухгалтерський облік корпорацій», MBA «Міжнародний бухгалтерський облік», MBA «Бухгалтерський облік і публічна звітність», MBA «Судова бухгалтерська експертиза».

Отже, подвійні програми є вимогою часу у нестабільному економічному середовищі. Вузько спеціалізовані програми дистанційної освіти у сфері бухгалтерського обліку є стимулом для подовження освіти і поглиблення рівня кваліфікації.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF DISTANCE LEARNING

В. В. Стеценко, к. е. н., доцент, кафедри української та іноземних мов

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

The active use of Internet technology and the development of distance learning courses are already engaged in a lot of universities, and every year their number increases.

There are two methods of educational services through the Internet: network technology and distance learning technology. When the first method is used then each student is “attached” to a teacher to assist in preparation of an individual plan of studies in the

chosen specialty and monitoring its implementation. Communication with the teacher is provided by e-mail or phone.

The learning process includes participation in online seminars and conferences, online discussions with fellow students and a teacher as well as individual studying. Exams and tests, except for the state examination and thesis defense are passed remotely by e-mail or through Internet.

Advantages of distance Learning

One of the main advantages is high and developed technology. Learning is performed using the latest software and hardware. The spread of high-speed Internet access and Internet network development, use of multimedia technology allows to visualize certain educational information for educational process.

Distance learning removes subjective factor of assessment and decreases students' nervousness during examination. The effectiveness of distance learning does not concede to day study learning. There is strong belief that in few years "Moodle" much will be more practical.

Another advantage of distance learning is an opportunity to choose your favorite high school and learn there leaving home. This advantage of distance learning is appreciated by those who (whatever the reason), can't leave their house, flat or apartment (people with disabilities, women with small children, etc.). Degree receiving through Internet can be successfully combined because there is an opportunity to work and study simultaneously. Disadvantages of distance learning

One of the main barriers is a necessity of modern technical equipment. The students, at least, are to have access to powerful personal computer with Internet but it is not true for all. Another negative side of distance education is the lack of personal contact with the teacher and other students, as well as the lack of practical training. On the other hand, this gap you can partially fill by communication through social networks, email, Skype, Viber and others.

One more minus is the absence of a permanent control over the studying process. However, if the decision is to get higher education remotely remains prudent and deliberate step of an adult person who is ready to pay for tuition money which he earned, then this problem is solved automatically.

The prognosis as for further development of distance education in the system of Ukrainian higher education is quite optimistic. With the development of Internet technologies and distance learning techniques improvement such form of educational process will make education more accessible for everyone who really wants to study.

АНДРАГОГІЧНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

Л. М. Страшко, к. арх., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Т. М. Тищенко, к. пед. н., доцент

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

В умовах створення системи неперервної освіти починається виокремлення та укріплення її ланок: вищої, професійної, післядипломної, дистанційної тощо. Життя вимагає від людини, яка має вищу освіту, інших видів освіченості: громадсько-правової, соціально-комунікативної, гностичної. Сучасна освіта дорослих, крім допомоги в адаптації до нових умов, стала носити випереджальний характер, виконувати розвивальну функцію в підготовці людини до подолання порушень її рівноваги не лише в соціально-професійній діяльності, але й у спілкуванні в цілому. Тому метою нашого дослідження є конструювання андрагогічної моделі для дистанційного навчання.

У педагогічній науці моделювання використовується для вирішення низки завдань, основними з яких є: оптимізація структури навчального матеріалу; поліпшення планування навчального процесу; управління пізнавальною діяльністю; управління навчально-виховним процесом; діагностика, прогнозування, проектування навчання.

Аналіз існуючих моделей дистанційної освіти свідчить, що вони реалізують різні цілі і завдання навчання, мають індивідуальні та ситуативні відмінності та принципи.

Навчання дорослих має такі особливості: провідна роль потреб, мотивів і професійних проблем тих, хто навчається; необхідність надати можливості для самостійності, самореалізації, самокерованості; навчальний процес орієнтований на

розв'язання значущої для дорослого проблеми; навчання відбувається в умовах суттєвих обмежень (соціальних, часових, фінансових, професійних тощо); навчання вибудовується як спільна діяльність учнів і викладача (партнерський рівень відносин); попередній життєвий досвід формує у дорослої людини низку бар'єрів (стереотипи, установки, страх тощо), що може заважати ефективному навчанню.

До особливостей навчання дорослих слід додати наявність сімейних та соціальних зобов'язань, а також різну швидкість опанування дорослими новими знаннями та навичками, а відтак індивідуалізація навчання має посідати провідне місце у навчальному процесі дорослих.

Аналіз дозволяє визначити основні принципи навчання дорослих, а саме:

- 1) дорослі повинні знати, чому вони повинні навчатися, перш ніж приступати до навчання;
- 2) Я-концепція дорослих ґрунтується на здатності відповідати за свої рішення й дії;
- 3) досвід дорослих відіграє важливу роль у досягненні результатів навчання;
- 4) дорослі готові вивчати ті речі, які будуть корисними в реальних життєвих ситуаціях;
- 5) дорослі орієнтовані на навчання, коли вони усвідомлюють, що навчання допоможе їм виконати завдання або подолати проблеми, з якими вони стикаються у своєму житті;
- 6) мотивація до навчання: найпотужнішим мотивом є внутрішній тиск (бажання більшого задоволення від роботи, самоповага, якість життя тощо).

Ці принципи андрагогіки окреслюють основні умови успішного навчання дорослих. Вони переміщують акцент із викладача на того, хто навчається, а саме: під час аналізу навчальних потреб, розробки навчальних програм, викладу матеріалу та оцінювання.

У розробленій організаційно-змістовій моделі враховувалися доцільні організаційно-педагогічні засади – це сукупність структурних, науково-методичних, кадрових і матеріально-технічних умов, які забезпечують навчальний процес. У досліджуваному аспекті педагогічними засадами використання інформаційно-комунікаційних технологій є: мета діяльності учіння, завдання і зміст інтелектуальної діяльності, рівень здійснення дорослою

людиною пізнавальної діяльності. Більшість дослідників цієї проблеми вважають, що на сучасному етапі розвитку суспільства у процесі навчання дорослих необхідно перенести акцент із викладання на учіння, яке організоване не як трансляція інформації, а як фасилітація усвідомленого учіння, отже процес її навчання повинен бути збагачений фасилітативними прийомами.

Таким чином, ми прийшли до висновку, що теорія дистанційної освіти обов'язково реалізує андрагогічний компонент. Про це свідчить здійснення принципу незалежності й автономії навчання у класичній британській моделі дистанційної освіти: вільний вибір дисциплін, терміну, траєкторії, форм контролю навчання; можливість поєднувати його з робочою діяльністю, соціальними й сімейними зобов'язаннями.

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРАНТІВ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

М. В. Стрельніков, магістр бізнес-адміністрування, аспірант
*Полтавський національний педагогічний університет імені
В. Г. Короленка*

Ступінь MBA (магістра бізнес-адміністрування) запроваджено на Заході як стандарт і необхідний освітній мінімум для менеджерів і керівників підприємств. Безперечними є переваги запровадження програм MBA в Україні, що дає змогу одержувати зазначену ступінь магістра особам, які прагнуть стрімкого розвитку кар'єри у бізнесі; отримувати необхідні знання та навички людям з практичним досвідом без наявності диплома про завершення бізнес-освіти на рівні бакалавра. Великі умови створює для цього дистанційна освіта.

Ступінь MBA є синергією передової теорії управління з практикою та досвідом, а також навчальне середовище, в якому знання перетворюються на компетенції. Європейський стандарт підготовки MBA висуває як одну з вимог до їхньої підготовки – формування підприємницької компетентності. Підготовка за програмою MBA передбачає отримання навичок прийняття рішень в сфері стратегічного й операційного управління, що базується на глибокому вивченні основних сфер функціональ-

ного менеджменту, маркетингу, управлінського обліку, фінансів, організації продажу, інформаційних систем, правової бази підприємництва, управління персоналом тощо з нових позицій.

Для ефективного формування підприємницької компетентності недостатньо знати, чим вона є, необхідно зрозуміти її структуру як набору знань, умінь і особистісних якостей.

Дистанційна освіта сприяє розвитку приватного бізнесу – однієї з основ розвитку економіки країни: розвиток здорової конкуренції, відкриття нових робочих місць, розширення споживчого ринку, поява на ринку все нових товарів і послуг вітчизняного виробництва. Адже підприємницька компетентність сучасного підприємця залежать від рівня і якості економічної, організаційної підготовки.

Великі можливості створюють нові засоби навчання, серед яких: електронний підручник, його мультимедійна версія, електронний опорний конспект, довідковий модуль, пояснюючий модуль, автоматизована навчальна система, електронний задачник, електронний лабораторний практикум, функціональний комп'ютерний тренажер, автоматизована інформаційна система, система автоматизованого проектування, автоматична система контролю знань, експертна навчальна система, автоматизована система наукових досліджень, комплексний комп'ютерний тренажер, електронні засоби навчання для ділових ігор тощо.

Дистанційна освіта створює можливості вибору альтернативних програм навчання (модулів), що має проводитися за результатами тесту оцінки рівня початкових знань і анкетування магістрантів бізнес-адміністрування. Створюється дидактичне середовище, у якому здійснюється спільна діяльність і спілкування, розвиваються емоційно-психологічні і ділові відносини, формуються ціннісні орієнтації. Особлива увага має приділятися самостійній роботі магістрантів бізнес-адміністрування, що забезпечить розвиток їх творчих можливостей.

Процесуальний компонент як спеціально організований процес освітньої діяльності вимагає орієнтації дистанційної освіти на групові форми навчання, спільну діяльність магістрантів бізнес-адміністрування. Врахування їхніх індивідуальних особливостей забезпечує створення позитивної мотивації навчання, потреби в продовженні освіти й інтересу до процесу розвитку підприємницької компетентності. Поряд із традиційними методами занять (лекції, семінари) мають набути поширення моде-

лювання й аналіз практичних ситуацій, вирішення професійних завдань, ділові ігри, тренінги тощо. Вони сприятимуть появі самостійності, розвитку здібностей і задатків, формуванню індивідуального стилю діяльності магістрантів бізнес-адміністрування.

Результативний компонент визначає ефективність дистанційної освіти магістрантів бізнес-адміністрування, що пов'язується з розробкою відповідних критеріїв і показників. Основні перехідні стани процесу розвитку підприємницької компетентності можна діагностувати різними способами: шляхом самоконтролю, взаємоконтролю, експрес-контролю, рубіжного вхідного або підсумкового контролю. Ми визначили критерії розвитку підприємницької компетентності магістрантів бізнес-адміністрування, професійного розвитку особистості й індивідуального стилю діяльності, рівня їхньої інформаційної культури і рівня володіння інформаційними технологіями, розглядаючи їх як структурно-функціональні компоненти системи розвитку підприємницької компетентності магістрантів.

Дистанційна освіта сприяє інтеграції бізнес-освіти і здійсненню міжнародних контактів і має забезпечити належний рівень підготовки магістрів бізнес-адміністрування до підприємницької діяльності, що, у свою чергу, сприятиме майбутньому соціально-економічному розвитку як країни в цілому, так і окремих її регіонів.

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ КУРСІВ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

***В. Ю. Стрельніков**, д. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Проведення авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів на базі навчальних закладів (за 2003–2017 роки у майже ста коледжах і технікумах України) дало можливість зробити висновки про певні особливості побудови курсів підготовки викладачів до проектування системи дистанційного навчання.

Вони мають спрямовуватися на задоволення вимог до проєктанта, який повинен мати високий рівень психолого-педагогічної і методичної культури, поєднувати глибокий професіоналізм і гнучкість мислення, винахідливість, впевненість у собі, розвинуту інтуїцію, творчу уяву, критичну самооцінку, прагнення і здатність до постійного саморозвитку і самовдосконалення.

Курси підготовки викладачів до проєктування системи дистанційного навчання мають базуватися на специфічних особливостях навчання дорослих. Адже, по-перше, слухачі курсів не приймають «на віру» твердження автора курсів, необхідним є чіткий логічний висновок з кожного твердження або надання слухачеві можливості самому проаналізувати ситуацію, керуючись лише процесом мислення, його логікою й етапами аналізу. По-друге, потреба в навчанні у слухачів курсів найчастіше виникає з потребою перебудови власного досвіду діяльності проєктування, з яким слухач вже зустрівся, або з прикладами успішності колег. По-третє, перебування на курсах часто продиктоване можливістю для зміни звичного життя, обміну інформацією і педагогічним досвідом.

Автор курсів, який є ключовою фігурою процесу навчання, повинен мати такі якості: загальну психолого-педагогічну ерудицію; методологічне мислення; демократизм мислення і поведінки; професійний прагматизм; гнучкість у взаєминах і здатність орієнтуватися у нестандартній ситуації; сприйнятливості до інновацій; високий рівень організаторських умінь і навичок.

Зміст технології підготовки викладачів до проєктування системи дистанційного навчання має враховувати завдання реформування освіти, базуватися на модульному навчанні. Використання модульного підходу у проєктуванні змісту навчальної інформації дозволив диференціювати його шляхом групування модулів, що забезпечили розробку курсу в повному, скороченому і поглибленому варіантах залежно від потреб слухачів. Вони одержали можливість самостійно вибирати той варіант, який відповідав початковому рівню їхньої підготовки до проєктування системи дистанційного навчання і забезпечував індивідуальний темп освоєння програми.

Зміст навчання складався з кількох взаємозалежних модулів.

Діагностичний модуль, який розпочинав курси, присвячувався знайомству з групою, діагностиці запитів педагогів та проблемі подальшого розвитку колективу навчального закладу. Слухачі знайомилися з вимогами до проектування системи дистанційного навчання як виду навчальної діяльності педагога, після чого вивчалися можливості впровадження викладених ідей у своєму навчальному закладі. У результаті засвоєння тем цього модуля кожен слухач мав опанувати способи самодіагностики і рефлексивні уміння, практичні методи професійно-творчого саморозвитку і навчитися самостійно вибудовувати біфуркаційну індивідуальну траєкторію професійно-творчого проектування системи дистанційного навчання, що складалася відповідно до його психофізичних можливостей, здібностей, цінностей в умовах інноваційного середовища навчального закладу.

Другий модуль був методологічним, у ньому розглядалися методологічні аспекти проектування системи дистанційного навчання, особливості проектування мети і змісту навчання. Він орієнтував слухачів на набуття базових теоретичних знань про інноваційні процеси в українській і світовій дидактиці, про сутність проектування системи дистанційного навчання, компоненти і механізми розвитку індивідуального стилю проектувальної діяльності викладача, європейські та міжнародні стандарти.

Третій модуль присвячувався проектуванню технологій у системи дистанційного навчання, які забезпечували ефективне спілкування – дискусійні, імітаційні, дослідницькі технології, проектне, кооперативне навчання, тощо. Проводився тренінг «НЛП педагогічної ефективності».

У четвертому модулі розглядалися проблеми педагогічної майстерності викладача у проектуванні технологій дистанційного навчання – модульних, інформаційних технологій, дослідницького, ситуаційного, проектного навчання, кооперативного навчання тощо.

У п'ятому модулі проходив обмін досвідом запровадження системи дистанційного навчання та проектування даного процесу у вищій школі. Серед форм навчання предметного аспекту застосовувалася модерація – особливий вид консультування і управління діяльністю слухачів у процесі навчання.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

*Л. В. Лебедик, к. пед. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Для забезпечення якості підготовки магістрів спеціалізації «Педагогіка вищої школи» у сучасних умовах розвитку конкуренції в освітньому середовищі стає актуальною підготовка викладачів вищої школи до проектування технологій дистанційного навчання в умовах магістратури.

З'ясування вимог до проектанта технологій дистанційного навчання показало, що його діяльність передбачає певне співвідношення й інтеграцію традицій і новаторства, норми і творчості. Виходячи із системного розуміння, нами визначені такі показники підготовки викладача до проектування технологій дистанційного навчання:

1) самостійність, що є початком підготовки викладача до проектування, яка містить у собі: а) здатність особистості адекватно оцінювати рівень своїх вмінь проектування, ступінь професійної навченості, професійну мотивацію, рівень задоволення своєю діяльністю; б) здатність раціонально організувати і планувати свою роботу, саморегуляцію в освітній діяльності, організаційні і комунікативні здібності під час роботи в колективі; в) самостійне оволодіння знаннями, уміннями і навичками зі своєї спеціальності, розширення і поглиблення професійно значимих здібностей, постійна готовність до професійного росту;

2) професійно орієнтоване мислення, уміння використовувати прийняті в професійній галузі прийоми вирішення завдань, виробляти тактику і стратегію проектувальних дій, до якого входять: а) раціонально-логічне мислення (здатність до виявлення закономірностей, правил професійної діяльності; цілісне бачення, системний аналіз і прогнозування їх професійної підготовки); б) значеннева професійна пам'ять (розвинуті мнемонічні здібності, що виконують не тільки функцію збереження

значимої інформації, а й функції її активного розумового опрацювання, установлення логічних і асоціативних зв'язків); в) вербальні здібності (професійно-семантичне розуміння, вербальне мислення і здатність до словесних аналогій, ерудиція, здатність до діалогу);

3) творче ставлення до проектувальної діяльності, розвинута здатність до інновацій у викладанні, збагачення досвіду професії за рахунок особистої творчості, яке передбачає: а) творчу уяву й інтуїтивне мислення; б) образну професійну пам'ять; в) акторське мистецтво (мовна імпровізація, здатність до емпатії, впливу на особистість через спілкування);

4) ціннісна орієнтація на проектувальну діяльність, установка на самовдосконалення; мотиваційна спрямованість на суб'єкт-суб'єктну взаємодію; прагнення до творчої реалізації;

5) рівень розвитку професійних якостей і здібностей, необхідних для проектування системи інтенсивного електронного навчання: готовність до рівноправної особистісної взаємодії в системі «викладач-студент»; високий моральний рівень; рефлексивна саморегуляція: воля, імпровізація в діях, організаційна гнучкість; розвинута здатність до інновацій у праці; володіння методами аналітико-синтетичної переробки інформації й алгоритмами інформаційного пошуку; інформаційна грамотність; володіння технологіями підготовки й оформлення результатів навчально-методичної, дослідно-експериментальної, науководослідної роботи; здатність до освоєння нових програмних продуктів;

б) проектування системи інтенсивного електронного навчання з використанням перспективних інноваційних технологій: знання їхніх можливостей; уміння адаптувати і застосовувати програмні засоби з урахуванням особливостей навчального процесу.

Виділені показники використовувалися у підготовці навчальних програм і відображали необхідний рівень знань, умінь і навичок для успішного проектування технологій дистанційного навчання майбутнім викладачем. Застосовувався метод моделювання, оскільки він допомагав акцентувати увагу на основних, спеціально виділених сторонах об'єкта, у тому числі якостях, ознаках, фактах, зв'язках, відносинах процесу підготовки викладачів вищої школи до проектування технологій дистанційного навчання в умовах магістратури, а сама модель була простою і наочною, зручною і доступною для аналізу.

Готуючи майбутнього викладача до проектування технологій дистанційного навчання ми керувалися тим, що ця діяльність викладача є, з одного боку, найважливішою категорією культури, її складовою частиною, а з іншого боку – динамічно мінливою підсумковою системою (зовнішньою формою) її конкретних проявів. Навчання в магістратурі розвиває професійну культуру педагога, що сприяє переведенню проектувальних умінь і рівня педагогічної майстерності в цілому з наявного в бажаний стан.

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ВНЗ ПРОЄКТІВ МАСОВИХ ВІДКРИТИХ ОНЛАЙН-КУРСІВ

***І. В. Струтинська**, к. е. н., доцент кафедри комп'ютерних наук;
Л. М. Мельник, к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту
інноваційної діяльності та підприємництва
Тернопільський національний технічного університет імені Івана Пулюя*

Масові відкриті онлайн-курси, (англ. MOOC, укр.. МВОК) (Massive open online course) – це:

Massive (масовий) – для проведення цього курсу потрібна велика кількість учасників, як показує практика тільки 10-15% учасників, що зареєструвалися, активно працюють, тому для оптимальної роботи та генерації інформації потрібно від 30 до 50 активних учасників;

Open (відкритий): курс є безоплатним і будь-хто і в будь-який момент може приєднатися до нього;

Online (дистанційний тип онлайн) означає, що матеріали курсу та результати спільної роботи знаходяться в мережі Інтернет у відкритому для учасників доступі;

Course (курс): мається на увазі, що він має назву, відповідну структуру, правила роботи та загальні цілі.

Найпопулярніші онлайн університети світу, які створюють MOOC: Гарвардський університет (Harvard university); Стенфордський університет (Stanford University); Масачусетський технологічний інститут (Massachusetts Institute of Technology); Каліфорнійський університет в Берклі (University of California, Berkeley); Мюнхенський технічний університет (Technische Universität München, TU München, TUM).

Досвід України з впровадження МВОК ВНЗ розпочався у 2013 році. Київський національний університет імені Тараса Шевченка реалізував проект «Університет онлайн», курс «Бренд-менеджмент», ініційований Іваном Примаченком. Аудиторія даного МВОК становила понад 9 тисяч учасників. Це був перший значний досвід який надав поштовх до розвитку більш масштабних проектів з реалізації МВОК.

Весною 2014 року стартував проект інтерактивної онлайн-освіти EdEra, – який створив онлайн-курси та освітній контент широкого спектра з використанням ІТ. Засновниками платформи були Ілля Філіпов, Артем Ільчук, та Ольга Філіпова.

У жовтні 2014 року почала роботу платформа українських масових онлайн-курсів Prometheus, заснована Іваном Примаченком та Олексієм Молчановським. «Prometheus» – громадський проект МВОК. У співпраці з викладачами кращих ВНЗ України створено та розміщено велика кількість МВОК на потужній онлайн-платформі. Усі охочі (університети, організації та провідні компанії) можуть безкоштовно публікувати та розповсюджувати курси на цій платформі.

Переваги, які надають МВОК: відсутність вікових, територіальних, освітніх і професійних обмежень; відкритість і безкоштовність, гнучкість навчання; отримання нової інформації безпосередньо від фахівців предметної області; охоплення широкої аудиторії; використання різноманітного навчального контенту (текстова, аудіо-, відео- і графічна інформація), форумів і блогів.

Недоліки, які можна розглядати як і позитивні сторони: надлишок та хаотичність навчальної інформації; неможливість проконтролювати автора виконаних робіт (ідентифікації); обмежений адміністративний вплив з боку викладача; обмежений зворотний зв'язок з педагогом (тьютором); кожний учасник самостійно регулює свою діяльність в курсі.

18 квітня 2016 р. кафедра комп'ютерних наук ТНТУ разом із Стартап центром ТНТУ у співпраці із Prometheus ініціювали практичну платформу для офлайн тренінгових груп студентів, які бажали пройти курс CS50 «Основи програмування» (курс Гарвардського Університету). Бажаючих навчатися було дуже багато, проте до завершення залишилося третя частина із усіх. Адже, потрібно враховувати, що студенти поділяються на чотири умовні категорії: спостерігачі (Lurkers); пасивні учасники

(Passive Participants); активні учасники (Active Participants); частково активні учасники (Drop-Ins).

Проте, вважаємо, що інтеграція в систему університетської освіти через формат змішаних курсів, буде рушійним механізмом для реформування вищої освіти.

Формат змішаних курсів передбачає використання МВОК в навчальному процесі в якості лекцій та поточного контролю, тим часом як викладачі в кампусі проводять семінари та остаточний контроль знань студентів (іспит). Така система змішаних курсів надасть змогу нівелювати недоліки використання МВОК та забезпечить збільшення частини активних студентів у вивченні та засвоєнні курсу.

МЕТОДИКА ВІДБОРУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ УКЛАДАННІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Н. С. Сухачова, к. філ. н. доцент, кафедри української та іноземних мов

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Стрімкий розвиток міжнародних відносин, вихід України на Європейський ринок, глобалізація суспільно-політичних і соціально-економічних відносин, динаміка інформаційно-комунікаційних технологій, посилення професійної мобільності населення актуалізують соціальне замовлення на підготовку фахівців, які б полегшували процеси обміну інформацією між представниками різних культур та задовольняли потреби споживачів перекладацьких послуг. Зростаючий попит на послуги висококваліфікованих перекладачів зумовили пошук і розроблення якісно нових підходів до професійної підготовки студентів-перекладачів відповідно до світових стандартів. З огляду на це дистанційне навчання сьогодні набуває великої популярності внаслідок спрощення доступу до навчально-методичних матеріалів, економії часу, прозорості навчального процесу. Нові підходи до організації дистанційної освіти в Україні зумовлені стрімким розвитком інформаційних технологій. Дистанційне навчання це форма організації навчального процесу з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які

забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання [1].

Особливої уваги під час впровадження дистанційного навчання, зокрема для студентів-філологів, є визначення критеріїв відбору навчального матеріалу для дистанційного курсу філологічного спрямування. Навчальний матеріал до такого дистанційного курсу доцільно добирати відповідно до структурних складників курсу. Такими складниками можуть бути: змістовий блок, блок навчальних завдань, блок контрольних завдань та завдань для самоконтролю, блок інформаційно-методичного забезпечення.

Змістовий блок має містити передмову до курсу, методичні рекомендації щодо роботи з курсом, робочу навчальну програму до курсу. Цей блок дає змогу студентові ознайомитись з метою й завданнями курсу та спланувати свою навчальну діяльність.

Блок контрольних завдань та завдань для самоконтролю має містити вправи на закріплення теоретичного матеріалу. Вправи повинні складатися з урахуванням вимог, які б забезпечили формування у студентів комунікативних мовленнєвих компетенцій на відповідному рівні. Блок має складатися з тестів різних типів (вхідних, поточних, модульних, підсумкових, тестів для самоконтролю). Цей етап дає можливість виявити рівень сформованості філологічної та лінгводидактичної компетентності у студентів.

Блок інформаційно-методичного забезпечення має містити короткий глосарій з курсу, список рекомендованої основної, додаткової, довідкової літератури та перелік інтернет-ресурсів, які можна використати під час вивчення курсу.

Слід зазначити, що складником освітнього процесу є не тільки відбір навчального матеріалу, а й визначення форми, у якій він буде представлений студенту, трансформація цього матеріалу в навчальну інформацію. «У дистанційному курсі основне навантаження навчального процесу несе текст, тому до нього висуваються особливі вимоги: методичні як для навчальної дисципліни, філологічні як для дисципліни філологічного спрямування, технічні як для дистанційного курсу» [2].

Отже, створюючи дистанційний курс для студентів-філологів, викладач має враховувати не лише можливість розвитку первинних перекладацьких навичок контекстуальної здогадки, компресії та декомпресії при перекладі, різного роду транс-

формацій граматичних структур іншомовного висловлювання при перекладі з вихідної мови у цільову, оперування фразеологізмами та діалектною лексикою цільової мови, вміння передавати комунікативну інтенцію автора оригіналу, розуміння та урахування прагматичних проблем перекладу тощо, а й той факт, що дистанційний курс має мотивувати студента, мобілізувати його знання та досвід, враховувати здібності студента, передбачати різні стилі навчання, стимулювати активну участь, надавати дієздатний зворотній зв'язок для моніторингу навчального процесу і оцінки прогресу студента.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html](http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html). – Назва з екрана.
2. Починкова М. Критерії відбору навчального матеріалу для дистанційного курсу філологічного спрямування / Починкова М. // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Луганськ: Вид-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2010. – № 22 (209), Ч. 1. – С. 61–66.

ЗАСОБИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

О. О. Тараненко, к. е. н., доцент;

І. В. Литовченко, к. геогр. н., доцент, доцент;

Н. М. Карпенко, доцент, доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Бурхливий розвиток інформаційних технологій відкриває нові перспективи в усіх сферах людської діяльності. Їх доступність та мобільність створюють сприятливі можливості для надання освітніх послуг без прив'язки до конкретного місця і часу. Зростання популярності дистанційних технологій навчання актуалізує завдання забезпечення мотивації у їх користувачів для максимізації ефективності навчального процесу.

Серед основних переваг дистанційних технологій навчання відзначають: доступність всім верствам населення, за умови

наявності доступу до мережі Інтернет; можливість самостійно обирати час та місце навчання; нижча вартість навчання порівняно із традиційною формою; необмежений одночасний доступ до електронних навчальних матеріалів будь-якої кількості студентів; можливість контролю якості навчання з боку студента та викладача та відсутність психологічних бар'єрів під час навчального процесу.

Ці переваги лише дозволяють зробити вибір на користь дистанційних технологій, тоді як ефективність їх використання залежить від вибору електронних засобів навчання та їх змістового наповнення.

Сучасні електронні засоби навчання за функціональним призначенням поділяються на групи:

- довідково-інформаційні (електронні тексти лекцій, гіпертекстові навчально-методичні матеріали, інформаційні матеріали мережі Інтернет, бази даних з текстовим, гіпертекстовим або мультимедійним поданням навчального матеріалу тощо);

- демонстраційно-моделювальні (імітаційні мультимедійні моделі, комп'ютерні ділові ігри тощо);

- контролюючі, що призначені для оцінки рівня засвоєння матеріалу (тести, комплекси вправ для самоконтролю знань тощо);

- навчально-контролюючі (електронні посібники, дистанційні курси, мультимедійні навчальні курси, комп'ютерні навчальні програми та тренажери тощо);

- програмні засоби системного та прикладного призначення (системи машинного перекладу, інформаційні системи роботи із знаннями, експертні системи, системи обробки текстів, текстові процесори, електронні календарі та блокноти, електронні таблиці, графічні процесори, системи управління базами даних, програмні засоби створення презентацій та ін.) [1, с. 49–50].

Змістове наповнення електронних засобів навчання повинне відбуватися з урахуванням наступних вимог:

- в інформаційному забезпеченні дистанційного курсу має чітко прослідковуватися практична направленість матеріалу, тобто теоретична інформація має в достатній мірі підкріплюватися практичними прикладами;

- частину теоретичного матеріалу слід подавати не у вигляді конспектів лекцій, а у формі посилань на інформаційні

інтернет-ресурси, що з одного боку формуватиме у студентів навички самостійної пошукової роботи із значними масивами інформації, а з іншого – дозволить розробникові уникнути необхідності редагувати матеріал дистанційних курсів, який на практиці зазнає змін (наприклад, законодавство);

– доцільно інтенсивно інтегрувати інформацію у текстовій, графічній, анімаційній, відео- та аудіоформі, що дозволить підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу.

Таким чином, дистанційні технології відкривають широкі можливості в освітній діяльності. Ефективність їх використання у значній мірі залежить від правильного комбінування електронних засобів навчання та їх змістовного наповнення під час розробки цікавих та змістовних дистанційних курсів.

Список використаних джерел

1. Коваль Т. І. Інформаційні технології у педагогічній освіті викладача вищого навчального закладу / Т. І. Коваль // Матеріали виїзного засідання наукової школи з проблем творчості і технологій у неперервній професійній освіті (Хмельницький, 14–16 травня 2009 р.): Наукове видання; за ред. С. О. Сисоєвої. – Хмельницький, 2009. – С. 38–62.

АНАЛІЗ КРИТЕРІЇВ ФОРМУВАННЯ РОЗКЛАДУ ЗАНЯТЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ВІДЕОЛЕКЦІЙ У НАВЧАЛЬНО- КОНСУЛЬТАЦІЙНИХ ЦЕНТРАХ

Д. О. Тарасов, к. т. н., доцент, директор Інституту дистанційного навчання;

З. О. Коваль, к. е. н., доцент, заступник декана заочно-дистанційного деканату ІДН

Національний університет «Львівська політехніка»

Дистанційна форма навчання вважається без перебільшення освітньою системою майбутнього. Такою її роблять істотні переваги, що притаманні їй. Зокрема, дистанційне навчання створює рівні можливості здобути освіту всім незалежно від соціального стану, місця проживання або фізичних можливостей. Проте, є ряд недоліків, які все ще потребують усунення.

Аналіз широкого використання технологій відеолекцій в освітньому процесі дистанційного навчання студентів навчально-консультаційних центрів Львівської політехніки дав змогу виділити проблеми при проведенні відеолекцій. Це, в першу чергу, такі проблеми, як зростання втомлюваності та скорочення «часу уваги» студентів на лекційних і практичних заняттях, проведених з використанням відеозв'язку, ефективне використання технічної бази для проведення занять, забезпечення умов зручності та комфорту викладання дисциплін тощо [1, 2].

Таким чином, постають проблеми визначення:

- оптимального «часу уваги» – цей показник дасть змогу запобігти втомлюваності студента під час відео лекції, відео конференції чи загалом сеансу відеозв'язку. На основі практичного досвіду проведення відеолекцій у Львівській політехніці можна стверджувати, що втомлюваність студентів під час відеолекцій знижується, якщо чергувати їх із звичайними заняттями або чергувати заняття з різних дисциплін (повинно бути не більше одного заняття підряд з однієї дисципліни).

- оптимальної кількості пар на день – цей показник дасть змогу запобігти надмірній та швидкій втомлюваності студента та сприяли кращому засвоєнню матеріалу. Аналіз практичного досвіду дає підстави стверджувати, що оптимальною для студентів є така кількість пар, що не перевищує студентам чотири пари підряд і не більше трьох відео лекцій на день;

- ефективного розподілу та оптимального використання технічних засобів, каналів зв'язку та спеціалізованих приміщень для проведення занять з використанням відеозв'язку. Практичний досвід дає підстави зробити висновок про необхідність забезпечення технічного резерву (обладнання, аудиторій) для уникнення зриву занять;

- узгодженого розкладу занять викладачів, які вони проводять за допомогою відеозв'язку у навчально-консультаційних центрах, з розкладом занять для студентів денної та заочної форми навчання. Терміни формування розкладів для студентів денної та заочної форми навчання повинні випереджати терміни формування розкладу в навчально-консультаційних центрах, що відбувається не завжди і створює перепони для узгодження цих розкладів з викладачами;

- термінів проведення занять з використанням відеозв'язку у різних навчально-консультаційних центрах. Наявність декіль-

кох навчально-консультаційних центрів і необхідність проведення занять викладачем з одних і тих самих дисциплін, створює необхідність узгодження між собою розкладів занять у цих центрах;

– часу проведення пар у навчально-консультаційних центрах, які розміщені у приміщеннях коледжів. Часові рамки проведення занять у коледжах не співпадає з аналогічними показниками навчально-консультаційних центрів, що ускладнює формування розкладу.

Математична модель врахування критеріїв формування розкладу у навчальному процесі навчально-консультаційних центрів з врахуванням технологій відео лекцій можна подати у вигляді:

$$\begin{cases} f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n) \rightarrow \max & (1) \\ g_1(x_1, x_2, \dots, x_n) \leq R_1, \end{cases}$$

$$g_k(x_1, x_2, \dots, x_n) \leq R_k, \quad (2)$$

$$x_1, x_2, \dots, x_n \geq 0.$$

де x_i – параметри, які визначають навчальний процес, зокрема:

x_1 – номер відповідного навчально-консультаційного центру, де планується проведення заняття;

x_2 – прізвище, ім'я, по батькові викладача, який буде проводити пару;

x_3 – номер студентської групи відповідної спеціальності;

x_n – інші параметри розкладу, наприклад, дисципліна, студент, дата тощо;

R_i – обмеження, які накладаються для забезпечення навчального процесу у навчально-консультаційних центрах, наприклад:

R_1 – кількість занять на день, що проводяться із застосуванням технологій відеолекцій;

R_2 – кількість приміщень, обладнаних для проведення відеолекцій;

R_3 – кількість комп'ютерних класів;

R_4 – чисельність кваліфікованих кадрів, які задіяні у дистанційному навчанні;

R_5 – швидкість каналу зв'язку;

R_6 – чисельність кваліфікованих викладачів, які викладають дисципліни з використанням технологій відеолекцій;

R_k – інші обмеження ресурсів, наприклад, обсяг навчально-методичного забезпечення, призначеного для навчання студентів у навчально-консультаційних центрах тощо;

G_i – функція розрахунку значення відповідного параметру для розкладу занять, $i = 1, k$;

$f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_n)$ – функція мети призначена для формування оптимального з точки зору вищого навчального закладу розкладу занять.

Зазначена модель дає змогу запропонувати заходи з оптимізації розкладу занять дистанційної форми навчання в навчально-консультаційних центрах з використанням технологій відеолекцій. До таких заходів можна віднести обов'язкове чергування у розкладі відеолекцій і звичайних занять для скорочення втомлюваності і підвищення «часу уваги» студента на заняттях, проведення не більше трьох занять з використанням відеозв'язку за день для запобігання надмірній втомлюваності студента і кращому засвоєнню матеріалу. Крім цього, у випадку застосування відеолекцій у розкладі навчально-консультаційних центрів, зростає важливість консультування студентів та забезпечення кращого розуміння ними тем лекційних, практичних або лабораторних занять.

Список використаних джерел

1. Тарасов Д. О. Моделювання системи ресурсного забезпечення дистанційного навчання / З. О. Коваль, Д. О. Тарасов // Матеріали 8-ї наук.-практ. конф. «Інноваційні комп'ютерні технології у вищій школі», м. Львів, 22–24 листопада 2016 року – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. – 151–153 с.
2. Коваль З. О. Ефективність впровадження новітніх методів у дистанційне навчання студентів: економічний аспект / З. О. Коваль, Б. В. Сологуб // 36. тез доп. «Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія», Харківський ТЕІІ КНТЕУ. – Харків: РВВ ХТЕІІ КНТЕУ, 2016. – 76 с.

МОДЕЛІ МОНЕТИЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ОНЛАЙН-СТАРТАПІВ

*І. Л. Татомир, к. е. н., доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Фінансове утримання більшості впливових освітніх платформ здійснюється за рахунок корпоративної філантропії. Інтерес інвесторів до сектору освіти зараз знаходиться на підйомі. Найбільшу увагу привертають наступні об'єкти: безплатні онлайн-курси від кращих університетів і бізнес-шкіл світу; нові системи управління навчальним процесом; спеціалізовані соцмережі, які об'єднують викладачів і студентів; нестандартні освітні програми, що пропагують змішаний формат навчання.

Згідно даних венчурного фонду GSV Capital, у освітні стартапи за останні десятиліття було вкладено 3,4 млрд дол. За 2015 р. об'єм інвестицій в освітні стартапи США склав 1,85 млрд дол. Згідно даних журналу EdSurge [3] в минуло році було укладено 198 угод: 537 млн інвестицій було витрачено на розвиток сервісів для школи, 711 – отримали компанії, які орієнтуються на розвиток вищої освіти. Решта були інвестовані в освіту дорослих та корпоративне навчання.

Опубліковані інвестиційною компанією Edukwest дані про обсяги європейських інвестицій у освітні технології засвідчили, що у 2015 р. має місце тенденція подвоєння інвестиційних асигнувань у порівнянні з попередніми роками. Середній об'єм інвестицій перевищив позначку у 1,5 млн євро [1]. Найбільш затребуваними виявились проекти пов'язані з додатковою, вищою освітою та вивченням іноземних мов. Чимало провідних компаній у сфері технологічної індустрії готові фінансувати освітні стартапи, які орієнтуються на підтримку школярів з низькою успішністю та дітей з неблагополучних сімей.

Цікавим є той факт, що лише в січні 2013 р. найбагатша людина планети, мексиканський мільярдер Карлос Слім, заявив, що вкладе в онлайн-академію Салман Хана 300 млн дол. в обмін на те, що іспанською мовою буде перекладено близько 1 тис. відеолекцій.

Однак не усі навчальні платформи функціонують лише завдяки підтримці спонсорів та меценатів. Більшість (Coursera та University of Michigan, Udacity та ін.) застосовують власні моделі монетизації, які передбачають:

Плату за тестування й верифікацію студентів у сертифікаційних центрах та отримані сертифікати завірені провідними компаніями – Cisco Systems, Microsoft Corporation, Financial Industry Regulatory Authority та ін. про закінчення курсу. У перші місяці роботи завдяки такій бізнес-моделі Coursera отримали дохід у розмірі 1 млн дол. США від продажу сертифікатів, вартістю у 30–100 дол. Ціновий поріг сертифікату формується в залежності від тематичної спрямованості курсу та мови перекладу. Найвищу вартість мають курси для розв'язку навичок, які користуються високим попитом на ринку праці, в основному це ІТ, програмування, підприємництво та суміжні теми лідерства. Найнижчу вартість, як правило, мають курси китайською, іспанською, португальською мовами, які орієнтовані на країни, що розвиваються. Така низька для європейських держав вартість завірених сертифікатів не залишає місця для цінової конкуренції, а лише посилює боротьбу за якість навчання. Однак плата за сертифікати окремих курсів може перевищувати стандартний ціновий поріг. Так, вартість закритого курсу професійна освіта від EdX досягла свого рекордного максимуму в 2015 р. – 949 дол. США.

Продаж інформації про успішність студентів та пройдені ними курси безпосередньо потенційним роботодавцям та рекрутинговим агенствам. Так, понад 350 компаній світу співпрацюють з Coursera і Udacity для виявлення кращих студентів – потенційних кандидатів на відповідні робочі місця. Середній рекрутер в Кремнієвій долині заробляє зазвичай від 10 до 30 відсотків заробітної плати людини, яку влаштував на роботу. Udacity вже провели експеримент, запросивши резюме у 1 000 найбільш успішних студентів [2].

Починаючи з 2014 р. освітня платформа почала гарантувати своїм випускникам з певним ступенем Nanodegrees працевлаштування впродовж шести місяців, у протилежному випадку вони отримують назад 100 % від плати за навчання. Кращі технологічні компанії зараз резервують вакансії для випускників з Nanodegrees. Google, нещодавно запросили 50 кращих випускників з курсів Android до свого головного офісу, компенсувавши

всі витрати, а AT&T вже зарезервували 100 місць для стажування учнів з Nanodegrees. Такий рівень визнання не отримують навіть деякі з кращих вузів.

Отримання плати за розміщення резюме своїх слухачів на сайтах компаній-партнерів, у якості допомоги в працевлаштуванні. Вперше таку ініціативу запровадила освітня платформа Udacity розмістивши на сайтах 20 компаній-партнерів резюме своїх слухачів.

Оцінювання за окрему плату від освітніх установ чи роботодавців компетенцій студентів.

Кошти від надання додаткових платних сервісів у якості сховищ матеріалів та за організацію дискусійних платформ для ВНЗ (Mendeley);

Плату підприємців за проведення власних курсів-тренінгів.

Кошти за надання послуг внутріфірмового навчання. Чимало провідних компаній (на зразок Yahoo, Tenaris та ін.) стимулюють своїх співробітників отримувати освіту за допомогою онлайн-сервісів. Так, з метою професійного навчання співробітників у вересні 2013 р. Udacity разом з Google та іншими ІКТ компаніями заснувала консорціум «Альянс відкритої освіти», зареєструвавши 80 000 своїх співробітників в Udacity HTML5. Розробкою курсів на замовлення для великих компаній займається й освітня платформа edX, оціночна розробниками вартість однієї освітньої програми коливається в межах 250 тис. дол.

Отримання коштів за індивідуальне репетиторство та консультування.

Дохід від ліцензування навчальної платформи чи її продажу роботодавцям або іншим освітнім установам. Першими розпочали процес ліцензування курсів для підприємств та некомерційних освітніх установ такі імениті онлайн-платформи як Coursera, Udacity, Udemy та Edx. Їх ліцензійне програмне забезпечення та навчальні технології уже успішно апробували як промислово-технологічні гіганти, так і окремі міжнародні інституції (зокрема, Світовий Банк і декілька великих міністерств США) з метою кращої взаємодії зі своїми співробітниками.

Фінансові надходження від продажу програм із набору курсів – у середньому від 200 до 500 дол. США.

Плату за навчання, яка знімається після безкоштовного пробного періоду з метою отримання повного доступу до курсу та навчальних матеріалів.

Платну за доступ до структурованих завдань деяких курсів та оцінювання правильності їх виконання тощо.

Кошти від реалізації сертифікованих магістерських програм розроблених на основі МВОК. Перша у світі така програма була розроблена у Технологічному університеті Джорджії. Завдяки дистанційному проходженню вона економічно себе окупила, адже за своєю вартістю виявилася у шість разів дешевшою від навчання у кампусі з отриманням ступені в провідному університеті США.

Надання додаткових послуг навчання та пропонування кредитних варіантів за додаткову плату. Мова йде про формування партнерських відносин між вищими навчальними закладами та компаніями-інвесторами, які готові оплати навчання потрібних їм працівників. При цьому студенти завершують свої он-лайн програми на тому ж рівні, що і традиційні студенти отримуючи відповідні дипломи.

Заохочення шляхом надання фінансових знижок: 1) за дострокове проходження курсу. Для прикладу, Udacity повертає 50 % вартості програми Nanodegree тим, хто завершить її протягом року; 2) для студентів, які не можуть оплатити проходження курсу. Програма фінансової допомоги Coursera надає сертифікат безкоштовно, в той час як програма EDX пропонує знижку 90 %.

Монетизувати власний досвід мають змогу і окремі фізичні особи, які виступають у ролі викладачів зареєструвавшись у проєктах в якості інструкторів. Так, колишній вчитель з Великобританії Роб Персіваль зміг зробити цілий статок. Він розмістив на платформі Udeму свій курс по веб розробці, популяризація якого принесла автору 6,8 млн дол. Станом на грудень 2016 р. в проєкті Udeму кількість викладачів сягала позначки 19 тис. При цьому середній заробіток лектора складав близько 7 000 дол. США у рік. Подібні схеми отримання матеріальної вигоди від формату онлайн-навчання діють і в Україні. За такою моделлю працює платформа Eduget, лектори якої отримують 83 % коштів, виручених від курсу.

Тенденція останніх років засвідчила той факт, що лідерство у рейтингу офлайнових університетів утримують американські ВНЗ. Наразі 22 із 25 їх топових університетів (до числа яких увійшли Гарвард, Стенфорд, Єль, Принстон та ін.) визнаних журналом «US News and World Report» зробили заяву про

можливість подальшого використання курсів для різної категорії споживачів на безоплатній основі декларуючи свою гуманітарну та просвітницьку місію. У топ-10 кращих онлайн-університетів світу, які пропонують безоплатне навчання увійшли: Coursera, TEDx, UMass Boston Open Courseware, Khan Academy, MIT Open Courseware, Free-Ed, Learning Space: The Open University, Carnegie Mellon Open Learning Initiative, Tufts Open Courseware, Stanford iTunes U.

Список використаних джерел

1. Коваль М. Инвестиции в образовательные стартапы Европы [Електронний ресурс] / М. Коваль. – Режим доступу: <http://www.imena.ua/blog/edukwest-investment/> – Навчальний план.
2. Salmon F. Udacity's model [Електронний ресурс] / F. Salmon. – Режим доступу: <http://blogs.reuters.com/felix-salmon/2012/01/31/udacitys-model/> – Назва з екрана.
3. Christmas Bonus! US Edtech Sets Record With \$1.85 Billion Raised in 2015 [Electronic resource]. – Mode of access: <https://www.edsurge.com/news/2015-12-21-christmas-bonus-us-edtech-sets-record-with-1-85-billion-raised-in-2015>. – Назва з екрана.

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «САНІТАРНО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ»

А. С. Ткаченко, к. т. н., ст. викладач кафедри експертизи та митної справи

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Педагогічна інновація – нововведення в педагогічну діяльність, зміни у змісті та технології навчання і виховання, мають на меті підвищення їх ефективності [1].

Одним із найбільш сучасних напрямків педагогічних інновацій є дистанційна освіта, яка дозволяє реалізувати такі принципи:

- доступність навчання, а саме подолання фізичних обмежень людини, розширення аудиторії учнів;
- індивідуальна спрямованість навчання, створення комфортних умов для школярів і вчителів, урахування індивідуаль-

них психологічних особливостей (сприйняття, пам'яті, мислення), індивідуальний темп навчання;

– розвиток інформаційної культури, навичок роботи із сучасними засобами інформатизації і телекомунікації [2]

Усі ці принципи реалізуються під час підготовки майбутніх товарознавців-експертів. Тому важливим завданням є підготовка дистанційних курсів з усіх дисциплін відповідно до робочого навчального плану. Зокрема, такою дисципліною є «Санітарно-епідеміологічна експертиза товарів».

Метою дисципліни є забезпечення фахівців необхідними знаннями з вивчення правил і особливостей проведення санітарно-епідеміологічної експертизи товарів вітчизняного і закордонного виробництва. До основних завдань курсу відносяться: вивчення основних понять, термінів і методів санітарно-епідеміологічної експертизи товарів; вивчення нормативно-правових документів по санітарно-епідеміологічній експертизі товарів та особливостей їх застосування на території України; вивчення особливостей організації проведення санітарно-епідеміологічної експертизи; вивчення порядку проведення санітарно-епідеміологічної експертизи під час здійснення митного контролю; вивчення правил та інструкцій проведення санітарно-епідеміологічної експертизи окремих груп товарів.

Отже, дистанційний курс із дисципліни «Санітарно-епідеміологічна експертиза товарів» дасть змогу:

– створити глосарій з дисципліни з вільним доступом до нього студентів;

– згрупувати необхідний матеріал для засвоєння дисципліни студентами;

– надавати рекомендації щодо виконання практичних завдань та самостійної роботи студентами;

– проводити тестування та оцінювати якість підготовки студентів у режимі on-line;

Проте, одним із недоліків дистанційної освіти є неможливість проведення практичних занять, які потребують роботи з приладами або хімічними реактивами. Частково ця проблема може бути вирішена за рахунок застосування відео-уроків

Таким чином, дистанційна освіта є елементом педагогічних інновацій, які широко впроваджуються у Полтавському університеті економіки і торгівлі. Розробка дистанційного курсу з дисципліни «Санітарно-епідеміологічна експертиза товарів» дасть змогу розширити можливості студентів по вивченню даної

дисципліни. Для унаочнення деяких видів практичної роботи пропонується використання відео-уроків.

Список використаних джерел

1. Дубасенюк О. А. Інноваційні навчальні технології – основа модернізації університетської освіти // Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін : зб. наук.-метод. пр. / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ, 2004. – С. 3–14.
2. Дистанційна освіта: плюс і мінуси [Електронний ресурс] : Освітній портал. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/> – Назва з екрана. – Дата звернення 14.09.2016.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ В ДИСТАНЦІЙНОМУ КУРСІ

І. С. Тодорова, к. психол. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційна та традиційна освіта містять багато спільних елементів, і хоча дистанційна взаємодія здійснюється на основі комп'ютерних телекомунікацій, але при цьому зберігаються всі дидактичні елементи навчального процесу – викладач, студент, мета та зміст навчання, його методи та засоби, зворотній зв'язок, результат тощо. Як і у традиційних формах, при проектуванні дистанційного навчання важливо забезпечити систематичну і ефективну взаємодію між студентами і викладачами, а також між самими студентами. Суттєво змінюється в дистанційному навчальному процесі роль викладача. На нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування курсу, що вивчається, консультування студентів при впорядкуванні індивідуального навчального плану, керування їхніми навчальними проектами, організація віртуального освітнього середовища тощо.

Дистанційна освіта змінюю обсяг і тип комунікацій між викладачем і студентом, для неї характерним є значне збільшення обсягу самостійної роботи як основи навчання, що передбачає достатньо ефективну мотивацію студента щодо навчання, певний рівень дисципліни та самоорганізації особистості, а також формування у студентів навичок та умінь вчитися із використанням сучасних інформаційних технологій. В дистанційному навчанні співіснують такі різновиди педагогічної кому-

нікації: «один до одного» (нагадує індивідуальну консультацію); «одного до багатьох» (ближче до лекційного спілкування); «багатьох до багатьох» – дискусійне спілкування студентів між собою, коли вони обмінюються досвідом і враженнями, утворюючи віртуальний клас, або групу.

Задля підвищення мотивації та розвитку самостійності студентів викладач дистанційного курсу має ініціювати діалог-дискусію між ними. Він повинний заохочувати студентів до коментарів і запитань. При цьому важливо, щоб він сам залишався нейтральним модератором, фасилітатором групової взаємодії. Типова помилка дистанційного викладача – занадто категоричний авторитетний коментар, що може уповільнити дискусію.

Дистанційне спілкування через Інтернет є різновидом опосередкованого спілкування. Взаємодія людей у віртуальному середовищі має яскраво виражені особливості: можливість одночасного спілкування значної кількості людей, що знаходяться в різних частинах світу; асинхронність та індивідуальний темп опрацювання інформації; неможливість використання більшої частини невербальних засобів спілкування та збіднення емоційної складової спілкування.

Тому, організовуючи навчання у дистанційному курсі, важливо ознайомити студентів із правилами спілкування, які ґрунтуються як на загальних етичних засадах ділового спілкування, так і на особливостях віртуальної взаємодії. Корисним є укладання своєрідного договору (підтвердження згоди студента) щодо етики та добросовісної поведінки в процесі роботи в дистанційному курсі. На початку навчального процесу також важливо надати поради студентам стосовно змісту, стилю спілкування та візуального оформлення тексту, зорієнтувати на стислі та змістовні відповіді та коментарі. Так, для того, щоб у друкованому тексті компенсувати відсутність невербальних сигналів, які в безпосередньому спілкуванні допомагають співрозмовникам зорієнтуватися у контексті та емоційної модальності повідомлення, доцільним буде запропонувати за допомогою емотиконів та смайликів зробити власні емоційні реакції більш очевидним для інших (наприклад, роз'яснити коли ми жартуємо, невдоволені або непокоїмося тощо).

Суттєвою особливістю дистанційних курсів є їхня інтерактивність, що забезпечує діалогічний характер навчання. Однак діалогічна взаємодія – не самоціль, а засіб організації такого процесу комунікації, якій здатний підвищувати зацікавленість

студентів, підтримувати їхнє бажання продовжувати опрацювання віртуального навчального контенту, стимулювати їхню пізнавальну активність, надійно оцінювати ступінь досягнення дидактичних цілей.

З метою наближення взаємодії у дистанційних курсах до найбільш продуктивного діалогічного спілкування викладачеві потрібно забезпечити наявність таких його визначальних особливостей: модальності та персоніфікації інформаційних повідомлень, текстів лекцій тощо; утвердження цінності думки кожного з учасників навчального процесу, створення установки на взаєморозуміння та зворотній зв'язок; проблемності, поліфонії і багатогранності у навчальному контенті дистанційного курсу. Основні принципи організації діалогічного педагогічного спілкування, прийняті в гуманістичній, особистісно орієнтованій педагогіці, можуть успішно застосовуватися в дистанційній освіті.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА – НАДІЙНИЙ СУПУТНИК КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ

Я. М. Бичков, к. т. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

За інформацією МОН України, сьогодні у світі налічується більше шести мільйонів студентів, які навчаються дистанційно, хоча ще десять років тому їх було вдвічі менше.

Мабуть єдина умова дистанційної освіти – наявність комп'ютера з доступом до мережі інтернет. Сам процес навчання може відбуватися в різних формах, але зміст однаковий: студенту видаються необхідні матеріали, і він сам отримує необхідний для своєї професійної діяльності навчальний контент. Лекційні матеріали та контрольні роботи студент зазвичай отримує від викладачів за допомогою електронної пошти, скайпу, ICQ, аудіо-та відеоконференцій, соціальних мереж, телефону. Тобто витрачатися на додаткове програмне забезпечення або досконало володіти комп'ютерними технологіями зовсім не потрібно.

Упродовж всього життя в залежності від професійних потреб студент може сам вибирати навчальні дисципліни та окремі матеріали, а при необхідності консультується з викладачами та методистами. Також до послуг студента електронна бібліотека ВНЗ. Тобто, дистанційне навчання зовсім не означає, що студенту видадуть завдання і збудуть про нього до отримання диплому – навчання постійно контролюють викладачі. Така форма отримання освітніх послуг особливо приваблива для тих, хто змінює напрямок своєї професійної діяльності та потребує другої вищої освіти.

На сьогодні провідні українські ВНЗ відносяться до дистанційної форми навчання без особливого ентузіазму: таку можливість пропонують лише 9 ВНЗ, в тому числі і наш університет, до того ж, не за всіма спеціальностями. Проте таке навчання можна розпочати як одразу після школи, так і в будь-якому віці та коригувати спеціалізацію навчання в залежності від власних потреб. Вартість дистанційного навчання коливається від 3 000 до 7 000 грн, що в два, а в деяких випадках навіть в чотири рази дешевше денної форми і на 10–30 % менше плати за навчання на заочному відділенні.

Отже, беззаперечною перевагою дистанційного навчання є можливість враховувати індивідуальні потреби студентів, їх робочий графік, особливості практичного використання отриманих знань під час роботи, тощо. З урахуванням можливостей дистанційного навчання, можна сказати, що така форма надає знання для кар'єрного зростання фактично не тільки без відриву від виробництва, а і без відриву від життя.

УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»

Л. І. Маніна, к. т. н., доцент;

С. Р. Вахтін, к. т. н., професор

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Навчальна дисципліна «Основи охорони праці» в 21 столітті набуває все більшого значення в зв'язку із мільйонними втратами населення Земної кулі як в побуті, так і на виробництві. ООН розглядає всі можливі форми освіти, в тому числі і дистанційну, як реальну можливість для населення Землі знати та вміти

протидіяти існуючим шкідливим та небезпечним факторам. Дистанційна форма навчання має в цьому сенсі значні переваги: всі надбання науки і практики в сфері захисту людини від небезпек концентруються сьогодні в інформаційній сфері. Дистанційна форма навчання в галузі безпеки створює можливість масового самонавчання незалежно від територіального знаходження людини, реалізувати своє право на отримання інформації про систему особистої безпеки.

Дистанційний курс навчальної дисципліни «Основи охорони праці» дозволив удосконалити науковий підхід до надання студентам важливої інформації про систему превентивної безпеки, обґрунтування основних положень, логічність викладу навчального матеріалу, оптимальну форму взаємодії між викладачем і студентом з врахуванням відстані розташування навчального закладу та освітньої підготовки слухачів.

Нова форма надбання знань з особистої безпеки в навчальній дисципліні «Основи охорони праці» дозволяє реалізувати новітні принципи системності, наочності, безмежний простір наукового дослідження. Особливий аспект у вдосконаленні викладання навчальній дисципліні «Основи охорони праці» стосується в забезпеченні студентів дистанційного навчання методичними матеріалами на українській, російській та англійській мовах, що надає можливість вчитися в ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» студентам різних країн і континентів.

Дистанційне навчання з безпеки людини особливо ефективно тому, що полягає в можливості безпосереднього візуального контакту з кожним студентом, як підчас лекційних занять, так і в екзаменаційному процесі. Режим електронної пошти дозволяє ефективно контролювати вивчення кожним студентом кожного розділу навчальної дисципліни «Основи охорони праці» і справедливо оцінювати відповіді підчас виконання практичних занять і враховувати під час іспиту правильні відповіді на тести, налагодити зворотній зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку студентів, які знаходяться на відстані.

За три роки дистанційного викладання навчальної дисципліни «Основи охорони праці» викладачі пройшли підвищення кваліфікації в аспекті користування сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, психологічно готові до викладання навчального матеріалу в новому інформаційному середо-

вищі, одночасно і студенти навчаються користуванню новітніми інформаційними системами, що створює ефективний творчий тандем. Особливо треба відмітити створення нормативної бази оцінки знань студентів, що дозволяє безконфліктно приймати екзамени та заліки, не допускаючи психологічних травм як для викладачів так і для студентів.

Підводячи підсумки вдосконалення дистанційного навчання навчальної дисципліни «Основи охорони праці» можна вказати наступне:

– стався кваліфікований та інтелектуальний розвиток в системі безпеки людини в побуті та на виробництві.

– надійна безпека кожної людини, яка досягається оптимальним дистанційним навчанням, є запорукою високопрофесійного та здорового населення України.

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ЛЕКЦІЇ «10 КРОКІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ДЛЯ ПІДПРИЄМЦЯ»

В. Г. Смирнова, к. геогр. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

«Охорона праці в галузі» є нормативною навчальною дисципліною, яка викладається на останніх і має велике практичне значення для майбутніх підприємців, керівників, фахівців різного рівня. Розроблений на кафедрі ГОХВіТ дистанційний курс з цієї навчальної дисципліни побудовано у відповідності до поставлених МОН вимог і передбачає поетапне освоєння кожної теми типової навчальної програми. Електронна лекція, наприклад, є набором навчального матеріалу, який включає текст лекції, демонстраційний матеріал, додаткова інформація до теми лекції (закони, накази, постанови, стандарти тощо). Вивчення курсу в умовах дистанційного навчання включає основні форми традиційного навчання (електронні лекції, практичні роботи, самостійні завдання, тестовий контроль знань) та деякі нові інтерактивні форми організації навчального процесу. Інтерактивність – це можливість активного спілкування між студентами групи і викладачем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу.

Зокрема, на кафедрі розроблена вступна лекція для студентів заочно-дистанційної форми навчання економічних спеціальностей, які раніше здобували освіту в коледжах, технікумах і вивчали основи охорони праці. Лекція проводиться в реальному часі у вигляді «відеоконференції» під час проведення настановної сесії студентів. Таке заняття враховує індивідуальні особливості студентів та їх особистий досвід, спирається на попередні знання студентів і, за допомогою подальшої спільної навчальної діяльності в мережі Інтернет, дозволяє вибудовувати, конструювати нові знання. Вступна лекція називається «10 кроків з охорони праці для підприємця» і має на меті показати обов'язкові до виконання завдання щодо охорони праці для приватного підприємця, чи керівника підприємства. Заняття має велике практичне значення, оскільки визначає необхідні дії щодо організації безпечної праці і показує відповідальність керівника за бездіяльність.

Лекція розпочинається зі знайомства викладача зі студентом, якому пропонується стати роботодавцем, керівником віртуального підприємства, організації, фірми. Це може бути вигадана фірма, фірма на якій працює студент, чи члени його родини. Далі в електронній презентації покроково демонструються необхідні заходи щодо організації безпечної праці на підприємстві. При цьому викладач робить посилання на назви відповідних тем дистанційного курсу та пропонує студентам самостійно здійснити деталізацію кожного кроку, посилаючись на діючі нормативні документи, враховуючи кількість працюючих на обраному підприємстві, особливості технологічних процесів, мікроклімат приміщень тощо. Студент створює окремий документ, в якому він здійснює повний аналіз діяльності «своєї» фірми в галузі охорони праці, та направляє його на перевірку викладачу наприкінці заняття, чи на наступний день. Наприклад, розповідаючи про крок 4 «Встановлення переліку робіт і професій, зайнятість в яких передбачає проходження медичних оглядів.», викладач нагадує слухачам що таке медогляд, які види медоглядів бувають і дає посилання на текст відповідної дистанційної лекції та текст наказу МОЗ «Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій». Студент, проаналізувавши особливості роботи «своєї» фірми, робить висновок щодо обов'язковості і частоти медоглядів для певних категорій «своїх» працівників, враховує необхідність

фінансування цих заходів, «призначає» відповідального за організацію і проведення медоглядів тощо.

Лекція «10 кроків з охорони праці для підприємця» дає можливість виділити з навчального курсу «Охорона праці в галузі» найголовніше, те, що є актуальним при відкритті нової фірми, організації нового виробництва. Виконана апробація названої лекції для слухачів Херсонського та Черкаського локальних центрів і отримала хороші відгуки студентів.

Отже, перевагою дистанційного навчання є можливість враховувати індивідуальні особливості студентів, їх активність, рівень підготовки, спеціальність тощо. Запропонована вступна лекція для дистанційного навчання дозволяє здійснити конструювання нових знань через використання методів пошуку, аналізу, зіставлення інформації, розвитку критичного мислення.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ КРАЇН ЕС

І. С. Роговий, к. т. н., доцент кафедри ТОХВіТ
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Останніми роками дистанційне навчання в країнах Європейського Союзу стало важливим сектором освіти.

Історія дистанційного навчання та викладання нерозривно пов'язана з розвитком науково-технічного прогресу, включаючи розвиток інтерактивних медійних і дидактичних інструментів.

Технічну частину розвитку дистанційного навчання можна розділити на три частини: перша частина (кінець XIX століття) навчання за допомогою кореспонденції, друга частина (кінець XX століття) телекомунікація та стандартні ВНЗ, і третя частина (останні 30 років) до вище перерахованого додається навчання за допомогою комп'ютера і Інтернет.

Суть того, що дистанційне навчання надає можливість переривати і продовжувати освіту в залежності від індивідуальних можливостей і потреб студента є однією з нагальних проблем. Відповідно до моделі багатовимірних задач навчання, (multi-dimensional learning tasks model) [1] студент отримує кілька видів завдань когнітивного навантаження, під час дистанційного навчання, що і є однією з причин переривання дистанційного навчання. У свою чергу, когнітивне навантаження студента

дистанційної освіти буде залежати від особливостей його навчання і обов'язкового і регулярного виконання одержуваних завдань.

Невід'ємним фактором успішного навчання є досвід використання мережі Інтернет студентом, вміння ефективно самостійно знаходити і оперувати необхідною інформацією, правильно використовувати теоретичні завдання і пов'язувати їх з практикою.

Дистанційне навчання в ЄС покриває практично весь спектр напрямків освіти, включаючи онлайн-навчання викладачів для дистанційного викладання.

За останні роки особливою популярністю користується дистанційне навчання в наступних напрямках: PR-менеджмент, всі напрямки професій соціального сектора, економіка, екологія, інформатика і багато інших.

Можливість отримати дистанційну освіту надана в будь-якому університеті. Частина з них після закінчення і отримання ступеня бакалавра або майстра, пропонують підтвердження ступеня на державному рівні. Кілька років тому така можливість представлялася тільки після стаціонарного навчання.

Список використаних джерел

1. Tyler-Smith K. Early attrition among first time eLearners: A review of factors that contribute to drop-out, withdrawal and non-completion rates of adult learners undertaking eLearning programmes / K. Tyler-Smith // Journal of Online Learning and Teaching. – 2006. – Vol. 2 (2). – P. 73–85.

СВІТОВА ПРАКТИКА ЗАОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

А. Г. Фарісеєв, ст. викладач

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Кожна людина витрачає частину свого життя на отримання освіти та засвоєння знань накопичених попередніми поколіннями. При цьому тривалість періоду навчання потребує збільшення, оскільки обсяг накопичених людством знань зростає повсякчас.

Аналіз впровадження дистанційного навчання показує, що до реального контингенту потенційних студентів можна віднести:

військовослужбовців, територіально віддалених слухачів, жінок, що перебувають у декретній відпустці, людей з фізичними вадами, тих, хто поєднує навчання й роботу або часто знаходиться у відрядженні, робітників, що підвищують свою кваліфікацію тощо.

Дистанційна освіта – навчання на відстані – стала справжньою новацією 21 століття, оскільки віртуальний курс лекцій дозволяє скоротити або розтягти час навчання за своїм розсудом.

Серед країн, що входять до складу Європейського Союзу найстарішою системою дистанційної освіти є Британська. Однак серед державних (національних) університетів, найбільш розвинутими є системи дистанційного навчання Німеччини, Франції, Іспанії та США.

Відкритий університет Великої Британії заснований в 1969 р. для надання «другої» можливості здобути або продовжити свою освіту дорослим людям, які працюють, пропонує 3 види навчання: на ступінь бакалавра, післядипломне й продовжене. Сьогодні у Відкритому університеті дистанційно навчаються 225 тис. студентів в 30 країнах світу. Фінансування дистанційної освіти у Великій Британії наступне: плата студентів за навчання складає 15 %, а внесок уряду становить 85 % загального фонду. У програмах навчання без надання вченого ступеня плата за навчання становить дві третини, а одна третина фінансується за рахунок спеціальних грантів. Плата за вивчення точних наук на 25 % більша, ніж за вивчення соціальних чи мистецьких курсів.

Розташований у Мадриді Національний університет дистанційної освіти заснований Парламентом Іспанії в 1972 р. з метою надання вищої освіти всім тим, хто з різних причин не може навчатися за програмами традиційних університетів.

Як навчальний матеріал використовуються спеціально підготовлені друковані видання, які доповнюються аудіо- та відеокасетами, технологією комп'ютерного навчання, телевізійних лекцій і телетекстом. Загальна кількість студентів, що навчаються в університеті, становить 124 тис. осіб, з яких 85 тис. навчаються на ступінь. Частка міністерства освіти в оплаті за навчання дорівнює 46 % фінансування, студенти сплачують 47 %, а кошти від продажу книжок становлять близько 7 % загального фонду.

На сьогодні єдиним державним університетом в Німеччині, який пропонує широкий спектр різних програм дистанційної / заочної освіти, є Університет заочного навчання в Хагені. Університет пропонує програми для першого та другого циклів навчання (бакалаврські, магістерські), які є справжньою альтернативою очній освіті. Університет має право приймати захисти кандидатських і докторських дисертацій, а також пропонує очно-заочні програм для професійного або особистого розвитку. Університет надає освітні послуги більше 50 тис. студентам на рік.

Для надання освітніх послуг мешканцям Франції та франкомовних країн у 1939 р. заснований Національний центр дистанційного навчання. У 1987 році була створена Міжуніверситетська федерація дистанційного навчання. Її членами сьогодні є 35 університетів, які пропонують повне або часткове дистанційне навчання. З 1996 року функціонує відкрита освітня платформа «Електронний кампус», в каталозі якої 3 000 програм, 265 тис. осіб з 200 країн проходять навчання.

На сьогодні близько 8 млн американців вступили на дистанційного навчання, а їх чисельність зростає на 20–25 % щороку. Університетами США пропонуються дистанційні курси та програми на всіх рівнях підготовки (бакалавр, магістр, PhD, післядипломне підвищення кваліфікації) з самими різноманітними платформами та особливостями. Вартість дистанційних курсів та програм є меншою від стаціонарних, що свідчить про їх дещо нижчу результативність. Студенти, що навчаються через дистанційні курси, можуть робити це державним коштом. Часто доходи від таких студентів сягають 90 % від їх загального обсягу доходів акредитованих інституцій.

Саме таке різноманіття є однією з передумов високого міжнародного конкурентного статусу системи вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання – від теорії до практики, актуальний мережевий семінар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/15/> – Назва з екрана.
2. Світовий досвід організації та розвитку університетської системи дистанційного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://kneu.edu.ua/userfiles/education2_0/13-4713_verstka\(1\).pdf](https://kneu.edu.ua/userfiles/education2_0/13-4713_verstka(1).pdf). – Назва з екрана.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

***В. М. Трайно**, к. е. н., доцент кафедри маркетингу
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

У наш час в умовах жорсткої конкуренції на ринку праці реалії вимагають від людини постійного вдосконалення своїх навичок та умінь, розширення та поглиблення наявних знань. Сьогодні ідея «доступної та неперервної освіти упродовж життя» приводить до необхідності пошуку нових технологій навчання, у тому числі й у вищих навчальних закладах. Тому в останні роки поряд з традиційними формами навчання успішно розвивається і дистанційна.

Під дистанційним навчанням розуміється «індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [3].

Ефективність діяльності вищого навчального закладу, що надає дистанційні освітні послуги, тісно пов'язана з рівнем мотивації студента. З точки зору Дж. О'Шонессі «мотивація – це процес виникнення у людини бажання для здійснення чогонебудь» [1]. Розуміння механізму формування мотивації потенційного студента дає можливість формувати потрібну мотивацію за допомогою маркетингового інструментарію, уміло керувати мотиваційними механізмами для загострення уваги споживача, підвищення зацікавленості та попиту на освітні послуги, виявляти незадоволені, а також неусвідомлювані клієнтом потреби та задовольняти їх, формувати нові; допомагає зрозуміти ті механізми, що змушують індивіда одержувати освітні послуги, включаючи дистанційні. Це зумовлює можливість впливу на поведінку потенційного студента [1, 2].

Для початку процесу мотивації повинен бути присутнім стимул. У сфері дистанційного навчання такими стимулами можуть бути наступні:

- можливість навчання з дому чи офісу у зручний час;
- відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу;
- можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних, інформаційних та комунікаційних технологій;
- встановлення індивідуального темпу навчання з урахування особливостей студента;
- розвиток здатності до мобільності, відповідальності, самоорганізації та самостійності;
- можливість навчання інвалідів та людей з різними відхиленнями;
- суттєва економія грошових коштів, часу та сил;
- можливість отримувати дві чи більше вищі освіти;
- можливість як прямого, так і зворотного зв'язку між викладачем та студентом;
- зниження нервового напруження під час здачі іспитів та ін.

Отже, для формування мотивації до дистанційного навчання у вищих навчальних закладах потрібно широко використовувати вищенаведені стимули, які призведуть до перетворення потенційного студента з байдужим чи негативним ставленням до вказаної форми навчання на реального з позитивним ставленням до дистанційного навчання. Адже саме дистанційна освіта дозволяє реалізовувати основні принципи сучасної освіти – «освіта для усіх» та «освіта через усе життя».

Список використаних джерел

1. Перебийніс В. І. Маркетингове управління споживачами послуг : монографія / В. І. Перебийніс, В. М. Трайно. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 323 с.
2. Перебийніс В. І. Мотивація в системі маркетингового управління споживачами / В. І. Перебийніс, В. М. Трайно // Інноваційна економіка. – 2011. – № 4 (23). – С. 232–235.
3. Положення про дистанційне навчання [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. – Назва з екрана.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Т. П. Гудзь, доцент кафедри фінансів та банківської справи Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Процеси глобалізації і інформатизації суспільства спонукають держави до перебудови і модернізації освітніх систем, до пошуку інноваційних освітніх моделей, методів, форм і технологій навчання. У сучасному світі завдяки появі мережі Інтернет, поширенню нових інформаційних і технічних засобів, використання нових засобів зв'язку у вищих навчальних закладах склалися передумови для впровадження дистанційної освіти.

Дистанційне навчання є новою технологією освітнього процесу, але, незважаючи на це, воно має тривалу історію. Завдяки історичним дослідженням Б. Холмберга, Дж. Баата, Р. Баттенберга, К. Графа, встановлено, що винайдення способу навчати людей на відстані сталося ще 1728 р., коли в бостонській газеті було надруковане оголошення Ф. Калеба, учителя стенографії, який повідомив учням про зміну адреси своєї контори, дав рекомендації для виконання деяких завдань, а також запрошував усіх бажаючих навчатися стенографії незалежно від місця проживання.

У квітні 2013 року наказом МОН України було затверджено Положення про дистанційне навчання, яке надало можливість навчальним закладам України запровадити нову форму навчання – дистанційну.

Обираючи дистанційну форму навчання, студент отримує ряд переваг: 1) гнучкість – можливість займатись у зручний час, у зручному місці та темпі; 2) модульність – можливість формувати навчальний план, що відповідає індивідуальним потребам студента; 3) паралельність – можливість поєднувати основну професійну діяльність з навчанням (без відриву від виробництва); 4) дальнодійність – відстань від студента до навчального закладу не впливає на ефективність навчального процесу; 5) асинхронність – можливість студента і викладача працювати за зручним для кожного графіком; 6) масовість – кількість студентів не є критичним параметром; 7) рентабельність – економічна ефективність для усіх учасників навчального процесу;

8) інноваційність – можливість доступу до новітніх інформаційних та освітніх технологій; 9) соціальність – забезпечення рівних можливостей отримання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я та соціального статусу; 10) інтернаціональність – можливість одержати освіту в навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни [2, с. 79–80].

Разом з тим, дистанційна освіта не позбавлена певних недоліків, як то: 1) дистанційна освіта більш тривала та менш ефективна у порівнянні з очною за рахунок відсутності у студентів необхідної самодисципліни та мотивації; 2) ускладнена ідентифікація дистанційних студентів; 3) недостатній безпосередній контакт між персональним викладачем (тьютором) та дистанційним студентом через надзвичайну професійну завантаженість вітчизняних педагогів; 4) складність об'єктивної оцінки знань студентів [1, с. 363–364].

Перші кроки у розвитку дистанційної освіти в нашій країні були зроблені в кінці 90-х років, в той час, як у країнах Євро-союзу дана реформа була запроваджена значно раніше.

Україна може посісти гідне місце в європейському освітньому просторі в сфері дистанційної освіти, якщо впровадження форми дистанційного навчання стане стратегічним напрямом політики в галузі освіти; якщо буде створена необхідна матеріально-технічна база та забезпечені необхідні канали зв'язку для використання сучасних інформаційних технологій в освітній діяльності, оскільки саме комп'ютер дає змогу отримувати навчальний матеріал, є водночас і бібліотекою, і центром довідкової інформації, і комунікативним центром; якщо буде досягнутий належний рівень інформаційної грамотності населення, а у викладачів і студентів сформовані необхідні уміння і навички використання комп'ютерних і комунікаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Адамова І. З. Дистанційна освіта: стан та проблеми / І. З. Адамова, Д. В. Кучерява // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. – 2013. – Вип. 1. – С. 361–364.
2. Торба Ю. І. Дистанційне навчання як один з пріоритетних напрямів модернізації професійної освіти / Ю. І. Торба // Наукова скарбниця освіти Донеччини. – 2013. – № 3. – С. 77–81.

РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Л. В. Левченко, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Нині існує нагальна потреба в наданні освітніх послуг у дистанційній формі, оскільки люди згодні платити за знання в разі, коли вони затребувані. Особливо це стосується якісних знань та можливості їх отримання без відриву від місця роботи та проживання.

Ця форма навчання передбачає застосування технологій дистанційного навчання. На нашу думку технологія дистанційного навчання це – сукупність технологій обробки, зберігання, подання й передачі інформації – навчального матеріалу, що реалізуються через телекомунікаційні мережі.

Розвитку дистанційних технологій в Україні перешкоджає ряд проблем, а саме необхідність:

- використання сучасної комп'ютерної техніки, що спричиняє значні витрати на оптимальну матеріально-технічну та інформаційно-комунікаційну базу в навчальних закладах;

- наявності висококваліфікованих як програмістів, фахівців у галузі комп'ютерних комунікацій, технологій, так і фахівців у предметних галузях, методистів, добре ознайомлених зі специфікою Інтернет і телекомунікаційних технологій, із сучасними тенденціями в системі освіти, сучасними концепціями, теоріями, педагогічними технологіями, психологічними особливостями взаємодії в мережі;

- постійного підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;

- розробки системи адекватного врахування витраченого часу викладачем-тьютором;

- розробки та застосування дієвих педагогічних технологій дистанційного навчання;

- захисту авторських прав розробників навчальних матеріалів;

- забезпечення своєчасного контролю за діяльністю студентів з боку деканату;

- володіння студентами комп'ютерною грамотністю та здатністю знаходити та засвоювати необхідну корисну інформацію, використовувати інформаційні мережі;

– усвідомлення студентом потреби в самостійному послідовному опануванні нової інформації маючи можливість працювати з інформацією у зручний час;

– вільного доступу до мережі Інтернет у студентів (ця проблема є особливо актуальною для студентів, що проживають у сільській місцевості).

Вважаємо, що перспективами розвитку дистанційних технологій в Україні є:

– подальший їх розвиток на системній основі;

– створення єдиного інформаційно-освітнього простору навчальних закладів України.

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ xMOOC та cMOOC ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ВНЗ В УКРАЇНІ

О. В. Яріш, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Справжньою новацією XXI століття стали MOOC (massive open online course) – онлайн-курси, що передбачають відкритий доступ до них через Інтернет великої кількості учасників. В їх основі лежить ідея надання освіти, доступної для всіх шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів незалежно від статі, національності, соціального і майнового стану, характеру занять, стану здоров'я та місця проживання відповідно.

Термін «масовий відкритий дистанційний курс» (Massive Open Online Course – MOOC) запропонували у 2008 році два дослідники Олександр Брайан і Дейв Кормье під час навчання ними у курсі «Connectivism & Connective knowledge», який проводили Джордж Сіменс і Стівен Даунс [1].

Безкоштовність і відкритий доступ сприяли стрімкому зростанні популярності цього типу курсів серед слухачів різних країн світу. При цьому, варто відмітити, що використання MOOC створило додаткову можливість бажаючим навчатися протягом життя, замість того щоб забезпечити освітою більш широку групу населення.

На користь зазначеного свідчать результати дослідження, опублікованого у листопаді 2013 року «Wall Street Journal», в якому взяло участь 35 тис. слухачів курсів (з 200 країн світу) Пенсільванського університету. Організатори дійшли висновку, що інтерес серед малозабезпечених до дистанційної освіти залишається низьким. І навпаки – переважна більшість тих, хто записується на онлайн-курси, вже мають університетський ступінь. А в таких країнах як Росія, Бразилія, Китай, Індія і Південна Африка дистанційна освіта типу МООС популярна переважно серед «економічної еліти» [2].

На даному етапі є два типи відкритих дистанційних курсів:

xMOOC використовує когнітивно-біхевіористський підхід та орієнтований на вивчення технічних дисциплін. Традиційно інформаційний блок курсу містить: відеолекції, які слухачі можуть завантажувати за запитом; текстову версію лекції; мультимедійні ресурси (презентацію, інфографіку); посилання на додаткові джерела інформації. Має місце комп'ютерний контроль засвоєння матеріалу. При цьому у процесі навчання практично відсутнє безпосереднє спілкування між викладачем і слухачем, а засвоєння матеріалу контролюється на основі автоматичної оцінки тестових завдань;

sMOOC використовує коннективістський підхід та призначений для вивчення гуманітарних дисциплін. Основними принципами sMOOC є: автономія слухача щодо вибору мети навчання, змісту або вміння, яке він має бажання опанувати; інтерактивність в сенсі спільного навчання, спілкування між учасниками, що знаходить відображення в набутті знань; відкритість у сенсі доступності, змісту, занять і оцінки.

Оцінюючи переваги і недоліки курсів кожного типу, найкращим варіантом використання масових курсів в навчальному процесі в Україні, на наш погляд, є xMOOC. Основна причина криється у тому, що сама ідея цього курсу досить схожа з традиційним навчанням в університетах, а саме – більш жорсткий контроль, наявність кураторів (викладачів) курсу, загальна конкретна мета, атестація учасників.

В умовах, що склалися основними мотиваційними чинниками активізації процесу розробки і впровадження дистанційних курсів нового покоління сучасним ВНЗ є:

– вихід ВНЗ на міжнародний рівень, що передбачає оцінку діяльності професорсько-викладацького складу з боку світових

експертів та відповідне підвищення національного/міжнародного рейтингу навчального закладу;

- просування і популяризація бренду навчального закладу;
- стимулювання професійного розвитку професорсько-викладацького складу;
- розширення контингенту та географії студентів ВНЗ.

Особливу роль відкриті дистанційні курси мають відігравати у завершальній стадії підготовки фахівців, особливо на магістерському рівні, підвищенні кваліфікації фахівців.

Список використаних джерел

1. Кухаренко В. Масові відкриті дистанційні курси та вища освіта [Електронний ресурс] / В. Кухаренко. – Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6930/2-3.pdf?sequence=1>. – Назва з екрана.
2. Survey: MOOC Students Are Elite, Young and Male [Електронний ресурс] / Wall Street Journal, 20.11.2013. – Режим доступу: <http://blogs.wsj.com/digits/2013/11/20/survey-mooc-students-are-elite-young-and-male-2/> – Назва з екрана.

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

О. В. Гасій, к. е. н., ст. викладач кафедри фінансів та банківської справи

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Перехід до інформаційного суспільства та сучасні темпи його росту провокують необхідність розвитку нових форм і методів передачі знань, а важливість формування високого рівня конкурентоспроможності приводить до появи значної кількості споживачів освітніх послуг, зацікавлених в дистанційному навчанні [2].

Відкритість освітніх програм вищих навчальних закладів потребує розв'язання проблем створення ефективної системи охорони інтелектуальної власності (ІВ) авторів навчальних курсів. Однак, враховуючи факт відсутності у вітчизняному законодавстві нормативних документів із питань охорони ІВ в інформаційному суспільстві, актуальним є пошук рішень щодо

захисту прав ІВ в середовищі Інтернету. Усі навчальні матеріали, що є продуктом ІВ автора, повинні бути захищені від несанкціонованого використання.

Вперше термін «інтелектуальна власність» було використано в Законі України «Про власність» від 7.02.1991 р., згідно з яким об'єктами права ІВ визначено твори науки, літератури та мистецтва, відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, раціоналізаторські пропозиції, знаки для товарів і послуг, результати науково-дослідних робіт та інші результати інтелектуальної праці. Однак по сьогоднішній день, навіть прийняття Закону України «Про авторське право і суміжні права» [0] не окреслило меж захисту об'єктів ІВ у мережі Інтернет.

При цьому, порушуючи питання захисту прав ІВ, необхідно враховувати правові проблеми мережі Інтернет, основними з яких є проникнення в системи управління, а також порушення авторських прав та прав інтелектуальної власності; поширення інформації, що негативно впливає на різні аспекти сучасної життєдіяльності; а також порушення прав та інтересів особистості в сфері інформаційного обміну.

На нашу думку, і причини порушення авторських прав на об'єкти ІВ слідують із переліченого. До них належать:

- 1) прогалини законодавства;
- 2) розміщення матеріалів дистанційних курсів у вільному доступі в мережі;
- 3) плагіат результатів ІВ.

Враховуючи вищезазначене, авторам дистанційних курсів потрібно завчасно себе перестрахувати від випадків несанкціонованого використання результатів їх інтелектуальної праці, використовуючи індивідуальні прийоми, наприклад, засоби зашифрування, т. з. криптографічні файли, а також використовувати власний стиль написання текстів матеріалів дистанційних курсів, що дасть змогу у будь-який момент впізнати авторський матеріал.

Таким чином, викликами інформатизації галузі освіти є пошук шляхів вирішення проблем захисту авторських прав саме дистанційної освіти, коли інтелектуальні розробки авторів дистанційних курсів вільно використовуються та передаються в мережі. Тому потрібно вдосконалювати вітчизняне законодавство з питань захисту авторських прав в системі дистанційної

освіти на основі використання комплексного підходу, який включає поєднання правових та технічних засобів захисту.

Список використаних джерел

1. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3792-ХІІ / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. – Назва з екрана.
2. Шиндер О. В. Дистанційна освіта як фактор підвищення конкурентоспроможності вищих навчальних закладів / О. В. Шиндер // Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників : Матеріали XXXIX Міжнар. наук.-метод. конф., (м. Полтава, 23–24 січня 2014 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2014. – С. 172–174.

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

В. В. Карцева, д. е. н., завідувач кафедри фінансів та банківської справи;

В. О. Ольховський, к. т. н., доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Умови економічного розвитку сьогодення вимагають сформувати конкурентоспроможну систему генерації, адаптації та практичного використання знань. Необхідно створити вітчизняну інноваційну систему, яка має забезпечити оволодіння знаннями майбутніх фахівців з вищою освітою у взаємозв'язку з дослідженнями та досягненнями економічної науки.

Забезпечення економічного розвитку країни не можливо без високоосвічених спеціалістів, здатних до нестандартного творчого мислення. Крім того ситуація, що склалася в Європі, вимагає підвищити якість та конкурентоспроможність освітніх послуг.

Полтавський університет економіки і торгівлі є одним з провідних вищих навчальних закладів нашої держави, який почав використовувати в навчальному процесі засоби дистанційного навчання. У зв'язку з цим університетом підготовлено відповідне підґрунтя для забезпечення відкритого електронного дистанційного навчання.

Головною метою сучасної системи організації навчального процесу є підвищення якості вищої освіти та забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників і престижу української вищої освіти в світовому освітньому просторі.

Сучасні умови економічного розвитку вимагають від науково-педагогічних кадрів вибору найбільш ефективних засобів навчання, методів організації та управління навчальним процесом.

Розвиток інформаційних технологій сприяє побудові нового формату взаємозв'язку між викладачем і студентом, а саме у форматі дистанційного навчання. У цьому контексті виникає потреба в розробці проектів для підтримки інтерактивної взаємодії та спілкування викладача і студента, що дозволить розширити можливості пізнання нового та реалізувати компенсаторні можливості.

Для опанування університетської навчальної програми студенти мають постійно удосконалювати рівень знань та набувати навичок дослідника, базуючись на активній пізнавальній діяльності, оскільки процес навчальної діяльності пов'язаний із збільшенням обсягів самостійної роботи студентів.

Враховуючи таку ситуацію при розробці дистанційних курсів та методичних рекомендацій до самостійного вивчення навчальної дисципліни викладач має подати чіткий алгоритм цього процесу, який би надав змогу студенту опанувати матеріал. Даний алгоритм вивчення може складатися з наступних етапів:

Вивчити ключові дефініції та теоретичні аспекти за темою, користуючись матеріалом лекції та методичних посібників і підручників, які є у переліку основних та додаткових інформаційних джерел, рекомендованих для вивчення даної теми.

Ознайомитися з методами розв'язання окремих типів задач та опанувати логіку їх розв'язання, яка подається у вигляді методичних рекомендацій з відповідними поясненнями та прикладами.

Виконати тестові завдання, які сприятимуть закріпленню теоретичних аспектів теми.

Самостійно розв'язати задачі та зробити обґрунтовані економічні висновки з поясненням сутності розрахованих показників.

Виконати модульну контрольну роботу, яка складається з теоретичної та практичної частини.

Виконати завдання підсумкового контролю.

Обрати напрям науково-дослідної роботи за узгодженням із викладачем, оскільки цей напрям самостійної роботи вимагає від студента більш глибоких знань та формує здатність до самостійного наукового дослідження.

Слід відмітити, що організація самостійної роботи студентів є досить складною процедурою, оскільки вона виконується у позааудиторний час без посередньої участі викладача. Разом з тим, в рамках дистанційної освіти, самостійна робота дисциплінує студента, оскільки обмежена часовими термінами навчального плану. Крім того, необхідно звертати увагу на інтенсифікацію самостійної роботи студентів шляхом наповнення її новим змістом, що відповідає реаліям сьогодення і сприяє підготовці високоосвічених фахівців у галузі економіки.

Список використаних джерел

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : затверджене Наказом МОН України від 2.06.93 № 161.
2. Чебан Т. М. Комплексний та системний підхід до організації самостійної роботи студентів як шлях підвищення її ефективності / Чебан Т. М. // Вестник ХНТУ. – 2005 р. – № 3 (23).

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

***А. М. Соколова**, к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи;*

***Д. С. Пісоцька**, асистент кафедри фінансів і банківської справи
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Зміни в сучасній системі вищої освіти характеризуються інтенсифікацією навчального процесу і підвищеними вимогами до якості та індивідуалізації отримання знань різними категоріями населення. Це викликає нагальну необхідність розробки і впровадження широкого комплексу освітніх програм, що дозволять кожному бажаючому отримати саме ту освіту, в ті терміни і в тому місці, які будуть для індивіда найбільш зручними і

прийнятими. Конкуренція серед вузів – це нормальний процес, викликаний дією ринкових механізмів та стимулює формування повноцінного і ефективно функціонуючого ринку освітніх послуг.

В широкому розумінні конкурентоспроможність вузу – це можливість випереджати інші вузи в досягненні поставлених цілей. А зважаючи на специфіку виду діяльності – це здатність надання відповідного рівня освітніх послуг, які задовольнятимуть потреби суспільства при підготовці висококваліфікованих фахівців у відповідності до вимог ринку праці, а також наявність потенціалу в розробці, створенні й реалізації науково-методичної та науково-технічної продукції, яка задовольнятиме вимоги як сучасного світу, так і буде актуальною в майбутньому. Конкурентоспроможність вузу являє собою складну функцію багатьох показників, що характеризують ті чи інші напрямки діяльності вузу, серед яких чільне місце належить якості навчання. Адже, конкурентоспроможність вузу в освітньому просторі визначається його спроможністю забезпечити якість освіти і як процесу, і як результату, тобто навчання повинно відповідати потребам і можливостям студента, а також забезпечувати конкурентоспроможність випускника на ринку праці.

Одним із основних факторів конкурентоспроможності вузу в останні роки стає впровадження інноваційних освітніх програм, методів і технологій в навчальний процес. Пріоритетним напрямком нових освітніх технологій організації навчального процесу, що забезпечують ефективну реалізацію нових моделей і змісту безперервної освіти, є дистанційне навчання.

Широке поширення в вузах України системи дистанційного навчання спричинене рядом факторів, один з яких – зручність для студента в можливості здобуття освіти на відстані з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

Дистанційна освіта – це сукупність педагогічних, інформаційних та комунікаційних сучасних технологій, що забезпечують опосередковану (позааудиторну) можливість отримання освіти студентом незалежно від місця знаходження та розподілу в часі і його, і викладача.

Широке застосування дистанційних освітніх технологій дозволяє: забезпечити рівні можливості для отримання освіти і

безперервного підвищення кваліфікації всім людям незалежно від їх місця проживання і соціально-економічного становища; підняти якість освіти за рахунок забезпечення індивідуальності темпу і графіка вивчення матеріалу, надання можливості поєднувати навчання з трудовою діяльністю; істотно підвищити ефективність використання знань в економіці за рахунок раннього оволодіння населенням навичками застосування інформаційно-комунікаційних технологій; здешевити освіту за рахунок розподілу витрат на створення ефективного освітнього технологічного середовища (платформи) з перенесенням центру ваги на самостійну роботу вдома, на роботі тощо; забезпечити безперервність отримання освіти; організацію самостійної роботи студентів, включаючи самонавчання і контроль знань студентів. Тож, як бачимо, дистанційна освіта стала одним із ключових конкурентних переваг сучасного вузу.

Основними факторами конкурентоспроможності вже самих дистанційних освітніх послуг є: імідж вузу; затребуваність напрямів підготовки (спеціальностей) і форм навчання; наявність ефективного та зручного дистанційного середовища, заснованого на сучасних інформаційних і комунікаційних технологіях; якість та наповненість навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності; наявність ефективної внутрішньовузівської системи якості; гнучка цінова політика в системі дистанційного навчання тощо.

Поява нових технічних і програмних можливостей дозволяє постійно розвивати та вдосконалювати навчальний процес в рамках дистанційного навчання, забезпечуючи необхідну ширину і глибину навчання, одночасно зміцнюючи конкурентну позицію вузу на ринку освітніх послуг.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

А. Л. Флегантова, к. е. н., ст. викладач кафедри міжнародної економіки

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сучасному етапі в умовах розвитку технологій дистанційне навчання набуває все більшої актуальності у світі та

Україні. Цей процес дає можливість швидко отримувати постійно протягом життя якісні знання та інформацію, знаходячись у будь-якому місці. Освіта протягом життя є визначальною рисою європейського та західного суспільства. Отримання якісних знань прямо залежить від методів викладання та донесення інформації до слухачів.

Успішне створення і використання дистанційних навчальних курсів має починатися з глибокого аналізу цілей навчання, дидактичних можливостей нових технологій передачі навчальної інформації, вимог до технологій дистанційного навчання з погляду навчання конкретним дисциплінам, коригування критеріїв навченості [4].

Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань і доступ до різноманітної навчальної інформації іноді ефективніше, ніж традиційні засоби навчання. Експериментально підтверджено, що якість і структура навчальних курсів, так само як і якість викладання при дистанційному навчанні, часто набагато краща, ніж при традиційних формах навчання. Крім того денна форма навчання є більш витратною, а найбільш економічною – дистанційна. Економічна ефективність підтверджується кількісними даними, отриманими з практики і статистики [4].

Дистанційне навчання розвивається в Україні вже протягом досить тривалого часу. Виникає потреба оновлювати його методи для того, щоб удосконалювати цей процес, робити його не лише зручним і швидким способом отримання знань, а ще і якіснішим.

Йдеться про інноваційні методики як навчання, так і викладання. Тож слід розібратися з поняттям «інноваційні методики викладання». Воно є полікомпонентним, оскільки об'єднує всі ті нові й ефективні способи освітнього процесу (здобуття, передачі й продукування знань), які, власне, сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти. Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі ВНЗ, слід назвати такі: аналіз помилок; аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра; коментування, оцінка (або самооцінка) дій

учасників; майстер-класи; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проєктів; моделювання; проблемний (проблемно-пошуковий) метод; публічний виступ; робота в малих групах; тренінги індивідуальні та групові (як окремих, так і комплексних навичок) та ін. [3].

Всі перераховані методи навчання, що застосовуються у вищій школі можуть бути успішно впроваджені в практику дистанційного навчання за умови раціонального використання сучасних технічних можливостей.

Наприклад, багато вузів уже сьогодні застосовують технологію онлайн-семінару під назвою «вебінар», який демонструє порівняльні таблиці, презентації, відеоролики тощо. За допомогою інтернет-технологій вебінар зберіг головну ознаку семінару – інтерактивність, яка забезпечує моделювання функцій доповідача, слухача, що працюватимуть інтерактивно, комунікуючи разом за сценарієм проведення такого семінару [1, 2].

Отже, одним із основних завдань дистанційного навчання в Україні на даному етапі є підбір таких інноваційних методів навчання і застосування таких технічних засобів, які можуть гармонійно поєднуватися і допомагати у процесі здобуття дистанційної освіти максимально наближуючи її до денної форми навчання, але спрощуючи і прискорюючи процес отримання інформації.

Список використаних джерел

1. Абдалова О. И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе / О. И. Абдалова О. Ю. Исакова // Дистанц. и виртуал. обучение. – 2014. – № 12. – С. 50–55
2. Азимов Э. Г. Массовые открытые онлайн-курсы в системе современного образования / Э. Г. Азимов // Дистанц. и виртуал. Обучение. – 2014. – № 12. – С. 4–12.
3. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України [Електронний ресурс] / Бистрова Ю. В. – Режим доступу: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Bystrova.pdf>. – Назва з екрана.
4. Мигович С. М. Огляд сучасного стану дистанційного навчання в Україні [Електронний ресурс] / Мигович С. М. – Режим доступу: http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-ossdnu.pdf. – Назва з екрана.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВІТЧИЗНЯНИХ ВНЗ

А. В. Хван, ст. викладач кафедри ділової іноземної мови
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»

Одним з пріоритетних напрямів програми модернізації професійно-технічних закладів визнане дистанційне навчання. В 2000 році прийнята Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, створені Українська Система Дистанційного Навчання – UDL System та Український центр дистанційної освіти (УЦДО). Дистанційна форма навчання успішно використовується у вищій освіті, при професійній підготовці та перепідготовці кадрів, підвищення та удосконалення професійного рівня спеціалістів, для самоосвіти.

Дистанційне навчання (ДН) – це одна із форм організації навчального процесу, при якому усі або частина занять здійснюються з використанням сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій при територіальній віддаленості викладача і студентів.

В основу дистанційного навчання покладені класичні принципи дидактики: природо відповідність; науковість і доступність; наочність; свідомість та активність; системність; систематичність і послідовність; зв'язок теорії з практикою. Але ДН має і специфічні характеристики. Однією із таких характеристик є те, що дистанційне навчання побудоване в основному на принципах інформатизації освіти і широкому застосуванні телекомунікаційних технологій. На сьогодні скористалися правом навчати своїх студентів дистанційно більш ніж 35 ВНЗ України. Серед них такі виші як: Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова.

На особливу увагу заслуговує досвід Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», який в 2012 році розпочав пілотний проект по впровадженню в навчальний процес технологій дистанційного навчання шляхом створення електронних навчальних курсів на платформі LMS Moodle. До участі в проекті

було залучено викладачів з різними рівнями компетентності як з відповідного фаху, так з педагогічної діяльності, а також з різною мотивацією, різним особистісним досвідом, різними потребами, інтересами тощо. Аналіз результатів першого року пілотного проекту показав, що поряд з зацікавленістю та відповідальністю, інтересом до нових інформаційних технологій у викладачів – учасників проекту, існують певні проблеми, головною серед яких є нерозуміння алгоритмів діяльності студентів в межах електронного навчального курсу. З метою подолання зазначеної проблеми в університеті було створено навчальний курс для викладачів.

Віртуальний науково-навчальний простір Полтавського університету економіки і торгівлі об'єднує 9 сегментів системи дистанційного навчання. На сайтах вишу розміщено понад 400 дистанційних курсів навчальних дисциплін, які вивчаються студентами Інституту заочно-дистанційної освіти.

В свою чергу Сумський державний університет пропонує дистанційні курси та тестові завдання, Java та Flash тренажери, інтерактивні демонстрації, завдання для самостійної роботи, інші навчальні відеоматеріали. Автоматизована система дистанційного навчання з універсальними гнучкими можливостями тисячам користувачів через web-браузер надає доступ до навчальних матеріалів. Спеціалізована багатоканальна online-студія дозволяє створювати навчальні відеоматеріали, проводити вебінари та конференції. Чотири спеціалізованих підрозділи та близько 30 досвідчених фахівців, інженерів і програмістів забезпечують розбудову та функціонування системи дистанційного навчання СумДУ.

Таким чином ДН є перспективною формою організації навчального процесу, в якому міститься значний потенціал для вдосконалення освіти. Зокрема ДН цікаве для студентів, сприяє зростанню мотивації вивчення дисциплін. Для викладачів воно дає змогу позбавитися великої кількості паперової роботи, зосередити свою увагу на креативній складовій навчального процесу.

Натомість досвід вказує на існування окремих проблем, одна з яких полягає у тому, що студенти різних форм навчання виказують неоднакову активність у роботі конференцій, чатів та інших видів комунікативної діяльності в режимі реального часу. Фактор особистого знайомства виявляється таким, що суттєво

впливає на даний вид діяльності. Так, студенти денної форми навчання в дистанційних курсах включеного типу беруть більш активну участь у опосередкованому спілкуванні «студент-студенти», ніж ті, які навчаються в чистих дистанційних курсах.

Розробка психологічних рекомендацій та методів щодо активізації комунікативної діяльності студентів у дистанційному середовищі дозволить підвищити якість та ефективність ДН.

ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ

Л. П. Холодний, к. т. н., доцент;

Ю. Г. Наконечна, к. т. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Дистанційна освіта – навчання на відстані – стала справжньою новацією 21 століття. Серед плюсів такого навчання називається можливість займатися в будь-якому місці, де є комп'ютер, матеріал суворо дозований по тижнях і збігається з усіма вимогами, які пред'являються до студентів будь-якого вузу, крім того, у студента є можливість виконувати завдання в зручний для нього час.

Аналіз впровадження дистанційного навчання на факультеті харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу показує, що до реального контингенту потенційних студентів можна віднести лише тих, хто отримав кваліфікацію молодшого спеціаліста і поєднує навчання й роботу в закладах ресторанного господарства та на харчових або переробних підприємствах.

Ефективність дистанційного навчання для студентів полягає і в тому, що можливість навчатися дистанційно не обмежує можливості навчатися й удосконалюватися в професійній діяльності під час роботи на підприємстві. Але як показує досвід кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства існують і негативні сторони дистанційного навчання:

– відсутність очного спілкування викладача й студента, а виходить, немає індивідуального підходу в навчанні й вихованні;

- студенти не завжди самодисципліновані, свідомі і самостійні, як це необхідно при дистанційному навчанні;
- для постійного доступу до джерел інформації потрібна гарна технічна оснащеність;
- нестача практичних занять і відсутність постійного контролю.

Тому, як свідчить практичний досвід, при підготовці фахівців для ресторанного господарства та харчових підприємств, навчання необхідно чітко розвивати в напрямку змішаного навчання.

Змішана форма навчання органічно поєднує в собі як денні, так і дистанційні форми навчання. Змішане навчання складається із трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, освоєння практичних аспектів у формі денних занять, остання фаза – здача іспиту або виконання випускної роботи. Тобто змішане навчання успадковує переваги дистанційного навчання й виключає його недоліки.

Змішане навчання на кафедрі технологій харчових виробництв і ресторанного господарства використовує найрізноманітніші методи, як традиційні, так і інтерактивні: лекційні, лабораторні, комп'ютерні презентації, комп'ютерне навчання й навчання через Інтернет. Ці методи використовуються як окремо, так і в поєднанні один з одним. І, як показує досвід, змішане навчання можна використовувати при підготовці будь-яких фахівців без винятку.

Впровадження елементів змішаного дистанційного навчання показало важливість розробок курсів ДН з урахуванням ряду психологічних принципів, які впливають на якість дистанційного навчання.

В першу чергу це така психологічна проблема, як відсутність досвіду самостійної роботи (насамперед, для студентів першого курсу), недостатня воляова саморегуляція, вплив групових установок тощо. Тому розроблювачам курсів варто звернути особливу увагу (на початковому етапі курсу) на необхідність детального планування навчальної діяльності, її організації, чіткої постановки цілей і завдань навчання. Студенти повинні розуміти призначення запропонованих курсів. Від змісту матеріалу, що визначає структуру й рівень їхніх пізнавальних інтересів (загальних або спеціальних) значною мірою залежить ефективність навчального процесу студентів.

Звідси випливає, що розробляючи учбово-методичні матеріали для дистанційного навчання, необхідно брати до уваги психологічні закономірності сприйняття, пам'яті, мислення, уваги, а також вікові особливості студентів. Врахування цих особливостей сприяє підвищенню рівня сприйняття інформації й засвоєння навчального матеріалу тими, хто вчиться в системі дистанційного освіти.

Таким чином, ефективність змішаного дистанційного навчання залежить від якості використаних матеріалів (учбових курсів, методичних розробок тощо) і майстерності викладачів, що беруть участь в цьому процесі. Тому при розробці дистанційного курсу, педагогічна та змістовна організація дистанційного навчання (як на етапі проектування курсу, так і в процесі його використання) є пріоритетною. Підготовка до використання дистанційних навчальних курсів повинна починатися із глибокого аналізу: цілей навчання, дидактичних можливостей нових технологій передачі навчальної інформації, вимог до технологій дистанційного навчання з погляду вивчення конкретних дисциплін.

ДІАЛЕКТИКА НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Г. Ф. Хоружий, д. філос. н., професор

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасна модернізація вищої освіти передбачає створення оптимального навчального середовища, «структура і складові якого сприяють досягненню цілей навчально-виховного процесу» і котрий розвивається у взаємодії з системою вищої освіти. 1) Отже, йдеться про простір як філософську категорію, що має певні метричні та топологічні властивості. Навчальне середовище є складовою ширшого поняття «соціально-культурне середовище», що розуміють як частину навколишнього світу, умов існування і розвитку людини та суспільства. Певні вимоги до навчального середовища формувалися ще за часів «академії» Платона. Під навчальним середовищем здебільшого розуміють сукупність умов та впливів, що відбуваються у процесі викладання та навчання. Тобто навчальне середовище включає аудиторії, кабінети, комп'ютерні класи, лабораторії, бібліотеки,

спортивні споруди тощо. Отже, цей простір має певні компоненти, технічне забезпечення, меблювання, змістовну відповідність, естетичний вигляд тощо. Навчальне середовище можна характеризувати за різними ознаками: за інформаційно-технологічним забезпеченням, характером міжособистісних відносин, рівнем творчої активності, способами впливу на розвиток особистості студента тощо

Створення якісного навчального середовища потребує цілеспрямованої діяльності відповідних структурних підрозділів вищого навчального закладу, науково-педагогічних працівників та студентів, проектування їх особистісного розвитку. Йдеться і про врахування таких компонентів як характеристики викладачів, завдання викладання і навчання, заходи з підтримки науково-педагогічних працівників, оцінку стратегій, що визначають навчання, культуру, що впливає на навчальне середовище.

Навчальне середовище включає внутрішню і зовнішню системи вищої освіти, що визначають умови викладання та навчання і є «складно-складеним об'єктом системної природи, цілісність освітнього середовища є синонімом досягнення системного ефекту, під яким розуміється реалізація комплексної мети навчання і виховання на рівні безперервної освіти». 2) Формування якісного навчального середовища вищих навчальних закладів включає системи внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти. 3) Отже, йдеться про певну кількість взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле, сукупність стійких відносин та зв'язків, що є інваріантними щодо загалом визначених змін та перетворень системи. Варто нагадати, що у давньогрецькій мові термін «*sýstēma*», означав щось ціле, складене з багатьох частин, а згодом – як сукупність елементів, що пов'язані між собою і тому розглядаються як єдність певних завдань, смислу та цілей, як структурно систематизована цілісність. 4) В соціології поняття «система» розглядається як «сукупність фундаментально визначених, взаємопов'язаних структурних елементів». 5) Програмною системою, створеною для підтримки процесу дистанційного навчання, вважається віртуальне навчальне середовище.

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти передбачає здійснення певних процедур і заходів, зокрема визначення

принципів, здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, оцінювання здобувачів вищої освіти, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, наявність необхідних ресурсів для організації навчально-виховного процесу, у т. ч. інформаційних систем для управління навчально-виховним процесом. Необхідною передумовою підвищення якості є налагодження ефективної взаємодії викладачів і студентів. Оптимізація навчального середовища вищої школи відбувається також з метою його насичення, диверсифікації, можливості індивідуалізації формування фахівців, а також розвитку різних видів компетенцій.

Система зовнішнього забезпечення якості діяльності вищих навчальних закладів включає ефективність процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості, наявність системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості та публічно оприлюднених критеріїв прийняття рішень, налагодження доступного і зрозумілого звітування, забезпечення проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями тощо.

Можна говорити про тісну взаємодію системи вищої освіти і навчального середовища, що існують в діалектичній єдності, в рамках їх тотожності та єдності і водночас служать передумовою розвитку. Вважається, що середовище має більші ресурси, ніж відповідна система. Йдеться, зокрема, про наявні ресурси, що є ключовим фактором взаємодії пари «система-середовище». Увага до системи вищої освіти дещо виросла у міру того, як українське суспільство в процесі пізнання економіки, політики, соціальної сфери та культури почало глибше усвідомлювати внутрішню складність суспільних процесів, відкривати певні закономірності в зв'язках і краще розуміти роль вищої освіти у розвитку практичної і теоретичної діяльності людей. Однак, вивчення досвіду інших країн вказує на ще значні резерви в оптимізації як системи вітчизняної вищої освіти, так і ефективності навчального середовища.

Взаємодія навчального середовища і системи вищої освіти має уможливлувати комбінацію таких елементів як: персоналізоване навчання, оскільки навчання кожного індивіда має свої особливості; соціально конструйоване навчання, що більшою мірою визначається взаємодією та взаєморозумінням студентів; диференційоване навчання, яке означає, що знання, які ми

пропонуємо для освоєння, вимагають індивідуально різного рівня зусиль, часу, змісту та контексту роботи; ініційоване студентами навчання, що враховує їх знання, досвід та проведені дослідження і приносить кращі результати; навчання, пов'язане з навколишнім соціальним середовищем; гнучність організації навчання, що уможливило поєднання різних форм: об'єднання кількох груп в одну на певний період, поділ аудиторії на малі групи і організацію їх роботи у більшому приміщенні чи в різних аудиторіях; відкритість з урахуванням того, що сучасні навчальні середовища характеризуються меншою кількістю стін та перегородок та більшою прозорістю і частіше керуються ідеєю навчальної спільноти, що поєднує викладання і навчання, у тому числі різних дисциплін і протягом кількох курсів; доступ до ресурсів, включаючи технології; підтримку викладачів, що створює кращі можливості для співпраці науково-педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. Жук Ю. О. Роль засобів навчання у формуванні навчального середовища / Жук Ю. О. // Нові технології навчання. – 1998. – № 22.
2. Сидорук І. Освітнє середовище вузу як чинник підготовки соціального педагога до профілактики вживання дітьми психоактивних речовин [Електронний ресурс] / Сидорук І. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4308/1/environs.pdf>. – Назва з екрана.
3. Про вищу освіту : Закон України.
4. System [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://de.wikipedia.org/wiki/>. – Назва з екрана.
5. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. – Київ : Укр. Центр духовної культури, 1998. – С. 473.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

М. М. Хурса, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Двадцять перше століття надало суспільству практично безмежні можливості щодо використання простору Інтернет. Су-

часний інтернет-простір суттєво відрізняється від свого попередника передусім тим, що кожен член суспільства має широкий, необмежений доступ до віртуальних технологій, а також, практично рівні права та можливості.

Можливості інтернет-технологій сьогодні активно почали використовуватися майже усіма сферами соціуму – від особистого використання до використання потужними комерційними корпораціями. Логічно, що передові сучасні технології Мережі стали якісно новим підґрунтям для вдосконалення процесу навчання у школах, коледжах та вищих навчальних закладах.

Дистанційна освіта, що почала впроваджуватися Вишами у навчальний процес, є відносно новою технологією, яка при невмілому використанні здатна принести навчальному закладу мінусові дивіденди у вигляді дискредитації його іміджу чи зменшення числа абітурієнтів, що хотіли б вступити до ВНЗ.

Не маючи сумнівів щодо професійності та компетентності посадових осіб, що займаються впровадженням та розвитком дистанційних технологій у ВНЗ, все ж таки хотілося, щоб такий потужний інструмент, як «дистанційна освіта», не перетворився у звичайну чергову кампанію, основними критеріями якої стали б: кількість студентів чи предметів, що викладаються дистанційно або ж бал якісної успішності.

Користуючись перевагами дистанційного навчання, які наведені на рисунку 1 потрібно пам'ятати, що у разі ігнорування тих глибинних засад на яких вони побудовані Університет перетворить їх на власні недоліки.

Знижуючи витрати на навчання за дистанційною технологією обов'язково потрібно зважати, що тільки виважений підхід до процесу економії коштів дасть необхідний ефект. Мається на увазі збільшення матеріальної зацікавленості викладачів, що задіяні у віртуальних технологіях навчання за рахунок зекономлених коштів на статтях: витрати на відрядження, експлуатація приміщень тощо.

Скорочення часу навчання не повинно стосуватися «живого спілкування» викладача та студента, що віддалено вивчає ту чи іншу дисципліну. Така пересторога є актуальною тому, що у гонитві за «здешевленням» процесу дистанційного навчання адміністратори інколи скорочують час спілкування до мінімуму, породжуючи тим самим формалізм, який стає дуже помітним користувачам освітніх послуг, що платять за навчання власні

гроші. На нашу думку, найбільш виваженим підходом до даної переваги дистанційного навчання буде підхід за якого враховуватиметься побажання студента щодо годин «живого спілкування» із викладачем (т'ютором).

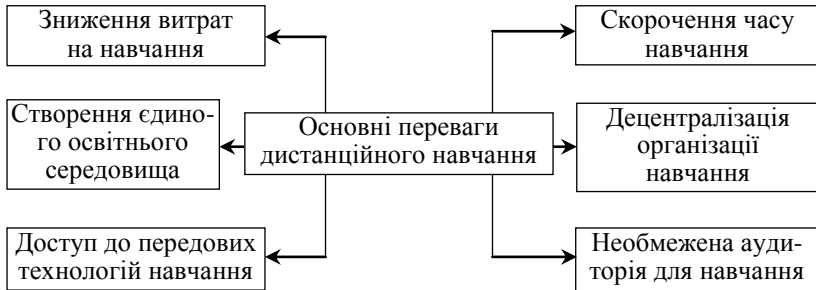

Рисунок 1 – Основні переваги дистанційного навчання

Децентралізація організації навчання не повинна надавати до рук студентів головних важелів щодо встановлення таких критеріїв, які можуть порушити загальний кошторис процесу навчання чи вивести такий процес за рамки розумних термінів.

Захоплюючись можливостями необмеженої аудиторії не потрібно забувати про оптимальні рамки навантаження на одного викладача – кількість студентів із якими потрібно індивідуально спілкуватися, консультувати та перевіряти виконані завдання повинна нормуватися, виходячи із високої якості процесу навчання.

Використовуючи арсенал передових технологій навчання деякі викладачі забувають про те, що не підготовленому студенту досить часто потрібно буквально «на пальцях» пояснювати сутність того про що йдеться, а не «скидати» таку роботу на мультимедійні засоби, презентації тощо.

Перед створенням єдиного освітнього середовища, що використовується в основному для корпоративного дистанційного навчання, адміністраторам такого типу навчання потрібно, насамперед, поділити його на окремі тематично спрямовані сектори, що будуть професійно корисними для різнофункціональних структурних підрозділів підприємств, фірм чи корпорацій.

Отже, тільки виважений підхід до використання переваг дистанційного навчання не дозволить перетворити такі переваги у недоліки.

ОРГАНИЗАЦИЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ПО ТОВАРОВЕДНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ

Т. И. Цыбранкова, к. т. н., доцент кафедры товароведения;

К. И. Локтева, к. т. н., доцент кафедры товароведения

УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации»

Дистанционная форма получения образования является одной из перспективных и востребованных среди студентов заочной формы получения высшего образования, т. к. обеспечивает доступность и непрерывность образования на протяжении жизни человека. Обучение он-лайн, т. е. дистанционно, позволяет расширить возможности обучаемых к получению необходимых знаний, особенно для иногородних слушателей и людей с ограниченными возможностями. Обучаемый в любой момент может обратиться напрямую к преподавателю, используя современные электронные средства коммуникации. При этом, сам преподаватель может использовать активные методы обучения, основанные на компьютерном моделировании, создавая для обучаемых интерактивную образовательную среду.

Для организации дистанционного обучения в Белорусском торгово-экономическом университете потребительской кооперации (БТЭУ) разработаны электронные учебно-методические комплексы (ЭУМК), которые включают: программу курса, карту курса, учебный материал (теоретические модули) по темам учебной дисциплины, а также практические задания. Карта курса разработана на основе учебной программы и содержит все разделы и темы изучаемой учебной дисциплины. В ней определены требования, которые обязательно должен выполнить студент для успешного изучения учебной дисциплины: отмечены материалы для обязательного изучения, материалы для ознакомления, указаны модули, по которым необходимо выполнить практические задания, приведены минимальные баллы, которые необходимо набрать студенту по результатам итогового тестирования по учебной дисциплине для допуска к зачету или экзамену.

Учебный материал товароведных дисциплин, с учетом дистанционной формы обучения, разработан на модульной основе: каждый модуль – это стандартный учебный продукт, включающий четко обозначенный объем знаний и умений, предназначенный для обязательного изучения. Учебные модули разработаны по требованиям и каждый включает в себя: задачи модуля, содержание модуля, лекционный материал, практическое задание, вопросы для самоподготовки, вопросы для тестирования, литературу для подготовки. Лекционный материал представлен в виде презентаций с использованием программного продукта Ispring Presenter, который позволяет значительно повысить наглядность представленного материала. Для улучшения восприятия и запоминания теоретического материала студентам предлагаются мультимедийные средства наглядности (графические и видеоматериалы, схемы, рисунки и др.).

Практические задания предусмотрены по каждому модулю и представляют собой: разработку презентаций (тематика приведена), рефератов (тематика приведена), характеристику образцов товаров по классификационным признакам по форме таблицы (приведена форма таблицы с примером ответа). Для итоговых тестовых заданий разработано по 10–15 вопросов по каждому модулю. Студенты мотивированы на добросовестное само тестирование, т. к. эти же вопросы используются как основа для прохождения итогового (зачетного) тестирования по курсу.

Проблемы, с которыми пришлось столкнуться при разработке ЭУМК по товароведным дисциплинам:

- при достаточно большом объеме учебного материала нелегко соблюсти и выполнить требование компактности его представления;

- важно при сокращении количества текстовой формы представления материала не потерять его качество, представив полно, логично, с одинаковой степенью детализации;

- подбор иллюстративного материала достаточно непрост, так как необходимый иллюстрационный материал должен быть достоверным, наглядным, в определенном формате, в одном стиле и т. д.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СИСТЕМЕ НЕПРЕРЫВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

***Е. Р. Борисова**, д. филос. н., к. э. н., профессор кафедры финансов
АНО ВО ЦС РФ «Российский университет кооперации»
Чебоксарский кооперативный институт (филиал), г. Чебоксары*

Современная действительность обнаруживает широкое, постоянно растущее и изменяющееся разнообразие форм образования. Сложившееся положение дел с необходимостью требует научной рефлексии, обусловленной единством знания и понимания, мысли и действия. В современных условиях высшее образование претерпевает ряд фундаментальных трансформаций, вызванных интенсивными процессами глобализации, протекающими во всех сферах человеческой деятельности.

Дистанционное образование оказывает мощное влияние на систему образования, приводя к безальтернативной необходимости ее модернизации, включающей в себя, прежде всего, внедрение инновационных информативно-коммуникативных технологий в образовательный процесс. Глобализация в образовании включает процессы трансформации в образовании под влиянием изменений в экономической, социально-культурной, технологической сферах. Глобализационные процессы, наблюдающиеся в мировой образовательной среде, побуждают национальные системы высшего образования активно применять инновационные технологии обучения, новые образовательные модели, отвечающие требованиям времени, потребностям информационного общества, высших учебных заведений, преподавателям и студентам.

В настоящее время система высшего образования, находясь в процессе модернизации, обусловленной объективным влиянием глобальных факторов, нуждается в активном использовании различных форм обучения, в том числе дистанционного образования, которое позволяет обучать значительное количество студентов, расположенных на значительном расстоянии от высших учебных заведений с минимальными финансовыми и временными издержками как для самих обучаемых, так и для образовательных учреждений.

Дистанционное образование является предметом активной научной дискуссии со значительным количеством, как сто-

ронников, так и противников. В научном сообществе до настоящего времени не сложилось однозначного мнения по поводу использования дистанционного образования в высшей школе, функционирующей в условиях глобализации и модернизационных тенденций высшего образования. Использование дистанционных образовательных технологий позволяет, во-первых, повышать доступность высшего образования для жителей, живущих в отдалении от крупных образовательных центров, зачастую не имеющих финансовых возможностей для переезда в эти центры; во-вторых, дает возможность специалистам повышать уровень профессионализма, что в свою очередь позволяет реализовывать принцип «обучения через всю жизнь».

В настоящее время во всем мире большой акцент делается на непрерывное образование с высокой скоростью совершенствования знаний и новых технологий. Непрерывное образование становится важным показателем технологического развития государства и социального прогресса, но реализация процесса «образования через всю жизнь» невозможна без дистанционных коммуникаций. В связи с этим можно вести речь о значительном совершенствовании концепций образования, форм и методов. Бесспорно, изменились взаимоотношения преподавателей и студентов, использование студентами учебных ресурсов, что сказалось на развитии самого института образования.

Учитывая все вышеперечисленные факторы, можно отметить, что дистанционное образование основано на идеологии быстрых действий и сокращения расстояний, таким образом, современное информационное пространство открывает большие возможности для системы образования.

MULTIPLE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS MASTERS IN ENTREPRENEURSHIP & SME AFFAIRS

Olena Cherniavska, Vice-Rector on Scientific and Pedagogical work, Doctor of Economics, professor;

Yuliia Perehuda, Director of International Scientific Educational Center;

Anna Bychkova, Divisional Manager of Scientific Educational Center Higher Educational Establishment of Ukoopspilka "Poltava University of Economics and Trade"

Higher Educational Establishment of Ukoopspilka "Poltava University of Economics and Trade" is one of the universities-

partners offering Multiple Higher Educational Institutions Masters In Entrepreneurship & Sme Affairs programme which is co-ordinated and promoted by Advenio eAcademy, a licensed HEI based in Malta specialised in elearning, as a joint Masters programme offered on-line by multiple HEIs from different European countries. The programme is in response to the market requirements for specialized post graduate quality courses that meet the needs of existing entrepreneurs and small business managers.

The proposed MHEI – M.Entr. & SME Aff. programme seeks to bring together multiple Higher Education Institutions from within the EU that would design, develop, implement and operate an online Masters programme in Entrepreneurship and Small and Medium Enterprise Affairs. This programme is therefore more generalist in nature and is designed to assist practitioners already engaged in entrepreneurship, current managers of Small and Medium Sized Enterprises, or managers working within larger organisations who want to make the transition to the SME environment either as entrepreneurs or executives within SMEs. Rather than seek students who are interested in a Masters degree to continue with post graduate studies, the focus of this programme is to attract entrepreneurs or would be entrepreneurs who seek a higher level of competence to enable them to successfully launch or grow their SME operation.

Learning for Life in Africa Limited (LLA) is pleased to be teaming up with Advenio eAcademy (AeA) and a number of other European Higher Educational Institutions to deliver a Master's Degree programme – MHEI – M. Entr. & SME Aff.

This programme will be co-ordinated and promoted by LLA and AeA and will be delivered in English in Abuja, Nigeria as a joint Master's programme offered by multiple HEIs from different European countries.

The collaborating Higher Educational Institutions bring to the programme years of international experience at graduate level and include some very well-known European universities. This international involvement is what distinguishes the proposed programme most. It provides a uniquely European open multi-cultural approach to learning. The collaborating HEIs include:

GREECE – University of Ioannina

HUNGARY – Szent Istvan University

ITALY – University of Bari Aldo Moro

MALTA – Advenio eAcademy

SLOVAKIA – University of Žilina

UKRAINE – Poltava University of Economics and Trade

The programme specifically targets entrepreneurs, managers of Small and Medium Sized Enterprises, and managers working within larger organizations in both the public and private sectors. The programme will also interest professionals from the worlds of architecture and engineering, law, medicine and other disciplines with a higher level of competence and flair who want to make the transition to the SME environment.

The programme includes four key elements: Foundation Modules; Specialist Modules; Internship; Business Plan and Presentation.

The programme is delivered as a blended learning programme including both e-learning and classroom learning, the latter being delivered on a flying faculty basis provided by each of the participating HEIs. Through this key component, the top quality experienced academic members of staff of the involved European HEI institutions will travel to Abuja to deliver classes and workshops/tutorials. In this way, they will be able to share their experience and expertise with students. The proposed programme offers a serious qualification which can be earned with a balance of career and personal life commitments. The course modules dedicated commitment to study and analysis, particularly during the months during which the courses are offered. This combination of on-line and on-site learning enables students to avoid the need to leave their job or family to study overseas for long periods of time. LLA and AeA retain responsibility for the academic standard and quality of learning.

ОСОБЛИВОСТІ ПОТОЧНОГО Й ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

***О. Ю. Чорна**, асистент кафедри української та іноземних мов
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Конкурентоспроможність вищого навчального закладу залежить від здатності й уміння професорсько-викладацького складу готувати кваліфікованих фахівців. Об'єктивне уявлення про

якість знань студентів можна одержати завдяки систематичному й належним чином організованому контролю навчальних досягнень студентів. Відповідно до навчальних планів підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі передбачається проведення вхідного, поточного та підсумкового контролю знань.

Вхідний (нульовий) контроль – це діагностика рівня знань студента, що застосовується як передумова успішної організації вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Поточний контроль – це контроль, який здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни з метою виявлення ступеня розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Основними формами поточного контролю знань студентів є контроль на лекціях, на практичних заняттях, на консультаціях. Контроль на лекції може проводитися як вибіркове усне опитування студентів (у кінці першої або на початку другої години лекції) з метою встановлення ступеня засвоєння теорії, виявлення найбільш важких для сприйняття студентів питань з наступним роз'ясненням їх. Контроль на практичних заняттях проводиться у формі усного опитування кожного студента з метою оцінити якість підготовки домашнього завдання, активність студента в процесі занять, кількість внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей. Постійно контролюється й оцінюється у балах самостійна робота студентів із рекомендованими підручниками, додатковою літературою, нормативними актами з тем практичних занять (зокрема із Національним стандартом України «Державна уніфікована система документації» ДСТУ4163-2003 під час вивчення теми «Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації») шляхом регулярної перевірки на кожному занятті конспектів студентів.

Контроль у позанавчальний час передбачає індивідуальну співбесіду зі студентом на консультаціях.

На лекціях і практичних заняттях позитивним балом від (0,5) оцінюється кожне доречне запитання студента до теми, участь в обговоренні питань, індивідуальна участь кожного зі студентів у вирішенні проблемних ситуацій, підготовка реферату або доповіді. Додаткові бали можна одержати за участь у науково-дослідній роботі, олімпіаді.

Результати поточного контролю використовуємо для коригування методів і засобів навчання студентів, кращої організації самостійної роботи. Поточний контроль з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» проводимо в письмовій формі.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах. Дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складається з трьох модулів, отже підсумковий модульний контроль знань студента проводиться після завершення лекційних і практичних занять, що належать до певного модуля, у формі тесту. Структура завдань, система і критерії оцінки результатів модульних контрольних завдань розробляється викладачами і затверджується головою предметної комісії. Критерії оцінювання доводяться до відома студентів перед проведенням модульного контролю. За результатами підсумкового контролю та на підставі результатів виконання студентом визначених видів робіт під час практичних занять, самостійного опрацювання матеріалу виставляємо семестровий залік.

Іспит як різновид підсумкового контролю навчальних досягнень студентів здійснюється на етапі завершення вивчення навчальної дисципліни в цілому. Іспит з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» проводимо за іспитовими білетами, що містять 4 завдання, кожне з яких оцінюється по 10 балів.

Підсумкова оцінка знань студентів складається з двох частин:

- 1) 0–60 балів за поточну роботу;
- 2) 0–40 балів за результати іспиту (підсумкового модульного контролю).

Результати складання іспитів і заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в екзаменаційну відомість, залікову книжку студента.

Студенти дистанційної форми навчання після прослуховування ввідної лекції опрацьовують курс самостійно, користуючись методичними матеріалами, розміщеними на сайті дистанційної освіти ПУЕТ. Обов'язковим є складання опорного конспекту та виконання трьох модульних контролів. Іспит проводимо у формі тесту у режимі онлайн. Обов'язковим для студентів дистанційної форми навчання є усне опитування після вико-

нання екзаменаційного тесту з метою визначення рівня знань та якості самостійної підготовки.

Отже, регулярний контроль знань студентів допомагає підвищити мотивацію студентів до систематичної активної роботи впродовж навчального року. Відзначимо відкритість контролю (ознайомлення студентів на початку вивчення дисципліни з контрольними завданнями та всіма формами контрольних заходів і критеріями їх оцінювання) та подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань (складання контрольних завдань та іспитів у письмовій формі із застосуванням 100-бальної шкали оцінювання). Результати контролю навчальних досягнень студентів використовуємо для коригування організації й змісту навчального процесу, заохочення успішних студентів, розвитку їх творчих здібностей, самостійності та ініціативності, і, як наслідок, підвищення якості професійної підготовки фахівців.

МІСЦЕ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ МОДЕЛЯХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ

***О. В. Шкурупій**, д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки;*

***Т. О. Білоброва**, к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки;*

***Т. А. Дейнека**, к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Для сфери вищої освіти найбільш характерним трендом сучасності є інтернаціоналізації діяльності. Це знаходить свій прояв як у інтернаціоналізації освітньої, так і науково-дослідної, дослідно-конструкторської та інших видів діяльності. Очевидним є факт, що університети вже давно не є орієнтованими лише на внутрішній ринок. Результати їх діяльності є послугою, яка починає знаходити свого покупця на ринках близького і дальнього зарубіжжя.

Вищі навчальні заклади пострадянського простору (насамперед з таких країн, як Росія, Білорусь, Молдова, Грузія, Азербайджан, Україна) у наш час активно переймають моделі та досвід інтернаціоналізації діяльності провідних зарубіжних ВНЗ, насамперед, британських, американських, австралійських.

Однією з особливостей, завдяки якій сформувалися сучасні моделі вищих навчальних закладів у провідних зарубіжних ВНЗ, та яку активно переймають ВНЗ пострадянського простору є домінування дистанційних технологій навчання.

Як засвідчує звіт компанії «Ernst&Young» «Univeristy of the future» (2012 р.) [1] існує 5 рушійних сил змін, однією з яких є цифрові технології. Університети прагнуть відкрити на своїй базі масові відкриті онлайн курси (МООС – Mass Online Open Courses) і сприяти поширенню онлайн навчання як на платній, так і на безоплатній основі. При цьому вони також зазначають, що МООС – це лише початкова стадія пошуку і впровадження нових моделей ВНЗ майбутнього. Також не можна не погодитись із їх положенням про те, що глобальна мобільність академічних брендів – це новітній феномен, важливість якого постійно зростає. Поширення навчального контенту через платформи МООС такими університетами, як Гарвард, Масачусетський Технологічний Інститут, сприяє формуванню та укріпленню глобальних брендів цих університетів.

Якщо уважно вивчити пропозиції МООС, то можна помітити дедалі більше курсів Київських та Московських університетів. В Україні стали з'являтися перші платформи МООС (такі, як prometheus.org.ua). Їх роль та значення в модернізації та інтернаціоналізації освіти, зокрема, навчального контенту, важко переоцінити, оскільки саме вони дають перший відкритий доступ до знань та інформації, який у подальшому зацікавлює студента в певному університеті або курсі, який він би хотів вивчати у певному ВНЗ. Також слід відзначити, що у майбутніх моделях університетів продаж та доставка освітніх послуг іноземним студентам відбуватиметься лише цифровим способом.

Такий підхід і таке бачення вже давно засвоєне найбільш прогресивними великими ВНЗ пострадянського простору. Нині, якщо зайти на сайт будь-якого з них, можна знайти доступ до платформи дистанційного навчання. Якщо розширювати розгляд питання моделей університету, і взяти до уваги той факт, що в числі нових споживачів їх послуг стали з'являтися практики (йдеться про B2B продажі та про світу і перекваліфікацію вищого управлінського персоналу) [1], то можна побачити, що дистанційне навчання залишається для них єдиним джерелом отримання новітніх знань та способом отримати диплом про вищу освіту (нерідко, другу).

Таким чином, у підсумку слід відзначити, що дистанційна освіта вже вийшла з рангу «новітніх розробок», які доцільно розглядати, і перейшла у ранг елементу моделі університету сучасності.

Список використаних джерел

1. University of the future / Ernst and Young. – 2012 [Electronic Resource]. – Mode of Access: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/University_of_the_future/\\$FILE/University_of_the_future_2012.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/University_of_the_future/$FILE/University_of_the_future_2012.pdf). – Назва з екрана.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

А. І. Шурдук, к. ф.-м. н., доцент, завідувач кафедри вищої математики і фізики

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

С. А. Стеценко, ст. викладач кафедри загальної фізики і математики

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Збільшується необхідність у підготовці компетентних професіоналів, спроможних до саморозвитку та швидкої зміни майстерності. Чималі змоги для цього надає впровадження модерних мережевих технологій та компетентнісного підходу в перебіг професійного навчання. Мережеві технології ґрунтуються на поєднанні дистанційних та інформаційних технологій, що здійснюються на базі комп'ютерних мереж та мережі Інтернет.

Сучасне дистанційне навчання ґрунтується на використанні наступних елементів: середовища передачі інформації (пошта, телебачення, радіо, інформаційні комунікаційні мережі) і методів, які залежать від технічних можливостей середовища обміну інформацією.

Застосування дистанційного навчання дозволяє студентам постійно перебувати в процесі навчання, при цьому спрощується процес спілкування з викладачем. Найважливіші проблеми, які виникають при дистанційному навчанні:

Створення добротних баз даних, електронних навчальних комплексів з інтерактивним спілкуванням та зручним інтерфейсом, доступним для різних категорій користувачів, на яких вони розраховані.

Технічне забезпечення дистанційного навчання. До цієї категорії проблем можна віднести: підключення до мережі Інтернет; можливість використання аналітичних операцій; стан комп'ютерних технологій, які дозволяють впроваджувати дистанційне навчання; існування відкритої системи, що дає можливість швидко вносити зміни в зміст плану в залежності від результатів його апробації; змога обробляти та зберігати значну кількість різних повідомлень (звукових, графічних, текстових та відео, тощо) та компонувати їх в зручному вигляді.

Вивчення фахових професійних дисциплін (наприклад, медицина, фізико-математичний цикл дисциплін) неможливе без ґрунтовних знань базових дисциплін.

Недостатній особистий зв'язок між студентом та персональним викладачем, що обумовлено професійною завантаженістю викладача.

Невисока пропускну здатність електронної мережі при проведєнні навчальних чи екзаменаційних телеконференцій.

Методики розробки матеріалів для дистанційного навчання мають свої особливості залежно від предметної галузі. Порівняно з дисциплінами гуманітарного та економічного напрямку, розробка дистанційних курсів з фізико-математичних дисциплін значно складніша, потребує більш високих характеристик комп'ютерної техніки, програмного забезпечення та вищої кваліфікації розробників.

Ефективність дистанційного навчання залежить від якості використаних матеріалів (навчальних курсів, методичних розробок) та майстерності викладачів, що беруть участь у цьому процесі. Наповнення складових частин дистанційних курсів з дисциплін фізико-математичного напрямку, у порівнянні з дисциплінами гуманітарного напрямку, має ряд особливостей: теоретичний матеріал для самостійного вивчення містить текст, велику кількість складних формул, таблиць, блок-схем, графіків і діаграм; практичне заняття містить алгоритми розрахунків, приклади розв'язування задач, довідковий матеріал, комп'ютерні моделі, емулятори, віртуальні стенди; при проміжному контролі завдання, крім тексту, передбачають наявність формул, схем, діаграм, графіків.

Вдосконалення і перспектива системи дистанційного навчання в Україні полягає в залученні в освітній процес аудіо-візуальної і комп'ютерної техніки. У майбутньому дистанційна освіта зробить навчання не ретельно розпланованим зобов'язанням, а захоплюючим і різноманітним пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам братиме активну участь.

Таким чином, розгортання системи дистанційного навчання вирішує широкий перелік питань і викликів, які стоять як перед навчальним закладом, так і перед абітурієнтами і студентами.

Список використаних джерел

1. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко ; за ред. В. М. Кухаренко. – [3-є вид.]. – Харків : НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. – 320 с.

ДИСТАНЦІЙНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ

О. М. Юдін, к. т. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Підвищення кваліфікації спрямоване на послідовне удосконалення професійних знань, умінь і навиків, зростання майстерності. Особливістю процесу підвищення кваліфікації кадрів є те, що слухачі вже володіють певними знаннями і практичними навиками виконання своєї роботи, можуть критично відноситись до навчального матеріалу, хочуть отримати саме ту інформацію, яка потрібна для виробничої діяльності. Підняти рівень процесу підвищення кваліфікації кадрів дозволили дистанційні технології навчання. Сьогодні дистанційне навчання демонструє свої переваги завдяки значно вищій інформативності, доступності та економічній ефективності.

Останнім часом в онлайн-навчанні набирають популярність сервіси для побудови індивідуальних навчальних траєкторій і мікрокурси, що дозволяють будувати траєкторії більш ефективно. Зараз переважна більшість сучасних дистанційних курсів побудована за форматом масових відкритих онлайн-курсів (МВОК). Цей формат, який, по суті, зводиться до переносу в

онлайн традиційного вузівського навчального процесу, до теперішнього часу затьмарив майже все інше і продовжує нарощувати популярність. Разом з тим, з поширенням МВОК, на передній план стали виходити і недоліки даного формату, головним з яких є надмірність матеріалу, пропонованого користувачам, які прагнуть отримати нові знання та навички.

У вузівському навчанні, програми яких будувалися протягом тривалого часу, проблема надмірності контенту не настільки чутлива, оскільки МВОК спочатку враховували особливості існуючих навчальних планів. Проте, у корпоративному навчанні велике значення має результат – наскільки добре і швидко співробітник опанував потрібним досвідом. При цьому, істотно, що в корпоративному секторі початкові знання і вміння співробітників не так вирівняні, як у навчальному закладі. Тому, саме підвищення кваліфікації у корпоративному секторі потребує нового формату навчання, що виходить за межі сучасних МВОК. Таким новим форматом дистанційних курсів можуть стати динамічні онлайн-курси.

Курси, що будуються з особливим чином сформованого контенту у відповідь на запит того, хто навчається. Отже, для рішення певного завдання можна створити кілька варіантів контенту (альтернатив), що відрізняються за змістом. В цьому випадку виникає потреба в критерії, що дозволяє порівнювати альтернативи між собою – критерії якості навчання – Q . Задачу вибору контенту динамічного онлайн-курсу можна сформулювати так: потрібно вибрати варіант курсу, що забезпечує максимум якості навчання при допустимих обмеженнях на час та вартість. Формальна постановка задачі має вигляд:

$$K_{opt} = \arg \max Q \text{ найти } K_{opt} \in K+$$

При обмеженнях на час $T(K_{opt}) < T_{доп}$ та на вартість навчання $C(K_{opt}) < C_{доп}$. K – вектор, що характеризує варіанти побудови онлайн-курсу, K_{opt} – оптимальне значення вектора, $T_{доп}$ і $C_{доп}$ – допустимі витрати часу і вартості навчання. Критерій якості Q , крім параметрів (вмісту) дистанційного курсу – K , часу – T і вартості навчання – C , залежить від характеристик того, хто навчається – X . Тобто:

$$Q = f(X, K, T, C).$$

Особливістю підходу, що пропонується є необхідність розробки невеличких спеціальних навчальних елементів, з яких буде складатися динамічний курс та опису взаємозв'язків між ними. Навчальний елемент може бути представлений коротким відеороликом або текстовою сторінкою. Збереження навчальних елементів та інформації про зв'язки між ними потребує застосування бази знань, а також відповідної системи управління.

Таким чином, готових курсів як таких, в базі знань немає, вони збираються за пошуковим запитом того, хто навчається динамічно з невеликих навчальних елементів (квантів). При цьому, весь контент не обов'язково може бути одного розробника, кванти можуть бути посиланнями і на зовнішні джерела. Можливо, інформації одного запиту для рішення оптимізаційної задачі формування контенту динамічного курсу буде недостатньо. На нашу думку, побудову навчального контенту динамічного курсу потрібно здійснювати на основі обробки інформації визначеного тесту, за допомогою якого можна уточнити вектор параметрів X та більш ретельно врахувати різницю у початкових знаннях і вміннях співробітників, що потребують підвищення кваліфікації.

ЗНАЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА»

***О. П. Юдічева**, к. т. н., доцент кафедри експертизи та митної справи;*

***Н. О. Кузнецова**, асистент кафедри експертизи та митної справи
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Нині в складних економічних відносинах і досить гострій конкуренції на ринку праці особливого значення набувають знання, уміння, навички та досвід. Найсучаснішим фахівцем є людина, яка вільно володіє сучасними інформаційними технологіями, постійно підвищує і вдосконалює свій професійний рівень. Але головними перешкодами, що виникають на шляху тих, хто бажає навчатися, є брак часу, внаслідок постійної зайнятості на роботі, а також значними матеріальними затратами, пов'язаними з місцем знаходження навчального закладу в іншому місті.

Дистанційне навчання – це форма навчання, яка передбачає використання комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, що забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і, головне, самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі, а також матеріалами поданими викладачем.

Самостійна робота під час дистанційного навчання набуває особливого значення, адже в даному випадку вона стає основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під опосередкованим керівництвом викладача у час, найбільш зручний для студента. Також зростає відповідальність викладача за підготовку дистанційного курсу, за логічну послідовність його структурних елементів і за методично правильне і зрозуміле студенту оцінювання виконаної ним роботи.

Значення самостійної роботи під час дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Технологічна експертиза» має особливе значення, тому що ця дисципліна безпосередньо бере участь у формуванні висококваліфікованого товаровознавця-експерта, вона тісно переплетена з багатьма іншими дисциплінами, формує професійні знання, уміння і навички.

Технологічна експертиза досліджує питання обробки (переробки) сировини, напівфабрикатів і виробів, технологічного режиму перетворення їх у готову продукцію, відповідності продукції технологічним нормативам за кількісним і якісним складом, використаною сировиною і додатковими матеріалами, а також характер і послідовність технологічних процесів, методи їх здійснення, вибір необхідного обладнання, пристосувань, моделей, робочого інструменту, розміщення обладнання в межах окремих цехів тощо. Технологічна експертиза здатна дати відповіді на низку питань, зокрема, яким чином і на якому обладнанні виготовлена продукція; чи є правильними норми витрат сировини; які відхилення від технологічного процесу мали місце і як вони вплинули на якість і вихід продукції; чи може бути економія сировини за рахунок змін технології виробництва продукції.

Роль товаровознавця-експерта в цих питаннях визначається сучасними економічними умовами, за яких розширюється його безпосередня участь у формуванні ринку якісних і безпечних для України товарів.

Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Технологічна експертиза» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціалізації «Товарознавство та експертиза в митній справі» ступеня магістра передбачає вивчення дев'яти тем, які розкривають особливість всіх тих чинників, які впливають на якість і безпечність товарів під час їх виробництва і є важливими в роботі експерта. З кожної теми подано лекційний матеріал, в якому обґрунтовано зроблено акценти на найбільш важливих моментах, що надзвичайно необхідні у практичній діяльності. Після вивчення лекційного матеріалу студентам запропоновано виконати практичні завдання з кожної теми і відповісти на спеціально розроблені тести, які максимально охоплюють теоретичний і практичний матеріал з конкретної теми. Після вивчення курсу обов'язково проводиться поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Оскільки на самостійну роботу студента під час опанування навчальної дисципліни «Технологічна експертиза» припадає лівова частка всього навчального часу, викладачам потрібно передбачити для кожної теми перелік основної і додаткової літератури, яка є найбільш сучасною і найбільш повно розкриває матеріал тем, поданих для вивчення. Також джерела літератури мають бути доступними, різноплановими, зрозумілими для студента. Також бажано включати в перелік посилань літературу іноземних авторів, для того щоб студент навчався аналізувати різні точки зору на ті чи інші моменти технологічної експертизи.

Таким чином значення самостійної роботи під час дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Технологічна експертиза» не втрачає своєї актуальності і своєчасності.

РОЛІ ТА ФУНКЦІЇ ТЬЮТОРА У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

***Н. І. Яловега**, к. е. н., доцент кафедри маркетингу
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі»*

Останніми роками розвиток інформаційних технологій зробив актуальною проблему модернізації системи освіти. Суть такої модернізації найбільше відбилася в концепції дистанційної

освіти, яка, завдяки такому глобальному явищу, як Інтернет, охоплює широкі верстви суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку.

Використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення майбутніх фахівців, спонукає їх до самостійної роботи, формує інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації. Можливості дистанційного навчання цілком відповідають соціальному замовленню з підготовки майбутніх фахівців. Нормативно-правове обґрунтування цього питання знайшло відображення у державних документах – Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Законі України «Про освіту», «Про вищу освіту», Державній програмі «Освіта» (Україна XXI століття), «Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні».

Дистанційна освіта є формою організації освітнього простору, де долаються обмеження, пов'язані з місцем і часом отримання освіти, уподобанням до єдиних національних освітніх традицій та державних освітніх стандартів, за рахунок використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання. У світі створюються та використовуються різні системи для організації дистанційного навчання (Blackboard Learning System, WebCt, Moodle, Lotus Learning Space та ін.), які використовують переваги інформаційних технологій.

Розуміючи під дистанційною освітою процес створення індивідуальної освітньої траєкторії кожного студента, автор дотримується думки, що людина, яка допомагає студенту в цьому процесі, не може називатися вчителем або педагогом. Автор схиляється до терміну «тьютор», відокремлюючи його від термінів «вчитель» та «педагог». Вчитель – це той, хто знає кінцеву точку шляху, педагог – той, хто знає шлях та веде цим шляхом, а тьютор – це той, хто знає, як шукати шлях. Тьютор та студент постійно знаходяться в ситуації освітнього пошуку; тьютор є консультантом студента, який допомагає йому побудувати індивідуальну освітню програму та використати цю програму в процесі особистісного розвитку.

Дистанційне навчання розглядається як процес, який реалізується на основі спеціальних педагогічних технологій. Педагогічні технології дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування тьютора зі студентами з вико-

ристанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів із структурованим навчальними матеріалом, поданим у електронному вигляді. Вони мають яскраво виражену особистісно орієнтовану спрямованість і здатні забезпечити активізацію пізнавальної діяльності учнів, зворотній зв'язок, кваліфіковану тьюторську допомогу та інтеграцію учня в спеціально створений освітній простір.

З огляду на це, тьютор має багатогранний рольовий профіль та водночас є: проектувальником (проектує форми організації навчального процесу відповідно до мети та змісту курсу, що вивчається); викладачем-консультантом (виступає інтерпретатором знань та професійного досвіду, формує вміння та навички, дає рекомендації студентам щодо ефективного засвоєння матеріалів курсу); менеджером-організатором (організовує спільну навчальну діяльність студентів, управляє взаємодією студентів під час навчання, координує навчальний процес, вирішує деякі організаційно-адміністративні питання); фасилітатором (стимулює до самостійної пізнавальної діяльності та створює сприятливі умови для навчання).

Отже, спектр видів діяльності тьютора досить широкий, що дозволяє говорити про наступні функції, які виконує тьютор в процесі навчання:

1. Організаторська – тьютор організовує навчальну діяльність студентів.
2. Інформаційна – він піклується про засвоєння студентами певного теоретичного змісту, який надано в матеріалах курсу.
3. Комунікативна – тьютор забезпечує спілкування студентів з тьютором та між собою.
4. Розвиваюча – тьютор активізує пізнавальну діяльність студентів, сприяє особистому розвитку студентів.

ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ТРЕНАЖЕРІВ У ЛАБОРАТОРНОМУ ПРАКТИКУМІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ОСВІТІ

***О. Г. Аврунін**, д. т. н., професор кафедри БМІ;*

***Я. В. Носова**, аспірант кафедри БМІ;*

***Т. В. Носова**, к. т. н., доцент кафедри БМІ*

Харківський національний університет радіоелектроніки

При дистанційній освіті (ДО) найгострішою є проблема відсутності реальної роботи з приладами під час лабораторного

практикуму. Тобто при навчанні студент, найчастіше, спирається на літературні дані, а не на результати власних експериментів, які в технічних дисциплінах дистанційно отримати вкрай складно. Ці та багато інших проблем в основному вирішуються в кожному окремо взятому навчальному підрозділі самостійно. Найчастіше весь підготовчий процес зводиться до оформлення лекцій в електронному вигляді і пересиланні навчальних матеріалів студентам по електронній пошті. Однак проведення реального лабораторного практикуму при такій організації навчального процесу практично неможливо. При цьому практичні навички, що здобуваються в процесі виконання лабораторних робіт, найчастіше є базовими для освоєння технічної дисципліни. Вирішення даної проблеми можливо здійснити шляхом створення віртуальних тренажерів і симуляторів, які не вимагають застосування дорогого і часом унікального обладнання при проведенні лабораторного практикуму. Перевагою даної технології є можливість оновлення (модернізації) віртуального середовища і її максимальне наближення до реальних умов експлуатації досліджуваного обладнання.

При порівнянні діагностичної ефективності різних методів непрямой візуалізації ультрасонографія стала набувати якісно нового значення, пов'язане як з вдосконаленням самого методу УЗ візуалізації, так і з результатами тривимірної реконструкції, виконаної за сонографічними даними. Найбільш перспективним вважається застосування даних тривимірного дослідження в інтраопераційній навігації і комп'ютерному моделюванні інвазивних маніпуляцій.

Актуальною є задача розробки віртуальних тренажерів як імітаційних навчальних систем, які змогли б дозволити вивчити принцип дії апарату та фізичні процеси, на яких вони засновані.

Метою роботи є створення віртуального тренажера для вивчення основ роботи ультразвукових сканерів для навчання фахівців в області біомедичної інженерії.

Для фахівця в області біомедичної інженерії необхідно розробити віртуальний тренажер, призначений для вивчення принципу роботи УЗ-сканера. Важливою складовою такого продукту є фантомний об'єкт, який повинен бути максимально наближений до реальної біомедичної інформації, яку можна одержати в клінічній практиці.

Для створення віртуального УЗ-сканера було розроблено віртуальну модель приладу, людини і впливу між ними. У даній роботі в якості віртуальної моделі приладу представлена передня панель УЗ-сканера, в якості віртуальної моделі людини використовувався каталог фантомних зображень пацієнта. Модель впливу ілюструє проходження променя ультразвукового випромінювання, який відбивається на межі розділу середовищ [3].

У даній роботі пропонується в якості фантомного об'єкта використовувати штучно створене зображення органів пацієнта в нормі і з типовими патологічними станами.

При реалізації віртуального тренажера для вивчення принципу роботи УЗ-сканера призначеного для студентів спеціальностей біомедичної інженерії, необхідно рухатися за принципом від «простого до складного», тому для наочності і простоти реалізації слід візуалізувати фантомне зображення шляхом лінійного УЗ-сканування. При цьому способі сканування кутовий напрямок УЗ променя не змінюється, а промінь переміщується паралельно самому собі так, що початок променя рухається уздовж робочої поверхні датчика по прямій лінії. Зона огляду має вигляд прямокутника.

Таким чином, застосування віртуальних тренажерів в ДО в значній мірі сприяє підвищенню ефективності навчання, так як студент отримує можливість працювати у віртуальному середовищі з імітаційними моделями реального обладнання. При цьому йому досить початкових навичок роботи з комп'ютером, за рахунок простого і інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу тренажера. Програма не потребує інсталяції, не займає багато робочого місця на жорсткому диску, що істотно спрощує процес ДО, а також при роботі не потрібно постійне з'єднання з мережею Інтернет та локальною мережею.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

*О. В. Манжура, д. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Дистанційне навчання – це нова, специфічна форма навчання, дещо відмінна від звичних форм очного або заочного навчання. Вона передбачає інші засоби, методи, організаційні

форми навчання, іншу форму взаємодії викладача та студента, студентів між собою.

Основою розвитку інформаційного суспільства є виробництво інформації та знань. Добробут суспільства прямо пропорційний середньому рівню знань, умінь, навичок і кваліфікацій її активного населення. Люди з високою кваліфікацією краще пристосовані до можливих змін профілю роботи, менше вразливі у випадках її втрати, спроможні оновлювати і підвищувати рівень своїх знань і вмінь. Це підвищує попит на інтелектуальність в освіті широких мас населення будь-якої країни, змінює стан системи освіти в суспільстві, її інституційний статус. Класична (денна, заочна) освіта, яка використовує традиційних засоби, неспроможна задовольнити цю потребу. Закономірно, що дистанційна освіта зайняла своє соціально-значуще місце в освітній сфері всього цивілізованого світу. Кількість тих, хто здобув вищу освіту в системі дистанційної освіти, в 1997 р. становила близько 50 млн осіб, у 2000 р. – 90 млн, за прогнозами у 2023 р. становитиме 120 млн осіб.

За даними Інституту стратегічних досліджень у ряді країн (Китай, Латвія, Нідерланди, Алжир, Великобританія, Туреччина та ін.) від 10 до 25 % студентів отримують освіту в закладах дистанційного навчання. Серед американських ВНЗ 65 % відсотків уже ввели дистанційне навчання. Представники Гарвардського університету і Массачусетського технологічного інституту запустили спільний проект дистанційного онлайн-навчання до якого долучилися 50 закладів з різних країн світу. В проекті зареєстровано більше 3 млн користувачів. Успішно реалізуються й інші проекти дистанційного навчання (EdX, Coursera та Udacity) до яких залучені сотні тисяч студентів. Серед них 13 тисяч – українців. Фінансування проектів онлайн-навчання різними країнами сягає сотень мільйонів доларів. Кожна країна має власну практику вирішення проблем фінансування дистанційної освіти. Використовуються в основному три джерела фінансування дистанційного навчання: внески студентів за навчання, державні гранти, допомога від іноземних агентств. Загальна політика розвинених країн полягає у зниженні вартості дистанційної освіти, а значить підвищенні її доступності.

Сучасні світові тенденції актуалізують для України наступні виклики і ризики, що можуть бути вирішені через розвиток дистанційної освіти. Серед них можна виділити: зростання ролі

людського капіталу, який дає вирішальну перевагу в технологічному розвитку, важливою умовою якого виступає освіта; прискорення темпів оновлення професійних знань (нині щорічно оновляється близько 5 % теоретичних і 20 % професійних знань); утвердження в освітній політиці розвинених країн концепції «освіта протягом життя»; перехід освітніх систем розвинених країн до широкого використання інформаційних технологій, де реалізується принцип максимальної доступності освітніх ресурсів і вже найближчим часом всесвітньо відомі університети зможуть замість сотень тисяч студентів навчати десятки мільйонів з усіх країн світу; зростання ролі інформаційних технологій, які виходять на чільні місця в усіх сферах буття як окремої особистості, так і суспільства в цілому; демографічний чинник, який говорить про старіння населення України та необхідність створенні умов для навчання людей зрілого і старшого віку.

Отже, дистанційна освіта в Україні має стати істотним ресурсом модернізації системи вітчизняної освіти, подолання нерівності в системі освіти, засобом інформатизації та інтелектуалізації суспільства, сприяти вихованню різнобічно розвинутої особистості.

Повноцінна реалізація системи дистанційної освіти в Україні забезпечить інноваційний розвиток освіти й суспільства в цілому.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВНЗ

***Л. М. Кириченко**, асистент кафедри економічної теорії та прикладної економіки
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

Важливу роль в удосконаленні системи освіти, без сумніву, буде мати електронне навчання, яке найчастіше пов'язують з дистанційним навчанням. Дистанційне навчання в Україні з'явилась відносно недавно, однак його розвиток йде надзвичайно стрімкими темпами. Поява дистанційної освіти не випадкова, це закономірний етап розвитку та адаптації освіти до сучасних умов.

Дистанційне навчання – засноване на сучасних інформаційних і комунікаційних технологіях навчання й підвищення кваліфікації.

Насамперед, дистанційне навчання – це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій та мультимедіа.

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії. При цій формі навчання виділяють, як позитивні так і негативні сторони.

До позитивних сторін дистанційної форми навчання відносять:

- доступність всім верствам населення;
- відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари;
- демократичний зв'язок «викладач – студент»;
- комплексне програмне забезпечення;
- провідні освітні технології;
- індивідуальний процес навчання;
- гнучкі консультації.

До негативних сторін дистанційного навчання відносять:

- відсутність очного спілкування викладача й студента, тобто немає індивідуального підходу в навчанні й вихованні;
- студенти не завжди самодисципліновані, свідомі і самостійні, як необхідно при дистанційному навчанні;
- для постійного доступу до джерел інформації потрібна гарна технічна оснащеність;
- нестача практичних занять і відсутність постійного контролю.

Важливими компонентами дистанційного навчання є: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, можливість проявити себе, самореалізуватися, чіткість організації навчального процесу, індивідуального підходу. Найменш важливими: участь у науково-дослідній роботі, можливість «показати себе».

Роль викладача у дистанційному навчанні є важливою. Він повинен розробити і представити у віртуальному навчальному середовищі навчально-методичні комплекси своїх дисциплін,

також визначити основні методи навчання, розробити форми контролю і критерії оцінювання результатів навчання тощо.

При дистанційній формі навчання використовуються як текстові, так і графічні, звукові файли, відеофайли. У багатьох користувачів всесвітньої мережі існують проблеми зі швидкістю отримання інформації. У деяких немає доступу до Інтернету або немає можливості знаходитися в мережі необхідний час. Отже, погана якість зв'язку може негативно впливати на якість надання освітніх послуг тощо.

Дана система повинна бути інтелектуальною, тобто визначати й враховувати індивідуальні характеристики майбутнього фахівця й адаптувати процес професійної підготовки відповідно до їх особливостей.

Таким чином, для підвищення ефективності організації процесу дистанційного навчання необхідно проаналізувати існуючі методи і технології адаптації навчальних систем та обґрунтувати доцільність їх використання у професійній підготовці майбутніх фахівців відповідно до різних форм організації дистанційного навчання.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ЯК АКТУАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ

С. О. Шара, к. пед. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Впровадження нових інформаційних технологій у навчанні привело до появи нових освітніх технологій і форм навчання, що базуються на електронних засобах обробки й передачі інформації.

Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладення матеріалу, здобувати повноцінну освіту, підвищувати кваліфікацію співробітників у територіально розподілених місцях. Процес навчання може відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі Інтернет.

Сьогодні дистанційна освіта розглядається як нова педагогічна технологія або комплекс, що використовує у взаємодії та взаємодоповненні всі відомі технології навчання, підкоряється

основним законам педагогіки, хоча і трансформує їх згідно нових умов навчання і вимагає певного переосмислення у рамках освітніх закладів. Педагогічні технології використовують загальновідомі дидактичні принципи:

1. Цілісність, тобто єдність навчання і розвитку, з одного боку, і систематичність, з другого.

2. Фундаментальність, тобто навчання студентів дисциплінам, що несуть базову істотну інформацію, на основі якої можна поширювати знання у даній галузі та самостійно їх доповнювати.

3. Культурозваженість. Цей принцип, висунутий у XIX ст. німецьким педагогом Дістервегом, не втратив свого значення і у наші часи. Він полягає в тому, що навчання повинно відповідати сучасному рівню розвитку культури. Не можна не враховувати сучасних можливостей навчання: комп'ютерів, засобів мультимедіа та ін. Зараз потрібні фахівці, що вільно орієнтуються у сучасних економічних умовах і в інформаційному середовищі, яке постійно поширюється.

4. Гуманітаризація та гуманізація навчання. Гуманітаризація пов'язана з введенням до дисциплін, що вивчаються у вузі, додаткових гуманітарних з метою сприяння формуванню світогляду студентів. Гуманізація передбачає не формальний, а людський, підхід до навчання, який забезпечуватиме творчий розвиток і самовдосконалення людини.

5. Безперервність освіти, тобто підготовка студентів до необхідності вдосконалювати свої професійні якості протягом усього життя, отже інформація зараз подвоюється кожні два роки. існує термін «навчання через все життя» або «life-long learning».

Система дистанційної освіти є актуальним, перспективним і високоефективним інструментом в руках досвідченого викладача, який надає можливість більш ефективніше, продуктивніше і вигідніше майбутнім спеціалістам використовувати свій час і потенціал, це вимоги часу, нові умови життя, нові засоби взаємодії і нарешті – новий стиль мислення.

Діяльнісний підхід передбачає таку технологію, яка буде-ться на дидактичному принципі зв'язку теорії з практикою, адже знання цінні тільки тоді, коли вони відповідають потребам діяльності.

Підводячи підсумки, слід ще раз підкреслити, що використання дистанційних освітніх технологій у вищих навчальних

зкладах забезпечить: розширення кола споживачів освітніх послуг; забезпечення доступності здобуття вищої освіти; можливість одержання освіти за українськими програмами громадянам зарубіжних країн; реалізацію системи безперервної освіти «через все життя»; індивідуалізацію навчання при масовості освіти. Саме на ці перспективи вказує Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [2].

Список використаних джерел

1. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А. А. Андреев, В. И. Солдаткин. – Москва : Изд-во МЭСИ, 2009. – 196 с.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Постановою МОН України від 20 грудня 2000 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>. – Назва з екрана.
3. Кузьмінський А. І. Мотиви і принципи організації дистанційного навчання : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський // Педагогіка вищої школи. – Київ : Знання, 2005. – 360 с.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ – НЕОБХОДИМОСТЬ, ПРОДИКТОВАННАЯ ВРЕМЕНЕМ

О. В. Машевская, ст. преподаватель

УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации»

В последнее время, в век компьютеризации и информационных технологий, все чаще стала возникать необходимость не только в получении высшего образования, но и его углублении и «осовременивании». И как следствие, один из выходов в сложившейся ситуации является получение дистанционного обучения.

Дистанционное обучение – это возможность без физического присутствия взаимодействовать со студентом при условии выполнения всех норм и требований учебного процесса и при соблюдении всех стандартов качества учебной дисциплины с помощью интерактивных средств и Интернет-технологий.

Выделим преимущества применения системы дистанционного обучения в высших учебных заведениях:

- обеспечение качественного уровня подготовки студентов, при полноценном и эффективном участии в общественно-экономической и профессиональной сфере в условиях современного информационного общества;

- развитие информационно-коммуникационной среды учебного заведения для студентов всех форм получения высшего образования I и II степени;

- комфортность обучения при сокращении экзаменационной сессии до 3–5 дней;

- создание единого образовательного пространства для обучающихся;

- предоставление образовательных услуг в удобной обстановке, темпе, форме, без отрыва от основной деятельности;

- повышение степени использования научно-методического материала (в том числе аудио и видео материала) и технического потенциала учебного заведения);

- повышение заинтересованности студентов в самостоятельной работе и ее результативности;

- привлечение современных и инновационных технологий в профессиональную деятельность профессорско-преподавательского состава;

- выдается диплом государственного образца о высшем образовании;

- дистанционное обучение приравнивается к заочной форме получения образования и др.

Стоит быть объективным и отметить наряду с положительными сторонами «минусы» получения такого обучения:

- этот способ обучения не подходит для людей неорганизованных, слабо мотивированных получать высшее образование, т. к. при дистанционном обучении отсутствует постоянный контроль со стороны;

- отсутствие возможности проследить за самостоятельностью выполнения тестов, заданий и задач по учебной дисциплине, что и послужило основанием для личного присутствия студента в университете (или филиале) с целью прохождения итоговой аттестации;

- с сожалением, стоит отметить и недостаточную компьютерную грамотность, что особенно заметно при решении задач, в которых просят начертить график по полученным данным.

Студенты не всегда используют графические программы, а предпочитают чертить «от руки» и сканированное изображение прикреплять в виде файла.

В заключении отметим, что преимуществ у данной формы обучения все-таки больше чем недостатков. Дистанционное обучение – это эффективный способ получения высшего образования или повышения квалификации (поскольку обучающийся уже получил образование и многое знает из практики). Преимущество дистанционной формы подтверждает и тот факт, что сегодня в университетах обучаются студенты из других стран, которые находятся, преимущественно, в отдаленных регионах своих стран, поскольку в отдаленных регионах не хватает образовательных учреждений, соответствующих столичному или международному уровню. То есть, при прочих равных, классическое образование в данном аспекте здесь пока выигрывает.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ: ПРЕИМУЩЕСТВА И ПЕРСПЕКТИВЫ

И. В. Помаз, к. э. н., доцент

УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации»;

Н. Э. Помаз, студент

УО «Гомельский государственный университет им. Ф. Скорины»

В. А. Бужан, магистрант

УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации»

Дистанционное образование является одной из существенных инноваций в системе высшего образования, связанных с тенденциями глобализации и перехода к постиндустриальному обществу. В мае 2015 г. в Ереване решением Конференции европейских министров образования была единогласно одобрена заявка Республики Беларусь о вступлении в Европейское пространство высшего образования, т. е. присоединении к Болонскому процессу; было отмечено, что «Болонский процесс несомненно войдет в историю как один из самых амбициозных, широкомасштабных проектов по формированию Европейского пространства высшего образования в условиях новых, радикальных вызовов современного глобализованного общества».

В рамках Болонского процесса предусмотрено активное внедрение и развитие дистанционного обучения в Беларуси. Министерством образования Республики Беларусь разработана Концепция информатизации системы образования Республики Беларусь на период до 2020 г., в которой определены основные цели и задачи информатизации образования, построения единого образовательного пространства в масштабах всей страны, указаны основные пути повышения качества образовательных услуг.

Сегодня более 30 % высших учебных заведений Республики Беларусь предлагают обучение в дистанционной форме. При этом, отмечается возросший интерес к дистанционному образованию у студентов, что говорит о том, что данный формат обучения имеет право на жизнь.

Сегодня дистанционное образование в Республике Беларусь развивается вполне успешно и ничем не уступает по качеству европейскому. Учреждениями образования проводится колоссальная подготовительная работа по созданию учебно-методической базы нового учебного процесса. Так, например, в системе дистанционного обучения в УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации» для каждого студента составляется индивидуальный график. В процессе дистанционного обучения преподаватели ведут непрерывный контроль качества усвоенных студентами знаний. Образовательный контент университета уникален. Обучающемуся дистанционно предлагаются новейшие специально разработанные программы, учебные модули и слайд-лекции, логические схемы, тренинги, кейсы заданий, материалы для тестирования и подготовки к формам контроля и др. Учебная нагрузка студента состоит из обязательной аудиторной и самостоятельной работы. «Дистанционным» студентам предоставляется возможность обучаться по качественным учебным материалам, разработанным высококвалифицированным профессорско-преподавательским составом.

Время диктует свои правила, требующие инноваций в образовательном процессе. Такой инновацией и являются дистанционные образовательные технологии в обучении, дающие возможность получения образования не выходя из дома, не тратя время на дорогу и не просиживая долгие часы в читальном зале и в лекционных аудиториях. Таким образом, дистан-

ционное образование становится доступным, получить его может себе позволить любой желающий, независимо от своего географического положения. Кроме того, каждый «дистанционный» студент занимается по индивидуальному графику, который можно легко подстроить под личные обстоятельства и совместить с работой. «Дистанционный» диплом ничем не отличается от обычного.

Как и все новое, дистанционные технологии в обучении вызывают еще подозрительное отношение в белорусском обществе. Однако, такое отношение изменится в ближайшем будущем. Это во многом зависит от тех, кто работает в данной сфере, от их добросовестного отношения к своей работе. Ведь результат профессионализма профессорско-преподавательского состава определяется высоким уровнем знаний выпускников, получивших дипломы, обучаясь дистанционно. Они уже показывают высокие результаты, работая в самых разных структурах нашего общества. Что же касается предвзятого отношения к подобной форме обучения как таковой, то оно, безусловно, постепенно изменится. Время диктует новые правила, опровергнуть которые невозможно. И качественное дистанционное образование – это, несомненно, формат будущего.

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ

***В. І. Перебийніс**, д. е. н., професор кафедри економіки підприємства та економічної кібернетики;*

***Л. В. Олексенко**, к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства та економічної кібернетики*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У нинішніх умовах господарювання, які характеризуються загостренням конкуренції на зовнішніх і внутрішніх ринках, особливого значення набувають фахівці, озброєні сучасними інформаційними технологіями та передовими методами фінансово-економічного аналізу й прогнозування.

Дослідженнями Сарас Сарасваті [1] встановлено, що більшість керівників великих компаній користуються прогнозами і переконані, що можуть контролювати майбутнє у тій мірі, у якій можуть його прогнозувати.

Як зазначає Томас Дейвенпорт [2], компанії, що опираються на висновки аналітиків, лідирують у різних галузях: фінансах, роздрібній торгівлі, туризмі, розважальній індустрії, виробництві товарів широкого вжитку та ін.

Зокрема, основною зброєю банку Capital One, який щорічно збільшує дохідність на акцію більш ніж на 20 %, є аналітика. Завдяки знанню ринку Amazon обігнала решту роздрібних інтернет-магазинів і одержує прибуток, хоча й інвестує величезні кошти в розвиток та інфраструктуру.

Центр практичних знань коледжу Бебсон (штат Масачусетс, США) вивчив 32 організації, що здійснюють ставку на кількісний аналіз, з яких 11 дослідниками віднесено до категорії 100-процентних «аналітиків». Тобто, це такі компанії, де в основі прийняття стратегічних рішень знаходиться аналітична діяльність.

До працівників аналітичних підрозділів у передових компаніях пред'являються наступні вимоги:

- навички вирішення концептуальних проблем та проведення кількісного аналізу;
- відповідна освіта чи досвід роботи в області інженерного, фінансового, консалтингового та іншого кількісного аналізу;
- здатність швидко освоювати програмні додатки;
- досвід моделювання в Excel;
- знання методології управління проектами, оптимізації бізнес-процесів, статистичних методів;
- вміння формулювати складні ідеї;
- комунікаційні здібності (налагодження стосунків та тісна співпраця з тими, хто приймає рішення);
- здатність удосконалювати знання, уміння, навички (володіння найсучаснішими інформаційними технологіями та постійне удосконалення їх, знання останніх статистичних алгоритмів та моделей прийняття рішень).

Майбутні фахівці з бізнес-аналітики, окрім володіння дисциплінами блоків «Моделювання» та «Програмування», на наше переконання, повинні мати ґрунтовну економічну підготовку.

Зокрема, економічний блок підготовки бізнес-аналітиків має включати такі дисципліни:

1. Базові економічні дисципліни (Мікроекономіка; Макроекономіка; Статистика; Бухгалтерський облік; Фінанси; Менеджмент; Маркетинг; Економіка праці і соціально-трудова відносини).

2. Професійно-орієнтовані дисципліни економічного блоку:

а) дисципліни з аналізу зовнішнього середовища підприємства (Аналіз інституційного середовища бізнесу чи інституційний аналіз; Аналіз ринків);

б) дисципліни з аналізу внутрішнього середовища підприємства (Стратегічний аналіз, як складова стратегічного управління; Економічна діагностика та аналіз звітності підприємства; Аналіз бізнес-процесів та їх реінжиніринг).

в) інші економічні дисципліни (Економіка підприємства; Планування і прогнозування виробничо-комерційної діяльності, включаючи бізнес-планування та бюджетне планування; Контролінг; Обґрунтування рішень та оцінка ризиків; Логістика; Проектний аналіз та управління проектами; Стратегія підприємства).

Частина ВНЗ України розпочали підготовку фахівців з бізнес-аналітики вже у 2016–2017 навчальному році. Так, у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця готують магістрів з бізнес-аналітики, а у Тернопільському національному економічному університеті – бакалаврів і магістрів з аналітичної економіки.

Список використаних джерел

1. Saras D. Sarasvathy. «What Makes Entrepreneurs Entrepreneurial?» Working paper, Darden Graduate School of Business Administration. – Режим доступу: papers.ssrn.com/so13/papers.cfm?abstract_id=909038.
2. Томас Дейвенпорт. Повелители цифр. – Режим доступу: <http://hbr-russia.ru/management/strategiya/a10504/>.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

О. А. Івасенко, к. е. н., доцент кафедри маркетингу;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач сектору розробки електронних засобів навчання

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Початок третього тисячоліття, а саме його перші півтора десятка років, переконали громадськість у тому, що ті суспільні процеси, що відбуваються у світі на різних рівнях та з різною інтенсивністю впливають на всі сфери людського буття.

Глобалізація суспільного розвитку, інтеграція національних економік, політик, культур у єдину світову систему взаємодії, стає базою для демократизації освіти, її доступності, прозорості та відкритості.

Виходячи з чисельних публікацій на дану тему необхідно зазначити, що існує певний логічно обґрунтований зв'язок стану освіти та її економіки.

Загально визнано, що освіта в сучасному світі є продуктом, який (одна з функцій якого) дозволяє отримати цікаву перспективну роботу, побудувати успішну кар'єру та отримати достойну винагороду за свою працю.

Більшість роботодавців основною вимогою до пошукачів висувають наявність освіти певного рівня. Чітко сформовані тренди ринку праці свідчать про те, що існує зростаючий попит, на висококваліфікованих фахівців, які здатні працювати у мінливих умовах ринкового середовища зі постійно змінними технологіями та новаціями. Крім того, сучасний фахівець за думкою роботодавців має бути стресостійким та гнучко реагувати на кон'юнктурні зміни.

Важливим постає той факт, що сучасний університет за виглядом та змістом суттєво відрізняється від традиційних уявлень 20–40 річної давнини. На даний час система освіти, в тому числі, вищої перебуває у стані трансформації до новітніх її форм.

Як свідчать останні дослідження соціологів на даний час, у вищих навчальних закладах світу навчаються понад 200 млн осіб, що майже в 5 разів більше даного показника 1980 року. Дана тенденція буде зберігатись й за прогнозами у 2040 році чисельність студентів вищих навчальних закладів складатиме 660 млн осіб. Зростання частки людей, які отримують вищу освіту зростатиме за рахунок країн з перехідною економікою й до 2040 року їх питома вага складатиме 60 %. Кількість іноземних студентів, які вступатимуть до вищих навчальних закладів у 2040 році за оптимістичними прогнозами складатиме 15,7 млн осіб, за песимістичним – 9,7 млн осіб. На початку третього тисячоліття 25 % іноземних студентів вищих навчальних закладів були вихідцями з Східної Азії та Тихоокеанського регіону.

За майже 10 років їх частка зросла до 33 %. За прогнозами до 2040 року цей показник зросте ще не 10–12 %.

На розвиток системи освіти впливатимуть зміни у загальній структурі джерел фінансування: так вже зараз на фоні скорочення фінансування вищої освіти з боку держав, спостерігається зростає частки коштів, що отримуються за рахунок власне студентів. Як наслідок, різниця між державними навчальними закладами та приватними згодом нівелюється. Крім скорочення фінансування освіти держави зменшують витрати на прикладні наукові дослідження. Водночас, зростають обсяги коштів залучені у стратегічно орієнтованих підприємств промисловості та інвестовані в різноманітні науково-дослідні проекти. Таким чином, на практиці відбувається інтеграція наукових досліджень у промисловість та бізнес.

Хочеться відзначити тенденцію яка вже існує, але надалі буде все більш проявлятися – поглиблення зв'язків, а де коли й інтеграція освіти зі телекомунікаціями, засобами масової інформації, професійними послугами тощо. Майбутня вища освіта – освіта міжгалузевих досліджень, міжнародної діяльності та співпраці.

Завдяки розвитку технологій вже зараз набувають популярності масові відкриті курси (МООС), у довгостроковій перспективі ці курси зазнають змін у змісті та технологіях й будуть застосовуватися як додаткова можливість набуття знань.

Стандарти вищої освіти, кваліфікаційні стандарти, ймовірно, стануть більш уніфікованими та типовими. Дана тенденція дозволить більш активно використовувати принцип студентської мобільності. Таким чином на вибір абітурієнта, який вже визначився з майбутнім фахом впливатимуть два основних чинника: вартість програми та імідж навчального закладу.

Отже, досліджуючи питання розвитку вищої освіти в світі слід зазначити, що ті зміни, які відбуваються у суспільстві на глобальному рівні, будуть впливати на стратегію розвитку освіти в цілому, на її планування та фінансування, вибір інструментів управління та оцінки якості, тощо. Від того як буде розвиватись суспільство, які пріоритети будуть обрані суспільством, залежать напрями розвитку ринку освітніх послуг та ефективність діяльності вищих навчальних закладів.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач сектору розробки електронних засобів навчання;

Д. М. Ольховський, к. ф.-м. н., старший науковий співробітник сектору розробки електронних засобів навчання
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Із 2011 року у Вищому навчальному закладі Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» активно розвиваються дистанційні технології навчання. Постійно розробляються, актуалізуються та використовуються у навчальному процесі дистанційні курси навчальних дисциплін, що вивчаються всіма студентами всіх форм навчання та освітніх програм підготовки. Наразі, професорсько-викладацьким складом університету розроблено понад 600 дистанційних курсів навчальних дисциплін, які вивчають студенти денної, заочної та дистанційної форм навчання.

Завдяки використанню системи дистанційного навчання в університеті:

- вирішено проблему доступу студентів до наукових та навчальних інформаційних джерел;
- створені можливості безперешкодного спілкування студентів і викладачів у віртуальному просторі;
- викладачі кафедр та працівники деканатів отримали можливість постійного відстеження успішності студентів;
- навчальний процес став прозорим, більшість його кроків фіксується у звітах системи.

Завдяки цьому, в 2016–2017 навчальному році вже 32 студента навчаються за дистанційною формою навчання, а також близько трьох тисяч студентів навчаються за заочно-дистанційною формою і понад чотири тисячі стали випускниками.

На сучасному етапі розвитку українське суспільство переживає період глибоких змін в усіх сферах життя. Останніми роками пріоритетним напрямком розвитку українського суспільства є налагодження партнерства, прагнення гідного рівня

життя, впровадження сучасних стандартів, дотримання загальноприйнятих цінностей серед яких базовими є: гідність, свобода та рівності громадян.

Загально визнано, що одним із гострих питань, що постає у нашому суспільстві – це питання ресоціалізації засуджених. Досить дієвим інструментом формування позитивного виправного впливу на засуджених – процес навчання, особливо отримання вищої освіти. Адже, здобуття вищої освіти засудженими – один із важливих факторів зниження криміногенності в суспільстві, запобігання рецидиву злочинів, сприяння ресоціалізації та адаптації засуджених у суспільстві після їх звільнення. Здобута під час позбавлення волі вища освіта значно полегшить засудженому працевлаштування після звільнення.

Тому, співпраця Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» із закладами, що входять до структури Державної пенітенціарної служби України, є значним внеском обох сторін у розвиток суспільства, має значний потенціал та перспективи розвитку.

За результатами проведеного в Україні опитування з'ясувалося, що 87,8 % засуджених, які мають середню освіту, бажають отримати вищу освіту, а 46,5 % можуть дозволити собі навчання на платній основі.

Позитивний досвід співпраці університету з Полтавською виправною колонією № 64, Дніпровською виправною колонією № 89, діючий Договір про співробітництво між Вищим навчальним закладом Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» і Управлінням Державної пенітенціарної служби України в Полтавській області, вже тори засуджених здобуваю вищу освіту.

Основним завданням партнерства є співпраця з метою забезпечення та спільної організації навчального процесу для осіб, які відбувають покарання у закладах позбавлення волі, шляхом використання навчально-методичного забезпечення, інформаційних технологій і засобів дистанційного навчання Університету і, як результат, надання можливості отримання безперервної багатоступеневої вищої освіти для осіб, які відбувають покарання на території виправного закладу.

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТОВОГО НАПОВНЕННЯ КУРСУ «ФІЗИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ТОВАРОЗНАВЦІВ

Л. М. Мироненко, асистент;

О. П. Кошова, к. пед. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Високі вимоги до професійної підготовки майбутніх товарознавців сьогодні висувають перед ВНЗ гідні завдання, одним з яких є пошук ефективних методик розвитку професійного мислення, професійних знань, професійних навичок студентів. Вміння «спілкуватися» мовою професії підвищує конкурентоспроможність на ринку праці, допомагає краще орієнтуватися в складній професійній ситуації, підвищує результативність праці майбутнього товарознавця, допомагає йому комфортно почуватися на виробництві чи підприємстві, чи дослідних лабораторіях, у колективі, при налагоджуванні ділових контактів. Сучасний товарознавець повинен не тільки досконало володіти методами оцінки якості товарів, але й знати сучасні фізичні методи дослідження сировини і матеріалів, бути добре обізнаним з усіма прогресивними формами організації торгівлі, тенденціями розвитку галузей, які виробляють товари, а також бути ознайомленим з їх кращими зразками із розвинутих країн світу.

Вища освіта вирішує проблему впровадження нових напрямків, змісту, методів та форм підготовки студентів саме до професійної діяльності. При чому, в сучасних умовах все більшої популярності набуває дистанційне навчання, що надає студентам широкі можливості для опанування різними дисциплінами. Не винятком є і вивчення курсу фізика, що становить фундамент для подальшого вивчення спеціальних дисциплін. Тому помітне місце на сучасному етапі організації процесу навчання фізики, на нашу думку, слід відвести особливостям змістового наповнення цього курсу, і дистанційного у тому числі.

Стандартні навчальні та робочі програми курсу фізика не передбачають завдань, що розвивали б професійні уміння, навички, мислення, тому змістове наповнення курсу має сприяти розширенню знань про товар, його характеристики, про методи дослідження сировини і матеріалів для подальшого використання у майбутній професії.

Основний принцип групування матеріалу в курсі – систематичний, згідно з яким під час вивчення кожної теми з курсу фізики показати практичну значущість матеріалу, що вивчається, щодо фізичного явища, чи фізичного закону, чи фізичного поняття. Отже, подібне структурування навчального матеріалу курсу фізики в повній мірі відповідає не тільки принципам фундаментальності, а й принципу професійної спрямованості навчання.

Один із найбільш ефективних шляхів реалізації даного завдання ми вбачаємо у використанні на заняттях професійно спрямованих фізичних завдань, задач та прикладів прикладного характеру, у виконанні циклу лабораторних робіт під час яких визначаємо фізичні характеристики сировини і матеріалів, що формують споживчі властивості товарів, а також використання сучасних інтерактивних методів навчання, серед яких можна виділити кейс-метод, мета якого полягає в тому, що студентам пропонується розглянути реальну професійну ситуацію, опис якої одночасно відображає не тільки певну практичну проблему, але й актуалізує певний комплекс фізичних знань, який необхідно засвоїти при її вирішенні. Студенти вже починаючи з першого року навчання фізики знайомляться з майбутньою діяльністю, навчаються правильно аналізувати ситуацію, виділяти основні проблеми та можливі причини їх виникнення, знаходити та аналізувати можливі варіанти рішення даних проблем, здійснюють контроль за всіма аспектами проблеми, що вирішується. А це в свою чергу має величезне значення для товаровознавця – набуття практичних прийомів, наприклад, під час визначення якості товарів без застосування лабораторних досліджень. Студенти стають першовідкривачами. Як показує практика, інтерес до вивчення фізики у студентів-товарознавців проявляється під час використання на заняттях інтерактивних технологій, зокрема кейс-методу, який розкриває практичне застосування у даній галузі науки, виробництва та в життєдіяльності людства фізичних понять, законів, явищ.

Список використаних джерел

1. Мироненко Л. Н. Особенности реализации профессиональной направленности курса физики для студентов-товароведов в вузе / Л. Н. Мироненко // Science and Educational a New Dimension : Pedagogy and Psychology : Scientific and Professional Conference :

- Modern Science: tendencies of development (5–7 July 2013). – Vol. 7. – Budapest, 2013. – P. 122–127.
2. http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/mironenko_lyudmila_feat_ures_of_the_professional_orientation_course_in_physics_for_students_of_commodity_re-searcher_at_the_university.pdf.
 3. Мироненко Л. М. Шляхи удосконалення викладання фізики на лекціях у майбутніх товаровзнавців / Л. М. Мироненко, О. П. Кошова // Зб. наук. пр. «Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах». – Запоріжжя : КПУ, 2016. – Вип. 48 (101). – С. 372–377.
 4. Юрко І. В. Збірник кейсів з торговельних дисциплін / І. В. Юрко, В. В. Лісіца, О. М. Михайленко та ін.; за заг. ред. Юрка І. В. – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 105 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

О. Г. Фомкіна, к. пед. н., доцент,

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Н. Г. Янушкевич, вчитель вищої категорії

Полтавська гімназія № 21

Інформатизація майже всіх сфер людської діяльності потребує нових векторів розвитку педагогічної теорії і практики. Найбільш затребуваною і соціально привабливою стала розробка і впровадження в освітній простір системи дистанційного навчання. Дистанційне навчання не є антагоністичним по відношенню до традиційних форм навчання. Ця більш прогресивна форма заочного навчання з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій є невід'ємною частиною цілісного навчального процесу. Але сам процес потребує суттєвих змін, пов'язаних з корекцією технологій навчання у відповідності до сучасних технічних можливостей.

При організації і проведенні занять зі студентами дистанційної форми навчання виникає ряд проблем психолого-педагогічного характеру, пов'язаних з:

- розкриттям та оцінкою психологічного потенціалу особистості;
- мотивацією і врахуванням потреб студентів;

- виділенням і удосконаленням стратегій мислення;
- проведенням діагностики рівня математичної підготовки (навченості) та рівня наукованості;
- виділенням типологічних груп студентів на основі розподілу по рівнях самостійності і за особливостями індивідуально-психологічних механізмів.

Ці проблеми можуть бути частково, а то і повністю розв'язані, якщо при розробці методичної системи будуть враховані певні особливості її структурних компонентів, а саме:

1. Мета навчання повинна полягати не тільки у формуванні глибоких математичних знань, але і в активному та ефективному їх використанні для розв'язування різноманітних прикладних задач та науково-практичних досліджень. Для студентів дистанційної форми навчання ця мета в повній мірі може бути реалізована за умови активного використання сучасних комп'ютерних технологій, а також опанування знаннями зі створення і реалізації алгоритмів розробки програмних засобів для розв'язування математичних задач.

2. Зміст навчання має відповідати запитам та вимогам сучасного виробництва та підприємництва в умовах ринкової економіки та відігравати вирішальну роль у формуванні спеціаліста і особистості. Тому важливим є питання відбору інформації, яка визначає зміст математичної підготовки.

Документом, що визначає зміст та обсяг відомостей з різних галузей математики, необхідних для студентів певного профілю, є навчальні програми, які носять, з точки зору змісту, загальний характер, так як містять перелік основних тем того чи іншого курсу. Крім того, вони консервативні по часу їх дії в навчальному процесі, так як змінюються чи доповнюються дуже рідко. Тому важливим фактором у визначенні змісту математичної підготовки є розробка робочих програм. Саме вони дають змогу здійснювати гнучкий підхід до визначення матеріалу, необхідного для передачі студенту. Робочі програми з математичних дисциплін мають бути динамічними і відображати всі моменти, що пов'язані зі змінами змісту загального курсу і зі змінами навчального плану. Специфіка дистанційного навчання потребує, серед іншого, врахування переваги самостійної роботи, індивідуалізації навчання, зростання інформаційної місткості академічної години, роботи з базою знань та банками даних (завдання з дисципліни, методичні вказівки і т. ін.).

3. Методи та прийоми онлайнного навчання мають свої особливості, пов'язані, перш за все, з вибором інформаційних технологій, як засобів навчання та визначенням способів взаємодії студента з викладачем і навчальними ресурсами. Серед традиційних методів навчання слід віддавати перевагу методам проблемного навчання, різним видам самостійної роботи, інноваційним технологіям (ділові ігри, навчальні та контролюючі тести, комплексні контрольні завдання, опорні конспекти, ситуаційні завдання).

4. Організаційні форми при дистанційному навчанні передбачають цілеспрямовану та контрольовану викладачем і центром дистанційного навчання самостійну роботу студентів. Вона носить особливий характер відношень між його учасниками (викладачем та студентами, між самими студентами) і має спиратися на високу матеріально-технічну базу (комп'ютерні, інформаційні системи), бібліографічну (електронні бібліотеки, відео- і аудіотеки) і консультативну підтримку (суб'єкт і об'єкт навчання можуть спілкуватися як в режимі on-line так і в режимі off-line, а також зручному для кожного із учасників місці і графіку взаємодії в часі).

5. Засоби навчання в процесі самостійної підготовки – це використання не тільки традиційних носіїв інформації, а і сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій. Доступ студентів до ресурсів могутньої комп'ютерної мережі робить їх активними об'єктами навчального процесу. При цьому важливим є виявлення дидактичних умов застосування елементів дистанційних технологій та визначення шляхів їх реалізації в процесі навчання математичним дисциплінам.

Що ж стосується дидактичних принципів, які мають місце в сучасній педагогіці, то в системі дистанційного навчання вони повинні доповнюватися специфічними, а саме принципами інтерактивності, відкритості, адаптивності, ідентифікації, педагогічної доцільності застосування нових інформаційних технологій.

Отже, дистанційне навчання необхідно розглядати як особливий вид навчання, для якого характерні певні мета, функції, принципи, способи взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Фомкіна О. Г. Удосконалення методики навчання математики в економічному вузі: шляхи, форми і засоби, перспективи : монографія / Фомкіна О. Г. – Полтава : ПУСКУ, 2008. – 90 с.

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ ВІДКРИТИХ АКАДЕМІЧНИХ ОНЛАЙН-КУРСІВ «ЕКЗАМЕНАРІУМ» СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*О. О. Силка, провідний фахівець Центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання
Сумський державний університет*

Враховуючи сучасні пріоритети розвитку освіти, що базуються на ідеях мобільності та відкритості освітнього простору, створенні умов для безперервного навчання протягом усього життя, Сумський державний університет започаткував проект відкритих академічних онлайн-курсів «Екзаменаріум», презентація якого відбулася у квітні 2016 року.

Метою проекту є впровадження прогресивних форм і методів надання навчальних послуг на основі технологій e-learning, апробація освітніх та педагогічних інновацій в організації самостійної та групової навчальної роботи, забезпечення вільного безкоштовного доступу до створених в університеті електронних навчально-методичних матеріалів усіх зацікавлених осіб, навіть якщо вони не є студентами університету.

Цільовою аудиторією відкритих академічних онлайн-курсів виступають:

- учні та випускники шкіл, які бажають поглибити свої знання та підготуватися до ЗНО;
- студенти СумДУ та інших ВНЗ, які бажають паралельно з основною спеціальністю здобути другу вищу освіту;
- зацікавлені та вмотивовані особи, які хочуть самостійно набути необхідних їм компетентностей у вузькоспеціалізованій галузі знань.

Для зареєстрованих слухачів «Екзаменаріуму» наразі доступні 30 онлайн-курсів з академічних напрямів підготовки «Право», «Економіка», «Маркетинг», «Фінанси, банківська справа та страхування» та «Менеджмент». Усі онлайн-курси проекту «Екзаменаріум» розміщуються на власній програмній платформі та серверах університету, а організаційна та технічна підтримка забезпечується відповідними профільними підрозділами СумДУ.

Кожен онлайн-курс містить теоретичний матеріал, інтерактивні навчальні об'єкти (віртуальні тренажери), різноманітні

тестові та практичні завдання для індивідуальної та колективної роботи. Загалом у відкритому доступі розміщено 408 текстових лекцій, 96 віртуальних тренажерів, 134 демонстрації, 232 письмових завдання, 10 268 тестових завдань та питань для самоперевірки.

Слухач проекту «Екзаменаріум» може самостійно обирати зручний темп навчання та довільну кількість онлайн-курсів із запропонованого переліку напрямів підготовки. За умови успішного вивчення матеріалів онлайн-курсу учасникам проекту надається доступ до проходження підсумкового тестування. Наприкінці навчання за проектом «Екзаменаріум» слухач може отримати безкоштовний персоналізований сертифікат з кожного вивченого курсу, у якому зазначаються результати його навчання. У разі подальшого вступу слухача проекту на навчання до СумДУ університет розробив механізм перезарахування результатів навчання з дисциплін, раніше вивчених за проектом онлайн-курсів «Екзаменаріум».

Викладачі, які забезпечують розробку та супроводження онлайн-курсів проекту, мають багаторічний досвід використання сучасних ІКТ у своїй діяльності, а також досвід роботи за дистанційною формою навчання. Для організації ефективної взаємодії викладача та слухачів на програмній платформі проекту використовуються система миттєвого обміну повідомленнями, сервіс створення оголошень, форуми та засоби e-mail. Для оперативного вирішення нагальних питань також організовано окремий канал телефонного зв'язку.

До роботи у проекті «Екзаменаріум» активно залучаються і студенти університету. Студенти-програмісти беруть участь у розробці інтерактивних віртуальних тренажерів для онлайн-курсів, майбутні фахівці з реклами та PR розробили бренд (логотип і слоган) та дизайн сайту проекту, допомагають у проведенні рекламної кампанії для популяризації онлайн-навчання усіх зацікавлених осіб за проектом «Екзаменаріум».

Паралельно з реалізацією проекту «Екзаменаріум» Сумський державний університет оголошує щорічний конкурс з розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів. Метою конкурсу є визначення кращих концепцій (ідей) МВОК, що можуть використовуватися для забезпечення програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за різними освітніми рівнями, онлайн-курсів для підготовки до

ЗНО, онлайн-курсів для самоосвіти, міждисциплінарних та науково-популярних курсів. Розроблені у рамках цього конкурсу курси будуть розміщуватися на платформі проекту «Екзамнаріум».

ВИДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

***К. С. Дзевєріна**, к. е. н., доцент кафедри економічної теорії та прикладної економіки
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»*

В умовах мінливості інституційного середовища країни, складного фінансового стану населення та розвитку комунікаційних технологій система дистанційної освіти набуває все більшої актуальності. Це зумовлено поєднанням таких чинників як необхідність та можливість. Враховуючи реалії сьогодення, дистанційне навчання є більш доступною формою здобуття знань для студентів які живуть на значній відстані, жінок, що перебувають у декретній відпустці, людей з фізичними вадами та іншими індивідуальними особливостями тощо.

Важливими складовими системи дистанційної освіти є види та форми контролю знань. Система контролю засвоєння рівня знань може набувати різних форм, але в основі тестовий принцип побудови. Тестування знань як елемент навчання є багатокomпонентним інтелектуальним процесом взаємодії викладач-студент. Контроль засвоєння студентами навчального матеріалу й оцінювання їхніх знань як складова частина дистанційного навчання має перевірочну, навчальну, організуючі функції і може бути вхідним, поточним, періодичним, підсумковим (вихідним).

В умовах дистанційного навчання підвищується ймовірність фальсифікації навчання, а також проблеми контролю освітнього процесу на відстані. На даному етапі ця проблема розглядається безсистемно, на емпіричному рівні. В зв'язку з чим можливо є сенс ввести додаткову фото ідентифікацію при дистанційному тестуванні студентів, так як виявити хто саме здає екзамен досить складно.

Контроль якості освітнього процесу полягає в перевірці перебігу й результатів теоретичного і практичного засвоєння студентами навчального матеріалу. Через відсутність безпосереднього контакту між студентами і викладачами, які проводять контроль і аналіз результатів, підвищується роль і значення об'єктивних і багатокритеріальних форм контролю якості знань. Особливістю контролю є необхідність додаткової реалізації функції ідентифікації особи, яка проходить тестування, для виключення можливості фальсифікації тестування [1]. Для більш об'єктивного використання тестових технологій слід з акцентувати увагу на тестових завданнях: на відповідність, послідовність та кількісне, логічне та ієрархічне порівняння, що дозволить стан та рівень засвоєння практичних навичок, щодо умінь використання фахової літератури, аналітичної роботи [2].

Ефективність тестування залежить від низки нечітко обумовлених об'єктивних і суб'єктивних факторів, які важко формалізувати тобто: обсягу і складності навчального матеріалу, методики викладання, підготовленості аудиторії студентів, досвіду викладача тощо.

Дослідження варіантів організації контролю при дистанційному навчанні свідчать, що найбільш доцільними є два типи контролю: регламентний і самоконтроль. При регламентній формі результати вхідного контролю дають можливість керувати процесом навчання і враховуються як при плануванні процесу навчання, так і під час самого навчання, так як потім визначаються підходи до організації індивідуального перебігу подальшого процесу дистанційного навчання. Самоконтроль здійснюється не лише за допомогою комп'ютерних навчальних програм, але і шляхом відповідей на контрольні запитання тестів складених за відповідними розділами програми [1].

Система дистанційної освіти в інформаційному суспільстві є необхідною умовою розвитку сучасних вищих навчальних закладів. Разом з тим є певні проблеми у забезпеченні об'єктивного контролю навчальних процесів.

Список використаних джерел

1. Голошук Р. Інтелектуальна система дистанційного контролю знань учасників олімпіад та турнірів юних інформатиків [Електронний ресурс] / Р. Голошук – Режим доступу:

<http://www.ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8943/1/09.pdf>. – Назва з екрана.

2. Случик В. Тестовий контроль у системі дистанційної екологічної освіти: методологічний та методичний аспекти [Електронний ресурс] / В. Случик, М. Миленька – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=gsuk_2013_10_11. – Назва з екрана.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Ю. Г. Бургу, *к. с.-г. н., доцент;*

А. В. Хоценко, *асистент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Розвиток новітніх інформаційних технологій зумовлюють необхідність реформувати систему освіти з метою підвищити рівень її якості, доступності та ефективності. Виведення вищої освіти на якісно новий рівень і поліпшення якості підготовки висококваліфікованих фахівців неможливе без комп'ютеризації навчального процесу, впровадження інтернет-технологій і створення корпоративних мереж у вищих навчальних закладах.

Останнім часом у засобах масової інформації на різних науково-практичних і науково-теоретичних конференціях, присвячених розвитку вищої освіти, дискутуються проблеми заочної і дистанційної освіти. Багато хто вважає, що заочна освіта давно себе віджила і пропонує замінити її на дистанційне навчання. Проте у цієї форми навчання багато і супротивників, насамперед тому, що дистанційне навчання не може забезпечити безпосереднє спілкування викладача зі студентом.

В Україні дистанційне навчання визначене як окрема форма в Законі України «Про вищу освіту», розроблена і затверджена Кабінетом Міністрів України «Концепція розвитку дистанційного навчання в Україні», передбачена програма розвитку цієї нової форми.

Вважається, що дистанційне навчання (ДН) через Інтернет у сутності являє собою логічне продовження досвіду заочного навчання, але вже на якісно іншому, більш високому рівні. Та практика показала: єдине, що поєднує традиційне заочне навчання й класичну форму дистанційного навчання на основі інтернет-технологій – це відсутність очного спілкування між викладачами й студентами.

Завдяки широким можливостям комунікації викладача зі студентами й студентів між собою, дистанційне навчання виявилося ефективним не тільки для заочної освіти. Воно вже завоювало своє місце серед викладання різних дисциплін на денних і заочних відділеннях вузів. Популярною стала методика так званого розподіленого навчання, що поєднає традиційні методи спілкування викладача й студентів на лекціях і семінарах в аудиторії, а також синхронні (одночасні) і асинхронні (із затримкою в часі) контакти через Інтернет.

Переваги дистанційного навчання це: гнучкість – студенти працюють в зручний для себе час, самі обирають темпи і місце навчання; модульність – окремий курс дає цілісну уяву про предмет; можливість спілкування з викладачем і колегами на відстані; набуття досвіду роботи в Інтернеті та з комп'ютером.

Дистанційне навчання має такі переваги перед очним:

а) оперативні (подолання бар'єрів у просторі та часі, одержання актуальної «свіжої» інформації, швидкий зворотний зв'язок);

б) інформаційні (зростає доступність освітньої інформації, що знаходиться на спеціалізованих серверах, постачається учневі за допомогою інтерактивних веб-каналів, публікується в телеконференціях, списках розсилання й інших засобах мережі Інтернет);

в) комунікаційні (збільшується кількість потенційних учасників навчання – школярів, вчителів, фахівців, які оперативно взаємодіють один з одним за допомогою електронних мереж, ліквідуються територіальні обмеження для проведення інтернет-уроків, проєктів, олімпіад);

г) педагогічні (внаслідок специфіки дистанційних телекомунікацій навчання стає більш мотивованим, інтерактивним, технологічним, індивідуалізованим, спрощується публікація учнівських робіт у мережі, їх експертиза та оцінка);

д) психологічні (створення більш комфортних, порівняно з традиційними, емоційно-психологічних умов для самовираження учня, зняття психологічних бар'єрів і проблем, усунення помилок усного спілкування);

е) економічні (загальні витрати па навчання зменшуються через економію транспортних витрат, витрат на оренду приміщень, скорочення «паперового» діловодства і тиражування посібників);

ж) ергономічні (вчні і вчителі мають можливість розподіляти час занять за зручним для себе графіком і темпом, вибирати і використовувати для занять найбільш придатну техніку і комп'ютерне устаткування)

Впровадження в освіту технологій дистанційного навчання буде сприяти одержанню якісно нового освітнього продукту. Значне розширення інформаційного освітнього середовища, збільшення можливості комунікації студентів і педагогів з колегами інших ВНЗ, доступ до світових інформаційних ресурсів – усе це сприяє зростанню мотивації студентів до навчання, посилення їх творчої самореалізації, оволодінню навичками роботи з телекомунікаціями, як необхідних умов життя в інформаційному суспільстві.

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ТОВАРОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН

***В. О. Назаренко**, к. т. н., доцент;*

***З. Я. Котова**, асистент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Використання Інтернет технологій і дистанційного навчання відкриває нові можливості для безперервного навчання фахівців, отримання другої освіти, робить навчання більш доступним. У той же час необхідність отримання основної освіти або перекваліфікації розвивають потенціал дистанційного навчання. З'явилася величезна кількість курсів та навіть університети дистанційного навчання.

Дистанційна освіта має ряд переваг:

Технологічність – навчання з використанням сучасних програмних і технічних засобів підвищує ефективність освіти, дозволяє зробити візуальну інформацію яскравою і динамічною, побудувати сам процес освіти з урахуванням активної взаємодії студента з навчальною системою.

Доступність і відкритість навчання – можливість вчитися віддалено від місця навчання, без спеціальних відряджень, поєднуючи навчання з основною діяльністю, перебуваючи практично в будь-якій точці де є комп'ютер і Інтернет. Це робить процес навчання більш доступним і організаційно простішим.

Гнучкість – з’являються нові можливості для вибору курсу навчання. Можна одночасно вчитися в різних місцях, порівнюючи курси між собою. Крім того, графік навчання є досить гнучким.

Індивідуальність систем дистанційного навчання – студент сам визначає графік і темп навчання, стає більш самостійним і відповідальним, набуває навичок самоосвіти. В той же час таке навчання дає можливість адаптації до стилю роботи кожного студента і викладача, підвищення їх інтерактивної взаємодії.

До проблем дистанційного навчання можна віднести:

Відсутність безпосереднього спілкування між студентами та викладачем. Коли поруч немає людини, яка могла б емоційно забарвити знання, це значний мінус для процесу навчання.

Проблема автентифікації користувача при перевірці знань. Оскільки досі не запропоновано оптимальних технологічних рішень, більшість дистанційних програм як і раніше передбачає очну екзаменаційну сесію.

Відсутність постійного контролю, який, як показує досвід, є потужним спонукальним стимулом для студентів.

Необхідність наявності цілого ряду індивідуально-психологічних умов. Для дистанційного навчання необхідна жорстка самодисципліна, а його результат безпосередньо залежить від самостійності і свідомості студента.

Для підвищення ефективності дистанційних курсів з товарознавчих дисциплін кафедра забезпечує студентів повним комплексом навчально-методичних матеріалів: графік і план навчального процесу, програма навчальної дисципліни, лекційний курс, електронний навчальний посібник, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи, додаткові матеріали для її ефективного виконання, питання для самоперевірки ступеню засвоєння матеріалу з кожної теми. Студенти мають доступ до електронної бібліотеки університету, можуть консультиватись з викладачем за допомогою Інтернет.

Контроль за засвоєнням студентами навчального матеріалу будується на оперативному зворотному зв’язку і автоматичному контролі за допомогою систем тестування. Але опанування студентами навчальної дисципліни «Товарознавство (Харчові продукти)» передбачає набуття ними навичок дослідження якості продовольчих товарів, що неможливо без проведення лабора-

торних занять. Досвід застосування дистанційних технологій в викладанні товарознавчих дисциплін показав необхідність їх проведення під час екзаменаційної сесії.

Впровадження нових держаних стандартів на продовольчі товари, зміни тенденцій в формуванні асортименту, нові підходи до поліпшення складу харчових продуктів, їх споживних властивостей потребують постійної актуалізації дистанційних курсів товарознавчих дисциплін. Необхідність актуалізації пов'язана також зі зміною в робочих навчальних планах.

Як бачимо дистанційна форма навчання оптимальна для тих, чий характер професійної діяльності не дозволяє в повному обсязі відвідувати аудиторні заняття, хто прагне самостійно планувати навчання. Проте, специфіка викладання товарознавчих дисциплін потребує інтеграції дистанційних і аудиторних форм занять. Самостійне вивчення відіграє безумовно головну роль. Однак, викладач не повинен бути стороннім спостерігачем і «контролером», а стати активним співучасником в цій спільній діяльності.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ОСВІТА МАЙБУТЬОГО

***Г. О. Бірта**, д. с.-г. н., професор;*

***Л. В. Флока**, асистент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Інформатизація освіти в Україні – один з найважливіших механізмів, що зачіпає основні напрямки модернізації освітньої системи. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Змінюється сама парадигма освіти. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним освітнім програмам.

Дистанційне навчання – сукупність технологій, які забезпечують доставку студентам основного обсягу досліджуваного матеріалу, інтерактивна взаємодія учнів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу.

Сучасне дистанційне навчання ґрунтується на використанні таких основних елементів: середовища передачі (пошта, телеба-

чення, радіо, інформаційні комунікаційні мережі) та методів, які залежать від технічного середовища обміну.

Дистанційне навчання претендує на особливу форму навчання (поруч із очною, заочною, вечірньою, екстернатом).

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної.

Сьогодні завдяки впровадженню сучасних інноваційних інтернет-технологій будь-який спеціаліст має можливість підвищувати професійну кваліфікацію в зручний для нього час, дистанційно, в тому числі в режимі on-line. Безсумнівні переваги дистанційної форми навчання вже підтверджені багаторічним успішним досвідом його застосування за кордоном.

Основним завданням системи безперервного професійного розвитку спеціалістів та магістрів є збереження знань та навичок, а також їх постійне вдосконалення відповідно до потреб, продиктованих сучасністю. На шляху до вдосконалення системи професійної освіти в Україні ще багато невирішених питань, тому пошук прогресивних методів підвищення професійної кваліфікації спеціалістів із залученням найновіших методів навчання та передових технологій триває. У ХХІ ст. стрімкий розвиток глобальних інформаційних мереж значною мірою сприяє загальному прогресу суспільства. Сьогодні це – один із найбільш швидких, зручних, доступних та економічно виправданих способів отримання майже будь-якої інформації в усьому світі.

Ефективність дистанційного навчання заснована на тому, що ті, кого навчають, самі відчувають необхідність подальшого навчання, а не піддаються тиску з боку. Вони мають можливість роботи з навчальними матеріалами в такому режимі й обсязі, який підходить безпосередньо їм. Ефект у значній мірі залежить від того, наскільки регулярно займається той, хто навчається. Послідовне виконання контрольньо-діагностичних завдань і випускної роботи, а також підтримка у всіх питаннях з боку викладача-координатора забезпечує планомірне засвоєння знань.

Аналіз впровадження дистанційного навчання показує, що до реального контингенту потенційних студентів можна віднести

тих, хто часто перебуває у відрядженнях, військовослужбовців, територіально віддалених слухачів, жінок, що перебувають у декретній відпустці, людей з фізичними вадами, тих, хто поєднує навчання й роботу, співробітників, що підвищують свою кваліфікацію тощо. Й незважаючи на те, що дистанційне навчання передбачає одержання також і базової середньої освіти, цей напрямок не одержав активного впровадження в освітній процес шкіл, коледжів та інших середньо-спеціальних установ освіти.

Через те, що життя змінюється надзвичайно швидко, людям необхідно постійно оновлювати свої знання. Август-Вільгельм Шеер, німецький експерт зі створення бізнес-аплікацій вважає, що замість відвідування розрізаних курсів підвищення кваліфікації, університети розпочнуть пропонувати позитивний контракт на навчання. І тоді виші приймуть роль особистих консультантів та радників протягом усього життя.

Як пише соціолог Ентоні Гіденс в майбутньому активною складовою концепції «навчання протягом життя» будуть університети «третього віку». Це спеціальні університети для літніх людей, що вже не працюють на оплачуваних посадах, і прагнуть отримувати знання відповідно до часу. Зазвичай, там викладають курси комп'ютерної грамотності та сучасні технології. Один такий безкоштовний університет існує у Києві – Університет третього віку, де навчаються близько 164 студента на 7 факультетах.

Якісні переваги відкритої й дистанційної освіти в цілому являють собою об'єкт дебатів, що не припиняються. У їхнє підтвердження приводяться докази про розширення доступу до навчальних матеріалів, які видаються і «унікальним» лекціям визнаних наукових «гуру» світового рівня, про організацію всебічної підтримки навчального процесу й найкращих супутніх сервісів. Противники дистанційних методів підкреслюють те, що більшість сучасних систем електронного навчання матеріалів, що використовуються, строго відібрані, структуровані й не дозволяють учням ознайомитися з усією різноманітністю бібліотек по відповідних предметах і темах.

Але так чи інакше, загально визнаним є той факт, що всі раніше існуючі системи дистанційного навчання були не в змозі створити умови для нормального діалогу викладачів з учнями й учнів один з одним. Інтерактивні засоби (електронна пошта,

комп'ютерні комунікації й відеоконференції) стали впроваджуватися в освітній процес саме для того, щоб надати учням такі умови, а також дати їм необмежені можливості самостійної інформаційної роботи. І вже зараз є безліч свідчень того, що по цілому ряду показників результати електронного онлайн-навчання навіть перевершують пов'язані з ним очікування.

Дигіталізація освіти, розвиток цифрових бібліотек та цифрового книговидання стануть основою у майбутньому, і будуть підтримуватися на рівні державної політики. За даними дослідження, опублікованого в «Science Express», цифрові технології почали домінувати у 1990-ті роки, а вже у 2007 році 99,9 % інформації передавалося в цифровому форматі.

Китай, Японія та Малайзія, в свою чергу вже сьогодні показує, що не стільки школа чи університет навчає, скільки середовище, зокрема медіа. Звичною формою навчання буде дистанційна освіта та он-лайн університети. Наприклад, вже зараз в Університеті розширення світогляду Джонса всі студенти спілкуються з викладачами та однокурсниками через електронну пошту, а домашні завдання надсилають на загальні розсилки.

Майк Уеш, професор Університету штату Канзас (США) вважає, що сьогоднішній студент розраховує лише на знання викладача, лектора, професора, які він може отримати в аудиторії. В майбутньому сприйняття зміниться: люди будуть вбачати у всьому знання: різноманітні гаджети, книги, всесвітня мережа і т. д.

Значно менше обговорюються соціальні аспекти розвитку дистанційної освіти, що безпосередньо виникають із таких її характерних рис, як гнучкість і доступність. Дистанційні методи безумовно сприяють лібералізації освіти і її звільненню від прихильності до місця розташування навчальних закладів різного рівня, до графіків і розкладів їхньої роботи. Завдяки можливості використання всіх переваг традиційних форм навчання, включаючи стандартизовані навчальні матеріали, апробовані процеси й процедури, дистанційна освіта розширює їхній спектр і робить їх доступними набагато більшій кількості людей. Воно охоплює послугами початкову, середню, вищу формалізовану й неформалізовану освіту й професійну підготовку широкого кола населення, у тому числі і в районах, що не мають в своєму розташуванні установ денної форми навчання. Дистанційні

методи освіти виявляються прийнятними також для таких соціальних груп, які не мають або втратили постійне місце проживання, ведуть кочовий спосіб життя або змушені бути переселенцями: дистанційне навчання доступно для них у будь-якому місці, де б вони не перебували, поза залежністю від наявності або відсутності там звичайних стаціонарних навчальних закладів.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «СЕНСОРНИЙ АНАЛІЗ»

О. О. Горячова, к. т. н., доцент;

О. В. Горячов, к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Одним із важливих напрямків сучасних освітніх технологій є використання дистанційних технологій, які орієнтовані в першу чергу на доступність, зручність та індивідуальність навчального процесу. Даний напрямок, безумовно має ряд переваг: при реалізації таких технологій відсутня залежність від розкладу занять, навчальних груп та інших складових очної освіти, з'являється можливість самостійно регулювати швидкість на інтенсивність освоєння навчального матеріалу, адже потреби та можливості кожного студента дуже індивідуальні: комусь потрібно більше часу на освоєння теоретичного матеріалу, хтось віддає перевагу виконанню практичних завдань та відповідаючи на контрольні (тестові) питання самостійно вивчати всі аспекти і тонкощі теми. Поряд з традиційними навчальними матеріалами дистанційна освіта може запропонувати активне використання електронних версій навчальних курсів, які можуть доповнюватись коментарями викладача, інтерактивними та мультимедійними матеріалами, що суттєво доповнює традиційні підходи та дозволяє зробити навчальну дисципліну більш доступною, наглядною та легкою для засвоєння. По закінченні кожної теми студент для засвідчення успішного вивчення відповідає на контрольні (тестові) питання або виконує визначені викладачем практичні завдання.

Але дистанційні технології навчання не завжди можуть бути застосовані для дисциплін, які потребують практичного закріплення отриманих знань, лабораторних занять. Як правило, проблеми використання дистанційної освіти більш виражені для спеціальностей технічного спрямування, для яких переважна частина часу роботи студентів відведена на лабораторно-практичні завдання.

Однією із таких дисциплін, вивчення якої з використанням дистанційних технологій ускладнено, є «Сенсорний аналіз». Даний курс є важливою складовою загальної системи товарознавчих знань і входить до циклу професійно-орієнтованої підготовки бакалаврів за напрямом «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Дана дисципліна спрямована на підготовку для визначення відповідності товарів встановленим критеріям якості продовольчих товарів на основі функціонування власних органів відчуття, вивчення методик сенсорного аналізу та особливостей їх застосування. Предметом курсу є функціонування органів відчуття та можливостей їх використання при визначенні якості товарів. Дисципліна складається із двох змістовних модулів, перший із яких повністю присвячений вивченню особливостей функціонування органів відчуття людини. І саме на для даних тем курсу використання дистанційних технологій є малоефективним, оскільки за допомогою будь-яких мультимедійних та інших інтерактивних засобів неможливо ні визначити, ні правильно розпізнати, ні ефективно оцінити запах, смак та інші складові якості продукту. А саме ці показники є основними критеріями якості для продовольчих товарів. Також ускладненим є застосування і закріплення теоретичних знань з тем, які передбачають практичне використання органів відчуття: «Методи сенсорного аналізу» та «Оцінка загальної та часткової якості товарів», оскільки для освоєння даних тем необхідно також безпосередня наявність зразків продукції. Повне і правильне освоєння перелічених складових навчальної дисципліни, набуття навичок використання знань є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованого фахівця.

Перспективність та потенційна ефективність використання дистанційних технологій в освіті не викликає сумніву, але даний підхід має неоднакову ефективність для різних навчальних дисциплін. Повне освоєння навчальної дисципліни «Сенсорний аналіз» лише з використанням дистанційних технологій не-

можливо, при цьому підвищити ефективність можна з використанням новітніх технологічних можливостей: збагачення інтерактивного конекту курсу, навчання на реальних прикладах із практичної діяльності, використання новітніх технічних засобів навчання та інші.

СУТЬ І ЗНАЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «РИНОК І РЕСУРСИ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ (ЧАСТИНА І)»

***Н. О. Офіленко**, к. с.-г. н., доцент;*

***А. П. Кайнаш**, к. т. н., доцент*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

З розвитком ринкових відносин в Україні суттєво зросла потреба у кваліфікованих фахівцях із спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», які мають належний рівень сучасних знань та практичних навичок, необхідних для успішного здійснення комерційної діяльності. Суспільна значимість спеціальностей полягає у необхідності фахівців у сфері торгівлі – для вивчення ринку; у сфері промисловості – для забезпечення відповідності продукції світовому рівню; в торговельно-посередницькій сфері – для здійснення брокерської, товарознавчої та експертно-консультаційної діяльності.

Для вирішення проблем ринку споживчих товарів потрібно підвищувати відповідний рівень знань майбутніх фахівців товарознавчого профілю про ринок і розміщення ресурсів України з урахуванням рівня розвитку і структури господарства, природно-ресурсного потенціалу. Кваліфікований товарознавець повинен знати не тільки специфіку регіональних умов функціонування підприємств і комплексів, а також повинен бути спроможний визначити, де виробляти продукцію, щоб досягти запланованих цілей з оптимальними витратами. Тому вивчення дисципліни «Ринок і ресурси споживчих товарів» (продовольча група товарів) є доцільним і дасть змогу навчити майбутніх фахівців правильно і чітко побудувати свою майбутню діяльність.

На сьогоднішній день при значному попиті на фахівців у галузі торгівлі не всі бажаючі мають змогу отримати вищу

освіту в силу різних обставин, тому доцільно в учбових закладах III і IV рівня акредитацій впроваджувати дистанційне навчання для осіб які прагнуть отримати вищу освіту.

Дистанційна освіта – універсальна форма навчання, що базується на використанні широкого спектру традиційних і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також технічних засобів, які створюють для студента умови вільного вибору освітніх дисциплін та діалогового обміну з викладачем, при цьому процес навчання не залежить від розташування студента в просторі і в часі [1].

Завдяки своїм особливостям дистанційне навчання сприяє формуванню людини, що має здатність не привласнювати, а самостійно здійснювати нові науково-технічні дослідження, розкриває її творчі здібності, що забезпечить її конкурентоспроможність в сучасних умовах ринку, при цьому надається можливість постійного самовдосконалення і навчання за індивідуальним графіком [2].

Дуже важливо приділити увагу при такій формі вивчення дисципліни «Ринок і ресурси споживчих товарів» на те, чого не може забезпечити дистанційна освіта. На успішність такого навчання великий вплив має зацікавленість, мотиви та потреби особи, яка навчається, тому що значний об'єм навчального матеріалу, що потрібно засвоїти – це самостійна робота. Високу ефективність при вивченні дисципліни дистанційно буде мати лише тоді, коли студент матиме можливість оперативно отримувати рекомендації викладача, плани підготовки та здачі заліку, отримувати дані про проходження навчання студентів з «віртуальної» учбової групи [3].

При отриманні знань з дисципліни «Ринок і ресурси споживчих товарів (частина I)» дистанційно виникає реальна загроза неякісної освіти, тому що учбовий заклад, який навчає, не може бути впевнений, що на іншому кінці знаходиться та людина, яка претендує на отримання не тільки визначених знань, а й диплому [4–5].

Завдяки дистанційній освіті наша країна зможе отримати в достатній кількості висококваліфікованих спеціалістів з товарознавства і торговельного підприємництва, які зможуть успішно здійснювати комерційну діяльність.

Список використаних джерел

1. www.krok.edu.ua.
2. www.tspu.tula.ru.
3. www.dlab.kiev.ua.
4. www.ioso.ru.
5. www.inter-mba.ru.

ТЕНДЕНЦИИ И ЗАДАЧИ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

*Л. К. Климович, к. э. н., доцент, профессор кафедры мировой и национальной экономики
УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации»*

В процессе реализации Национальной стратегии устойчивого социально-экономического развития Республики Беларусь на период до 2030 года становление и развитие экономики возможно при эффективном функционировании самой среды генерации знаний – основы перехода на инновационный путь развития. Для реализации инновационной стратегии развития необходимы новые подходы в технологиях образования и подготовки руководителей и специалистов.

Дистанционное обучение, осуществляемое с помощью компьютерных телекоммуникаций, имеет различные формы занятий. Дистанционное обучение – совокупность технологий, обеспечивающих доставку обучаемым основного объема изучаемого материала, интерактивное взаимодействие обучаемых и преподавателей в процессе обучения, предоставление обучаемым возможности самостоятельной работы по освоению материала.

Использование технологий дистанционного обучения позволяет:

- снизить затраты на проведение обучения (не требуется затрат на аренду помещений, поездок к месту учебы, как обучающихся, так и преподавателей и др.);
- проводить обучение большого количества человек;
- повысить качество обучения за счет применения современных коммуникаций, электронных библиотек и т. д.;
- создать единую образовательную среду (особенно актуально для корпоративного обучения).

В УО «Белорусский торгово-экономический университет потребительской кооперации» в соответствии с приказом ректора университета 20 января 2014 года создан отдел дистанционных образовательных технологий и инноваций (отдел ДОТИ).

Был составлен план разработки электронных учебно-методических комплексов (ЭУМК) по учебным дисциплинам на 2014–2015 учебный год для студентов заочной (дистанционной) формы получения образования по специальностям: «Менеджмент (по направлениям)»; «Бухгалтерский учет, анализ и аудит (по направлениям)»; «Коммерческая деятельность»; «Управление информационными ресурсами». В 2016/2017 учебном году на заочной (дистанционной) форме получения образования дистанционная форма обучения применялась в 23 группах, в которых обучаются также студенты из Полтавы, Львова, Душанбе и других городов.

С целью повышения эффективности деятельности отдела функционирует сайт отдела www.dis.i-bteu.by, на стенде размещены и регулярно обновляются информационные материалы отдела. По состоянию на 1 сентября 2016 года в университете зарегистрировано научно-инженерным республиканским унитарным предприятием «Институт прикладных программных систем» 52 электронных учебно-методических комплексов, в т. ч. два – с грифом Министерства образования Республики Беларусь.

Следует отметить наличие сильных и слабых сторон дистанционного обучения:

– традиционно плюсами дистанционного обучения считается его экономичность; не нужно тратить средства на переезды к месту учёбы, проживание; вам понадобится компьютер с возможностью выхода в интернет; у вас появляется возможность учиться в любой точке мира; получение диплома после окончания обучения;

– процессе дистанционного образования выявлены следующие проблемы: минимум очного общения между обучающимся и преподавателем; необходимость наличия самомотивации, самоконтроля и самодисциплины; необходимость постоянного доступа к интернет; отсутствие возможности изложить свои знания в словесной форме, превалирующее влияние письменной основы обучения; и др.

Практика діяльності організацій свідчить про те, що ефективність технологічної та структурної модернізації виробництва залежить від якості управління на всіх рівнях. Вискокваліфіковані спеціалісти, володіючі навичками впровадження кадрової та соціальної політики організації, прийняття та обґрунтування оптимальних творчих рішень, підтримують комфортний соціально-психологічний клімат та ефективну організаційну культуру необхідні для стійкого розвитку організацій.

ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ФАНДРАЙЗИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

О. В. Чернявська, д. е. н., професор;

Т. С. Тесля, магістрант за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність»;

А. М. Рябуха, магістрант за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність»

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Важлива роль в організації фандрайзингової діяльності належить ІТ-технологіям та Інтернет. Інформаційна технологія – це процес або сукупність процесів обробки інформації; комплекс взаємозалежних, наукових, технологічних, інженерних дисциплін, що вивчають методи ефективної організації праці людей, зайнятих опрацюванням і збереженням інформації; обчислювальну техніку і методи організації і взаємодії з людьми і виробничим устаткуванням, практичні додатки, а також пов'язані з усім цим соціальні, економічні і культурні проблеми [2]. Інтернет – одне з найважливіших джерел пошуку донорів: на спеціальних інформаційно пошукових серверах можна знайти інформацію про перелік фондів та грантодавчих установ, а також розмістити відомості про себе та свою діяльність.

Інтернет ресурси та інструменти електронної пошти є дієвими сучасними інструментами краудсорсингу та краудфандингу соціальних та інфраструктурних проєктів. Набуває значимості цифрова філантропія. Соціальні мережі доводять свою ефективність як засіб глобалізації фандрайзингової діяльності та значного прискорення пошуку донорів, забезпечення віртуальних

переговорів. Окрім зазначених можливостей, пряму розсилку, брати участь у, вести.

Для здійснення ефективної фандрайзингової діяльності необхідно її технічне та організаційне забезпечення. Технічне забезпечення включає обладнання приймального офісу, в якому можна було б здійснювати контакти, оргтехніку (багато в успіху справи залежить від оформлення і зовнішнього вигляду документів, інформаційних матеріалів, оперативного зв'язку) та досконале володіння комп'ютерними і Інтернет-технологіями. На базі сучасного персонального комп'ютера можна забезпечити: створення і редагування великої кількості текстів: звернень, листів, організаційних документів тощо (на основі базових макетів цих матеріалів); використання новітніх інформаційних технологій і засобів зв'язку, таких як електронна пошта, мультимедіа, яке передбачає наявність хорошої комп'ютерної бази; побудову поліграфічних макетів документів і матеріалів, з використанням різних шрифтів, таблиць, схем, іншого ілюстративного матеріалу; створення та ведення інформаційних баз даних про реальних і потенційних донорів, ступеня та ефективності їх залучення в благодійну чи спонсорську діяльність; облік і контроль ходу збору коштів, архівування необхідних відомостей, аналіз результативності та економічності фандрайзингу; розсилку листів-подяк та агітаційних звернень; створення презентацій проектів [1].

Для проведення ефективного фандрайзингу та масштабнішого охоплення цільової аудиторії використання інформаційних технологій є важливим та необхідним, тому їх застосування є важливою перспективою розвитку фандрайзингової діяльності в Україні.

Всебічне застосування ІТ-технологій, розширення мережі е-інструментів фандрайзингової діяльності є засобом забезпечення реалізації соціально значущих програм, освітніх, науководослідних проектів, успішної діяльності урядових установ, комерційних та некомерційних організацій всіх видів економічної діяльності, громадських організацій та ініціативних груп, індивідуальних проектів.

Список використаних джерел

1. Чернявська О. В. Фандрайзинг : навч. посіб. / О. В. Чернявська, А. М. Соколова – 2-ге вид., з доопрац. та допов. – Київ : Алерта, 2015. – 272 с.

2. Інформаційні технології: властивості, вимоги, цілі [Електронний ресурс]. Електронні дані. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/14711221/informatika/informatsiyne_tehnologiyi_vlastivosti_vimogitsli. – Назва з екрана. – Дата звернення: 30.01.2017.

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

В. В. Іванова, д. е. н., професор

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Формування інноваційної моделі економічного розвитку України може бути забезпечена завдяки потужному людському капіталу, тобто високоосвіченим і висококваліфікованим працівникам. Це обумовлює усвідомлення нової сутності освіти як основної галузі формування такого капіталу, завдання якої полягає у підготовці висококваліфікованих фахівців і налагодженні процесу поновлення їх знань протягом усього життя на основі визначення найбільш перспективних напрямів для забезпечення якості людського капіталу.

Дистанційна освіта впродовж життя (безперервна освіта) формує базу інтелекту людини, що використовується нею у подальшій діяльності для генерації знань, тобто формує її знанневий фонд, сприяє накопиченню навичок і досвіду у вирішенні певних завдань.

Найважливіше завдання дистанційної освіти – створення умов для різнобічного розвитку людини, незалежно від віку, попередньо здобутої спеціальності, враховуючи її індивідуальні особливості, мотивацію та систему інтересів.

Основними функціями дистанційної освіти є формуюча і розвиваюча.

Формуюча функція забезпечує створення основи знаннєвого фонду людини щодо загальних подій, процесів і явищ у суспільстві, а також базових професійних знань та навичок.

Розвиваюча функція забезпечує оперативну адаптацію людини до змін у її професійній діяльності, задоволення її потреб щодо творчого зростання, інтеграцію в нову сферу діяльності.

Дистанційна освіта повинна відповідати таким вимогам:

- поєднання досвіду традиційної системи навчання з українськими інноваційними освітніми технологіями та світовим досвідом організації навчання;
- забезпечення гнучкості та адаптивності до потреб людини та вимог ринку праці;
- узгодженість рівнів і змісту освіти з освітянськими потребами населення;
- використання компетентнісного підходу до підготовки та перепідготовки фахівців;
- використання інноваційного підходу до надання освітянських послуг [1].

До загальних принципів дистанційної освіти відносять:

- гнучкість і варіативність;
- удосконалення системи загальної освіти;
- трансформація систем професійної освіти;
- різнобічний розвиток людини;
- розвиток системи освіти населення різного віку;
- використання інноваційних технологічних засобів [2].

Існують такі основні форми освіти:

- загальна середня освіта;
- середня професійна освіта;
- вища освіта;
- підвищення кваліфікації і підготовка фахівців.

Необхідність розвитку економіки України та перехід її на постіндустріальний етап потребує вдосконалення системи освіти для гармонійного розвитку людини та підвищення рівня її професійних здібностей.

Список використаних джерел

1. Гончаренко Н. Проблеми створення сучасної системи підготовки кадрів «Освіта через усе життя» [Електронний ресурс] / Гончаренко Н. – Режим доступу: <http://www.air-edu.com.ua/problemi-stvorenniya-suchasnoyi-sistemi-pidgotovki-kadriv-osvita-cherez-use-zhittya>. – Назва з екрана.
2. Неперервна освіта як світова тенденція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1529052755044/pedagogika/neperervna_osvita_svitova_tendentsiya. – Назва з екрана.

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ОСВІТИ

О. Д. Стефанюк, к. е. н., доцент;

І. Л. Павлик, асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

На сьогоднішньому етапі розвитку освіти в Україні та світі, особливої *актуальності* набуває дистанційна форма навчання, яка демонструє свої переваги над іншими формами завдяки значно вищій інформативності, доступності та економічній ефективності. Вона також потребує менше часу та енергії для засвоєння знань, є значно мобільнішою та комфортнішою ніж інші форми навчання.

Враховуючи економічну та соціальну ситуацію в країні, а також експертну статистику в Україні, яка доводить, що до 50 000 учнів та студентів потребують навчання за дистанційною формою, що може не лише цілеспрямовано здійснювати дистанційну навчальну діяльність із обдарованою і здібною студентською молоддю, а й запроваджувати інклюзивну освіту, задовільнити спеціальні потреби студентів у яких немає можливості, з різних причин (не можуть поєднувати навчання з роботою або проживають у віддаленій від обласних центрів місцевості; військовослужбовці; домогосподарки; керівники; бізнесмени або студенти, що бажають паралельно одержати освіту), відвідувати заняття. Саме дистанційна форма навчання незалежно від географічних та адміністративних кордонів забезпечується неперевершеною швидкістю оновлення знань, що вибираються зі світових інформаційних ресурсів, а разом із цим розширюється аудиторія викладачів, які створюють спеціальні дистанційні курси, відкривають свої сторінки в Інтернеті з можливістю консультування студентів он-лайн.

Варто розуміти, що сучасний розвиток людської цивілізації вже вимагає від вищих навчальних закладів освітніх трансформаційних процесів, то саме дистанційна форма навчання є універсальною та прогресивною у формуванні освітнього та інтелектуального потенціалу студентської молоді [1].

Головним завданням дистанційного навчання є рівний доступ до здобуття якісної освіти, розвиток творчих, інтелектуальних

здібностей студента та його компетенцій за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, які доступні на платформах (центральный элемент, навколо якого збираються учасники) дистанційної освіти ВНЗ у якому навчається студент. А для викладачів стимулювання та розроблення нових, прогресивних курсів, які відповідають сучасним темпам розвитку галузі.

Важливою складовою дистанційного навчання є врахування викладачем індивідуальних та вікових особливостей студентів, уміння самостійно вчитися, логічно мислити, врахування їх інтровертності та екстравертності з метою активної участі у дискусіях. Приміром, інтроверту потрібне індивідуальне письмове завдання у якому студент може проявиться більше. Слід враховувати, що завдання мають бути складені відповідно до Державних стандартів, відповідних вимог до знань, умінь і навичок студентів і обов'язково виконані студентами завдання мають перевірятися викладачем, а як що це є тестові завдання, то розраховувати біли автоматично машиною [2].

Оскільки сучасне дистанційне навчання тяжіє до індивідуалізації, то особливістю їх створення є своєчасний зв'язок з студентом, що знаходиться на відстані. Саме тому, викладачі, що працюють у системі дистанційного навчання мають оперативну відповідати на листи, стимулюючи та заохочуючи студентів до оперативності, чітко прописують і дотримуватися графіка спілкування в режимі on-line.

Таким чином, глобалізація стимулює активність особистості, вказує на необхідність підготовки її до майбутнього, ставить нові цілі і завдання перед системою освіти. Універсальність дистанційного навчання сприяє формуванню освітнього потенціалу учнівської молоді і за короткий час формує уміння отримувати, освоювати, перетворювати і використовувати в житті величезну кількість інформації.

Список використаних джерел

1. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2014. – №4 (46). – С. 38–41.
2. Маркелов Є. В. Про систему освіти обдарованих дітей у країнах Південно-Східної Азії [Електронний ресурс] / Маркелов Є. В. – Режим доступу: <http://e-markelov.livejournal.com/330.html>. – Назва з екрана.

ЗМІСТ

<i>Александрова О. В.</i> Дистанційне навчання як інноваційна форма освіти та можливість її використання в Україні.....	3
<i>Артеменко І. А., Артеменко А. В.</i> Формалізовані та вільні джерела дистанційного навчання	4
<i>Базавлук Н. Г., Франко Л. С.</i> Особистісно-орієнтоване та дистанційне навчання як сучасні інноваційні підходи в навчальному процесі	6
<i>Басова Ю. О., Губа Л. М., Шурдук І. В.</i> Досвід оцінювання знань студентів в умовах дистанційного навчання	8
<i>Bezpartochnyi M.</i> Development of higher education through gamification	11
<i>Бобович А. П.</i> Влияние дистанционных технологий обучения на компетенции преподавателя	13
<i>Бондаренко В. М.</i> Дистанційна освіта як перспективна інформаційна технологія	16
<i>Боровиков О. В.</i> Динаміка змісту дисциплін з вивчення соціальних конфліктів та організаційної поведінки на базі платформи дистанційної освіти «Moodle»	17
<i>Буцька О. Ю., Тимошенко О. В.</i> Дистанційне навчання: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії.....	19
<i>Вишневецкая Л. В.</i> Преимущества и педагогические риски дистанционного обучения	21
<i>Вишневецька Л. І.</i> Проблеми забезпечення якості ресурсів дистанційного навчання зі статистики для студентів різних напрямів підготовки.....	23
<i>Власенко В. А.</i> Пріоритетні напрями реалізації концепції безперервної освіти впродовж життя у контексті впровадження дистанційної освіти.....	24
<i>Вовк Л. І., Ванжа Н. В.</i> Реалізація принципу доступності у навчанні фізики студентів-товарознавців	27
<i>Воловик Л. Б.</i> Дистанційна освіта при вивченні німецької мови.....	29

Володько О. В. Особливості формування у студентів знань та вмій з навчальної дисципліни «Інженерна графіка» в умовах дистанційного навчання.....	32
Вороніна В. Л. Надання освітніх послуг іноземним студентам: проблеми та напрями вирішення.....	34
Гайворонська З. М. Контроль та оцінювання знань студентів в умовах дистанційної освіти	36
Галагуз Г. М. Використання інтерактивних методів при викладанні навчальних дисциплін «Бюджетна система» та «Місцеві фінанси»	38
Гарань Н. С., Клименко О. Впровадження дистанційних технологій навчання як умова ефективного інноваційного розвитку вищої освіти України	40
Герман Н. В., Молчанова Н. Ю. Актуальні проблеми реалізації прав осіб на освіту впродовж життя в Україні	44
Дмитренко В. І., Гнітій Н. В. Особливості викладання дисциплін хімічного циклу для слухачів дистанційних курсів.....	45
Гончаренко Н. І. Можливості використання дистанційного курсу з політології для організації самостійної роботи студентів.....	47
Гончаренко В. В., Горячов О. В., Клименко В. І. Проблеми дистанційного навчання в Україні.....	49
Гончарова Є. Є. Дидактико-методичне забезпечення для контролю, самоконтролю та самооцінки результатів навчання у ВНЗ	50
Грицук Ю. В., Грицук О. В. Використання хмарних технологій Office 365 як елемент побудови ІТ-інфраструктури ВНЗ	53
Рогова Н. В., Рибаківа С. С. Роль дистанційного навчання у вищій школі.....	55
Капліна Т. В., Столярчук В. М., Капліна А. С. Дистанційне навчання як шлях до модернізації вищої освіти.....	57

Громко Т. В. Сучасна інформаційно-технологічна підтримка вивчення термінології.....	60
Гулієва Э. Ф. Становлення дистанційного навчання в системі освіти Азербайджану.....	62
Гурская Е. М. Тенденції в розвитку е-навчання і освітніх технологій в 2017 році.....	64
Дзекун Ю. О. Роль ВНЗ у формуванні творчого потенціалу студентів у процесі їх фахової підготовки.....	67
Діденко Є. П. Підготовка майбутніх товароведів-експертів з використанням дистанційних технологій навчання.....	69
Дробиш Л. В. Дистанційна освіта як засіб забезпечення неперервної освіти впродовж життя.....	71
Капліна А. С., Дудник С. О., Кирніс Н. І. Права інтелектуальної власності та авторське право в дистанційній освіті.....	73
Захаренко-Селєзньова А. М. Особливості просування інноваційних пропозицій ПУЕТ на ринку освітніх послуг.....	75
Зінченко О. М., Сергійчук В. О. Дистанційна освіта як чинник реалізації освіти впродовж життя в Україні.....	77
Зюкова М. М. Можливості здобуття освіти впродовж життя в сучасному світі.....	80
Іванов Ю. В., Кулібаба В. В. Особливості дистанційної форми навчання.....	82
Іващенко О. Д., Нікозять Ю. Б. Специфіка застосування дистанційних технологій при вивченні хімічних дисциплін.....	84
Іноземцев В. А., Мороз С. Е. Роль дистанційної освіти у вихованні особистості.....	86
Воскобойник В. І., Іщенко В. І. Вимоги до розробки електронних посібників з іноземної мови.....	88
Іщенко Н. В., Мацук Ю. А. Дистанційна освіта – потреба сучасного способу життя.....	90

Кадырова З. Х., Ибодова З. Х. Инновации в образовании: дистанционное обучение.....	92
Калашник О. В., Полищук Л. В., Кириченко О. В. Акмеологічний підхід у дистанційному навчанні.....	94
Карачка А. Ф., Муха Р. А. Формування інформаційного простору ВНЗ для дистанційного навчання та контролю знань.....	96
Карпенко Н. В., Іваннікова М. М. Сегментація ринку споживачів освітніх послуг	98
Kinal A. Information competence as an essential component of the future teacher education.....	100
Кобзар О. І. Організація дистанційного навчання у вузах Німеччини	103
Кожем'якін О. С. Зауваги до формування навчального контенту системи підтримки дистанційного навчання.....	106
Кононенко О. А. Переваги та можливості використання дистанційного навчального середовища	108
Конюхов С. Л. Формування початкових понять об'єктно-орієнтованого програмування засобами гейміфікації.....	111
Копанцева Л. М. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу за дистанційними технологіями	113
Король Т. Г. Особливості формування англомовної читацької компетентності в майбутніх перекладачів із використанням дистанційних технологій навчання.....	115
Коросташов О. М. Нормативно-правове забезпечення дистанційної освіти в Україні	117
Котвіцька А. А., Галій Л. В., Віннік Л. М. Підготовка спеціалістів фармації за дистанційною формою навчання	119
Котвіцька А. А., Владимірова І. М., Галій Л. В., Віннік Л. М. Дистанційні технології навчання як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу.....	121

Краус Н. М., Краус К. М. «Дорожня карта» підготовки інноватора до еволюційно-прогресуючої інноваційної діяльності в умовах глобальних дисбалансів.....	123
Kryvych M., Zahorulko S., Petrenko S. Distance test monitoring and control in forming english language communicative competence	128
Купчєня Л. І. Застосування дистанційних технологій навчання при викладанні навчальної дисципліни «Аграрне право».....	130
Куц Л. І. Впровадження дистанційного навчання у підготовку фахівців готельно-ресторанної сфери	132
Левицька Н. М. Особливості впровадження дистанційної форми навчання в національному університеті харчових технологій.....	134
Луній Є. А. Сучасні можливості інтерактивного пізнання та індивідуального вивчення господарського права	136
Лісіца В. В., Михайленко О. М. Проблеми підготовки викладача до здійснення дистанційного навчання.....	140
Ніколенко С. С., Лозова О. В. Розвиток творчого мислення студентів у процесі дистанційного вивчення економічної теорії.....	142
Макарова М. В., Дерев'янка Л. О. Практичні аспекти інформаційної діяльності підприємства/установи як підгрунтя професійної підготовки документознавців.....	144
Манжос О. Ф., Бородай А. Б. Проблеми та завдання дистанційної освіти	146
Маркович І. Б. Дистаційна освіта як елемент системи «Навчання протягом життя».....	148
Мартинюк В. А., Котелевська Р. А. Дидактичні особливості навчання іноземних мов у Skype-режимі.....	150
Медведь Л. М. Удосконалення викладання дисципліни «Технологія мучних кондитерських виробів» за дистанційною формою навчання студентів спеціальності 6.051701.....	152

Мельник О. І. Особливості дистанційної та традиційної форм навчання студентів різних соціально-демографічних груп.....	154
Миронов Д. А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у дистанційному навчанні	157
Михайлова Н. В. Сутність та основні технології дистанційної освіти.....	158
Мовчан М. М. Логіка в дистанційному дискурсі	160
Novak Lyubov. To the issue of distance learning effectiveness.....	162
Новак Д. С., Жданова О. А., Власюк Т. М. Використання платформи Moodle у вищій освіті.....	164
Олексійчук Ю. Ф. Розробка та впровадження дистанційного курсу з дисципліни «Програмування».....	167
Олійник Н. В., Чоні І. В. Дистанційна освіта – нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу.....	169
Букрєєва О. С. Супровід і підтримка здобувачів вищої освіти під час навчання у дистанційному курсі «Основи сертифікації автомобілів»	177
Онїко Т. В. Дистанційно-віртуальне навчання – вимога часу.....	179
Палаш А. А., Пуховська С. А. Особливості впровадження е-дистанційної освіти у системі «коледж-ВНЗ».....	181
Пантелеймоненко А. О., Пархоменко Ю. А. Про перспективність використання зарубіжного досвіду дистанційної підготовки аспірантів і докторантів	183
Пахомова И. В., Ибрагимов Э. И. Развитие дистанционного образования в условиях евроинтеграции	184
Педченко Н. С., Франко Л. С., Карманенко В. В. «Електронний деканат» як засіб організації навчального процесу у вищій школі.....	186
Перебийніс Ю. В. Навчальні он-лайн ресурси як інструмент підвищення професійної компетентності.....	189

Петренко І. М. Дистанційні технології у навчально-виховному процесі (на прикладі навчальної дисципліни «Історія та культура України»).....	191
Пинчук О. К., Джеренова А. В. Обеспечение качества и доступности ресурсов дистанционного обучения в ГВУЗ «Приазовский государственный технический университет»	193
Плахотін В. Я. Особливості структури та змісту дистанційних курсів з технічних дисциплін для студентів денної форми навчання.....	196
Подольська В. О., Яріш О. В., Кулявець Н. О. Особливості навчання іноземних студентів в умовах дистанційної освіти	199
Пожар А. А. Особливості використання тестових завдань у дистанційній освіті	201
Прохар Н. В. Тестування студентів напряму підготовки «Облік і аудит» з професійно орієнтованих дисциплін: досвід проведення у вищій школі	203
Рогоза М. Є., Івченко Є. І., Божко В. І. Впровадження методології управління сервісами за межами IT-інфраструктури університету	205
Россохань В. Л. Особливості професійної підготовки управлінців-лідерів	207
Руденко Н. С. Сучасні технології навчання іноземній мові	209
Салівон В. Я. Дистанційні курси зі «Статистики» як інструмент забезпечення доступної та неперервної статистичної освіти впродовж життя	211
Ночовна Ю. О., Самбурська Н. І. Проблеми дистанційної освіти при підготовці бухгалтерів	213
Сидоренко-Мельник Г. М. Реалізація концепції неперервності освіти: виклики сьогодення.....	216
Скляр Г. П., Золотарьова Н. О. Використання тренінгових технологій у дистанційному курсі «Туризмологія».....	220

Соболь Г. О. Реалізація завдань дистанційної освіти у сфері бухгалтерського обліку у світовому просторі	222
Стеценко В. В. Advantages and disadvantages of distance learning	224
Страшко Л. М., Тищенко Т. М. Андрагогічна модель навчання у дистанційній освіті	226
Стрельніков М. В. Розвиток підприємницької компетентності магістрантів бізнес-адміністрування засобами дистанційної освіти.....	228
Стрельніков В. Ю. Особливості побудови курсів підготовки викладачів до проектування системи дистанційного навчання.....	230
Лебедик Л. В. Теоретичні засади підготовки викладачів вищої школи до проектування технологій дистанційного навчання в умовах магістратури	233
Струтинська І. В., Мельник Л. М. Досвід упровадження в освітню діяльність українських ВНЗ проєктів масових відкритих онлайн-курсів	235
Сухачова Н. С. Методика відбору навчального матеріалу при укладанні дистанційного курсу для студентів-філологів	237
Тараненко О. О., Литовченко І. В., Карпенко Н. М. Засоби підвищення ефективності використання дистанційних технологій навчання.....	239
Тарасов Д. О., Коваль З. О. Аналіз критеріїв формування розкладу занять з використанням технологій відеоекцій у навчально-консультаційних центрах.....	241
Татомир І. Л. Моделі монетизації освітніх онлайн-стартапів.....	245
Ткаченко А. С. Використання дистанційних технологій під час викладання дисципліни «Санітарно-епідеміологічна експертиза товарів»	249
Тодорова І. С. Особливості педагогічного спілкування в дистанційному курсі	251

Бичков Я. М. Дистанційна освіта – надійний супутник кар’єрного зростання.....	253
Маніна Л. І., Вахтін С. Р. Удосконалення дистанційного навчання з навчальної дисципліни «Основи охорони праці»	254
Смирнова В. Г. Методичні особливості проведення інтерактивної дистанційної лекції «10 кроків з охорони праці для підприємця»	256
Роговий І. С. Тенденції розвитку дистанційної освіти країн ЄС	258
Фарісеєв А. Г. Світова практика заочно-дистанційної освіти	259
Трайно В. М. Формування мотивації до дистанційного навчання у вищих навчальних закладах.....	262
Гудзь Т. П. Переваги дистанційної освіти та перспективи її розвитку в Україні	264
Левченко Л. В. Розвиток дистанційних технологій в Україні: проблеми та перспективи.....	266
Яріш О. В. Компаративний аналіз xMOOC та cMOOC та перспективи їх впровадження в освітню діяльність ВНЗ в Україні.....	267
Гасій О. В. Проблеми захисту авторських прав в системі дистанційної освіти.....	269
Карцева В. В., Ольховський В. О. Проблеми активізації самостійної роботи студентів.....	271
Соколова А. М., Пісоцька Д. С. Дистанційна освіта як складова забезпечення конкурентоспроможності вищих навчальних закладів	273
Флегантова А. Л. Особливості застосування інноваційних методів дистанційного навчання в Україні	275
Хван А. В. Досвід використання технологій дистанційного навчання у вітчизняних ВНЗ	278

Холодний Л. П., Наконечна Ю. Г. Практичні особливості організації навчального процесу з використанням дистанційних технологій при підготовці фахівців для харчових виробництв	280
Хоружий Г. Ф. Діалектика навчального середовища та системи вищої освіти.....	282
Хурса М. М. Переваги та недоліки дистанційних технологій у вищій освіті.....	285
Цыбранкова Т. И., Локтева К. И. Организация дистанционного обучения по товароведным дисциплинам.....	288
Борисова Е. Р. Дистанционное образование в системе непрерывного образования	290
Cherniavska Olena, Perehuda Yuliia, Vychkova Anna. Multiple Higher Educational Institutions Masters in Entrepreneurship & Sme Affairs	291
Чорна О. Ю. Особливості поточного й підсумкового контролю знань студентів під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»	293
Шкурупій О. В., Білоброва Т. О., Дейнека Т. А. Місце дистанційної освіти у сучасних моделях вищих навчальних закладів пострадянського простору	296
Шурдук А. І., Стеценко С. А. Дистанційне навчання при вивченні фізико-математичних дисциплін: проблеми і перспективи	298
Юдін О. М. Дистанційні системи навчання в процесах підвищення кваліфікації кадрів.....	300
Юдічева О. П., Кузнецова Н. О. Значення самостійної роботи під час дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Технологічна експертиза»	302
Яловега Н. І. Ролі та функції тьютора у процесі дистанційного навчання.....	304
Аврунін О. Г., Носова Я. В., Носова Т. В. Застосування віртуальних тренажерів у лабораторному практикумі при дистанційній освіті.....	306

Манжура О. В. Дистанційна освіта: світовий досвід та виклики для України.....	308
Кириченко Л. М. Проблеми розвитку дистанційного навчання у ВНЗ.....	310
Шара С. О. Дистанційна освіта як актуальна педагогічна технологія.....	312
Машевская О. В. Дистанционное обучение – необходимость, продиктованная временем	314
Помаз И. В., Помаз Н. Э., Бужан В. А. Дистанционное образование в Республике Беларусь: преимущества и перспективы.....	316
Перебийніс В. І., Олексенко Л. В. Особливості економічної підготовки фахівців з бізнес-аналітики	318
Івасенко О. А., Ольховська О. В. Дистанційне навчання як інноваційна модель реалізації заочної форми навчання.....	320
Ольховська О. В., Ольховський Д. М. Дистанційне навчання, як інструмент ресоціалізації	323
Мироненко Л. М., Кошова О. П. Особливості змістового наповнення курсу «Фізика» для студентів-товарознавців.....	325
Фомкіна О. Г., Янушкевич Н. Г. Особливості організації навчального процесу з математики в умовах дистанційного навчання.....	327
Силка О. О. Реалізація проекту відкритих академічних онлайн-курсів «Екзаменаріум» сумського державного університету.....	330
Дзеверіна К. С. Види та форми контролю у системі дистанційної освіти	332
Бургу Ю. Г., Хоценко А. В. Переваги дистанційної освіти	334
Назаренко В. О., Котова З. Я. Проблеми та шляхи підвищення ефективності дистанційного навчання при вивченні товарознавчих дисциплін	336
Бірта Г. О., Флока Л. В. Дистанційне навчання – освіта майбутнього	338

Горячова О. О., Горячов О. В. Особливості застосування дистанційних технологій при вивченні дисципліни «Сенсорний аналіз»	342
Офіленко Н. О., Кайнаш А. П. Суть і значення дистанційного навчання при вивченні дисципліни «Ринок і ресурси споживчих товарів (Частина I)»	344
Климович Л. К. Тенденции и задачи дистанционного образования	346
Чернявська О. В., Тесля Т. С., Рябуха А. М. Використання ІТ-технологій у фандрайзинговій діяльності	348
Іванова В. В. Роль дистанційної освіти у формуванні людського капіталу	350
Стефанюк О. Д., Павлик І. Л. Система дистанційного навчання як складова інноваційної моделі освіти	352

Наукове видання

**ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОСТУПНОСТІ ТА НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ (E-LEARNING AND
UNIVERSITY EDUCATION-2017)**

МАТЕРІАЛИ

XLII Міжнародної науково-методичної конференції

(м. Полтава, 9–10 лютого 2017 року)

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 21,2.
Тираж 25 пр. Зам. № 048/901.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎(0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.